

Jaarverslag en jaarrekening 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Algemeen.....	5
Voorwoord.....	5
Samenvatting.....	8
Leeswijzer.....	13
Ambities.....	14
Programma's.....	15
Inwoner.....	16
Doelen & resultaten.....	16
Wat wilden we bereiken?.....	16
Wat hebben we daarvoor gedaan?.....	16
Wat heeft het gekost?.....	32
Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening.....	32
Beleidskaders.....	34
Verbonden partijen.....	35
Beleidsindicatoren.....	37
Onze buurt.....	40
Doelen & resultaten.....	41
Wat wilden we bereiken?.....	41
Wat hebben we daarvoor gedaan?.....	41
Wat heeft het gekost?.....	62
Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening.....	62
Beleidskaders.....	66
Verbonden partijen.....	67
Beleidsindicatoren.....	74
Onze gemeente.....	76
Doelen & resultaten.....	76
Wat wilden we bereiken?.....	76
Wat hebben we daarvoor gedaan?.....	77
Wat heeft het gekost?.....	92
Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening.....	92
Beleidskaders.....	94
Verbonden partijen.....	95
Beleidsindicatoren.....	106
Ons geld.....	108
Wat heeft het gekost?.....	112
Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening.....	112
Toelichting verschillen reserves Begroting- Jaarrekening.....	113
Beleidskaders.....	115
Verbonden partijen.....	115
Beleidsindicatoren.....	118
Overhead.....	119
Wat heeft het gekost?.....	121
Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening.....	121
Beleidskaders.....	121
Verbonden partijen.....	121
Paragrafen.....	122
Lokale heffingen.....	122
Geraamde en werkelijke inkomsten.....	122
Beleid lokale heffingen.....	124
Overzicht op hoofdlijnen per heffing.....	124
Kwijtscheldingsbeleid.....	129

Lokale lastendruk	129
Weerstandsvormogen en risicobeheersing	132
Algemeen	132
Wet- en regelgeving	132
Risicoregister	132
Beheersen van risico's	133
Inventarisatie risico's	134
Berekening weerstandscapaciteit	144
Structurele weerstandscapaciteit	144
Incidentele weerstandscapaciteit	146
Totaaloverzicht weerstandscapaciteit	147
Ratio weerstandsvormogen	147
Conclusie	147
Financiële kengetallen	148
Toelichting kengetallen	148
Berekening kengetallen	149
Beoordeling kengetallen	149
Onderhoud kapitaalgoederen	151
Algemeen	151
1. Wegen	152
2. Riolering	154
3. Water	157
4. Groen	159
5. Gebouwen	161
6. Openbare verlichting	164
7. Speelruimten	165
Financiering	167
Financiering	167
Rente	168
Staat herkomst en besteding van middelen	170
Bedrijfsvoering	171
Personeel	171
Organisatie	174
Informatievoorziening	175
Digitale dienstverlening	179
Inkoop en aanbesteding	181
Duurzaamheid	181
Wet Open Overheid	183
Passieve openbaarmaking	183
Actieve openbaarmaking	183
Informatiehuishouding op orde	183
Verbonden partijen	184
Grondbeleid	209
Visie op en wijze van het grondbeleid	209
Te verwachten resultaat	211
Bedrijventerrein Mies (Groesbeek)	214
Bedrijventerrein Hulsbeek (Groesbeek)	214
Kloosterpad West (Groesbeek)	214
Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)	215
Inzicht in grond als materieel vaste activa	215
Vorderingen op de balans	215
Beleidsuitgangspunten reserves en voorzieningen	218
Jaarrekening	219
Overzicht baten en lasten	219

Overzicht baten en lasten	219
Toelichting baten en lasten	220
Wet Normering Topinkomens	231
Begrotingsrechtmatigheid	232
Balans met toelichting	234
Balans	234
Toelichting op de balans	237
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	257
Incidentele baten en lasten	260
Verantwoordingsinformatie SiSa specifieke uitkeringen	273
Controleverklaring	283
Bijlagen	288
Raadsvoorstel	289
Overzicht lopende kredieten	295
Overzicht taakvelden	303
Toelichting financiële begrippen	305
Toelichting afkortingen	308

Algemeen

Voorwoord

Welkom bij onze Jaarrekening 2022!

Het rekeningsaldo over 2022 is € 7.838.000. Bij de Najaarsnota 2022 gingen we uit van een voordelig saldo van € 3.860.000. Het werkelijke saldo is € 3.978.000 voordeliger dan begroot.

Bij de Najaarsnota 2022 waren we van een deel van deze financiële voordelen op de hoogte. Bij deze jaarrekening zijn ze nog duidelijker geworden. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

-	Voorziening pensioenverplichtingen voormalig bestuurders	+ 555.000
-	Algemene uitkering	+ 343.000
-	Niet volledige inzetten stelposten	+ 107.000
-	Straatwerkvergoeding	+ 121.000
-	Verkoop kavels Bedrijventerrein Hulsbeek	+ 224.000
-	Minima en bijzondere bijstand	+ 464.000
-	Maatwerkvoorzieningen WMO	+ 201.000
-	Sociaal Domein	+ 570.000
-	Grondexploitaties Kloosterpad west / Spoorlaan	+ 105.000
-	Bijdrage ODRN	+ 144.000
-	Leges omgevingsvergunningen	+ 100.000
-	Salaris/inhuurkosten personeel	+ 170.000
-	Extra algemene uitkering inzake energiearmoede	+745.000
-	Overige extra algemene uitkering	+80.000
-	Kosten bedrijfsvoering	- 449.000
-	Overig (diverse kleinere verschillen, in totaal)	+ 498.000

Het raadsvoorstel en het raadsbesluit zijn opgenomen in de bijlagen. Klik hier om direct naar het [raadsvoorstel](#) te gaan.

Sociaal Domein jaarrekening 2022

Op de begrotingsposten voor Sociaal Domein, dat wil zeggen jeugd en WMO, is een positief resultaat geboekt van € 1,5 miljoen op een budget van € 19 miljoen. Hiervan is € 0,9 miljoen bij WMO en € 0,6 miljoen bij jeugd gerealiseerd. In de begroting 2022 is een taakstellende bezuiniging van € 0,2 miljoen opgenomen, die we ruimschoots hebben gehaald. In het koersdocument sociaal domein en het herstelplan dat we in 2021 hebben vastgesteld, hebben we afgesproken:

- Minder individuele maar meer collectieve hulp;
- Minder hulp op grond van indicaties/ beschikkingen maar meer algemeen toegankelijke voorzieningen;
- Normaliseren (niet altijd is zorg de oplossing voor een probleem).

Ook in 2022 hebben we hier hard aan gewerkt. Een aantal voorbeelden:

- Groepsbijeenkomsten voor kinderen met faalangst/ onzekerheid;
- Specialistische dagbesteding en algemeen maatschappelijk werk toegankelijk zonder indicatie;
- Invoering van welzijn op recept, samen met de huisartsen (verwijzing naar welzijnsaanbod i.p.v. naar zorgaanbieders).

Onder andere dit beleid heeft geresulteerd in lagere kosten, bijvoorbeeld voor ambulante begeleiding WMO en jeugd. Maar wat het financiële effect precies is, kunnen we niet zeggen. Er is namelijk ook sprake van personeelsproblemen en wachtlijsten, waardoor indicaties niet altijd verzilverd kunnen worden. Ook dit leidt tot lagere kosten, maar onbedoeld.

Als het gaat om rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen deden minder mensen een beroep op deze voorzieningen dan we verwachtten. Daarnaast waren er leveringsproblemen o.a. grondstoffen te kort. Dit heeft geleid tot lagere kosten dan we hadden geraamd.

Bij huishoudelijke hulp is het aantal inwoners dat hier een beroep op doet gestegen. Toch zijn de uitgaven lager dan begroot, doordat aanbieders kampen met personeelstekorten waardoor niet geheel aan de vraag is voldaan. Het aantal geleverde uren huishoudelijke hulp per inwoner is daardoor lager.

Overigens heeft het kabinet besloten dat het abonnementstarief (het bedrag dat mensen als eigen bijdrage moeten betalen) vanaf 2025 inkomensafhankelijk wordt. We denken dat hierdoor de kosten voor huishoudelijke hulp minder hard zullen groeien dan je op grond van de demografische ontwikkeling kunt verwachten.

Bij specialistische dagbesteding voor ouderen bleef de verwachte groei uit. Dat verbaast ons wel, want het aantal ouderen met dementie neemt toe. Wellicht is dit de nasleep van corona maar dat weten we niet. Ook het feit dat de aanbieders van specialistische dagbesteding in 2022 hun niet ingezette subsidie 2021 hebben terugbetaald, leidt tot een financieel voordeel voor de gemeente. In 2021 golden de coronamaatregelen en daardoor kon de subsidie niet helemaal worden ingezet. Voor jeugd is voor jeugdzorg met verblijf (dus opname bij een instelling, dank aan Entrea en Pluryr) € 0,3 miljoen minder uitgegeven. Per 2022 is het woonplaatsbeginsel ingevoerd. De gemeente waar de jeugdige vandaan komt, betaalt nu deze zorgkosten. Voor onze gemeente leidde dit tot een afname van het aantal jeugdigen. Het is nog onduidelijk welk deel van dit overschot een positief effect heeft op de ramingen voor volgende jaren. Op basis van de uitgaven in 2023 maken we een inschatting voor de begroting 2024 en volgende jaren.

Met vriendelijke groet,

College van burgemeester en wethouders

Samenvatting

Resultaat 2022

De jaarrekening laat het volgende resultaat zien.

Bedragen x € 1.000

Rekeningresultaat	
Saldo van baten en lasten	9.467
Mutaties in reserves	-1.630
Gerealiseerd resultaat	7.838

Als we de uiteindelijk behaalde financiële resultaten vergelijken met het actuele begrotingssaldo 2022, dan laat dit het volgende beeld zien.

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2022 Primair Saldo	Begroting 2022 Actueel Saldo	Rekening 2022 Saldo	Vershil Begroting Rekening
Inwoner	-37.400	-42.268	-36.299	5.969
Onze buurt	-13.945	-14.940	-13.207	1.733
Onze gemeente	-5.804	-8.712	-5.210	3.502
Ons geld	66.248	73.670	75.104	1.434
Overhead	-9.893	-9.118	-10.921	-1.803
Saldo rekening baten en lasten	-794	-1.367	9.467	10.835
Toevoeging aan reserves	-358	-1.916	-6.097	-4.181
Onttrekking aan reserves	1.230	7.143	4.467	-2.676
Resultaat rekening baten en lasten	78	3.860	7.838	3.978

De verschillen tussen de begrote en werkelijke bedragen zijn te verdelen in de volgende categorieën:

1. *Verschillen die ontstaan zijn na de laatste bijstelling van de begroting 2022*
De laatste bijstelling van de begroting 2022 is opgesteld in september 2022 (Najaarsnota). Heeft er zich hierna iets voor gedaan wat niet voorzien was, dan leidt dit tot een verschil in de jaarrekening.
2. *Veel kleine verschillen*
In de Najaarsnota zijn alleen de afwijkingen boven de € 10.000 meegenomen. De kleinere verschillen zijn niet verwerkt.

Verklaring verschillen

Globaal kunnen we het voordelige verschil ten opzichte van de actuele begroting van € 3.978.000 als volgt verklaren.

		<i>Bedragen x €1.000</i>	
Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Bestuur	- De dotatie in 2022 voor de pensioenopbouw van de huidige wethouders is € 100.000 lager. Daarnaast is er € 455.000 vrijgevallen door de extreme stijging van de rekenrente.	555	I
Overhead	- Overige doorbelastingen van de kostenverdeelstaat (= kosten organisatie) zijn € 356.000 nadelig. De grootste oorzaak van dit verschil is een nadeel van € 537.000 als verplichte dotatie voor de nieuw te vormen voorziening verlofuren personeel. Daarnaast is er een voordeel van € 93.000 op advieskosten voor organisatieontwikkeling. Dit bedrag schuiven we door naar 2023. Hier staat ook een storting aan de reserve lopende projecten tegenover. Zie programma Ons Geld. Verder is er een voordeel van € 53.000 op opleidingskosten en zijn er diverse kleine verschillen die per saldo leiden tot een voordeel van € 35.000.	-356	I
OZB	- De ozb opbrengst is € 96.000 hoger dan verwacht. € 55.000 daarvan heeft betrekking over voorgaande belastingjaren.	96	I
	- Hogere bijdrage Munitax op basis van de afrekening 2022.	-64	I
Uitkering gemeentefonds	- De hogere algemene uitkering is als volgt te verklaren: afrekening over 2020 en 2021 € + 104.000 en decembercirculaire 2022 € 1.037.000 (energietoeslag € 745.000, bijzondere bijstand € 52.000, coronacompensatie € 80.000 en diverse taakmutaties € 160.000). Hiervan schuiven wij € 798.000 door bij vaststelling van de jaarrekening.	1.141	I/S/RES
Overige baten en lasten	- De stelposten zijn niet volledig ingezet in 2022.	107	I
	- Project WOO (Wet Open Overheid) is nog niet afgerond. Dit loopt door in 2023. Daarom stellen we voor het restant budget over te hevelen naar 2023.	112	I/RES
Wegen	- In 2022 is de voorgenomen bezuiniging van € 100.000 op het verwijderen van obstakels teruggedraaid. Een deel van deze werkzaamheden is in 2022 uitgevoerd en dit zal in 2023 nog doorlopen. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	71	I/RES
	- Investeringsbijdrage aan krediet Herinrichting winkelcentrum Beek. Hier staat bijdrage uit reserve lopende projecten tegenover. Zie programma Ons geld.	-69	I/RES

Kabels en leidingen	- Er is in 2022 meer graafwerk verricht in de openbare ruimte, met name als gevolg van de energietransitie. Daardoor is er een voordelig verschil in 2022 met betrekking tot de straatwerkvergoeding van € 121.000.	121	I
	- Met betrekking tot onderhoud is in 2022 een voordeel gerealiseerd van ruim € 100.000. Echter is een deel van deze werkzaamheden vanwege weeromstandigheden nog niet in december 2022 afgerond. Voorgesteld wordt om dit deel ad € 92.500 over te hevelen naar 2023.	105	I/RES
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- We hebben in 2022 meer kavels verkocht dan verwacht. Daarom moeten we tussentijds winst nemen op de locatie Bedrijventerrein Hulsbeek.	224	I
Toerisme	- Hogere opbrengst Toeristenbelasting over 2021.	76	I
Leerlingenvervoer	- Er is minder gebruik gemaakt van het leerlingenvervoer als gevolg van onder meer corona in eerste halfjaar 2022.	60	I
Musea	- Voor Museumpark Orientalis was een restantbudget van € 400.000 beschikbaar. Hiervan is niks besteed. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	400	I/RES
Arbeidsparticipatie	- De coronagelden voor re-integratietrajecten zijn deels in 2022 niet ingezet. Het niet bestede geld hevelen we over naar 2023. Zie ook programma Ons Geld voor aanwending van de reserve lopende projecten.	408	I/RES
	- Het rijksgeld om alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden op het gebied van opvang, huisvesting en integratie is in 2022 niet ingezet. Dit geld hevelen we over naar 2023. Zie ook programma Ons Geld voor storting de reserve lopende projecten.	53	I/RES
Samenkracht & burgerparticipatie	- De coronagelden voor jeugdwerk, ouderen en wmo zijn deels besteed in 2022. De uitgaaf hiervoor komt ten laste van de reserve lopende projecten. Hierdoor is de aanwending van deze reserve ook lager. Zie programma Ons geld.	91	I/RES
Noodopvang vluchtelingen	- De rijksbijdrage is grotendeels gebaseerd op een normvergoeding en € 32.000 lager dan begroot. De uitgaven zijn € 2,4 mln. lager dan de raming. Het verschil tussen de uitgaven vermeerderd met overheadkosten en de rijksuitkering storten we in de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	2.420	I/RES
Wijkteams	- Voor versterking van gemeentelijke dienstverlening is een deel van de rijksbijdrage over 2021 en 2022 niet in 2022 uitgegeven. Dit deel hevelen we over naar 2023. Zie ook programma Ons Geld voor verrekening met de reserve lopende projecten.	200	I/RES
Inkomens- en bijstandsvorzieningen	- Er is € 219.000 minder aan bijstandsuitkeringen verstrekt. Hierdoor ontvangen we € 70.000 minder aan rijksuitkering. De inkomsten voor terugvordering en aflossing leenbijstand waren € 79.000 lager lager .	70	I/S

	- Voor de implementatie van de nota minimabeleid en schuldhulpverlening is een deel van het budget uitgegeven. Het niet uitgegeven deel hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt een lagere aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	229	I/RES
	- Van het noodfonds energiearmoede en hogere inflatie is een deel besteed. Het niet uitgegeven deel hevelen we over naar 2022. Dit bedrag storten we in de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	56	I/RES
	- Het budget voor minima en bijzondere bijstand is met € 464.000 overschreden. Hiervan is € 407.000 meer uitgekeerd aan energietoeslag dan de ontvangen rijksuitkering en € 57.000 voor overige uitkeringen voor minima en bijzondere bijstand.	-464	I/S
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	- Aan rolstoel-, vervoers- en woonvoorzieningen is minder uitgegeven.	201	I
Maatwerkdienstverlening 18+	- Aan Huishoudelijke hulp hebben we minder besteed.	151	I
	- Voor de ambulantisering GGZ is een deel van het budget uitgegeven. Het niet uitgegeven deel hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt een lagere aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	124	I/RES
	-	-206	I
	Aan zorgkosten Wmo (met name dagbesteding en ambulante begeleiding) hebben we minder besteed. Hiervan heeft € 118.000 betrekking op de afrekening 2021 van de subsidie voor inloop en ontmoeting, die door corona niet altijd door kon gaan.		
Maatwerkdienstverlening 18-	- De blokhuismiddelen (coronagelden van 2021) hebben we voor een deel ingezet. Het niet uitgegeven deel hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt een lagere aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	584	I/RES
	De kosten voor begeleiding en ambulante hulp jeugdzorg waren lager.	231	I
Geëscaleerde zorg 18+	- Het rijksbudget voor dak-en thuisloosheid is niet besteed. Dit budget hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt geen aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	50	I/RES
Geëscaleerde zorg 18-	- Aan zorgkosten voor jeugdzorg met verblijf is meer minder besteed.	394	I
Riolering	- Diverse voor- en nadelen op het taakveld riolering. Met name onderhoud hoofdriolen (€ +38.000), verwerken rioolslib (€ +16.000), project vastleggen zakelijke rechten drukriool Ubbergen (€ +184.000), subsidie afkoppelen hemelwater (€ +75.000), onderzoeks- en advieskosten (€ + 13.000) reiniging kolken (€ +16.000) onderhoud rioolgemalen (€ - 44.000), inspecties (€ +18.000) en projectleiding project wateroverlast (€ +20.000).	336	I

	- Diverse per saldo voordelige verschillen leiden tot een hogere dotatie aan de voorziening riolering, zodat het geld beschikbaar blijft voor riolering.	-371	I
Afval	- Dit voordeel is te verklaren door meerdere verschillen, zowel positief als negatief. De belangrijkste afwijking is de afrekening van Nedvang van voorgaande jaren.	82	I
	- Het project plaatsen ondergrondse containers locatie Spoorlaan is in 2022 niet uitgevoerd. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	65	I/RES
Milieubeheer	- Door verschillende oorzaken is een groot deel van het beschikbare budget voor duurzaamheid niet uitgegeven. Hier staat een lagere aanwending van de reserve lopende projecten tegenover (€ 240.000). Zie programma Ons geld. We houden deze gelden beschikbaar voor duurzaamheid. Daarnaast zijn de in 2022 beschikbaar gestelde bedragen vanuit het Rijk voor de uitvoering van het klimaatakkoord niet uitgegeven. Dit bedrag hevelen we over naar 2023 om ook beschikbaar te houden voor duurzaamheid. Dit is een bedrag van € 237.500.	587	I/RES
	- Er zijn dit jaar veel anterieure overeenkomsten met initiatiefnemers afgesloten die niet voorzien waren. Dit betekent een voordeel.	65	I
	- In 2022 was geld beschikbaar voor het project vitale vakantieparken. Dit project loopt door in 2023. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	250	I/RES
	- Lagere investeringsbijdrage Project Omgevingswet. Door uitstel van de wet is het project vertraagd. Ook de uitgaven verschuiven deels naar de toekomst. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	174	I/RES
	- In 2022 hebben we van het Rijk extra geld gekregen voor de invoering Omgevingswet. Dit project loopt door in 2023. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	343	I/RES
Grondexploitaties	- Dit bedrag bestaat uit twee onderdelen. De afsluiting van grondexploitatie Kloosterpad West. Daarnaast is er een voordeel doordat we een bijdrage voor de ontwikkeling spoorlaan niet meer hoeven af te dragen.	105	I

Bouwvergunningen	<ul style="list-style-type: none"> - Dit voordeel heeft verschillende oorzaken: - Budgetoverheveling van 2021 welke niet is ingezet € 18.000. - Extra budget voor de invoering van de Wet kwaliteitsborging bouw. De kosten zijn niet gemaakt in 2022 € 59.000. - Handhavingsbudget natuur en landschap is in 2022 niet ingezet € 20.000. - Bijstelling budget in verband met uitstel omgevingswet. Deze kosten zijn niet gemaakt. - Een lagere inzet dan gepland in het werkplan. 	144	I
	<ul style="list-style-type: none"> - Hogere legesopbrengst dan de raming door enkele grote projecten die in 2022 zijn aangevraagd. Het is lastig om deze grotere legesopbrengst exact in het juiste jaar in te schatten. 	100	I
Salaris- en inhuurkosten	<ul style="list-style-type: none"> - Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan de diverse taken besteedt. 	170	I
Mutaties reserves	<ul style="list-style-type: none"> - Zie de toelichting bij programma Ons Geld. 	-6.857	I
Diverse verschillen	<ul style="list-style-type: none"> - Dit betreft heel veel kleine verschillen, die per saldo leiden tot een voordeel van € 1.614.000. 	1.614	I
Saldo		3.978	

Resultaatbestemming

Wij stellen voor om een bedrag van € 825.000 over te hevelen naar 2023 voor energiearmoede (€ 745.000), vroegsignalering (€ 52.000) en versterken sociale basis ouderen (€ 28.000) en het restant saldo van € 7.013.000 aan de Algemene reserve toe te voegen.

Leeswijzer

Hoe is dit jaarverslag en de jaarrekening opgebouwd?

Eerst volgt het gedeelte 'Algemeen' met het voorwoord en persbericht, de samenvatting en deze leeswijzer. Daarna zijn de `ambities` van onze gemeente weergegeven. Daar staat beschreven wat wij als gemeente belangrijk vinden en willen bereiken.

De `programma's` bevatten wat we hebben bereikt.

De `paragrafen` gaan over onderwerpen die van invloed zijn op alle programma's.

In de 'jaarrekening' staat een overzicht van de baten (inkomsten) en lasten (uitgaven) in 2022. Daarnaast zijn bij dit onderdeel de balans met toelichting opgenomen, een overzicht van de incidentele baten en lasten, de verantwoordingsinformatie van de SISA en de controleverklaring van de accountant.

Tot slot zijn in de `bijlagen` het raadsvoorstel en een overzicht van de lopende kredieten opgenomen. Ook geven we hier een toelichting op afkortingen en financiële begrippen.

Onze schrijfstijl proberen we kort en helder te houden en verwijst met 'elektronische links' naar de documenten die erbij horen.

Minbedrag betekent: nadelig of uitgaaf/investering

Plusbedrag betekent: voordelig of inkomst

Inhoudsrechten (disclaimer)

In de jaarstukken is gebruik gemaakt van informatie van derden. Hoewel de jaarstukken met de grootst mogelijke zorgvuldigheid zijn samengesteld kunnen gebruikers van deze stukken geen rechten ontlenen aan of aanspraak maken op de juistheid en volledigheid van de inhoud. Ook aanvaarden wij geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die daardoor kan ontstaan.

Ambities

Onze missie is:

“Iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.”

1. We doen het samen!

De gemeente Berg en Dal is er voor haar inwoners. Die inwoners vormen samen de gemeenschap Berg en Dal. Met elkaar zorgen we ervoor dat het goed wonen is in onze gemeente. Maar er verandert wel iets in de manier waarop we dat doen. De tijd dat de gemeente voor alles zorgde én over alles besliste is voorbij. Dat kan niet meer en dat willen we ook niet meer. U als inwoner vraagt en krijgt steeds meer zeggenschap. En u zorgt steeds vaker zelf voor een goed woon-, werk- en leefklimaat. Voor uzelf en voor anderen. De gemeente wil hierbij een gelijkwaardige partner zijn. We willen ruimte geven aan uw initiatieven en u ondersteunen om dingen mogelijk te maken.

2. Betaalbaar Berg en Dal!

Wij zijn ons er heel goed van bewust dat wij met gemeenschapsgeld werken. De portemonnee van de gemeente verschilt daarbij niet zo veel met die van uzelf. Niet alles wat we willen kan ook, dus maken wij duidelijke keuzes. En we geven niet meer uit dan er binnenkomt. Als er een tekort dreigt dan kijken we eerst of er in de uitgaven geschrapt kan worden. We kunnen ook de belastingen verhogen, maar dat willen we zoveel mogelijk voorkomen.

3. Hier wordt gewerkt!

We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. En als dat niet lukt, dan willen we zorgen voor een zinvolle dagbesteding. Want iedereen heeft een talent, dat kan bijdragen aan onze samenleving. Onze missie is niet voor niets: iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.

4. Duurzaam Berg en Dal!

De zorg voor de wereld van morgen is ontzettend belangrijk. Onze kinderen moeten kunnen opgroeien in een mooie, veilige en gezonde omgeving. Daarom gaan we energie besparen, meer schone energie opwekken, grondstoffen hergebruiken, blijven we lokale initiatieven ondersteunen en zorgen voor minder afval. Doordat ons klimaat verandert, krijgen we ook steeds extremer weer. We moeten zorgen dat we onze omgeving hier goed op inrichten. Hiervoor is de komende jaren veel geld nodig. Wij kunnen dat niet alleen, dat moeten we samen doen met u. Wij passen de openbare ruimte aan. Aan u vragen wij hetzelfde te doen op uw eigen terrein.

5. Zichtbaar en betrouwbaar!

Onze inwoners, instellingen en bedrijven weten voor welke producten en diensten zij bij de gemeente terecht kunnen. Wij communiceren hier duidelijk over. Aan de balie, de telefoon, maar ook op de gemeentepagina, website en sociale media. U weet ons te vinden en u bent tevreden over onze dienstverlening. Dat komt omdat we duidelijk zijn over wat we doen en wat we niet doen. We zijn vriendelijk, geven snel antwoord op eenvoudige vragen en leveren maatwerk als dat nodig is. We bieden hulp aan mensen in nood. We hebben contact met u en weten wat er speelt in onze gemeente en in de regio. Wij laten zien dat wij opkomen voor de belangen van onze inwoners.

Programma's

Inwoner

Meestal heb je de gemeente niet nodig in je dagelijks leven. Je redt het prima zelf. Dat is ook de bedoeling. Maar dat lukt niet iedereen. Soms lukt het niet om alles zelf te regelen. Vaak zonder dat je daar zelf iets aan kunt doen. De gemeente probeert je dan te helpen. Dat kan voor een korte of lange tijd zijn. Bijvoorbeeld als het gaat om zorg, inkomen, onderwijs of gezondheid. De belangrijkste dingen die je nodig hebt om op een normale en prettige manier te kunnen leven. De gemeente is vaak een laatste plek voor hulp. Daarbij werkt de gemeente samen met andere organisaties of huurt hen hiervoor in. Onze bedoeling is iedereen een goede basis te geven, een steun in de rug, zodat je verder kunt en mee kunt blijven doen!

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat wilden we bereiken?

- 1.1 Ik heb voldoende inkomen.
- 1.2 Ik kan hulp vragen als dat nodig is.
- 1.3 Ik ben betrokken en doe mee.
- 1.4. Alle kinderen krijgen gelijke kansen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1.1.1 Ons minimabeleid zorgt ervoor dat ook inwoners die weinig geld hebben mee kunnen doen in de samenleving.

Met ons minimabeleid willen wij inwoners die om welke reden dan ook een laag inkomen hebben, ondersteunen om toch mee te kunnen doen in onze samenleving. Wij hebben daarbij extra aandacht voor kinderen die in armoede opgroeien.

In 2021 hebben wij het minimabeleid geëvalueerd. De lessen daaruit zijn verwerkt in een nieuw minimabeleid dat vanaf 2022 ingaat. Dit nieuwe beleid sluit beter aan bij de huidige realiteit en is tot stand gekomen met input van inwoners, de woningcorporaties, Humanitas en Schuldhulpbuddy. Ook hebben we de handen ineengeslagen met Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport & Cultuur en andere organisaties die ons kunnen helpen bij de ondersteuning aan onze inwoners, door de juiste mensen te bereiken met de juiste middelen.

Belangrijke elementen in het nieuwe beleid zijn maatwerk, vertrouwen in de inwoner en vraaggericht werken. We willen minder regels en lijstjes en meer aansluiten bij wat de inwoner nodig heeft.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vanuit het nieuwe beleidsplan minima & schuldhulpverlening wordt een actieplan opgesteld. Hierin staat beschreven hoe de doelen in het beleidsplan worden behaald met acties. Dit geeft ons richting voor de aankomende jaren en de mogelijkheid om te prioriteren. Er wordt ook gewerkt aan nieuwe beleid voor de bijzondere bijstand, dit nieuwe beleid geeft ruimte voor meer maatwerk. Daarnaast wordt gekeken hoe om te gaan met de Doe Mee!-regeling en het Kindpakket in combinatie met een samenwerking met Stichting Leergeld. Ook energiearmoede is een belangrijk thema. Er wordt gekeken naar energiebesparende maatregelen voor minimahuishoudens. Daarnaast wordt de eenmalige energietoeslag zo snel mogelijk uitgekeerd.

Stand van zaken Jaarrekening

2022 was het jaar van de energiecrisis en een hoge inflatie. Dit heeft veel druk gelegd op onze inwoners en ons minimabeleid. De acties in het actieplan hebben daarom niet allemaal plaatsgevonden in 2022. Wat is er wel gebeurd?

- De Doe Mee! Regeling is aangepast. We zijn gestopt met de uitvoering van het Kindpakket en werken in plaats daarvan nu samen met Stichting Leergeld. Dit sluit aan bij het Koersdocument Sociaal domein: 'meer gebruik maken van de kracht van de samenleving';
- Verhoging van de inkomensgrens voor de Doe Mee! Regeling. Het gaat om een verhoging van 120% van de bijstandsnorm naar 130% per 1-1-2023;
- We hebben de energietoeslag van €1300 aan ruim 1900 huishoudens toegekend;
- Er is eind 2022 een noodfonds opgericht in samenwerking met de kerken. Huishoudens kunnen €190 ontvangen wanneer zij door hulpverleners worden doorverwezen. In 2023 loopt dit door;
- Er is extra subsidie toegekend aan 6 organisaties die minimahuishoudens ondersteunen.

1.1.2 We zetten sterk in op de preventie van schulden. Inwoners met beginnende schulden helpen we voordat hun problemen groter worden.

In 2022 voeren we nog steeds zelf de eerste fase van schuldhulpverlening uit (de zogeheten stabilisatiefase). Omdat we hiervoor geen middelen meer krijgen van het rijk, zetten we voor de capaciteit van schuldhulpverleners eigen middelen in. Daarnaast zijn er vanaf 2022 meer mogelijkheden om inwoners te helpen met bijvoorbeeld een budgetcoach of budgetbeheer. Op die manier voorkomen we dat inwoners in een langdurig schuldhulpverleningstraject belanden. In 2022 verwachten we ook de eerste effecten te zien van het project Vroegsignalering. Inwoners moeten vroeg in beeld komen wanneer er sprake is van betalingsachterstanden. Hiermee voorkomen we dat inwoners hoge schulden opbouwen. Met het oog op de nasleep van de coronacrisis blijven we goed in de gaten houden of onze schuldhulpverlening rondom ondernemers met schulden sluitend is. Deze doelgroep wordt naar verwachting groter en het is van belang dat we hen de juiste hulp kunnen blijven bieden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is een nieuw contract met SSHB Support (voorheen Schuldhulpbuddy's) aangegaan. In dit contract ligt de nadruk op het verbeteren en verduurzamen van de samenwerking tussen SSHB en de gemeente.

Onze preventietaken hebben we uitgebreid. Zo doen we mee met de Week van het geld waarin gastlessen op scholen worden gegeven. Ook worden er verjaardagspakketjes naar 18-jarigen gestuurd waarin meer informatie staat over hun financiële rechten en plichten.

We zien nog geen gevolgen bij schuldhulpverlening rondom de hoge energiekosten. Dit verwachten we in de loop van het jaar wel.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2022 hebben we onze diensten en hulpverlening rondom schuldhulpverlening uitgebreid met onder andere een saneringskrediet. Hiervan zijn er 13 verstrekt. Dit houdt in dat wanneer een inwoner schulden heeft bij verschillende schuldeisers, deze schulden worden afgekocht met het saneringskrediet en dat de inwoner alleen het saneringskrediet hoeft terug te betalen. Dit zorgt voor rust en overzicht bij zowel de inwoner als de schuldeisers. Op basis van vroegsignalering

krijgen we gemiddeld 50 meldingen per maand van partners zoals: woningcorporaties, zorgverzekeraars, het waterbedrijf en energiebedrijven. Op deze manier kunnen we tijdig schakelen om te voorkomen dat financiële problemen groter worden. Daarnaast zijn er tijdens 'de Week van het Geld' lessen gegeven op scholen door onze schuldhulpverleners en krijgen 18-jarigen van ons een verjaardagskaart met meer (financiële) informatie. Ook kunnen onze schuldhulpverleners sinds 2022 in één systeem werken. Hierdoor is er meer overzicht en kunnen we beter informatie verzamelen over ons eigen werk.

1.2.1 Grip op de kosten van Wmo en Jeugdhulp: implementatie koersdocument

In het Koersdocument sociaal domein dat begin 2021 door de raad is vastgesteld hebben we de richting bepaald om de ondersteuning op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet goed en betaalbaar te houden.

De drie belangrijke thema's waar we de komende tijd aan gaan werken zijn:

- Gebiedsgericht werken (niet elke wijk heeft hetzelfde nodig)
- Één gezin, één plan (te beginnen met meer en betere samenwerking tussen het sociaal team en team participatie en inkomen)
- Normaliseren (o.a. door meer laagdrempelige opvoedondersteuning).

In 2022 evalueren we de pilot indicatievrije dagbesteding voor volwassenen die in 2021 is gestart. We investeren in de samenwerking met onze partners, met name in het preventieve, voorliggende veld. Samen werken we aan een gezamenlijke visie op preventie en kijken we hoe we ook verwijzers, zorgaanbieders, sportclubs, ouders en jeugdigen en andere relevante partijen hieraan kunnen verbinden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Naast het thema Gebiedsgericht werken, zijn we gestart met het Sociaal Atelier. Dit is een integrale werkvorm waarin alle organisaties die werken op het gebied van welzijn, zorg en leefbaarheid gezamenlijk projecten oppakken en uitvoeren. Inwoners worden betrokken bij de opzet en uitvoering van projecten. Deze vorm van co-creatie sluit goed aan bij de geest van deze tijd.

Voor *één gezin één plan* zijn we bijna zo ver dat we in ieder geval de ICT-systemen van het Sociaal Team en van team Inkomen en Participatie op elkaar hebben aangesloten.

In eerste instantie is gekozen om pas later in het jaar met *Normaliseren* aan de slag te gaan.

Wel is begin 2022 een projectleider gestart die zich bezighoudt met de gezamenlijke visie op en verbinding met partners in het preventieve voorliggende jeugdveld.

De voorbereiding op de evaluatie van de pilot indicatievrije dagbesteding is in samenwerking met de gemeente Nijmegen en de aanbieders gestart.

Stand van zaken Jaarrekening

Als het gaat om grip op kosten op Wmo-Jeugd vallen de kosten binnen de kaders en zijn er geen uitschieters. In 2022 heeft 10% van de jeugdigen (tot 23 jaar) gebruik gemaakt van een jeugdzorg voorziening en 8% van de inwoners van een Wmo voorziening.

In het kader van normaliseren zijn de voorbereidingen afgerond om te starten met de Peuter Plusgroep. Kinderen met een begeleidingsvraag worden opgevangen in kleinere groepen met meer duidelijkheid en structuur en meer nabijheid van begeleiding. Hiermee wordt zwaardere zorg, zoals dagbehandeling, voorkomen en is daarmee kostenbesparend. Daarnaast is de aanbesteding van één ICT-applicatie voor inkomen, jeugdhulp, leerlingenvervoer, Participatiewet, statushouders/inburgering, Wmo en schuldhulpverlening bijna afgerond. In 2023 gaan we deze implementeren.

De pilot indicatievrije dagbesteding voor volwassenen hebben we verlengd omdat de periode om ervaring op te doen kort was (medio 2020 t/m 2021), mede doordat corona een sterk beperkende invloed had op het organiseren en innoveren van dagbesteding. In het najaar 2023 volgt opnieuw een evaluatie.

1.2.2 We helpen inwoners langer zelfstandig thuis te wonen.

We willen een inclusieve samenleving zijn. Mensen wonen daarom steeds minder vaak in zorginstellingen, ook als ze ouder worden of (psychisch) kwetsbaar zijn. Om hen goed te ondersteunen gaan we in 2022 het volgende doen:

- We gaan werken met multidisciplinaire wijk-Ggz-teams. Met deze teams wordt de kennis van mensen die nu al in de wijk werken (Sociaal Team medewerkers, buurtbeheerders, wijkagenten, opbouwwerkers, etc.) aangevuld met kennis van professionele zorgaanbieders (zoals behandelaars, psychiatrisch verpleegkundigen en psychologen).
- We gaan aan de slag met de verbeterpunten uit de evaluatie van de Wet verplichte ggz (Wggz).
- We organiseren een ouderenmarkt.
- We gaan vrijwilligers opleiden om 65+ ers te bezoeken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In plaats van multidisciplinaire wijk-GGZ-teams hebben we in onze gemeente uiteindelijk gekozen voor het project wijk GGD'er. Hiermee sluiten we beter aan bij de reeds aanwezige expertise in onze sociale teams en voorkomen we dat er een extra toegangspoort en daarmee een nog meer versnipperd zorglandschap ontstaat. Voor de wijk GGD'er hebben we subsidie gekregen van ZonMW. Het project start per 1 april 2022 en doen we in samenwerking met de gemeenten Heumen en Mook en Middelaar.

Stand van zaken Jaarrekening

Het project 'Wijk GGD' is in 2022 gestart, in samenwerking met de gemeenten Heumen en Mook en Middelaar. Via de GGD en Ixta Noa zijn drie Wijk GGDers actief in de gemeente Berg en Dal. De eerste feedback van medewerkers van ons Sociaal Team laat zien dat de inzet en kennis van de Wijk GGD gewaardeerd wordt en zinvol is. De verbeterpunten van de Wet verplichte GGZ eisen ook maatregelen door het rijk.

De eerste ouderenmarkt heeft in oktober plaatsgevonden in Groesbeek. De opkomst viel wat tegen. Er wordt gewerkt aan een aangepast programma voor ouderen in Millingen aan de Rijn. Dit moet plaatsvinden in september 2023. Het opleiden van vrijwilligers om 65+ ers te bezoeken is uitgesteld. Uit onderzoek (enquête Praat Mee in Berg en Dal) is gebleken dat de behoefte aan keukentafelgesprekken over Vitaal ouder worden, niet groot is.

1.2.3 We helpen voorkomen dat kinderen uit huis worden geplaatst.

Als een kind (tijdelijk) niet thuis kan wonen is dit erg ingrijpend. Daarom willen we uithuisplaatsingen zoveel mogelijk voorkomen.

In 2022 zetten we daarom op de volgende acties in:

- We gaan door met de pilot buurtgezinnen (waarin gezinnen elkaar helpen) en evalueren dit aan het einde van het jaar.
- We versterken de samenwerking met alle partijen (zoals de Raad voor de Kinderbescherming, de Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis) in het kader van de Gelderse Verbeteragenda Jeugd.
- We versterken daarnaast óók de samenwerking binnen de verschillende teams van onze gemeentelijke organisatie (één gezin, één plan, één regisseur, zie 1.2.1).

Stand van zaken Voorjaarsnota

De organisatie van de jeugdbeschermingsketen is complex, met veel betrokken organisaties. Van lokale wijkteams en Veilig Thuis tot Jeugdbescherming en de Raad voor de Kinderbescherming. De diensten van de verschillende organisaties vormen te vaak geen logisch, samenhangend en overzichtelijk geheel voor het gezin. Er is overlap maar tegelijkertijd sluiten de vele schakels niet altijd op elkaar aan. Soms vallen er gaten. Met als gevolg dat de juiste hulp en bescherming te kort schieten. De Gelderse gemeenten, Veilig Thuis,

Jeugdbescherming, Moviera (opvangcentrum huiselijk geweld) en de Raad voor de Kinderbescherming hebben daarom afgesproken om intensiever samen te werken in één team. Dit noemen we Toekomsttuinen. In de regio Gelderland-Zuid gaan we daarmee aan de slag.

Stand van zaken Jaarrekening

- Er is veel behoefte aan buurtgezinnen. In 2022 zijn 19 vraaggezinnen naar ieders tevredenheid gekoppeld aan de steungezinnen (klanttevredenheidscijfer: 9,1). Ook de onderlinge samenwerking met het Sociaal Team verloopt naar tevredenheid. In september is de pilot afgerond en daarmee is Buurtgezinnen onderdeel geworden van ons reguliere aanbod. Het werven van steungezinnen bleek in de polder wat achter te lopen en heeft in de tweede helft van het jaar meer aandacht gekregen, onder meer door spandoeken op de basisscholen op te hangen en flyers te verspreiden.
- We zijn gestart met de voorbereidingen om te komen tot een regionaal expertise punt scheiden (REPS), lees hier meer over in 1.4.5. Dit is nodig omdat complexe scheidingen een veel voorkomende oorzaak is van uithuisplaatsingen.
- Op het gebied van jeugdbescherming werken we intensief samen met de gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen. De stad Nijmegen is pilotgemeente voor de Toekomsttuin (betere samenwerking rondom jeugdbescherming. Goede resultaten kunnen wij meteen bij ons toepassen.
- Het voorkomen van uithuisplaatsingen heeft ook samenhang met de activiteiten op normaliseren (de inzet op preventie) zoals ook omschreven staat onder 1.2.1. De aanbesteding van één ICT-applicatie voor inkomen, jeugdhulp, leerlingenvervoer, Participatiewet, stathouders/inburgering, Wmo en schuldhulpverlening.

1.2.4 Wij helpen mantelzorgers, zodat zij de zorg voor hun naasten kunnen blijven bieden.

In 2022 gaan we samen met mantelzorgers en met Mantelzorg Berg en Dal in gesprek om de nota mantelzorg 2019-2021 te herijken. We bekijken opnieuw welke behoeften er zijn en hoe wij dit binnen het beschikbare budget het beste kunnen realiseren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Nu er weer meer mogelijk is worden activiteiten voor mantelzorgers opgestart. Zoals 'koffie met' en 'mantelzorgtafels' in Millingen en Groesbeek.

Ook is gewerkt aan de nieuwe Nota Mantelzorg 2022-2026. Deze nota is weer gezamenlijk opgesteld met Mantelzorg Berg en Dal. We benoemen concreet hoe we de mantelzorgers willen ondersteunen. Deze nota leggen we in de loop van 2022 voor aan de gemeenteraad.

Stand van zaken Jaarrekening

De gemeenteraad heeft in 2022 de nieuwe nota Mantelzorg 2022-2026 vastgesteld. In deze nota benoemen we concreet hoe we de mantelzorgers willen ondersteunen.

De reguliere activiteiten voor mantelzorgers door Mantelzorg Berg en Dal zijn na corona weer opgestart. Er zijn in 2022 bijna 700 mantelzorgcomplimenten uitgereikt.

Mantelzorg Berg en Dal heeft in 2022 een nieuwe website die toegankelijk is en eenvoudig leest op de telefoon of tablet. Hier staat lokale en landelijke informatie. Ook kun je een oproep doen voor hulp in huis. Of een eigen netwerk inrichten. Je kunt dan als mantelzorger of ontvanger van de mantelzorg familie, vrienden, kennissen of zorgaanbieders uitnodigen voor een gezamenlijke agenda.

1.3.1 Inwoners bepalen zelf welke onderwerpen belangrijk zijn voor hun dorp en gaan hiermee aan de slag.

De gemeente stelt budget en ambtelijke ondersteuning beschikbaar voor het opstellen van Dorpsagenda's. De inwoners uit het dorp nemen het initiatief voor een Dorpsagenda, wij ondersteunen waar dit nodig is.

Bij het opstellen van een Dorpsagenda bespreken inwoners met elkaar wat ze in hun dorp kunnen doen om er goed te leven en te wonen. Hierover maken ze samen afspraken. Ze bepalen zelf waar ze aan willen werken en of ze hierbij hulp van de gemeente of andere organisaties nodig hebben.

Door de coronamaatregelen is het in 2020 en 2021 lastiger geweest om met elkaar het gesprek te voeren. In 2020 is door inwoners in Millingen a/d Rijn een start gemaakt aan een Dorpsagenda. We verwachten dat zij dit eind 2021 weer oppakken en in 2022 een Dorpsagenda aan de gemeente presenteren.

In Kekerdom, Leuth, Ooij, Berg en Dal, Heilig Landstichting en de Horst is inmiddels een Dorpsagenda opgesteld en is een start gemaakt met het realiseren van de eerste acties.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In Breedeweg is een nieuwe start gemaakt met de Dorpsagenda. Samen met Forte Welzijn worden eerste gesprekken gevoerd met de initiatiefnemers.

In Millingen aan de Rijn zijn de initiatiefnemers gestopt met de Dorpsagenda.

De werkgroep Burgerparticipatie (bestaande uit vrijwilligers) komt binnenkort met de resultaten van de evaluatie van de bestaande Dorpsagenda's en de werkwijze. Deze resultaten nemen we mee in de jaarlijkse evaluatie van de Nota Participatie. De evaluatie leggen we voor aan de gemeenteraad.

Stand van zaken Jaarrekening

De werkgroep Burgerparticipatie heeft de evaluatie over Dorpsagenda's en de werkwijze aan de gemeente overhandigd. In deze evaluatie worden verschillende aanbevelingen meegegeven. Hier gaan we in 2023 mee aan de slag.

Het ontwerpproces voor een nieuw Reiner van Ooiplein in Ooij is afgerond. Een nieuw dorpsplein stond op de dorpsagenda Ooij. Als gemeente wilden we ook met het plein aan de slag. Vanaf de start heeft een werkgroep met inwoners een actieve rol gespeeld in het proces. Zo hebben de inwoners de plannen aan het dorp gepresenteerd. Dit is een mooi voorbeeld van burgerparticipatie en de samenwerking met de gemeente aan een nog mooier Berg en Dal. Het nieuwe plein wordt in 2023 gerealiseerd.

In Breedeweg krijgt de nieuwe Dorpsagenda steeds meer vorm. De verkoop van de Sleutel en de kerk zijn onderwerpen op de agenda waaraan inwoners hebben meegedaan. In 2023 krijgt dit een vervolg.

In Leuth is een start gemaakt met de herijking van de Dorpsagenda door de initiatiefnemers samen met inwoners. Er zijn verschillende gesprekken zijn gevoerd, waarbij nieuwe acties en onderwerpen door de inwoners zijn benoemd. De gemeente sluit hierbij aan om te luisteren en om mogelijke verbindingen te leggen.

Een vergelijkbaar proces is gestart in Heilig Landstichting. Ook hier is de Dorpsagenda door de initiatiefnemers (samen met het dorp) geëvalueerd.

1.3.2 We werken samen met inwoners zoals we hebben afgesproken in de nota inwonerparticipatie.

In 2022 wordt het werken volgens de nota 'Samen maken we Berg en Dal' steeds vanzelfsprekender – zowel binnen als buiten het gemeentehuis. De nota wordt in 2022 ook gebruikt als kader voor de nieuwe omgevingsvisie/wet.

We zijn actief met inwoners in gesprek en werken samen, ook op ons digitale platform www.samenbergendal.nl. Dit platform evalueren we in 2022.

De werkgroep burgerparticipatie kijkt jaarlijks samen met ons naar hoe wij inwonersparticipatie vormgeven. Indien nodig passen we de werkwijze en de nota aan: al doende leren we.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben een interne werkgroep 'Samen maken we Berg en Dal' opgericht. De leden komen uit de verschillende teams en zijn ambassadeur van de interne samenwerking en de samenwerking met onze inwoners en andere partijen. Bij ruimtelijke ordeningsprojecten verwijzen we de initiatiefnemers naar de werkwijze in de nota. Dit wordt actief opgepakt. We werken aan een toolkit voor de initiatiefnemers en onze collega's, zodat het goede gesprek met de belanghebbenden wordt gevoerd.

De nota participatie wordt dit jaar geëvalueerd. Onderdeel van de evaluatie is het digitale platform. De resultaten van de evaluatie worden ter informatie aan de gemeenteraad voorgelegd. De evaluatie willen we ook met een aantal raadsleden voorbereiden.

Stand van zaken Jaarrekening

In overleg met ambtelijk opdrachtgever en portefeuillehouder is besloten om voor de evaluatie meer tijd te nemen. De uitkomsten van de evaluatie worden rond de zomer van 2023 aan de raad voorgelegd.

In 2022 zijn verschillende interviews afgenomen met collega's over de nota participatie en samenwerking met inwoners meer in het algemeen. Dit gesprek is ook met het college gevoerd.

In de interne werkgroep 'Samen maken we Berg en Dal' zijn verschillende acties opgepakt om het samenwerken met inwoners meer gemeengoed te laten zijn. Zo is een pool van gespreksleiders geformeerd om collega's/ projectleiders te ondersteunen in het gesprek met de inwoner.

De gemeente heeft verschillende inwonersinitiatieven ondersteund, zoals:

- (1) de voedseltuin Groesbeek. In deze voedseltuin worden groenten geteeld die bij de voedselbank worden uitgedeeld;
- (2) het vergroenen van parkeerterrein de Vriendenkring. De stichting wil dit plein vergroenen. Het stenige karakter is een doorn in het oog. Daarnaast is er een beweegtuintje voor ouderen, een terras en speelplek voor jongeren gerealiseerd.

1.3.3 We gaan met jongeren in gesprek om hen bewust te maken van hun stem.

In 2020 is een enquête onder jongeren uitgezet met de vraag 'Wat is voor jullie een belangrijk thema?'. Hieruit kwamen onder andere de thema's starterswoningen in de gemeente en duurzaamheid naar voren.

Woningcorporatie Waardwonen ziet kansen om in Millingen aan de Rijn starterswoningen voor jongeren te realiseren. Omdat dit een thema is dat jongeren belangrijk vinden is door Waardwonen contact gezocht met potentiële jonge huurders. Dit plan wordt in 2022 verder opgepakt.

In 2022 gaan we opnieuw in gesprek met onze jongeren om vervolgens een ander thema op te pakken. De raads werkgroep jongerenparticipatie/jongerenraad pakt dit op. Zij willen hier ook het digitale platform www.samenbergendal.nl voor inzetten. Dit is voor jongeren een laagdrempelige manier om actief mee te doen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op dit moment lopen nog gesprekken met de buurt over de nieuwbouw van de starterswoningen in Millingen aan de Rijn. Ook met jongeren is gesproken. Zij zijn enthousiast over de huidige plannen van Waardwonen.

Op dit moment zijn er verschillende jongereninitiatieven. Twee groepen jongeren zijn samen met de gemeente in gesprek over een skatebaan in de omgeving van Beek. In Millingen aan de Rijn hebben jongeren subsidie van de gemeente gekregen voor het realiseren van een Calisthenicspark (fitnessplek in de buitenruimte). Jongeren willen elkaar les geven op deze plek. In maart is de jongerenontmoetingsplek bij sporthal Heuvelland gerealiseerd. Hier kunnen

jongeren ook buiten sporten. Dit is gerealiseerd op verzoek van een groep jongeren uit Groesbeek.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2022 zijn samen en door jongeren verschillende initiatieven opgepakt. De gemeente heeft hierbij op verschillende manieren ondersteund: door daadwerkelijk te realiseren, subsidie te geven of bijvoorbeeld een vergunning aan te vragen. Het Calisthenicspark in Millingen wordt begin 2023 gerealiseerd. De opdracht is aan de leverancier verleend. Inmiddels is een plek in de buurt van Beek gevonden voor een skatebaan. Met twee groepen jongeren is dit samen ontworpen en is een plan opgesteld. Dit krijgt in 2023 een vervolg.

In Groesbeek zijn (op verzoek van jongerengroepen) twee ontmoetingsplekken gerealiseerd: bij de Mies en sporthal Heuvelland.

Het jongerencentrum de Maddogs is opnieuw ingericht. Jongeren wilden meer met muziek doen. Hiervoor is een muziekstudio gerealiseerd.

In Ooij en Leuth wordt vanuit jongerenwerk aanvullend (professioneel) beheer ingezet om de Dispel en de Kakatoe vaker voor de jeugd te openen. Ook om meer met hen in gesprek te komen en te vragen waar ze behoefte aan hebben.

De raads werkgroep Jeugd en politiek heeft een prijsvraag uitgeschreven en geld beschikbaar gesteld voor initiatieven vanuit de jeugd. Er waren 3 winnaars. Een mooi voorbeeld hiervan is dat er in Millingen bankjes op de dijk zijn geplaatst. Ook krijgt het ontmoetingshokje een make-over met graffiti kunstwerk.

Samen met kinderen en jongeren zijn voor verschillende speelplekken nieuwe ontwerpen gekozen. In Ooij konden kinderen en jongeren op een verkiezingsdag stemmen op een nieuw ontwerp voor de speelplek en jongerenontmoetingsplek Wilhelminaplas.

1.3.4 Statushouders horen erbij in Berg en Dal.

Inburgering

Op 1 januari 2022 gaat de nieuwe Wet inburgering in. Hierin is het laten meedoen/participeren van statushouders niet als aparte taak/verantwoordelijkheid van de gemeente opgenomen. Terwijl wij dit juist zo belangrijk vinden. We willen namelijk voorkomen dat statushouders lang afhankelijk blijven van een uitkering en niet goed integreren. Daarom willen wij hier in 2022 extra in investeren.

Huisvesting

Door de krapte op de woningmarkt blijft het huisvesten van statushouders een uitdaging. Vooral bij een hoge taakstelling. Met woningcorporaties maken we hier afspraken over. En we zetten de komende jaren in op het versneld bouwen van sociale huurwoningen. Het aantal sociale huurwoningen groeit, maar nog niet hard genoeg. Waar zich kansen voordoen pakken we ook zelf het initiatief voor huisvesting.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Inburgering

We zijn per 1 januari begonnen met de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. De gemeente heeft daarbij de volledige regie op het inburgeringsproces van nieuwkomers. Als de inburgering verplichte aan de gemeente is gekoppeld en er een woning is toegewezen helpt Vluchtelingenwerk met de inrichting en biedt gedurende een half jaar maatschappelijke begeleiding. In de beginfase wordt een leerbaarheidstoets afgenomen en wordt de brede intake afgerond. Uit deze brede intake vloeit het Plan inburgering en participatie (PIP) waarin de geadviseerde inburgeringsroute, de einddoelstelling participatie, einddoelstelling taal, startdatum Participatieverklaringstraject (PVT) en Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) zijn opgenomen. Aandachtspunten op 'overige leefgebieden' worden ook opgenomen zodat er optimale ondersteuning van het inburgeringstraject wordt geboden.

In de eerste zes maanden van het traject onderzoeken we ook de financiële redzaamheid van de statushouder en bieden we daarbij ondersteuning aan, in samenspraak met Vluchtelingenwerk, SSHB support (voorheen Schuldhulpbuddy) en de Formulierenbrigade.

Tevens werken we aan intensieve werving van taalmaatjes en worden via het WerkBedrijf meer taalstages ingezet.

Huisvesting

De huisvesting van statushouders staat zwaar onder druk, de druk is momenteel ook verhoogd door de komst van vluchtelingen uit Oekraïne. De verwachting is dat het Rijk gemeenten gaat verplichten ook voor de statushouders meer opvangcapaciteit te realiseren. Wij hebben net als veel andere gemeenten een achterstand in de taakstelling. We zijn afhankelijk van vrijkomende sociale huurwoningen bij de corporaties waar helaas nog steeds een groot tekort aan is. De komende maanden zullen we de extra maatregelen van het Rijk moeten afwachten. Deze inspanningen combineren we op dit moment met de grootschalige opvang in de Kentering van vluchtelingen uit Oekraïne.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2022 hebben we voor het eerst alle taken uitgevoerd die we als gemeente vanuit de Wet Inburgering 2021 (WI2021) moeten uitvoeren. Doordat de taken die we moeten uitvoeren fors zijn toegenomen hebben we de formatie bij de consultants inburgering uitgebreid.

We hebben in 2022 80 statushouders in onze gemeente gehuisvest. 32 van deze statushouders zijn inburgering plichtig onder de WI2021. De overige statushouders vallen nog onder de oude wet of zijn (nog) niet inburgering plichtig (zoals kinderen). We vinden het belangrijk om ook de statushouders die onder de oude wet vallen goed te blijven ondersteunen. Op dit moment begeleiden we ook nog 180 statushouders die onder de oude wet vallen.

We hebben bij de 32 statushouders die onder de WI2021 vallen een brede intake afgenomen en het PIP opgesteld. Het PIP is het Persoonlijke plan Inburgering en Participatie. In dit plan staan afspraken (die tijdens de brede intake zijn gemaakt) over hoe de inburgeraar gaat inburgeren en hoe/zij gaat participeren in de samenleving. Na het opstellen van het PIP kan de inburgeraar starten met de inburgering en met het taalonderwijs.

In 2023 kunnen statushouders gaan starten met de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP). Het doel van de MAP is om inburgering plichtige kennis te laten maken met en voor te bereiden op deelname aan de Nederlandse arbeidsmarkt. De MAP wordt uitgevoerd door het WerkBedrijf. In 2023 starten we ook met het financieel zelfredzaam maken van statushouders die onder de WI2021 vallen. Vluchtelingenwerk gaat hiervoor een cursus verzorgen; Omgaan met Geld. Ook SSHB-Support krijgt een rol in het financieel zelfredzaam maken van statushouders.

Tot slot hebben we nog de verplichting om statushouders die onder de WI2021 financieel te ontzorgen. Dit betekent dat we een aantal vaste lasten (huur en zorgverzekering) inhouden op de bijstandsuitkering.

In 2022 hebben we dankzij extra inspanningen 48 taalmaatjes geworven en werden er 41 statushouders ondersteund door taalmaatjes. Verder hebben we in 2022 veel bedrijven, verenigingen en stichtingen benaderd om te onderzoeken of statushouders vrijwilligerswerk bij hen kunnen doen. Er zijn in het totaal 24 bedrijven bezocht. Bij 9 van de 24 bedrijven zijn 20 statushouders gestart met vrijwilligerswerk. De overige 15 bedrijven staan open voor vrijwilligers maar daarvoor wordt nog een goede match gezocht. Binnen de gemeente zelf hebben we 1 statushouder een taalstage aan kunnen bieden bij de uitkeringsadministratie.

Huisvesting

De opgave voor statushouders bestond in 2022 uit het inlopen van de achterstand (21 personen), de reguliere taakstelling (48) en een extra versnelling (12, feitelijk een deel van de opgave voor 2023). Op één na is dat gelukt: in 2022 zijn 80 personen gehuisvest. De versnelling is een extra inspanning die bestuurlijk is afgestemd gezien de grote druk op de asielketen. Dit aantal gaat af van de taakstelling in 2023.

Tevens zijn er in 2022 262 opvangplaatsen gecreëerd voor Oekraïense vluchtelingen. Het grootste aantal is gehuisvest op de locatie Kentering, circa 20 Oekraïners wonen op de Muntberg en tenslotte zijn er 12 Oekraïners gehuisvest in de voormalige pastorie te Leuth. Het beheer en exploitatie van deze locaties is in handen van de gemeente.

Tenslotte zijn er in oktober 50 opvangplaatsen gecreëerd in Groesbeek voor de opvang van minderjarige asielzoekers. De exploitatie en beheer van deze locatie is in handen van het COA.

1.3.5 Alle inwoners hebben voldoende vaardigheden om mee te kunnen doen.

Om mee te kunnen doen in onze samenleving moet je kunnen lezen en schrijven. In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen daar moeite mee. Naar verhouding betekent dit voor Berg en Dal ongeveer 5.000 inwoners. Zij vinden minder snel een baan, leven minder gezond en hebben sneller financiële problemen. Daarom helpen we mensen in onze gemeente die moeite hebben met lezen, schrijven en/of digitale vaardigheden. Dat doen we samen met organisaties als het ROC, de bibliotheek, Forte Welzijn en Stichting Lezen en Schrijven. In 2021 is een nieuw regionaal uitvoeringsplan gestart met een looptijd van 4 jaar. In 2022 gaan we verder met de doelen die we hebben vastgelegd: nog meer laaggeletterden bereiken, verbeteren kwaliteit van het educatieaanbod, en we meten om te weten wat werkt.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Per januari 2022 is er in de regio Rijk van Nijmegen een nieuwe taalcoördinator gestart. De coördinator gaat zich inzetten voor de regionale aanpak van laaggeletterdheid in het Rijk van Nijmegen. Daarnaast zal de coördinator een coördinerende en organiserende rol gaan vervullen binnen het Bondgenootschap.

Daarnaast zijn er in de regio meerjarige subsidieafspraken gemaakt met het ROC Nijmegen (en ROC Rivier) om het formele aanbod volwasseneneducatie te blijven verzorgen, in ieder geval tot en met 2024. Het formele aanbod volwasseneneducatie heeft als doel de vaardigheden van onze inwoners op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden te verbeteren.

In het voorjaar zijn er gesprekken geweest om in samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven regionaal aan de slag te gaan met het onderwerp 'taalrijke thuisomgeving'. Door in te zetten op een gezinsgerichte aanpak zetten we in op taalarme ouders/opvoeders. Concrete plannen hiervoor geven we vorm.

Stand van zaken Jaarrekening

Eind 2024 moeten gemeenten de regierol vervullen voor een gemeentelijke gezinsaanpak Geletterdheid. Ouders spelen namelijk een cruciale rol bij de taalontwikkeling van hun kind. In samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven is in 2022 de eerste inventarisatie geweest voor een gezinsaanpak in gemeente Berg en Dal. Op regionaal niveau is er in samenwerking met de nieuwe taalcoördinator ingezet op een duurzame inzet van team basisvaardigheden en het actief betrekken en enthousiasmeren van het bondgenootschap. Zowel het team basisvaardigheden als het bondgenootschap krijgen in 2023 meer vorm.

1.3.6 Samen met vrijwilligers bepalen we hoe we hen het beste kunnen ondersteunen.

Vrijwilligers zijn essentieel voor onze vitale dorpen. In het najaar van 2021 is aan vrijwilligers gevraagd hoe wij hen het beste kunnen ondersteunen. Dit leidt tot de nieuwe nota vrijwilligerswerk 2022-2025. In deze nota staat concreet wat wij onder andere in 2022 voor onze vrijwilligers doen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In februari heeft de gemeenteraad de nieuwe nota Vrijwilligerswerk 2022-2026 vastgesteld. De nota is met het vrijwilligerssteunpunt van Forte Welzijn opgesteld. Concrete acties van vrijwilligers zijn op www.samenbergendal.nl opgehaald. Op verzoek van verschillende stichtingen en verenigingen zijn WBTR (Wet bestuur en toezicht rechtspersonen) cursusavonden georganiseerd. De WBTR is een wettelijke verplichting voor verenigingen en stichtingen en geldt voor alle besturen. Maar liefst 36 stichtingen en verenigingen hebben zich aangemeld. Vanaf maart zet het vrijwilligerssteunpunt zich extra in voor hulp aan de Oekraïense vluchtelingen door onder andere vrijwilligers te koppelen aan vluchtelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

In de tweede helft van het jaar zijn cursussen georganiseerd over middelengebruik en EHBO. In Leuth is een vrijwilligersmarkt 'nieuwe stijl' georganiseerd. Hier hebben de verschillende stichtingen en verenigingen zichzelf aan de inwoners van het dorp gepresenteerd. Bijkomend voordeel: er ontstond tijdens deze dag ook veel contact tussen de vrijwilligers zelf. Dit zorgt weer voor meer samenwerking onderling.

Het vrijwilligerssteunpunt heeft onze vrijwilligers in het zonnetje gezet door op de dag van de vrijwilliger aan honderden vrijwilligers een bedankje te overhandigen. Men kon elkaar hiervoor aanmelden.

1.3.7 Inwoners kunnen gebruikmaken van de bestaande Inloop & Ontmoetingspunten

In iedere kern zijn plaatsen waar mensen zelf activiteiten kunnen organiseren en elkaar kunnen ontmoeten. We noemen dit de Inloop en Ontmoetingspunten. Hier kan iedereen gebruik van maken. Vanwege corona heeft de inloop en ontmoeting anders gefunctioneerd dan anders en hebben we in 2020 en 2021 niet de impuls kunnen geven die we voor ogen hadden. Het bleek moeilijk om met name mensen met een psychische kwetsbaarheid te bereiken en hun deelname aan de inloop en ontmoetingsactiviteiten te bevorderen. In 2022 onderzoeken we met zorgaanbieders en ervaringsdeskundigen welke herziening nodig is en of we de inloop voor mensen met een psychische kwetsbaarheid lokaal blijven organiseren of dat we hiervoor gaan aansluiten bij regionale locaties.

Ook evalueren we in 2022 de algemene, indicatievrije dagbesteding voor ouderen en stellen we dit zonodig bij.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Tijdens de coronaperiode konden de Inloop en Ontmoetingspunten grotendeels open blijven, maar zagen we dat een deel van de doelgroep en de vrijwilligers voorzichtig waren om deel te nemen. We hopen dat dit tijdskeer is met de versoepeling van de maatregelen. Met de aanbieders en Forte Welzijn zijn gesprekken gevoerd om de inloop en ontmoeting voort te zetten en waar mogelijk uit te bouwen met behulp van vrijwilligers en inwonersinitiatieven.

Voor de mensen met een psychische kwetsbaarheid zijn afspraken gemaakt om een aangepast programma in te zetten die de inloop GGZ deels vervangt. We willen hiermee mensen motiveren (weer) aan de inloop GGZ deel te nemen. Dit programma is gericht op bewustwording, inclusie en versterken van de eigen mogelijkheden.

Stand van zaken Jaarrekening

Er zijn gesprekken geweest met de aanbieders van de inloop en ontmoeting en de aanbieders van de specialistische dagbesteding voor ouderen. De inloop en ontmoetingspunten worden door ouderen goed bezocht en voorzien in een behoefte. Wel zien we dat er sinds corona een zekere terughoudendheid is ontstaan. Met de aanbieders is afgesproken om hier extra aandacht aan te besteden. Onder andere door goede communicatie over de mogelijkheden van inloop en ontmoeting en door inwoners actief te blijven betrekken bij het initiëren en aanbieden van activiteiten.

Verspreid over de gemeente zijn er 12 locaties waar inloop en ontmoeting wordt georganiseerd. Het aantal deelnemers verschilt per locatie. Deelname varieert van 5 deelnemers (kleine kern, beperkte openstelling) tot 20 deelnemers per dag (grotere kern, vaker openstelling).

De specialistische dagbesteding voor ouderen wordt op basis van de gesprekken en de ervaringen bijgesteld. Deze vorm van dagbesteding is voor ouderen waarvan de ondersteuningsbehoefte niet meer in de inloop en ontmoeting opgevangen kan worden. We zien bij de specialistische dagbesteding een afname in het aantal ouderen en we zien een verschuiving tussen aanbieders en tussen dagbestedingsvormen. De specialistische dagbesteding voor ouderen blijft bestaan, maar met minder aanbieders, namelijk twee in plaats van vier aanbieders.

Ook met de aanbieders van inloop GGZ is overleg gevoerd. Op basis van deze gesprekken is besloten om geen aparte GGZ-inloop in onze gemeente meer te organiseren voor mensen met

een psychische kwetsbaarheid, maar hiervoor aan te sluiten bij de regionale GGZ-inloopvoorziening. Wel blijven we inzetten op lokale bewustwording en inclusie en op aansluiting bij de inloop en ontmoetingsactiviteiten in de diverse kernen.

1.4.1 Wij stimuleren bij onze inwoners een gezonde leefstijl.

Sinds 2019 zijn we bezig om te komen tot een rookvrije generatie. De acties die hiervoor zijn ingezet worden voortgezet. In de hele gemeente vinden verschillende activiteiten op het gebied van bewegen en voeding plaats. Via het lokaal sportakkoord, Gezonde School en projectplan Stekkenberg hebben we continu overleg met andere organisaties over mogelijkheden en welke acties om een gezonde leefstijl te promoten.

Uit de recentste jeugdmonitor blijkt dat onze jongeren veel stress en prestatiedruk ervaren. Daarom gaan wij samen met scholen, de gezondheidsmakelaar jeugd en de sociale teams extra inzet plegen op het verhogen van de mentale weerbaarheid bij jongeren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vanwege Corona hebben we van het Rijk extra budget ontvangen voor activiteiten op het gebied van gezonde leefstijlinterventies. We gaan dit extra budget besteden aan:

- “Welzijn op Recept’. Een beproefde leefstijlinterventie gericht op welzijn; leefstijl, zingeving, bewustwording, participatie;
- Uitbreiden van de pilot Samen actief. Divers sportaanbod voor uitkeringsgerechtigden, om hun re-integratie te bevorderen. Door sportactiviteiten komt men letterlijk als figuurlijk in beweging;
- Gezondheid beter in beeld. De steekproef van de extra gehouden gezondheidsmonitors van de GGD, wordt verhoogd. Zodat we straks per dorp in beeld hebben de gevolgen van corona en zo gerichtere acties kunnen uitzetten.

Aan vrijwilligers van de EHBO-verenigingen en jongerenwerkers Forte Welzijn is de training EHBO bij drank en drugsongevallen gegeven. Hierdoor weten ze beter hoe te handelen wanneer dit speelt.

Stand van zaken Jaarrekening

Op dit moment zijn er vier huisartsenpraktijken die meedoen met de pilot ‘Welzijn op recept’. Daarnaast is gewerkt aan het bouwen van een netwerk zodat hulpvragen zo goed mogelijk opgepakt kunnen worden.

We hebben besloten om de speelplekken versneld rookvrij te maken. Voorheen gebeurde dit pas als een speeltuin gerenoveerd werd. Ook het buitenterrein bij sporthal Biga is op verzoek van de nabijgelegen school rookvrij gemaakt. Om rookvrij te promoten is in september 2022 een filmpje opgenomen en geplaatst op de website (https://www.youtube.com/watch?v=Nff0T_Wo0F8), waarbij we laten zien wat ons doel is en hoe we organisaties/inwoners hierbij kunnen ondersteunen. Alle coalitiepartners van de praktijkgroepen Kansrijke Start werken met de materialen uit de Toolkit Rookvrije Start, zodat ze makkelijker het gesprek aan kunnen gaan met (aanstaande) ouders over stoppen met roken.

Alle scholen en kinderopvang zijn samen met de gezondheidsmakelaar jeugd actief geweest op diverse thema's van gezonde school:

- voeding
- sport en bewegen
- roken en alcohol
- seksualiteit, relaties en diversiteit
- welbevinden
- milieu & natuur

Op alle scholen is in gesprek extra aandacht geweest voor het thema welbevinden. Het voortgezet onderwijs is gestart met de aanpak Helder. Een gezamenlijke aanpak van scholen, GGD en Iriszorg tegen middelen gebruik.

1.4.2 Alle kinderen krijgen vanaf hun jongste jaren ondersteuning als zij problemen hebben bij het opgroeien.

Kinderen die in de eerste levensjaren een goede start maken hebben meer kans op een goede gezondheid, deelname aan het onderwijs en kunnen beter meekomen in de samenleving. Daarom ondersteunen wij kwetsbare kinderen en hun ouders in een zo vroeg mogelijk stadium.

Zo zetten we in op het vroegtijdig (h)erkennen van signalen, het voorkomen van problemen (preventie) en op het bevorderen van gewenst gedrag (promotie).

Ouders kunnen op verschillende manieren informatie en hulp krijgen. Bijvoorbeeld via de website www.opvoedinforegionijmegen.nl en de peutercafés. Er is ook hulp thuis, zoals video home training en Forte Thuis.

In 2022 breiden we de inzet van de jeugdconsulenten op het basisonderwijs uit naar de kinderopvang. Hiermee kunnen we het stoppen van het project Passende Kinderopvang per 2022 voor een deel opvangen.

Het project kansrijke start breiden we uit naar heel onze gemeente, zodat we niet alleen in Groesbeek maar overal in Berg en Dal kwetsbare ouders goed voorbereiden en begeleiden voor, tijdens en na de zwangerschap.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De gemeentelijke website is aangepast. Er is nu een aparte pagina over opvoeden en opgroeien, waar ouders overzichtelijk allerlei informatie kunnen vinden.

<https://www.bergendal.nl/opvoeden-en-opgroeien-wat-zijn-de-mogelijkheden>

Forte Thuis heeft voldoende vrijwilligers om alle gezinnen te begeleiden die dit nodig hebben. Zo'n 8 gezinnen worden momenteel begeleid.

De peutercafés zijn eindelijk weer van start gegaan. Door de coronamaatregelen konden deze activiteiten de afgelopen 2 jaar niet doorgaan.

Stand van zaken Jaarrekening

Kansrijke start is na de zomer ook gestart in de polder, hierdoor hebben we een gemeente dekkend aanbod. Er zijn nu twee netwerken actief, die (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie ondersteunen bij het ouderschap en zo investeren in een goede start voor elk kind. Hoewel er met de partners een gedeeltelijke overlap is tussen de coalitie 'Kansrijke start polder' en de coalitie 'Groesbeek' zijn er ook nieuwe partners aangesloten. Hierdoor is er een grote kwaliteitsslag gemaakt in het op de hoogte brengen van de bestaande interventies en het leggen van verbinding met elkaar.

In 2022 zijn we met 3 werkgroepen gestart. Eén (beleids-)groep waarin de landelijke en regionale ontwikkelingen rondom de geboortezorg en het jonge kind worden besproken en (samenwerkings)afspraken worden gemaakt. En twee praktijkgroepen (Groesbeek en polder) waarin professionals casuïstiek bespreken en hierop acties uitzetten. Professionals van buiten de coalitie, kunnen incidenteel aansluiten als zij een casus willen inbrengen. Dit sluit allemaal aan bij '1 gezin, 1 plan'.

Verder vond in 2022 opvoedingsondersteuning via verschillende organisaties plaats. Steeds wordt gekeken wat het best passend is. Via de GGD hebben 4 gezinnen video home training en 15 gezinnen lichte hulp gehad. Forte Thuis heeft 14 gezinnen begeleid. Door deze vroegtijdige en korte ondersteuning wordt voorkomen dat zwaardere zorg nodig is. De praktijk leert dat gezinnen samen met hun sociaal netwerk na deze ondersteuning weer zelfstandig verder kunnen.

In 2022 zijn Berg en Dal 4 trajecten Nu niet Zwanger ingezet. Verder zijn medewerkers van het sociaal team, GGD, Forte welzijn, Pluyn en Zorgplus opgeleid om gesprekken te voeren over 'Nu niet Zwanger'. Zij zijn nu aandachtfunctionaris voor hun organisatie. Bij het Moederkindhuis 24/7 is in december 2022 een voorlichting gegeven aan de jonge moeders over dit thema.

Als vervanging van het project Passende Kinderopvang is in 2022 gestart met de voorbereiding van de pilot Jonge Kind. In deze pilot kijkt een jeugdconsulent in een vroeg stadium mee op de

kinderopvang bij kinderen met een zorgvraag. In de herfst is door twee jeugdconsulenten een rondje gemaakt langs alle kinderdagopvang in onze gemeenten om de behoefte te inventariseren. Daaruit is gekomen dat de consulent in deze pilot een coördinerende rol heeft. De consulent geeft bijvoorbeeld tips aan de kinderleidsters hoe om te gaan met het kind in plaats van het kind zelf te behandelen.

Na de coronajaren kon in 2022 eindelijk weer gestart worden met de peutercafés. Deze zijn enthousiast ontvangen, met name in Groesbeek. Peutercafés versterken ouders in het opdoen van sociale contacten met gelijkgestemden en bieden opvoedingsondersteuning, omdat vragen over de opvoeding aan elkaar en aan de begeleidende professional gesteld kunnen worden. Verder is afgelopen jaar geëxperimenteerd met het online geven van de cursus Prenataal Ouderschap. Voorheen werd deze cursus live gegeven, maar de opkomst van (nieuwe) ouders bij de digitale versie bleek groter. De mogelijkheid om het voortaan online te doen wordt nu onderzocht.

1.4.3 Kinderen kunnen onbelemmerd onderwijs volgen.

Elk kind heeft recht op onderwijs. Maar helaas is het niet voor alle kinderen vanzelfsprekend om onderwijs te kunnen volgen. Zij hebben jeugdhulp-ondersteuning nodig in de vorm van begeleiding en verzorging.

In 2022 starten we in de regio Rijk van Nijmegen een pilot met meerdere scholen op het voortgezet speciaal onderwijs dat lijkt op de eerdere pilot van de St. Maartensschool. We zorgen hiermee voor laagdrempelig beschikbare jeugdhulp op het speciaal voortgezet onderwijs, zodat elk kind onderwijs kan volgen en ouders en school worden ontzorgd.

Ook breiden we de huidige inzet van de jeugdconsulenten op het basisonderwijs uit naar het middelbaar onderwijs: het Montessori College in Groesbeek en de Notre Dame des Anges in Ubbergen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is een hulpmiddel bij het beschikken van Individuele Zorg Binnen Onderwijs (IZBO) opgesteld en gedeeld met verschillende scholen in onze gemeente en in de regio Rijk van Nijmegen. Dit helpt om jeugdhulp in de verschillende gemeenten en op de verschillende scholen op dezelfde manier te beschikken. We evalueren het gebruik van het hulpmiddel regelmatig met samenwerkende partijen.

Door corona hebben veel leerlingen vertraging opgelopen in het leerproces. Naast de cognitieve ontwikkeling staat de sociaal-emotionele ontwikkeling onder druk. De onderwijsachterstanden van de groep die daar risico op loopt, zijn verder vergroot. In dit kader heeft de gemeente vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) middelen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) ontvangen. De gemeente gaat deze middelen inzetten in de voorschoolse periode, het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. In het voorjaar van 2022 is hiervoor een plan vastgesteld. In de periode april 2022 tot december 2023 worden deze middelen ingezet om achterstanden in te halen. Het doel is samen met scholen en lokale partners in Berg en Dal de ontwikkeling van kinderen en jongeren, onder andere op cognitief én sociaal emotioneel vlak, een extra stimulans te geven.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2022 is in de regio Rijk van Nijmegen gestart met een pilot op meerdere scholen. Het doel van deze pilot is om te onderzoeken of bepaalde zorg in het speciaal onderwijs collectief kan worden ingekocht. Door collectief zorg in te kopen heb je te maken met minder verschillende zorgaanbieders, waardoor de klassen meer dezelfde gezichten te zien zijn. Dat werkt bij deze kwetsbare doelgroep. Collectieve inkoop zorgt voor eenduidig aanbod voor kinderen en ouders, maar ook voor tijdsbesparing voor de scholen, de gemeenten en de zorgaanbieders. Daarmee is het kostenbesparend. Een eerste tussenevaluatie van de pilot was positief, maar om tot een conclusie te komen heeft het nog meer tijd en rekenwerk nodig.

Vanuit het Nationaal programma onderwijs is ingezet op een aantal projecten. Voor het voortgezet onderwijs zijn op het Montessori college en de Notre Dame jongerenwerkers gestart en is ingezet op extra schoolmaatschappelijk werk. Er wordt ingezet op de ondersteuning van

kinderen en gezinnen in de leeftijd van 2 tot 8 jaar en een soepele overgang van de voor en vroegschoolse periode naar het primair onderwijs. Ook zijn de eerste stappen gezet voor het schrijven van een gemeentelijke visie op inclusief onderwijs. Deze zal in 2023 worden vastgesteld en als basis dienen voor de gemeentelijke onderwijsagenda.

1.4.4 Ieder kind gaat naar school of heeft een passend toekomstperspectief. Schooluitval wordt zo veel mogelijk voorkomen.

In 2021 is gestart met een nieuw programma Voortijdig School Verlaten (VSV) met een looptijd van vier jaar. We willen met dit programma vroegtijdig schoolverlaten zoveel mogelijk voorkomen. Dit doen we door alle jongeren tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, terug te leiden naar een passende (vervolg)opleiding, arbeidsplaats, zorg of combinatie daarvan. Wij bieden hen daarmee kansen voor een beter toekomstperspectief.

Om dit te bereiken zetten we onder andere in op een sterkere verbinding tussen onderwijs en zorg, zowel op de middelbare scholen als op mbo-scholen. Voor de mbo-scholen is medio 2021 een projectleider gestart en ligt er voor 2022 een uitvoeringsplan klaar, waar wij regionaal aan meewerken.

Voor het Voortgezet Onderwijs zijn er in 2021 plannen van aanpak opgesteld voor een viertal regionale pilots. Berg en Dal is aangesloten bij twee van deze pilots, waar we in 2022 aan gaan werken:

- een pilot om de verbinding tussen schoolmaatschappelijk werk en het sociaal team te versterken;
- een pilot met meerdere middelbare scholen voor speciaal onderwijs voor beschikkingsvrije jeugdhulp zoals op de St. Maartensschool.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Begin 2022 is er een regionale bijeenkomst geweest met de contactpersonen van de lokale wijkteams van de gemeenten en schoolmaatschappelijk werkers op de mbo-scholen. Hier zijn samenwerkingsafspraken gemaakt. In 2022 volgen meer bijeenkomsten, waarin de verschillende thema's op het gebied van samenwerking besproken worden, mede door het bespreken van casussen.

Voor het voortgezet onderwijs zijn er bijeenkomsten met contactpersonen van de lokale wijkteams van de gemeenten waarvan de meeste leerlingen op een bepaalde school zitten. Dit is per school georganiseerd. Wij zijn aangesloten bij bijeenkomsten met het Nôtre Dame des Anges, Montessori College Groesbeek, het PRO-College samen met het Mondial en Pontem College.

Voor de pilot beschikkingsvrije jeugdhulp zijn we begonnen met een inventarisatie van de jeugdhulp die de jeugdigen op de betreffende scholen nu ontvangen. Met deze informatie kunnen we beoordelen wat er op elke school nodig is en hoe we dat in een collectieve regeling kunnen organiseren.

Stand van zaken Jaarrekening

Vanaf 2022 bundelen we de krachten vanuit twee regionale aanpakken; het vsv-programma 2021-2024 en de aanpak jeugdwerkgelegenheid. In de regio Rijk van Nijmegen zijn deze aanpakken op elkaar aangesloten in één overkoepelende aanpak 'jongeren naar school of werk'. Het uitgangspunt voor deze aanpak is de jongere. We streven naar één doorlopende loopbaan 12-27 jaar en een goed toekomstperspectief voor iedere jongere. Vanaf schooljaar 2022-2023 is de stuurgroep vsv verbreed tot de stuurgroep 'jongeren naar school of werk'. In de regio zien we dat over de jaren 2021-2022 het verzuim (absoluut en relatief) onder jongeren (5-16 jaar) is toegenomen, we denken dat dit te maken heeft met de effecten van corona. In de leeftijdscategorie 16-18 jaar zien we een daling, maar bij 18-23 jaar weer een toename. Dit blijven de komende periode monitoren. Bij 18+ worden redenen voor de oorzaak niet altijd aangegeven. Waar dat wel het geval is spelen discipline en motivatie een rol maar soms is er meer aan de hand, zoals psychische problemen, medische problemen, de thuissituatie of bijv. Faalangst. Met bijna iedere VSV'er is er contact, maar ook oud VSV'ers houden we in beeld tot 23 jaar.

Voor voortgang op extra inzet schoolmaatschappelijk werk, zie onder 1.4.3

1.4.5 We zorgen voor een veilige (thuis)omgeving. Door versterking van de lokale samenwerking voorkomen, stoppen en lossen we zoveel mogelijk huiselijk geweld en kindermishandeling op.

In 2021 is de regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling geactualiseerd. Aansluitend op de regionale aanpak wordt in 2022 een lokaal plan opgesteld. Complexe scheidingen krijgt hierin een prominente rol, omdat nog steeds veel kinderen in de problemen komen bij een (v)echtscheiding van hun ouders.

We zorgen ervoor dat ouders op een gemakkelijke manier alle informatie over scheiden kunnen vinden. Bijvoorbeeld informatie over geldzaken, ouderschap, wonen, juridische zaken enzovoorts. En we bekijken wat we in het algemeen toegankelijke, collectieve aanbod moeten ontwikkelen, om te voorkomen dat er onveilige situaties ontstaan (versterking ouderschap).

Ook ouderenmishandeling en financieel misbruik van ouderen komt helaas steeds vaker voor. Via onze lokale Alliantie (financieel) Veilig Ouder Worden zorgen we voor voorlichting aan professionals en inwoners, zodat dit onderwerp meer onder de aandacht komt.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Om voor de zomer tot een lokaal plan huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) te komen vond in februari een inspiratiesessie met professionals plaats. Dit als verdiepingsslag op de inventarisatie bij professionals over welke thema's binnen HGKM terug moeten komen in de lokale aanpak, die eind oktober is gehouden. Twee thema's komen, zoals verwacht, duidelijk naar voren: ouderenmishandeling en complexe scheidingen.

Regionaal is een start gemaakt voor het opzetten van een regionaal scheidingsloket: een informatie- en adviespunt voor zowel inwoners als professionals. De website van de gemeente is aangepast waardoor nu ook informatie over echtscheiding makkelijker is te vinden.

In januari is tijdens de netwerklunch sociaal team voorlichting gegeven door de lokale alliantie over oudermishandeling en financieel misbruik bij ouderen. Hoe herken je signalen en wat kun je doen. Ook is via social media en De Rozet aandacht besteed aan dit onderwerp, zodat inwoners beter weten waar ze terecht kunnen als ze vermoedens hebben.

Stand van zaken Jaarrekening

In juli 2022 is de lokale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling vastgesteld. Dit als aanvulling op de activiteiten van de regionale aanpak. Complexe scheidingen heeft hierin een prominente rol, omdat nog steeds veel kinderen in de problemen komen bij een (v)echtscheiding van hun ouders. Ook het voorkomen van ouderenmishandeling en financieel misbruik van ouderen is een belangrijk thema in de lokale aanpak. Via onze lokale Alliantie (financieel) Veilig Ouder Worden hebben we gezorgd voor voorlichting aan professionals en inwoners, zodat dit onderwerp steeds meer onder de aandacht komt en blijft. O.a. door een voorlichtingskraam bij de vitaliteitsmarkt in oktober (deelname 60) en het geven van een verdiepingscursus voor zorgprofessionals (deelname 11) in onze gemeente in juni 2022.

In 2022 zijn de voorbereidingen gestart om te komen tot een regionaal expertise punt scheiden (REPS). REPS gaat in 2023 van start. Bij het REPS kunnen inwoners (ouders en kinderen) en professionals uit de regio terecht kunnen voor informatie en advies bij scheidingsproblematiek. Daarnaast kunnen professionals via het REPS afstemmen wie het beste aanbod kan bieden. Dit regionale punt wordt de toegangsdeur voor (een deel van) het scheidingsaanbod in de regio.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 Actueel	Rekening 2022	Vershil Begroting Rekening
Lasten	-50.183	-49.841	-59.054	-52.958	6.096
Baten	12.884	12.441	16.786	16.658	-128
Totaal programma	-37.300	-37.400	-42.268	-36.299	5.969

Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening op dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Vershil	I/S/RES
Leerlingenvervoer	- Er is minder gebruik gemaakt van het leerlingenvervoer als gevolg van onder meer corona in eerste halfjaar 2022.	60	I
Peuteropvang	- In 2022 hebben we meer subsidie verleend voor peuters die onder het onderwijsachterstandbeleid vallen.	81	I
Overige onderwijsvoorzieningen	- Zie toelichting bij peuteropvang.	-82	I
Samenkracht & burgerparticipatie	- In 2022 is minder uitgaaf gedaan voor de uitvoering van het actieplan Stekkenberg. Deze uitgaaf komt ten laste van de reserve lopende projecten. Hierdoor is de aanwending van deze reserve ook lager. Zie programma Ons geld.	29	I/RES
	- De coronagelden voor jeugdwerk, ouderen en wmo zijn deels besteed in 2022. De uitgaaf hiervoor komt ten laste van de reserve lopende projecten. Hierdoor is de aanwending van deze reserve ook lager. Zie programma Ons geld.	91	I/RES
	- De projecten voor sociaal atelier vinden in 2023 plaats. In 2022 is geen uitgaaf gedaan.	20	I
Dorps- en buurthuizen	- Bij de Mallemolen en Maddogs/fanfare is het onderhoud grotendeels uitgesteld vanwege revitalisatie van de Mallemolen	36	I
	- In 2022 heeft over de jaren 2017-2022 een nabetaling van de garantiebijdrage Op den Heuvel plaatsgevonden.	-27	I
	- Aan dagelijks onderhoud van Den Ienloop is minder uitgegeven	16	I
Noodopvang vluchtelingen	- De rijksbijdrage is grotendeels gebaseerd op een normvergoeding en € 32.000 lager dan begroot. De uitgaven zijn € 2,4 mln. lager dan de raming. Het verschil tussen de uitgaven vermeerderd met overheadkosten en de rijksuitkering storten we in de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	2.420	I/RES

Wijkteams	- Voor versterking van gemeentelijke dienstverlening is een deel van de rijksbijdrage over 2021 en 2022 niet in 2022 uitgegeven. Dit deel hevelen we over naar 2023. Zie ook programma Ons Geld voor verrekening met de reserve lopende projecten.	200	I/RES
Inkomens- en bijstandsvorzieningen	- Er is € 219.000 minder aan bijstandsuitkeringen verstrekt. Hierdoor ontvangen we € 70.000 minder aan rijksuitkering. De inkomsten voor terugvordering en aflossing leenbijstand waren € 79.000 hoger lager .	70	I/S
	- Voor de implementatie van de nota minimabeleid en schuldhulpverlening is een deel van het budget uitgegeven. Het niet uitgegeven deel hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt een lagere aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	229	I/RES
	- Van het noodfonds energiearmoede en hogere inflatie is een deel besteed. Het niet uitgegeven deel hevelen we over naar 2022. Dit bedrag storten we in de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	56	I/RES
	De kosten voor schuldhulpverlening vielen lager uit.	9	I
	- Het budget voor minima en bijzondere bijstand is met € 464.000 overschreden. Hiervan is € 407.000 meer uitgekeerd aan energietoeslag dan de ontvangen rijksuitkering en € 57.000 voor overige uitkeringen voor minima en bijzondere bijstand.	-464	I/S
	- Het rijk heeft de rijksuitkering TOZO voor 2020 lager bijgesteld.	-44	I
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	- In de jaarrekening 2021 is een onjuist bedrag aan rijksvergoeding voor de toeslagenaffaire verantwoord. Dit wordt nu gecorrigeerd.	-30	I
	- Aan rolstoel-, vervoers- en woonvoorzieningen is minder uitgegeven.	201	I
	- De kosten voor regionaal wmo-vervoer zijn lager uitgevallen.	24	I
Maatwerkdienstverlening 18+	- Aan Huishoudelijke hulp hebben we minder besteed.	151	I
	- Een deel van het budget voor inrichting ruimtes voor inloop en ontmoeting is besteed. Het restant hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt een lagere aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	35	RES
	- Voor de ambulantisering GGZ is een deel van het budget uitgegeven. Het niet uitgegeven deel hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt een lagere aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	124	I/RES

	- Aan zorgkosten blok A en B Wmo (dagbesteding en begeleiding) hebben we minder besteed. Hiervan heeft € 118.000 betrekking op de afrekening 2021 van de subsidie voor inloop en ontmoeting	389	I
	- De kosten voor mantelzorgcompliment viel hoger uit door een verplichting uit 2021	-11	I
Maatwerkdienstverlening 18-	- De blokhuismiddelen (coronagelden van 2021) hebben we voor een deel ingezet. Het niet uitgegeven deel hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt een lagere aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	584	I/RES
	De kosten voor begeleiding en ambulante hulp jeugdzorg waren hoger lager .	231	I
Geëscaleerde zorg 18+	- Het rijksbudget voor dak-en thuisloosheid is niet besteed. Dit budget deel hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt geen aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	50	I/RES
	- De kosten voor verplichte GGZ verwarde personen zijn lager onder meer door afrekening over 2020 en 2021	25	I/RES
Geëscaleerde zorg 18-	- Aan zorgkosten voor blok C (jeugdzorg met verblijf) is minder besteed.	394	I
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	1.063	I
Diverse verschillen		39	I
Totaal Programma Inwoner		5.969	

Beleidskaders

Gemeentelijke kaders

Sociaal maatschappelijke toekomstvisie

Algemene subsidieverordening Berg en Dal

Nota vrijwilligerswerk 2022-2026

Mantelzorg in de gemeente Berg en Dal Nota mantelzorg 2019-2021

Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2020
Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregels Beschermd Wonen en Opvang Groesbeek 2015

Verordening Tegenprestatie naar Vermogen gemeente Berg en Dal 2016

Afstemmingsverordening (maatregelenverordening) Participatiewet, loaw en loaz gemeente Groesbeek 2015

Verordening cliëntenparticipatie werk en inkomen gemeente Berg en Dal 2016

Verordening Doe mee Plus gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregel bijzondere bijstand 2021

Beleidsregel handhaving Wet kinderopvang Berg en Dal 2018

Beleidsregel kinderopvang gemeente Groesbeek 2015

Verordening leerlingenvervoer Berg en Dal 2022

Verbonden partijen

Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d.Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid dagelijks en algemeen bestuur
Deelnemers	14 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

De GGD voert de wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheid en Jeugdwet uit. Daarnaast voert de GGD-Gelderland Zuid ook andere taken uit bijvoorbeeld op het gebied van maatschappelijke opvang en jeugd.

Visie

De kracht en kennis van de GGD ligt in het vormgeven van collectieve en individuele preventie, signalering en behandeling. Zo werkt het team Gezond Leven van de GGD samen met gemeenten aan het verbeteren van de gezondheid van mensen in de gemeenten in onze regio. De ambitie is om sociaaleconomische gezondheidsverschillen te verkleinen en de zelfredzaamheid van burgers te vergroten. Dit doen we door te stimuleren dat de gezonde keuze ook de makkelijkere keuze wordt.

Beleidsvoornemens

- o Uitvoering van de Meerjarenstrategie 2020-2023. De belangrijkste thema's hierin zijn:
- o Gemeenten en onze inwoners adviseren over preventie en verbinden van collectieve preventie met persoonsgerichte zorg;
- o Investeren in de verbinding tussen zorg en veiligheid;
- o Inzetten op de gezondheidsbescherming binnen het sociale en fysieke domein;
- o Data en informatie gestuurd werken.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-1.481	-1.783	-1.844
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	5,48%		5,64%
Resultaat verbonden partij	149		524

Omvang eigen vermogen verbonden partij	2.081	2.547
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	28.618	22.217

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van de jaarstukken 2022 en de begroting 2024 incl realisatie 2022.

Ontwikkelingen

erugdringen Jeugdzorggebruik door inzet GGD

Het Algemeen Bestuur van de GGD heeft de GGD verzocht om samen met de gemeenten een (implementatie)plan te ontwikkelen om een bijdrage te leveren aan het terugdringen van het hoge jeugdzorggebruik.

Veilig Thuis

Het aantal meldingen en adviezen bij Veilig Thuis stijgt nog steeds. Inwoners en professionals signaleren eerder gezinnen waarin sprake is van onveiligheid. Dit is positief. Deze stijging leidt tot een verhoging van het werk en de werkdruk. Het lukt Veilig Thuis (nog) niet de wettelijke termijnen te halen voor de eerste veiligheidsbeoordeling en de vervolgdiensten. De spoedzaken worden tijdig opgepakt en wachtlijstbeheer wordt ingezet. Maar instroom blijft moeilijk in te schatten. Dat betekent dat we ook voor de toekomst rekening moeten houden met groei van het aantal meldingen en adviezen. Deze groei is tevens een risico, zowel inhoudelijk (waaronder wachtlijsten) als financieel

Uitbreiding Rijksvaccinatieprogramma

De Rijksvaccinatie wordt in 2022 uitgebreid met het HPV-vaccin voor jongens. Nu is dit vaccin alleen beschikbaar voor meisjes van 12/13 jaar. Het vaccin beschermt hen tegen baarmoederhals-, penis-, anus-, mond-, en keelkanker. De Staatssecretaris van Volksgezondheid heeft ook besloten om kwetsbare kinderen een vaccinatie aan te bieden tegen het rotavirus. Het gaat om kinderen die bijvoorbeeld te vroeg zijn geboren of een laag geboortegewicht hebben. Zij hebben een grotere kans dat een infectie met het rotavirus ernstig verloopt. De ingangsdatum is nog onbekend.

Risico's

De bijdrage aan de GGD staat onder druk door de taakstellende bezuiniging van 3% en de algemene reserve al enige tijd minder dan haar norm bedraagt. Daarnaast bestaat de kans dat de instroom bij Veilig Thuis en Bijzonder Zorg toeneemt.

Instituut Bijzonder Onderzoek

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Wijchen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d. Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	Wijchen, Beuningen, Druten, Heumen en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Opsporing van oneigenlijk gebruik van uitkeringsgelden.

Visie

Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving. Dit betreft de naleving van de onderhoudsplicht en terugvordering van teveel ontvangen uitkering door (voormalige) uitkeringsgerechtigden, onderhoudsplichtigen en partners van (voormalig) uitkeringsgerechtigden. Een onderzoek tot bijzondere controle op de naleving vindt plaats na een daartoe strekkende opdracht van de deelnemende gemeente aan het Instituut Bijzonder Onderzoek. Het IBO wordt in stand gehouden door de gemeenschappelijke Regeling tussen de gemeente Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-81	-83	-88
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	20,6%		22,7%
Resultaat verbonden partij	0		0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0		0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	0		0

Toelichting

De deelnemende gemeenten dragen bij in het begrotingstekort.

De bijdrage wordt berekend op basis van het aantal inwoners per 1 januari van het betreffende jaar en het aantal afgewikkelde opdrachten.

Het IBO brengt éénmaal per jaar een voorschot in rekening bij de deelnemende gemeenten. Het IBO kan hierdoor aan haar betalingsverplichtingen voldoen. Als er onvoldoende geld mocht zijn, schiet de gemeente Wijchen voor.

Ontwikkelingen

In beginsel gaan wij uit van vertrouwen in onze inwoners. Maar soms is er sprake van misbruik en dat willen we aanpakken. Dit is belangrijk om draagvlak voor uitkeringen te behouden.

Risico's

In de begroting 2023 is rekening gehouden met een aantal onderzoeken door de sociale recherche. De kans bestaat dat meer onderzoeken plaatsvinden dan geraamd. Het risico schatten we in op 25% van € 90.000.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting en het jaarverslag volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)%			

Gemeente	1	1,7	1,9
Provincie	1	1,8	1,9
Nederland	1	2,0	1,9

Eenheid: Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Bron: DUO

Toelichting: indicator betreft cijfers 2021

Relatief verzuim

Gemeente	12	10
Provincie	21	
Nederland	26	20

Eenheid: Aantal leerplichtigen wel ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig, per 1.000 inw. 5-18 jr.

Bron: DUO

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2021

Absoluut verzuim

Gemeente	8,4	3,0
Provincie	2,5	
Nederland	2,4	2,7

Eenheid: Aantal leerplichtigen niet ingeschreven op een school per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar

Bron: DUO

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2021

Niet sporters

Gemeente	44,7	48,0
Provincie	46,8	
Nederland	48,7	49,2

Eenheid: %

Bron: RIVM

Toelichting: indicator betreft cijfers 2020

% kinderen in uitkeringsgezin

Gemeente	5	5,0
Provincie	5	

Nederland	6	6,0
<i>Eenheid:</i>	% kinderen tot 18 jaar	
<i>Bron:</i>	CBS Jeugd	
<i>Toelichting:</i>	Indicator betreft cijfers 2021	

Jongeren met een delict voor de rechter

Gemeente	1	1
Provincie	1	
Nederland	1	1
<i>Eenheid:</i>	% 12 t/m 21 jarigen	
<i>Bron:</i>	CBS Jeugd	
<i>Toelichting:</i>	Indicator betreft cijfers 2021	

% Jeugdwerkloosheid

Gemeente	3	2
Provincie	2	
Nederland	2	2
<i>Eenheid:</i>	% 16 t/m 22 jarigen	
<i>Bron:</i>	CBS Jeugd	
<i>Toelichting:</i>	Indicator betreft cijfers 2021	

Bijstandsuitkeringen

Gemeente	395,1	344,3
Provincie	403,8	
Nederland	459,7	431,2
<i>Eenheid:</i>	Aantal per 10.000 inwoners	
<i>Bron:</i>	CBS	
<i>Toelichting:</i>	Indicator betreft cijfers 2021	

Jongeren met jeugdbescherming

Gemeente	1,3	1,0
Provincie	1,3	
Nederland	1,2	1,1
<i>Eenheid:</i>	% van alle jongeren tot 18 jaar	

Bron: CBS

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2022

Jongeren met jeugdhulp

Gemeente	11,4	9,5
Provincie	11,8	
Nederland	11,9	10,7

Eenheid: % van alle jongeren tot 18 jaar

Bron: CBS

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2022

WMO-cliënten met een maatwerkarrangement

Gemeente	760	770
Provincie	691	
Nederland	700	713

Eenheid: Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep

Bron: CBS MSD WMO

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2021

Jongeren met jeugdreclassering

Gemeente	0,2	n.v.t.
Provincie	0,3	
Nederland	0,4	0,3

Eenheid: % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar

Bron: CBS

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2022

Onze buurt

Je brengt een groot deel van je vrije tijd door in de gemeente en het dorp waar je woont. Je wilt daar fijn kunnen leven en wonen. Dat gaat niet vanzelf. Daar moet aan gewerkt worden. Denk bijvoorbeeld aan een schone buurt, veilige wegen, goede riolering en het onderhouden van bomen en planten. Maar ook aan sport en bewegen. De gemeente heeft daarin een aantal taken, maar inwoners en ondernemers hebben dat ook. We hebben elkaar nodig om deze dingen goed te regelen. Daarbij geeft de gemeente steeds meer ruimte aan inwoners en ondernemers om zelf met ideeën te komen. De gemeente wil niet voor inwoners bedenken wat goed zou kunnen zijn, maar juist helpen de ideeën van inwoners te realiseren.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat wilden we bereiken?

- 2.1 In onze buurt is iedereen, zo veel als mogelijk, lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.
- 2.2 Ik voel me veilig in mijn buurt. Inwoners en ondernemers werken samen met de gemeente, politie en andere (zorg)instanties om dat zo te houden.
- 2.3 In onze buurt is het goed wonen.
- 2.4 We willen een duurzame gemeente zijn.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

2.1.1 Elke inwoner kan dichtbij huis sporten en spelen.

Speeltuinen vernieuwen wij in nauwe samenwerking met kinderen en buurtbewoners. In het vervangingsschema staat beschreven welke speeltuin wij in een bepaald jaar vervangen en wat hier de kosten voor zijn. In de praktijk kan dit veranderen doordat speeltoestellen op moment van theoretische vervanging nog heel en veilig zijn. In die situatie stellen wij de vervanging uit. In het huidige vervangingsschema staan de volgende plekken voor 2022 op de planning:

- Enkele toestellen op het Oranjeplein in Millingen aan de Rijn.
- Een (houten) speelplek aan de Gelderhorstlaan in Beek.
- Een (houten) speelplek in de groenstrook langs de Rijksstraatweg in Beek.
- Een speelplek aan de Rietvoornstraat in Ooij.

Naast het vervangen van deze speelplekken, onderhouden wij de sport-, speeltoestellen en de (val)ondergronden. Dat doen we op basis van interne en externe inspectieresultaten. Het onderhoud is uitgebreid beschreven in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Voor de vervanging van de speeltuinen zijn diverse participatietrajecten gestart. Onder andere Forte Welzijn heeft hierin een rol. We bespreken samen met buurtbewoners, belanghebbenden en vooral kinderen de mogelijkheden en wensen van de buurt.

De jaarlijkse inspectieronde is uitgevoerd. Kleine gebreken aan speeltoestellen zijn inmiddels verholpen. In april gaan we de grotere onderdelen vervangen. Om dat te kunnen doen, hebben we materialen besteld. Zodra de vervanging gereed is, zijn de speeltoestellen weer veilig.

Stand van zaken Jaarrekening

Eind 2022 heeft de gemeenteraad het geactualiseerde vervangingsschema voor de vervanging van Speeltoestellen vastgesteld. De bedragen hebben we verhoogd, zodat we de komende jaren voldoende geld voor het vervangen van speeltoestellen hebben.

De vervanging van de eerder genoemde speelplekken is voorbereid en voeren we in Q1 van 2023 uit. De vervanging van speeltoestellen op het Oranjeplein hebben we naar 2023 verplaatst.

2.1.2 We zetten in op verbetering van het lokale sport- en beweegklimaat

Onze sportstimuleringsaanpak bestaat vier jaar in zijn huidige vorm. In 2022 werken we toe naar een integrale aanpak met vooropgestelde doelen. Samen met de vaste samenwerkingspartners werken we toe naar een eenduidige wijze van beschrijving van jaarplannen, wijze van monitoren en rapporteren.

Om de aanpak verder te verbeteren wordt die in 2022 geëvalueerd. Dit doen we door de doelen en de professionele inzet tegen het licht te houden. Aan de hand van de uitkomsten stellen we een plan op hoe we sportstimulering naar de toekomst toe gaan organiseren.

Eind 2020 is het sport- en beweegakkoord afgesloten. Het akkoord is tot stand gekomen met inbreng van sport- en beweegaanbieders, onderwijs, welzijnsorganisaties, gezondheidsinstellingen, lokale ondernemers en gemeente. In dit akkoord is afgesproken wat de organisaties gaan doen om het lokale sport- en beweegklimaat te verbeteren. Net als afgelopen jaar vormt in 2022 het lokale sportakkoord voor een belangrijk deel de agenda om inwoners meer te laten bewegen en het sportaanbod te verbeteren. Samen met partners werken we aan het verwezenlijken van de gezamenlijke ambities:

- Inclusief sporten: niemand buitenspel: we maken ons sterk om kwetsbare doelgroepen waarvoor sport en bewegen niet vanzelfsprekend is door ze beter te bereiken en er bij te betrekken. In Berg en Dal hebben we specifieke aandacht voor de volgende kwetsbare doelgroepen: jeugd (0-18 jaar), mensen met een beperking en senioren.
- Gezonde sportorganisaties, samen sterk: We maken ons sterk om sportaanbieders toekomstbestendig te maken. De financiële en organisatorische basis wordt op orde gebracht, zodat aanbieders zich kunnen richten op ontwikkelen van passend aanbod en het aangaan van duurzame samenwerkingen.
- Duurzame sportomgeving, dichtbij en veelzijdig: we stimuleren veelzijdig gebruik van sportlocaties en een beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte. Vaardig in bewegen: actief en betrokken: We maken ons sterk om jeugd en jongeren te stimuleren tot een gezonde en actieve leefstijl. We zetten daarbij in op versterking van samenwerking tussen onderwijs en sport, aandacht voor het onderwerp en het betrekken van ouders.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Met de samenwerkingspartners hebben we in de afgelopen periode een aantal stappen gezet en gewerkt aan een eenduidige wijze van beschrijving van jaarplannen, wijze van monitoren en rapporteren. Wat we tot op heden hebben bereikt:

- Er is een format ontwikkeld en de jaarplannen sportstimulering zijn met behulp van dit format opgesteld. Dit draagt bij aan de kwaliteit en vergelijkbaarheid van de plannen.
- Het sportteam van Forte gaat de ervaringswijzer gebruiken om zo de ervaringen met hun dienstverlening beter in beeld te brengen.

In het najaar gaan we met de vaste samenwerkingspartners van Sportstimulering Berg en Dal in gesprek. We gaan de aanpak evalueren en maken afspraken over de inzet voor de komende jaren.

Het Sport- en Beweegakkoord is onze agenda om inwoners meer te laten bewegen en het sportaanbod te verbeteren. We werken hier samen met partners aan. Hieronder een aantal resultaten die we tot op heden hebben bereikt:

- Inzet van buurtsportcoaches in Berg en Dal is herijkt op basis van de ambities uit het Sport- en Beweegakkoord. In de plannen voor sportstimulering is nadrukkelijk de verbinding gelegd met de ambities uit het Sport- en Beweegakkoord.
- Er zijn werkgroepen opgestart die aan de slag gaan om samen te werken aan de vier ambities uit het Sport- en Beweegakkoord.
- Er zijn 19 sport en beweeginitiatieven mogelijk gemaakt vanuit het Sport- en Beweegakkoord. Deze initiatieven dragen bij aan de ambities van het akkoord en verbetering van het sport- en beweegklimaat.

We willen zoveel mogelijk mensen met plezier laten sporten en bewegen. Om inwoners aan het bewegen te krijgen worden leuke ideeën beloond met € 300. Via de website samenbergendal.nl kan dit aangevraagd worden.

Stand van zaken Jaarrekening

Met de vaste samenwerkingspartners is gesproken over de aanpak van sportstimulering en de inzet voor de komende jaren. Dit heeft geresulteerd in herijkte jaarplannen sportstimulering voor 2023. De uitkomsten van de gesprekken zullen we in 2023 meenemen om te komen tot een plan hoe sportstimulering naar de toekomst toe te gaan organiseren. Daarin nemen we ook ontwikkelingen mee als het Gezond Actief Leven Akkoord, verrijkte schooldag en Sportakkoord 2.0 en de verbinding met onze aanpak rondom sportstimulering.

De partners SPOG en SPOCondor zijn vanuit de subsidie impuls en innovatie bewegingsonderwijs een plan aan het ontwikkelen om de kwaliteit van het bewegingsonderwijs te verbeteren en meer bewegen op school te realiseren. De activiteiten uit dit plan krijgen een vervolg binnen de jaarplannen sportstimulering.

KION is in het najaar toegetreden als nieuwe vaste samenwerkingspartner binnen de aanpak sportstimulering. Hiermee vergroten we onze professionele inzet op het in beweging brengen van jeugd en jongeren.

Het sport- en beweegakkoord wordt steeds beter bekend en gekend en draagt bij aan ons sport- en beweegklimaat. De resultaten die we tot op heden bereikt hieronder kort geformuleerd:

- Er zijn in 2022, 38 activiteiten en initiatieven vanuit het akkoord mogelijk gemaakt. Deze initiatieven van groot tot klein dragen bij aan de ambities van het akkoord en verbetering van het sport- en beweegklimaat in onze gemeente.
- Er zijn ter ondersteuning van sportaanbieders in totaal 14 services aangevraagd en gefinancierd vanuit NOC*NSF. Er zijn op dit moment 7 services lopend, waaronder vier procesbegeleiding trajecten ter versterking van clubs en samenwerking tussen clubs.

2.2.1 Kinderen kunnen zelfstandig naar school.

Samen met basisscholen en de kinderen zorgen we voor veilige school-thuisroutes met verkeerseducatie (hoe kunnen kinderen de wegen en paden veilig gebruiken) en kleine infrastructurele aanpassingen. In 2022 gaan we verder met de uitvoering van de school-thuisroute projecten. Door de coronamaatregelen zijn verschillende projecten stilgelegd. Deze worden als eerste opgepakt en aangevuld met de nog openstaande locaties.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Kinderen van Basisschool Breedeweg hebben meegedacht met het verbeteren van de verkeersveiligheid rondom de school. De maatregelen zijn inmiddels deels uitgevoerd. Het overige deel nemen we later mee in het onderhoudsproject in de Pastoor Hoekstraat. Ook in

Ooij en in Leuth is door de kinderen en de school meegedacht. De te maken aanpassingen zijn ingepland in diverse onderhouds- en ruimtelijke projecten in de omgeving van deze scholen.

Stand van zaken Jaarrekening

- Voor de schoolomgeving in Beek (Biezenkamp en Baron Voorst tot Voorststraat) zijn de voorbereidingen inmiddels afgerond. Het voorlopig ontwerp is twee keer met omwonenden en de school besproken. In Q1 van 2023 besteden we het werk aan.
- Project Pastoor Hoekstraat waarbij we onder anderen de Pastoor Hoekstraat als schoolzone inrichten staat op "on hold". Uit de directieraming bleek het beschikbare budget ontoereikend te zijn.

2.2.2 Fietsers beschikken over een veilig en comfortabel netwerk.

- In regionaal én internationaal verband werken we aan een samenhangend netwerk voor de fietser.
- De inrichting van alle wegen in het buitengebied wordt bekeken en gevolgd door een plan van aanpak om deze op orde te brengen zodat functie en inrichting van de weg in overeenstemming zijn.
- Begin 2021 heeft de raad een keuze gemaakt over een fietsrondweg in Leuth. Vervolgens werken we verder aan de uitvoering daarvan met als eerste stap het doortrekken van het bestaande vrij liggende fietspad langs de N840 tot aan de parallelweg in Leuth.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Voor de maatregelen aan de Ooijse Bandijk hebben we een projectopdracht opgesteld. Met de voorbereidingen zullen we binnenkort starten. Overleg met inwoners is daarvan een onderdeel. Conform afspraak wordt daar de regionale medewerker van Veilig Verkeer Nederland VVN bij betrokken;
- In Leuth zijn de voorbereidingen gestart voor de realisatie van het nieuwe stukje fietspad. Hierbij zijn vooral de gesprekken met de grondeigenaren van belang.

Stand van zaken Jaarrekening

- De voorbereidingen voor de maatregelen aan de Ooijse Bandijk zijn inmiddels afgerond. De uitvoering staat voor Q1 van 2023 gepland.
- Voor het fietspad in Leuth geldt dat er een vervolg is gegeven aan de variantenstudie. Op basis van de besluitvorming hierop zal er een plan verder worden uitgewerkt in Q1 van 2023.

2.2.3 Op de dijken gaan alle verkeersdeelnemers goed samen.

- Gastvrijheid op onze dijken vinden wij belangrijk. Wij willen daarom goede parkeervoorzieningen mogelijk maken nabij of liever nog richting de dijken.
- In 2022 maken we het realiseren van een TOP nabij Beek mogelijk. Het parkeren in/nabij Kekerdom blijft een aandachtspunt. De parkeerpilot in de Weverstraat gaan we evalueren met de aanwonenden zodra Corona het toe laat. Dit kan leiden tot aanpassingen of een voortzetting van de huidige parkeermaatregelen.
- In 2022 richten we de Ooijse Bandijk veiliger in. Nu geldt op bepaalde wegvakken nog een maximum toegestane snelheid van 80 km/uur. Voor de leefbaarheid en onze eigen mobiliteitsvisie verlagen we de snelheid en remmen we het verkeer af. Deze korte en lange termijn plannen maken we samen met de aanwonenden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In overleg met Vitaal Kekerdom en de werkgroep verkeer wordt het huidige parkeerbeleid (deels parkeerverboden, deels parkeren voor vergunninghouders) voor onbepaalde tijd doorgezet. Deze maatregelen hebben de parkeeroverlast in het toeristische seizoen deels opgelost, maar nog niet geheel. De gemeente blijft in overleg met Vitaal Kekerdom en andere

betrokkenen/verantwoordelijken zoals Staatsbosbeheer over eventuele verbeteringen of ontwikkelingen in de toekomst.

Stand van zaken Jaarrekening

- De haalbaarheid van de TOP bij Beek is onzeker. De infrastructurele aanpassingen om een veilige ontsluiting mogelijk te maken zijn behoorlijk.
- Er geldt al geen maximale snelheid meer van 80 maar 60 km/uur. Voor de maatregelen aan de Ooijse Bandijk geldt dat de uitvoering in Q1 van 2023 start.

2.2.4 Alle verkeersdeelnemers reizen veilig en prettig door de gemeente.

In 2017 heeft de raad de mobiliteitsvisie vastgesteld. Deze visie biedt het beleidskader hoe we in de periode tot 2026 werken aan een bereikbare gemeente met veilige en leefbare wegen. In 2018 en 2020 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van en bijdragen aan projecten die opgenomen zijn in de mobiliteitsvisie. Op een aantal aspecten is sprake van voortschrijdend inzicht: fietsen, locaties van de TOP's en de verkeersafwikkeling in Groesbeek Centrum. We nemen dit mee in de evaluatie van de Mobiliteitsvisie eind 2021. Deze kunnen in 2022 leiden tot aanpassingen in onze uitvoering.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- De evaluatie van de Mobiliteitsvisie heeft nog niet plaatsgevonden. We onderzoeken hoe we dit in 2022 het beste kunnen doen.
- De plannen voor het Marktplaatsplein en de Dorpsstraat in Groesbeek zijn gereed. Besluitvorming wordt doorgeschoven naar de nieuwe collegeperiode.

Stand van zaken Jaarrekening

- De evaluatie van de Mobiliteitsvisie heeft nog niet plaatsgevonden. We onderzoeken hoe we dit in 2023 het beste kunnen doen.
- We hebben een extra groene variant voor het Marktplaatsplein te Groesbeek overwogen en aan de raad gevraagd of we een nieuwe variant konden uitwerken. De raad heeft besloten om bij de oorspronkelijke plannen te blijven. We brengen deze plannen in 2023 in de raad.

2.2.5 We helpen inwoners hun eigen veiligheid en zelfredzaamheid te vergroten.

Binnen het werkgebied van politieteam Tweestromenland hebben de 6 gemeenten gezamenlijk een integraal veiligheidsplan 2019-2022 vastgesteld, hierin staan belangrijke onderwerpen:

- ondermijning
- drugs
- zorgfraude
- verward gedrag
- jeugd
- verkeer

Dit sluit ook goed aan op de belangrijkste prioriteiten van politie en OM (drugs, uitbuiting, fraude, verbinding zorg en veiligheid). Zo wordt de aanpak van specifieke casussen via het integrale ondermijningsoverleg Tweestromenland opgepakt en zijn er regionale afspraken gemaakt over een efficiënte uitvoering van de Wet verplichte GGZ. Naast inzet op deze thema's worden uiteraard ook concrete activiteiten uitgevoerd op lokale actuele thema's als bijv. inbraakpreventie, overlastbestrijding en veiligheid rondom zorginstellingen.

De bestrijding van het coronavirus heeft grote gevolgen gehad voor de organisatie van de regionale crisisbeheersing, zowel bij de veiligheidsregio als bij de gemeenten. Landelijk en regionaal vinden evaluaties van de (crisis)aanpak van corona plaats. Daarbij wordt bekeken of leerpunten die hieruit voortkomen moeten leiden tot aanpassingen van het eerder vastgestelde regionaal beleidsplan en crisisplan. Ondertussen loopt de uitvoering van de huidige (jaar)plannen natuurlijk gewoon door. Zo wordt o.a. toegewerkt naar samenvoeging van de huidige meldkamers tot één gezamenlijke meldkamer voor heel Oost-NL per begin 2023.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het jaarplan 2022 is recent door de gezagsdriehoek Tweestromenland vastgesteld, met 'aanpak ondermijning' en 'verbinding zorg en veiligheid' nog steeds als overkoepelende thema's.

De aanstelling van een gezamenlijke ondermijningscoördinator en het integrale ondermijnings-overleg Tweestromenland, waar specifieke signalen/casussen worden behandeld in samenwerking met onder andere politie, ODRN en RIEC, is structureel gemaakt. Zo mogelijk worden strafrechtelijke en bestuursrechtelijke maatregelen ingezet tegen bijvoorbeeld fraude en drugshandel.

Uit een regionale evaluatie van de Wet verplichte GGZ bleek dat de vastgestelde taakverdeling en werkprocessen (met een belangrijke rol voor Meldpunt Bijzondere Zorg van de GGD en ons gemeentelijk regieteam) hebben gezorgd voor een efficiënte uitvoering in Gelderland-Zuid. Daarom zijn deze afspraken nu ook structureel gemaakt.

Stand van zaken Jaarrekening

Binnen het werkgebied van politieteam Tweestromenland is afgelopen maanden gewerkt aan het opstellen van een integraal veiligheidsplan 2023-2026, waarbij doorontwikkeling van de aanpak ondermijning en verbinding zorg en veiligheid (o.a. personen met verward gedrag en risicojeugd) belangrijke thema's blijven. Daarnaast meer (preventieve) aandacht voor de thema's digitale veiligheid en verkeersveiligheid. Hiermee sluiten gemeenten goed aan op de belangrijkste prioriteiten van politie en OM. Het meerjarig beleidsplan wordt na vaststelling in de gezagsdriehoek ook aan de raden voorgelegd.

Verder zijn de regionale afspraken geactualiseerd, die betrekking hebben op het gebruiken van de Wet tijdelijk huisverbod en de Wet verplichte GGZ. Door heldere taakverdeling en werkprocessen (met belangrijke rollen voor Meldpunt Bijzondere Zorg van GGD, Veilig Thuis en ons gemeentelijk regieteam) wordt in Gelderland-Zuid samengewerkt aan een efficiënte uitvoering van deze wettelijke instrumenten.

De bestrijding van het coronavirus en de coördinatie van de problematiek rondom opvang vluchtelingen Oekraïne heeft afgelopen jaar grote gevolgen gehad voor organisatie en inzet van de crisisbeheersing, zowel bij de veiligheidsregio als bij de gemeenten. Eerder was de aanpak meer gericht op (het beheersen van) flitsincidenten. Aan de hand van de praktijkervaringen en leerpunten wordt onderzocht in hoeverre dergelijke langdurige crises moeten leiden tot aanpassingen in de regionale organisatiestructuur en planvorming.

2.2.6 We bevorderen de Veiligheid en Leefbaarheid.

In het kader van verbeteren van veiligheid en leefbaarheid beschikken we formeel over 3 Fte BOA-capaciteit. Deze zetten we zowel binnen als buiten kantooruren in, om zo zichtbaar en aanspreekbaar in de wijken te zijn. We vergroten de leefbaarheid in de wijken door:

- ingekomen meldingen te behandelen.
- meer te controleren op overlastsituaties en (zwerf)afval.
- bij evenementen controlerend en/of handhavend aanwezig te zijn.

Verder handhaven zij onder andere de geldende parkeerverboden op de dijken om zo de veiligheid op de weg en de bereikbaarheid voor hulpdiensten te vergroten. Daarnaast houden ze uiteraard toezicht op geldende coronamaatregelen, mochten deze komend jaar (weer) van toepassing zijn.

Voor de taakuitoefening van de BOA's heeft de coronacrisis een grote betekenis en impact op de gewone werkzaamheden gehad.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Nadat we een groot deel van 2021 door omstandigheden feitelijk maar twee BOA's tot onze beschikking hadden, zijn we vanaf begin 2022 gelukkig weer op sterkte door het aantrekken van een (nieuwe) derde BOA. De eerste fase van 2022 heeft de coronacrisis nog flinke impact gehad op de taakuitoefening van de BOA's. Er is veel inzet gepleegd op controles op geldende coronamaatregelen. Met het grotendeels verdwijnen van deze maatregelen gaat het toezicht op een goed verloop van evenementen en festiviteiten weer om de nodige aandacht vragen.

Waar de gecoördineerde aanpak van de coronacrisis in onze regio net was geëvalueerd en afgeschaald, kwam er direct een nieuwe, complexe opdracht op het bord van Veiligheidsregio en gemeenten: de coördinatie van de problematiek rondom opvang vluchtelingen Oekraïne. Deze taak zal zeker de 1e helft van 2022 naar verwachting veel inzet en capaciteit vragen.

Stand van zaken Jaarrekening

Hoewel enkele wisselingen in de bezetting hebben plaatsgevonden, konden we het grootste deel van het jaar feitelijk beschikken over drie BOA's. Zij hebben naast inzet op bepaalde thema's veel actuele (overlast)meldingen opgepakt, die via o.a. meldpunt buitenruimte inkomen. Daarbij hebben ze veel contacten met inwoners, ondernemers, jeugd(groepen), collega's en wijkagenten. De afstemming en gezamenlijke inzet met politie laat duidelijk een stijgende lijn zien, waardoor de beschikbare toezichtcapaciteit efficiënter wordt benut.

2.2.7 In de gemeente Berg en Dal krijgt iedereen gelijke kansen

Uit de GGD-monitor blijkt dat er in de Stekkenberg meer armoede is, er veel sociale huurwoningen zijn, meer eenoudergezinnen en meer mensen met een lage opleiding. Bij deze groepen is het risico dat er problemen ontstaan groter dan in andere wijken. Om die reden is in 2020 samen met onze ketenpartners in de wijk een actieplan opgesteld met activiteiten. Het doel daarbij is een kansrijke wijk voor alle, maar vooral ook voor de kwetsbare inwoners. Aan de hand van de leefplekmeter willen we de dialoog aangaan met de wijkbewoners. Met deze wijkbewoners willen we dan aan de door hen gewenste resultaten en verbeteringen werken.

Wat willen we bereiken:

1. Een kansrijke start voor alle kinderen met daarbij grotere ontwikkelingskansen.
2. Een integraal wijkcentrum met een doorlopende pedagogische aanpak.
3. Betere samenwerking tussen en inzet van organisaties waardoor de doelen makkelijker kunnen worden gehaald.
4. Samenwerking met bewoners uit de wijk.
5. Bruisend wijkcentrum met activiteiten voor en door inwoners en dienstverlening door professionals.
6. Vergroten gezondheidskansen en vaardigheden.
7. Minder armoede en schulden.
8. Een goede verantwoording van de inzet op de bereikte resultaten.

In 2022 starten we als tweede met deze aanpak in Millingen aan de Rijn, conform de uitkomsten in de GGD-monitor.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er wordt gestaag aan de doelen gewerkt. Op de Heuvel wordt steeds meer een buurtcentrum en er komen steeds meer activiteiten. De school behaalt betere resultaten en heeft inmiddels het predicaat voldoende. Organisaties werken goed met elkaar samen en weten elkaar snel te vinden. De leefplekmeter heeft een aantal tastbare resultaten opgeleverd waar we mee aan de slag gaan. Thema's zijn: schone buurt, verkeer, veiligheid, ontmoetingspunten, speelplekken en minder tegels en meer groen. Hierover gaan we vooral met bewoners aan de slag.

De aanpak in Millingen in de Rijn wordt opgestart in het kader van gebiedsgericht werken, zoals ook in het Koersdocument Sociaal Domein is geformuleerd. Daartoe is een eerste aangezet gegeven, door op korte termijn een start te maken met het Sociaal Atelier. Voor dit instrument dat samen met onze welzijnspartner Forte is opgezet hebben wij inmiddels een projectleider aangetrokken die hier de komende maanden voortvarend mee aan de slag gaat.

Stand van zaken Jaarrekening

De resultaten uit de leefplekmeter zijn in 2022 opgeleverd. Met de resultaten gaan en zijn de ketenpartners aan de slag. Zo wordt de speelplek bij Op de Heuvel aantrekkelijker gemaakt voor jongeren en vinden er voor alle doelgroepen steeds meer activiteiten plaats in het buurtcentrum. Door school en vrijwilligers is afgelopen najaar 'BAM boterham' gelanceerd. Voordat de school start, kan er een boterham worden gesmeerd. Een ander actueel initiatief is 'Taart met koffie' van vrouwen met een vluchtelingenachtergrond. Bewoners van de Stekkenberg worden op een vast moment in de week uitgenodigd om elkaar in Op de Heuvel te ontmoeten.

In Millingen aan de Rijn (en de rest van de polder) is Kansrijke Start inmiddels uitgerold. Daarnaast heeft het eerste Sociaal Atelier plaatsgevonden. Het atelier heeft twee initiatieven opgeleverd, die door partners op het gebied van zorg en welzijn, worden uitgewerkt. Eén initiatief omvat de organisatie van talkshows waarin actuele thema's met en voor inwoners worden besproken. De eerste talkshow met als thema "armoede" vindt binnenkort plaats in de bibliotheek. Het tweede initiatief gaat over de aanschaf van gereedschapsboxen die voor alle inwoners beschikbaar worden gesteld. De boxen worden geplaatst op ontmoetingsplekken. Het initiatief moet nog verder worden uitgewerkt. In het voorjaar worden de initiatieven 'geëvalueerd' en starten we met een tweede Sociaal Atelier. Daarvoor worden de voorbereidingen al getroffen.

2.3.1 Onze dorpscentra zijn aantrekkelijk en gastvrij.

We willen dat er een prettige sfeer is in de verschillende dorpen. Dat doen we in de eerste plaats voor onze inwoners, maar ook voor de toeristen die op onze gemeente af komen en daardoor langer blijven. Op de volgende plekken zijn/gaan we daarom bezig met de voorbereiding van projecten:

- In het centrum van Ooij; herinrichting Reiner van Ooiplein, de uitvoering volgt in het najaar van 2022.
- In het centrum van Groesbeek; herinrichting van het marktplein en aanpassingen aan de Dorpsstraat. Eind 2021 besluit de raad na raadpleging van de ondernemers, bewoners en bezoekers, over het te realiseren ontwerp. Uitvoering volgt in 2022-2023.
- In het centrum van Beek; aanpassing winkelcentrum Beek. De inmiddels verouderde plannen zijn in 2020 aangepast en teruggebracht tot de gewenste verkeerskundige verbeteringen zoals het aanpassen van het profiel van de Waterstraat en het aanleggen van een trottoir tussen het Höfke en de winkels. Er loopt een pilot voor Water Werkt. De uitkomsten van deze pilot kunnen leiden tot aanpassing van de uitvoering van dit project dat gepland staat voor 2021/2022.
- Breedeweg; omdat we in de Breedeweg toch veel moeten breken in het kader van het project aanpak wateroverlast, willen we van dit moment gebruik maken om het centrum aantrekkelijker in te richten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Het plan voor het Reiner van Ooiplein (dat door de klankbordgroep is gepresenteerd) is de volgende fase in gegaan. Dat betekent dat het ingenieursbureau met de voorbereiding van de uitvoering gestart is.
- De eerstvolgende stap in project Marktplein (Groesbeek), is een presentatie van het plan en kredietvoorstel.
- Het aanpassen van het wegprofiel en aanleggen van trottoirs tussen het Höfke en de winkels zijn we voor aan het bereiden.
- Diverse deelprojecten voor de aanpak van wateroverlast in Breedeweg zijn in voorbereiding. In de voorbereiding nemen we de kwaliteitsimpuls mee.

Stand van zaken Jaarrekening

- Er ligt inmiddels een definitief ontwerp en bestek voor een aangepast plan. Dit naar aanleiding van extra werkzaamheden aan de riolering. In Q1 van 2023 besteden we het werk aan, waarna het in uitvoering kan gaan.
- We hebben een extra groene variant overwogen en aan de raad gevraagd of we een nieuwe variant konden uitwerken. Zij heeft besloten om bij de oorspronkelijke plannen te blijven. We brengen deze plannen in 2023 in de raad.
- Het wegprofiel tussen het H6fke en de winkels in het centrum van Beek is aangepast en de trottoirs zijn aangelegd.

2.3.2 We gebruiken de accommodaties beter.

Op verzoek van de gemeenteraad heeft in april 2021 een evaluatie van het accommodatiebeleid plaats gevonden. Doel daarvan is om nog eens kritisch naar het accommodatiebeleid te kijken omdat accommodaties veel geld kosten. Op basis van de evaluatie voeren we gesprekken met verenigingen en organisaties. Daarbij is de insteek om mee te denken het accommodatiebeleid slimmer, efficiënter en goedkoper te maken. Door veranderingen in de bevolkingssamenstelling willen we kijken hoe verenigingen ook mee kunnen veranderen. Bijvoorbeeld door samenwerking of samengaan waardoor de activiteit ook in de toekomst kan blijven bestaan op een goed kwaliteitsniveau.

De opbrengst van de gesprekken verwerken we in een koersdocument. Hierin staan de te bereiken doelen en resultaten en hoe we het beleid al dan niet moeten aanpassen.

Het koersdocument verschijnt voor de verkiezingen in het eerste kwartaal van 2022. In het tweede kwartaal van 2022 wordt dit document aan uw raad voorgelegd voor het nemen van een besluit.

De uitwerking krijgt daarna een vertaling naar het accommodatiebeleid.

In afstemming met het accommodatiebeleid is het team facilitair gestart met de uitwerking van een strategisch vastgoedplan. In dit plan zijn al onze in eigendom zijnde gebouwen beschreven, met hun kosten, prestaties, sterke en zwakke kanten, duurzaamheidsscores inclusief conclusies enzovoorts. Het doel hiervan is om goed gebruik en de waarde van het vastgoed te kunnen beoordelen, waarmee we beter kunnen afwegen of het vastgoed wel of niet behouden moet blijven.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Besluitvorming over de koersnotitie voor het accommodatiebeleid wordt doorgeschoven naar het nieuwe college. Naar verwachting zal dit voor de zomer 2022 zijn, waarna de koersnotitie vrij wordt gegeven voor inspraak. De raadsbehandeling vindt mogelijk pas plaats in het derde kwartaal van 2022. De strategische vastgoedvisie zal daarop volgen.

Stand van zaken Jaarrekening

De koersnotitie accommodatiebeleid is in september 2022 voor inspraak vrijgegeven. Er konden tot 1 december inspraakreacties worden ingediend. De inspraakreacties worden verwerkt tot een inspraakdocument. Waarna we de eindvoorstellen in de eerste helft van 2023 aan de gemeenteraad ter vaststelling voorleggen. Dat is later dan gepland als gevolg van verschillende crises.

2.3.3 We zijn zuinig op de bijzondere, oude panden/monumenten in onze gemeente.

De monumenten in gemeente Berg en Dal zijn de pareltjes van onze kernen en ons landschap. Het gemeentelijk beleid op cultureel erfgoed zet dan ook in op duurzame instandhouding van gebouwd erfgoed. De afgelopen jaren is de vraag naar mogelijkheden om monumenten mee te nemen in de energietransitie flink toegenomen. In 2021 hebben we verkend hoe we eigenaren kunnen helpen met het verduurzamen van hun monumentale panden, met behoud van cultuurhistorische waarden. In 2022 werken we dit verder uit.

Afgelopen jaar is de erfgoedverordening en de regelgeving rondom de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit geactualiseerd. In 2022 kijken we wat er verder nodig is om ons erfgoed adequaat te

blijven beschermen onder de Omgevingswet. Ook gaan we met het nieuwe beleid aan de slag om een aantal panden als gemeentelijk monument aan te wijzen in Millingen aan de Rijn.

In het jaar 2021 is door de Unesco Werelderfgoednominatie het Romeinse erfgoed in de gemeente goed in de schijnwerpers gezet. In 2022 kijken we, samen met partners uit de gemeente, hoe we het Romeinse erfgoed in de gemeente op een aantrekkelijke manier kunnen blijven presenteren voor onze inwoners en bezoekers.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Voor het verduurzamen van monumentale panden, met behoud van cultuurhistorische waarden, hebben we nu twee acties ondernomen. Bij de actualisatie van de subsidieverordening voor het onderhoud aan gemeentelijke monumenten, hebben we duurzaamheidsscans toegevoegd aan de subsidiabele onderhoudskosten. Op die manier willen we stimuleren dat eigenaren van monumenten een integraal advies laten opstellen voor maatregelen die kunnen helpen om hun monument duurzaam te maken. Daarnaast heeft het college een beleidsregel voor inspraak vrijgegeven om kaders te geven voor het plaatsen van zonnepanelen op beschermde gemeentelijke- en rijksmonumenten.

De VNG heeft voor inwerkingtreding van de Omgevingswet een aangepaste model-erfgoedverordening gepubliceerd om deze klaar te maken voor het nieuwe wettelijk stelsel. We hebben gekeken wat voor aanpassingen er nog nodig zijn aan de Erfgoedverordening en we bereiden een wijzigingsverordening voor om die in het gemeentelijk beleid op te nemen. Daarnaast heeft het Gelders Genootschap een voordracht voor de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit gedaan, die we voor besluitvorming gaan voorbereiden.

Voor de nieuwe tranche aanwijzing van gemeentelijke monumenten in Millingen a/d Rijn hebben we een advies van de monumentencommissie gevraagd. Naar aanleiding van het advies waren er wijzigingen aan de redengevende beschrijvingen noodzakelijk. Die zijn verwerkt, en het geheel ligt nu weer voor bij de monumentencommissie. Zodra we het nieuwe advies ontvangen, bereiden we de besluitvorming voor.

De gemeente en provincie moeten per locatie een managementplan op gaan stellen. In dit plan komt te staan hoe de locaties beheerd, beschermd en (toeristisch) ontsloten gaan worden. Daarnaast hebben we op de geactualiseerde archeologische waardenkaart, de kern- en bufferzones voor het werelderfgoed overgenomen.

De raad heeft voor 2022 budget beschikbaar gesteld om een nieuwe cultuurhistorische waardenkaart op te stellen. Eind maart zal hiervoor de startbijeenkomst met de opdrachtnemer plaatsvinden. In het afgelopen kwartaal hebben we een architectuurhistorisch adviesbureau een quickscan potentiële monumenten laten uitvoeren ter voorbereiding van deze kaart.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2022 hebben we in Millingen a/d Rijn een vier monumenten aangewezen: de R.K. begraafplaats, twee grenspalen en een heilig hartbeeld zijn op de lijst beschermde monumenten geplaatst.

Inmiddels is de beleidsregel voor het plaatsen van zonnepanelen op beschermde gemeentelijke- en rijksmonumenten door het college vastgesteld. Ook de erfgoedverordening Berg en Dal 2023 is door de gemeenteraad vastgesteld en in werking getreden. Daarnaast zijn de voordrachten van het Gelders Genootschap voor de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit gehonoreerd door de gemeenteraad.

De geactualiseerde archeologische waardenkaart is in 2022 door het college vastgesteld en wordt toegepast bij vergunningverlening. Een verwerking van deze kaarten in het ruimtelijk beleid (in een bestemmingsplan of het omgevingsplan) moet nog gaan plaatsvinden. Ook heeft de gemeente een concept managementplan opgesteld voor de werelderfgoedlocaties binnen de Romeinse Limes, het aquaduct en De Holdeurn.

In 2022 stelde de raad budget beschikbaar voor het opstellen van een cultuurhistorische waardenkaart. In december 2022 werd het eerste volledige concept hiervoor aangeleverd door

adviesbureau RAAP. Het is een zeer uitgebreide studie geworden van het gemeentelijk grondgebied, met daarin de aanwezige cultuurhistorische objecten, bebouwing, structuren en cultuurlandschappen. Naar verwachting wordt de kaart opgeleverd in het eerste kwartaal van 2023. Daarna zullen we de besluitvorming gaan voorbereiden.

2.3.4 We maken het landschap mooier, diverser en beter bereikbaar.

Het mooie landschap en de waardevolle natuur vormen een van de belangrijkste kernwaarden van onze gemeente. In het Landschapsontwikkelingsplan 'Landschap voor Iedereen' (LOP) is opgenomen dat we zoveel mogelijk een multifunctioneel landschap willen, waarbij de toegevoegde functies leiden tot meer ruimtelijke kwaliteit. Hiervoor zijn ook basiskwaliteiten en gewenste ontwikkelingen opgenomen. We gaan het LOP aanvullen met een biodiversiteitsplan. De biodiversiteit staat ook in onze gemeente onder druk. Een belangrijk onderdeel van het biodiversiteitsplan is een inventarisatie van gebieden met veel biodiversiteit en waar potentie is voor vergroting van de biodiversiteit. Op die manier kan gericht worden bepaald waar we wel en niet ruimtelijke ontwikkelingen willen toestaan en waar we onze inspanningen om de biodiversiteit te vergroten het beste kunnen inzetten.

We zien steeds meer ruimteclaims op het buitengebied. Deze ruimteclaims kunnen een bedreiging vormen voor de waardevolle natuur en het mooie landschap van onze gemeente. Wij willen dat de ruimtelijke ontwikkelingen op het gebied van woningbehoefte, duurzaamheid, klimaatadaptatie, landbouw en functieverandering bijdragen aan een verbetering van de natuur- en landschapswaarden in onze gemeente in plaats van tot een verslechtering. Dit kan ook betekenen dat we sommige activiteiten niet toestaan om het landschap en de natuur te behouden.

We zetten actief in met beleid en projecten op het gebied van duurzaamheid (landschappelijke inpassing van zonneparken), klimaatadaptatie (grachten tegen wateroverlast Breedeweg), recreatie (uitbreiding wandel- en fietsnetwerk) en landbouw (nevenactiviteiten, Living Lab Ooijpolder). We stellen randvoorwaarden vast, overleggen met onze partners over de beste invulling van projecten en beleid. We willen beleid van andere en hogere overheden en organisaties zodanig beïnvloeden dat dit leidt tot hogere natuur- en landschapswaarden in onze gemeente.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben aan bureau Natuurbalans/Limes Divergens opdracht gegeven voor het opstellen van een biodiversiteitsplan. Via Natura krijgt opdracht om het participatiegedeelte richting inwoners en organisaties te verzorgen.

Tegelijkertijd doen we mee aan het pilotproject Basiskwaliteit Natuur van SoortenNL. In deze pilot ligt de aandacht niet op zeldzame soorten, maar op de vraag of je per gebied kunt bepalen welke algemene soorten er sowieso aanwezig horen te zijn, om te kunnen spreken van een gezonde leefomgeving.

Op regionaal niveau participeren we in de opgave Ontspannen Regio, in de speerpunt Groenblauw Raamwerk. Hiermee bieden we tegenwicht aan de vele stedelijke ontwikkelingen die zullen plaatsvinden in de regio. Het opstellen van het Groenblauw Raamwerk moet ook extra gelden voor natuur en landschap voor onze regio genereren.

De eerste vergunningaanvraag voor een zonneveld met een landschappelijk inpassingsplan dat voldoet aan onze eisen is ingediend. Ook de vergunningaanvraag voor de eerste graft en retentiebekken tegen wateroverlast in Breedeweg loopt.

Stand van zaken Jaarrekening

Natuurbalans/Limes Divergens is gestart met de werkzaamheden voor het biodiversiteitsplan. Met Via Natura is gewerkt aan het opstellen van een participatieplan rondom biodiversiteit. Dit zal gestart worden in 2023. In 2022 is begonnen met het publiekproject Verkiezing van Boom van het Jaar. In 2023 zal dit project worden afgerond.

Het pilotproject Basiskwaliteit Natuur is eerst landelijk opgezet. De verwachting is dat een lokale uitrol over onze gemeente in 2023 zal plaatsvinden.

Het rapport Groen-blauw Raamwerk is gereedgekomen. Er wordt nu op regionaal gewerkt aan een verdere uitwerking van het rapport met een projectportfolio.

Planvorming en vergunningverlening voor projecten rondom duurzame energieopwekking en klimaatadaptatie kosten veel tijd en inzet met wisselende resultaten.

Er zijn 5 gesubsidieerde aanvragen voor verbetering van het landschap of de biodiversiteit afgerond in 2022 en 9 nieuwe subsidieaanvragen gehonoreerd.

2.3.5 Wij houden groenvoorzieningen op peil.

De contracten voor groenonderhoud zijn in 2018 inbesteed bij Dar. Dat betekent dat er geen aanbesteding plaatsgevonden heeft en wij het werk direct aan Dar hebben gegund. Het contract had een looptijd van twee jaar, met twee opties tot verlenging (totaal dus vier jaar). Van deze verlengingsmogelijkheden is gebruik gemaakt. In 2021 is het bestek geactualiseerd. Dat betekent dat nieuwe inzichten en regelgeving verwerkt zijn en dat de hoeveelheden aangepast zijn. Het werk is inmiddels opnieuw bij Dar inbesteed. Dat betekent dat Dar de openbare ruimte in onze gemeente tot en met 2025 onderhoudt.

In het contract leggen wij onder anderen de onderhoudskwaliteit vast. Wij schrijven A-kwaliteit en inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt voor. A-kwaliteit betekent dat we een hoge onderhoudskwaliteit vragen. Inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt betekent in de praktijk dat ongeveer 25 medewerkers (11 fte) uit deze doelgroep actief zijn met het onderhoud van de openbare ruimte.

Tot slot herstellen en renoveren wij ook dit jaar plantsoenen en vervangen we bomen. Daarnaast is aandacht voor biodiversiteit en soorten die passen bij het veranderende klimaat. Geleiding en vasthouden van regenwater zijn tevens actuele onderwerpen. Vooral grasvelden richten wij hierop in. Wij leggen bijvoorbeeld zogenaamde wadi's aan voor het bergen van regenwater. Een wadi is een verlaging in het grasveld waar water verzamelt en de bodem in trekt.

Meer informatie over het onderhoud van groen leest u in de paragraaf kapitaalgoederen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn dit jaar gestart met een nieuw vierjarig onderhoudsbestek voor het groen. In januari zijn we gestart met een snoeironde. Deze werkzaamheden zijn inmiddels naar tevredenheid uitgevoerd.

Afgelopen plantseizoen hebben we ongeveer 250 bomen vervangen en op diverse plaatsen plantsoenen gerenoveerd. Bijvoorbeeld aan de Piet Heynstraat en De Merelle in Groesbeek, Ravenberg in Beek, Burgemeester Hermsenstraat en Rustenburgweg in Millingen aan de Rijn.

Stand van zaken Jaarrekening

Ook in het plantseizoen 2022-2023 (najaar-voorjaar) hebben we gemeentebreed weer bomen vervangen en plantsoenen gerenoveerd. In het voorjaar van 2023 gaan we daar verder mee. Dit najaar hebben we al 250 bomen vervangen. Het hoge aantal had vooral te maken met schade aan bomen door noodweer. Daarnaast proberen we waar het kan twee bomen terug te planten voor iedere boom die we kappen. Dit naar aanleiding van een motie in de raad.

Voor dit seizoen hebben we ongeveer 40.000 heesters, struiken en vaste planten besteld. Die zijn nodig om slechte of kapotte plantsoen te vervangen. Voor de beeldvorming: dit is een oppervlakte zo groot als bijna twee voetbalvelden.

2.3.6 We hebben een toekomstbestendige bibliotheek.

De bibliotheek is een belangrijke voorziening voor iedereen. Niet alleen voor de uitleen van boeken en als laagdrempelige voorziening in de bestrijding van laaggeletterdheid. Maar ook als ontmoetingsplek voor persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid. De focus ligt vooral op de jeugd en ouderen. Daarom is het belangrijk dat de bibliotheek goed bereikbaar blijft. Om dat te kunnen borgen is een bezuiniging op de bibliotheek niet mogelijk gebleken zonder locaties te sluiten. De bezuiniging voor 2022 van € 75.000 is nu niet haalbaar zal daarom ongedaan worden gemaakt.

Om onze inhoudelijke doelen veilig te stellen en locaties niet te hoeven sluiten zal daarnaast aangesloten moeten worden bij de jaarlijkse inflatiecorrectie van het CPB, bibliotheken. Gebeurt dat niet dan zal telkens sprake zijn van een tekort op de begroting van de bibliotheek wat tot sluiting van locaties zal leiden.

We blijven werken aan een toekomstbestendige bibliotheek. Dat kan het best door realisatie van het door hen geschreven programma van eisen voor het gemeentehuis. Maar is ook goed mogelijk door dit programma te realiseren in de Mallemolen door een grondige revitalisatie. Uitgaande van de gebruikers wordt ingezet op behoud van de bibliotheek in de Mallemolen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Met de vaststelling van de toekomstvisie voor de Mallemolen in oktober 2021 is bepaald dat de bibliotheek definitief een plek krijgt in de Mallemolen. Hiervoor gebruiken we het programma van eisen wat al voor het gemeentehuis is ontwikkeld. De vernieuwing van de Mallemolen wordt momenteel uitgewerkt.

Afhankelijk van het definitief aantal vierkante meters voor de bibliotheek in de Mallemolen, kan de subsidie voor de bibliotheek worden bijgesteld. De ingeplande bezuiniging van € 75.000,- op de bibliotheek voor 2023 zullen we op grond daarvan niet halen. Het bedrag is naar verwachting niet realistisch.

Stand van zaken Jaarrekening

De vernieuwing van de Mallemolen is nog in ontwikkeling, de OBGZ (Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid) wordt nauw betrokken in de ontwerpfase.

Naast reguliere activiteiten van de bibliotheek (taal + digitale vaardigheden, ontmoeting + kennisdeling en rijk cultureel klimaat) zijn al onze bibliotheekvestigingen en servicepunten sinds 2022 tijdens openingstijden ook Informatiepunten Digitale Overheid (IDO). Bij de Informatiepunten in de bibliotheek kunnen inwoners terecht als zij vragen hebben over bijvoorbeeld toeslagen, belastingen, DigiD, AOW, werk, uitkering, Donorregistratie, Coronacheck, rijbewijs en zorg. De medewerkers van het Informatiepunt helpen hen zoeken naar de juiste informatie op de sites van de overheid. Gemeenten worden per 2023 verantwoordelijk gemaakt voor de instandhouding (en het breder uitzetten) van de Informatiepunten. Concreet betekent dit dat gemeenten de taak van de Koninklijke Bibliotheek overnemen als subsidieverstrekker van het IDO.

2.3.7 We ondersteunen inwoners om samen prettig in hun buurt te wonen.

Samenleven in een buurt waarin de diversiteit en hulpbehoefte steeds verder toeneemt, vraagt om extra begrip en aandacht voor elkaar. We zetten daarom in op het verbinden van mensen. We geven mensen ook handvatten om hen te leren omgaan met diversiteit en lastige situaties. Hiermee vergroten we de samenredzaamheid in een buurt.

In 2022 bieden we extra trainingen en cursussen om mensen te leren omgaan met mensen met een psychisch probleem en/of mensen met dementie, zoals Mental Health First Aid voor volwassenen en voor jeugd. Dit is een soort EHBO training, maar dan gericht op psychische nood. Ook bieden we trainingen gericht op 'Ontwaar verward gedrag' en dementie. Door corona hebben we hierop in 2020 en 2021 minder kunnen inzetten dan beoogd. De komende twee jaar krijgt dit nog een extra impuls.

We ondersteunen waar nodig initiatieven uit de dorpen die de sociale structuur versterken. Hierbij kun je denken aan vergelijkbare initiatieven zoals het straatcontactpersonen netwerk in

Heilig Landstichting of de Burenhulp in Leuth. Ondersteuning vanuit de gemeente kan op allerlei manieren: bijvoorbeeld financieel of hulp bij het opzetten door een opbouwwerker van Forte Welzijn.

We blijven inzetten op Buurtbemiddeling, waarbij inwoners op vrijwillige basis helpen om conflicten tussen burens in goede banen te leiden. De inzet in 2022 is gebaseerd op de uitkomsten uit de evaluatie die we in de 2e helft van 2021 uitvoeren.

In 2020 hebben we subsidie gekregen voor het project Samen leven in de wijk. Met de uitkomsten daarvan gaan we in 2021 en 2022 aan de slag.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vanuit het project Samenleven in de wijk wordt in het voorjaar de eerste Bewustwordingsbijeenkomst Welkome Wijk georganiseerd voor inwoners. De bijeenkomst is gericht op het bevorderen van inclusie van mensen met een psychische beperking en het versterken van gemeenschapszin in de wijk. De bijeenkomst wordt gegeven door getrainde gespreksleiders en ervaringsdeskundigen. Dit doen we in Millingen aan de Rijn.

In 2022 geven MEE Gelderse Poort en Pro Persona Preventie extra trainingen aan inwoners en belanghebbenden in het herkennen en omgaan met mensen met (psychische) beperkingen, waaronder bijvoorbeeld omgaan met mensen met autisme, niet-aangeboren hersenletsel (NAH), angststoornis, verslaving en/of verstandelijke beperkingen. De aangeboden trainingen worden goed ontvangen. De trainingen die gestart zijn zitten vol en ook voor de geplande trainingen zijn volop aanmeldingen.

Ook bieden we onze collega's die veelvuldig in contact komen met inwoners in 2022 cursussen aan om te leren omgaan met mensen met dementie. Dit is onderdeel van het actieplan voor een 'dementievriendelijke gemeente' dat door college en raad in het eerste kwartaal van 2022 is vastgesteld.

Op verschillende plekken in de gemeente zijn we met inwoners in gesprek die zelf een stuk groen in de straat willen beheren. Twee voorbeelden zijn Blekershof en Koningsholster in Beek. Hier beheren de burens inmiddels een stuk groen en worden werkdagen georganiseerd. Het samen beheren van groen zorgt voor contact tussen straatgenoten. Dit versterkt de sociale structuur.

Buurtbemiddeling is in de 2e helft van 2021 geëvalueerd. Er is een kleine toename in het aantal meldingen ten opzichte van 2020 geconstateerd. Steeds meer mensen weten Buurtbemiddeling te vinden en dat is een mooie ontwikkeling. Helaas is het Coronavirus in de afgelopen periode bepalend geweest voor de uitvoering van buurtbemiddeling. Er ontstonden wachtlijsten als gevolg van alle beperkingen. De wachtlijsten zijn inmiddels weggewerkt.

Stand van zaken Jaarrekening

Conform afspraken in het beleidsplan Samen Dichtbij zijn er trainingen uitgevoerd gericht op normaliseren en destigmatiseren. Deze afspraken passen in de (landelijke) thema's van de ambulantisering van de GGZ en langer thuis wonen. Het vergroten van kennis over inwoners met een beperking en/of psychosociale problematiek leidt tot een beter communicatie en meer wederzijds begrip. De trainingen van MEE en Pro Persona Preventie zijn in 2022 uitgevoerd en goed bezocht. De trainingen werden ook goed gewaardeerd. We blijven inzetten op het vergroten van de samenredzaamheid in de buurt en het aanbieden van trainingen speciaal voor inwoners, vrijwilligers en niet-zorgprofessionals. In 2023 zetten we dit voort onder de noemer Grip op onbegrip. Wij zijn overigens van mening dat de grens van de afbouw van het aantal bedden bij Beschermd Wonen/Maatschappelijke opvang is bereikt. Dat zullen wij regionaal ook uitdragen.

In 2022 hebben we het project Samenleven in de wijk voortgezet. Dit project voeren we samen met Wooncorporatie Oosterpoort en gemeente Heumen uit. Het project levert ons inzicht in werkzame elementen om de samenleving in de wijk te bevorderen. Er is onder andere een mooie Wegwijzer Onbegrepen Gedrag opgeleverd. Deze is verspreid in de Topic en wordt in 2023 op nog meer verschillende manieren onder de aandacht gebracht, waaronder in de

Zorgkrant. De definitieve afronding van het project alsook het initiëren van een vervolg valt begin 2023.

Net als de afgelopen jaren blijven we ook dit jaar inzetten op Buurtbemiddeling, waarbij inwoners op vrijwillige basis helpen om conflicten tussen burens in goede banen te leiden. Mensen weten Buurtbemiddeling goed te vinden en dat is een mooie ontwikkeling. De inzet voor 2023 zal worden gebaseerd op de uitkomsten uit de evaluatie van 2022.

En we focussen ons nog meer op een dementievriendelijk Berg en Dal. We werken samen met de Stichting Dementievriendelijk Berg en Dal. De Stichting is bezig met de organisatie van een bijeenkomst rondom dementievriendelijkheid. Een programma met sprekers gericht op de sociale benadering van mensen voor dementie. Daarnaast worden in 2023 cursussen aangeboden aan ondernemers en collega's binnen de gemeentelijke organisatie die regelmatig in contact komen met inwoners.

2.3.8 We zorgen voor een evenwichtige verdeling van woonruimte in de kernen.

De krapte op de woningmarkt blijft onverminderd hoog. Binnen die krapte hebben we de opgave om ook diverse bijzondere doelgroepen goed te huisvesten. Denk daarbij aan de instroom van migranten, de uitstroom uit jeugdinstanties en beschermd wonen en maatschappelijke opvang, maar ook de jongeren en ouderen die op zoek zijn naar een woning die beter past bij hun leeftijd. Veel van deze woningzoekenden zijn aangewezen op sociale huur. Dat legt extra druk op wijken met veel sociale huurwoningen.

Om de leefbaarheid in de buurten op peil te houden, vinden we het van belang dat woonruimte evenredig wordt verdeeld en concentratie van problemen wordt voorkomen. In 2022 herijken we de prestatieafspraken met de woningcorporaties. Ook doen we een regionaal woningmarktonderzoek om inzichtelijk te krijgen welke kwalitatieve en kwantitatieve tekorten er zijn. We zetten er daarnaast op in om in 2022 een woonproject te starten en/of realiseren voor een bijzondere doelgroep. We sluiten hierbij aan op het convenant Weer Thuis dat we samen met de regiogemeenten opstelden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Om goed zicht te krijgen op de huisvestingsopgave die volgt uit de ontwikkelingen van langer en weer thuis wonen van mensen met een zorgvraag, is een woonzorganalyse gestart. Dit doen we samen met Oosterpoort en Waardwonen en wordt uitgevoerd door Companen. De woonzorganalyse levert ons een 'foto van het huidige moment' op. Hiermee krijgen we inzicht in waar de vraagontwikkeling zit en kunnen we gericht de strategie bepalen en sturen op projecten. We verwachten de uitkomst in het 2e kwartaal 2022.

Met de Werkgroep Bijzondere Bemiddeling zijn aanvullende afspraken gemaakt. De afspraken zien toe op een betere evenredige verdeling van de uitstroom uit beschermd wonen, maatschappelijke opvang en jeugdzorg met verblijf over de gemeenten in de regio.

Stand van zaken Jaarrekening

De woonzorganalyse is in 2022 opgeleverd. De woonzorganalyse geeft kwantitatief en kwalitatief zicht op de huidige en toekomstige lokale vraag naar en het aanbod van benodigde woonvormen voor mensen met een zorgvraag in de gemeente Berg en Dal, uitgesplitst naar de kernen. De woonzorganalyse wordt in 2023 ter kennisname aan de raad aangeboden.

2.4.1 We werken aan een duurzame gemeente door te werken aan energiebesparing en het opwekken van duurzame energie.

Met het door de raad vastgestelde Actieplan Duurzaamheid, werken we in onze gemeente langs verschillende lijnen aan duurzaamheid. Het actieplan duurzaamheid draagt bij aan de doelen uit het coalitieakkoord. Komend jaar leggen we hier de focus op:

Duurzame energie

- We stimuleren en faciliteren zonnepanelen op grote daken in onze gemeente.

- Congestie op de landelijke netwerken leidt mogelijk tot vertraging in de uitvoering van grootschalige energieprojecten. Om nog meer vertraging te voorkomen, is het belangrijk om de ruimtelijke procedures voor de lopende (pilot)projecten voor grootschalige zonneparken op land voort te zetten zodat de landelijke netbeheerder de juiste prioriteiten kan stellen.
- We treffen voorbereidingen zodat de politieke partijen zich goed kunnen voorbereiden op discussies omtrent windmolens.

Aardgasvrij wonen

- We starten met het (wijk)uitvoeringsplan als vervolg op de (nog vast te stellen) Transitievisie Warmte. We richten ons hierbij o.a. op het isoleren van de huizen en het vergroten van de energiebesparing. Dit zijn de eerste stappen richting een aardgasvrije toekomst, zonder dat we al daadwerkelijk van het aardgas af gaan. We versterken het thema aardgasvrije gebouwen in de verbinding met het woonbeleid en het vastgoedbeleid.

Duurzame mobiliteit

- We versnellen de uitrol van het laadpalennetwerk voor elektrische auto's. We doen mee met de concessie voor laadpaalinfrastructuur in de regio.

Circulaire Economie

- We verkennen de mogelijkheden om circulair te bouwen. Daar waar het kan doen we dit in regionaal verband. Tevens werken we aan het regionale doel van 50% circulair bouwen in 2030.

Klimaatadaptatie

- We voeren het regionaal uitvoeringsplan uit. Hierin staan ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen (zie ook 2.4.2).

Samen duurzaam handelen

- We blijven onze inwoners en inwonersinitiatieven zoveel mogelijk ondersteunen met financiën, kennis en het zoeken naar financieringsmogelijkheden. Denk hierbij aan het verduurzamen van bedrijventerreinen, het duurzaamheidscafé Berg en Dal, het opzetten van een netwerk van energiecoaches in onze gemeente.
- We helpen initiatiefrijke ondernemers en evenementenorganisaties een verduurzamingsslag te maken. In de sector toerisme en recreatie doen we dit onder de vlag van Green Destinations.
- Samen met de regio werken we verder aan de verplichte Regionale Energie Strategie (RES). We maken samen RES 2.0 gereed voor besluitvorming in 2023.
- We nemen actief deel aan de opgave Circulaire Regio van de Groene Metropoolregio (regio Arnhem-Nijmegen). We willen daarbij optimaal gebruik maken van regionaal opgepakte initiatieven, zoals inkopen van duurzame energie.

Duurzaam organiseren

- We verbeteren de communicatie over duurzaamheid en zetten hiervoor onder andere in op de actualisatie van de gemeentelijke website.
- We geven het goede voorbeeld door onze eigen organisatie verder te verduurzamen, we maken gebouwen energiezuiniger, plaatsen daar waar mogelijk zonnepanelen op onze daken, en schakelen stap voor stap over naar duurzaam rijden.
- Onze medewerkers nemen deel aan de kennisuitwisselingsbijeenkomsten van samenwerkende gemeenten voor het verduurzamen van de GWW sector (Grond, Weg en Waterbouw).
- We integreren duurzaamheid in de omgevingsvisie

Stand van zaken Voorjaarsnota

Duurzame energie

- Er is een onderzoek uitgezet naar waar we staan ten opzichte van de doelstelling om klimaatneutraal te zijn in 2050, en naar wat er wellicht nog nodig is.

- We herhalen het project zon op daken bij bedrijven. De opdracht hiervoor is gegeven.
- Er is een beleidsregel verduurzamen monumenten opgesteld. De beleidsregel ligt in april ter inzage en maakt het straks makkelijker om zonnepanelen op monumenten te plaatsen.
- De aanvraag voor de omgevingsvergunning voor het project Lage Wald is ingediend. De anterieure overeenkomst leggen we op korte termijn ter besluitvorming aan het college voor.
- Vanaf dit moment kopen we 100% in de regio opgewekte groene stroom in.

Aardgasvrij wonen

- Als uitwerking van de transitievisie warmte zijn we nu bezig met de voorbereidingen voor een (wijk)uitvoeringsplan. We richten ons hierbij onder andere op het isoleren van de huizen en het vergroten van de energiebesparing. Dit zijn de eerste stappen richting een aardgasvrije toekomst, zonder dat we al daadwerkelijk van het aardgas af gaan.

Duurzame mobiliteit

- De concessie voor de uitrol van het laadpalennetwerk voor elektrische auto's is gegund. Er zijn plankaarten opgesteld voor het jaarlijks proactief plaatsen van 11 tot 14 laadpalen voor elektrische auto's.
- Er deed zich een kans voor om een proef voor deelauto's op te zetten en een kans om twee slimme bandenpompen te plaatsen. Dit voeren we nu uit.

Circulaire Economie

- Op dit moment zijn hier nog geen proactieve acties op ondernomen. De regio werkt aan een circulaire impactladder. Wij volgen dit proces, zodat we indien gewenst aan kunnen sluiten.

Klimaatadaptatie

- We voeren het regionaal uitvoeringsplan uit. Zie ook 2.4.2.

Samen duurzaam handelen

- Wij werken momenteel aan een plan om energiearmoede tegen te gaan. Samen met het inwonersinitiatief Duurzaamheidscafe Berg en Dal leiden we energiecoaches op. Zij kunnen op huisbezoek om onze inwoners te laten zien hoe ze zelf energie kunnen besparen. Een aanvraag bij het Rijk voor financiering van een proeftuin aardgasvrije wijk is helaas afgewezen.
- Onder de vlag van Green Destinations werken we aan twee pilots voor het verduurzamen van de toeristische sector. De pilots bevinden zich in de laatste fase. Binnenkort worden de resultaten verwacht. We zijn met ondernemersverenigingen in gesprek over hoe ondernemers geholpen kunnen worden bij het verduurzamen van hun bedrijven.
- Samen met de regio werken we aan de Regionale Energie Strategie 2.0. Het uitvoeringsplan is bijna klaar. Daarnaast wordt er op regionaal niveau een plan MER uitgevoerd zodat de Regionale Energie Strategie geborgd kan worden in de instrumenten van de Omgevingswet.
- We nemen actief deel aan de opgave Circulaire Regio van de Groene Metropoolregio (regio Arnhem-Nijmegen). Wij leveren als gemeente de speerpunttrekker Water en klimaatadaptatie. We nemen deel aan de gezamenlijke inkoop van energie. Het contract voor elektriciteit is verlengd omdat het succesvol en naar tevredenheid is. We nemen deel aan de nieuwe gezamenlijke aanbesteding voor van aardgas.
- Samen met de afdeling sport verkennen we de ondersteuningsbehoefte voor het verduurzamen van sportaccommodaties.

Duurzaam organiseren

- Binnen de opgave duurzaamheid hebben we een communicatieplan opgesteld.
- Binnen de afdeling Beheer Openbare Ruimte stellen we dit jaar een Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte op. Hierin beschrijven we onder andere hoe wij zorgen voor een beheerbare, aantrekkelijke en toekomstbestendige openbare ruimte. Het beleidsdocument vertalen we vervolgens door in de Leidraad Inrichting Openbare

Ruimte (LIOR). De leidraad beschrijft inrichtingseisen voor ontwikkelingen en reconstructies in de openbare ruimte.

- Er is gestart met de planvorming om de Mallemolen Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG) te maken.
- Onder invloed van de stijgende energieprijzen, is gestart met een verkenning naar de mogelijkheden om het energiegebruik in onze gebouwen nog verder naar beneden te brengen.
- Door Covid-19 is tot nu toe is nog beperkt deelgenomen aan kennisuitwisselingsbijeenkomsten. Nu Covid-19 minder impact heeft op onze werkzaamheden, wordt dit weer makkelijker.

Stand van zaken Jaarrekening

Hoe ondersteunen wij onze bewoners, bedrijven en organisaties te verduurzamen:

- Samen met de afdeling economie stimuleren werken we aan een programma om bedrijven te verduurzamen. Bijvoorbeeld zonnepanelen op bedrijfsdaken of afval beter gescheiden inzamelen. Met de afdeling toerisme en recreatie werken we onder de vlag van Green Destinations aan een duurzame toeristische sector en met het team maatschappelijke ontwikkeling zoeken we naar mogelijkheden om sportverenigingen te ondersteunen in het verduurzamen.
- We hebben het inwonersinitiatief ondersteund om 10 energiecoaches op te leiden. Zij komen bij de mensen thuis om de mogelijkheden om te verduurzamen te bespreken en geven advies op maat.
- Het Loket Duurzaam Wonen Plus heeft achter de schermen een transformatie ondergaan en heet voortaan het Energieloket. Met de nieuwe website en het nieuwe klantcontactcentrum kunnen we het fysieke energieloket ontlasten. Afgelopen jaar hebben ruim 130 mensen verder geholpen. Dit is een licht herstel na de Corona-dip, maar daarmee zitten we nog niet op het oude niveau. Inhoudelijk gaan de vragen nu vaker dan voorheen ook over warmtepompen.
- Dit past ook in het beeld van de Lening Toekomstbestendig Wonen. We zien daar een grote toename in aantal aanvragen en hoogte van de gevraagde bedragen. In 2023 vragen we de raad om meer geld in de pot te stoppen.
- Wij adviseren en faciliteren lokale projecten en initiatieven zoals woningbouwprojecten, aanpak openbare ruimte, verduurzamen van gespikkeld bezit, lokale energieopslag en WKO-installaties.
- In oktober 2022 is er een bandenspanningsmeter geplaatst in Groesbeek. In de eerste twee maanden is er ruim 700 keer gebruik van gemaakt. Gemiddeld in Nederland bespaart men circa €22,- per keer dat de bandenspanningsmeter wordt gebruikt. In onze gemeente is dat per keer ongeveer €40,-. Hiermee wordt bijna 28 ton aan CO2 bespaard.
- Er zijn in onze gemeente in 2022 4 laadpalen geplaatst. Komende jaren rollen we het laadpaalnetwerk verder uit, maar ook hier moeten we op bepaalde plaatsen ook al rekening houden met de netcongestie.
- We vervangen jaarlijks circa 300 oude lichtmasten voor lichtmasten met LED-lampen.

Wat doen we nog meer:

- Als gemeente maken wij uitsluitend gebruik van binnen de regio duurzaam opgewekte elektriciteit.
- In 2022 hebben wij het aardgascontract met Gazprom gestopt en hebben een nieuwe aanbieder gevonden. In dit nieuwe contract wordt langzaam toegewerkt naar het gebruik van alleen nog maar duurzaam regionaal gas.
- Er is gestart met het actualiseren van het Actieplan Duurzaamheid en de integratie ervan in onze opgave duurzaam Berg en Dal. In het kader daarvan zijn opdrachten uitgezet om nog meer in beeld te krijgen wat nodig is om klimaatneutraal te zijn in 2050.
- Op regionaal niveau wordt gewerkt aan onder meer de Regionale Energie Strategie. Om deze in te kunnen bedden in de instrumenten van de omgevingswet is gestart met een Plan MER. Als gemeente Berg en Dal trekken we hard aan het goed meenemen van de waarde van cultuurhistorie, natuur en landschap in onze gemeente.

Netcongestie is een belangrijk obstakel voor de ontwikkeling van de pilots voor zonneparken. De pilot nabij Lage Wald ondervindt hiervan geen problemen. De anderen wel.

2.4.2 We nemen maatregelen tegen de effecten van klimaatverandering.

We willen onze gemeente klimaatbestendig maken in 2050. Als vervolg op de Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal is er een regionaal uitvoeringsprogramma (RUP) vastgesteld. We doen mee aan alle 9 speerpunten uit de RUP, te weten:

1. Stenen eruit, groen erin;
2. Klimaatbestendig op weg (hoe kunnen wegen klimaatbestendig worden);
3. Herstel Blauwe motor stuwwal;
4. Klimaatafspraken in de bouw;
5. Agenda landelijke gebied voor de Ooijpolder en Groesbeek (met de nadruk op waterkwantiteit en –kwaliteit);
6. Hitteplannen;
7. Klimaatkennis op orde;
8. Communicatiestrategie en campagne;
9. Klimaatbestendigheid in prestatieafspraken.

Samen met onze partners in de regio en in onze gemeente wordt hiermee gewerkt aan de trits 'meten, weten, doen' op de onderwerpen wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Alle speerpunten zijn opgestart door de verschillende trekkers (mede-overheden). Onze gemeente doet mee aan alle speerpunten. Wij zijn trekker van het speerpunt Klimaatbestendigheid in prestatieafspraken. Met Waardwonen en de Huurdersvereniging Millingen aan de Rijn is een pilot opgestart om te kijken hoe de buitenruimte van een huurwoningcomplex meer natuurlijk kan worden ingericht en beheerd met draagvlak en hulp van huurders en zonder verhoging van servicekosten. Bij een succesvolle uitvoering en met het meenemen van geleerde lessen kan het project worden uitgerold naar de rest van de huurwoningvoorraad.

Stand van zaken Jaarrekening

De diverse speerpunten lopen nog door tot in 2023. Het Hitteplan is in 2022 geactualiseerd. De voorbereiding van een pilotproject met Waardwonen en de Huurdersvereniging voor een vergroening van de buitenruimte loopt nog altijd. In het kader van Breedeweg maakt Ruimte voor Water hebben de gemeente, Oosterpoort en Operatie Steenbreek een actie uitgevoerd in Breedeweg om versteende voortuinen te ontstenen. Uiteindelijk hebben twee particulieren meegedaan aan deze actie.

2.4.3 Wij nemen maatregelen om wateroverlast te voorkomen.

Op diverse plekken hebben inwoners hinder of overlast van water door hevige regenbuien. De overlast bestaat vaak uit schade aan privé en gemeentelijke eigendommen. Vooral in Breedeweg is sprake van overlast; hinder treedt met name op in Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting. Prioriteit wordt gegeven aan situaties waarbij sprake is van overlast. In 2019 is dan ook gestart met het project 'Wateroverlast Breedeweg'. Samen met Waterschap Rivierenland werken we aan ongeveer 40 maatregelen in en rond de kern om wateroverlast (en droogte) tegen te gaan. Dit project loopt door tot en met 2024 (en staat ook vermeld in het MIP).

Het rioolstelsel is ontworpen op neerslag van ongeveer 20 mm (in één uur), en is niet berekend op de waterafvoer van extreme regenval. De te nemen maatregelen voor wateroverlast door extreme neerslag brengen we voor het grootste deel ten laste van de rioolheffing. Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vormt het vertrekpunt om invulling te geven aan de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater.

Algemeen

Bij de uitvoering van projecten nemen we het aspect wateroverlast meteen mee. We hebben de knelpuntlocaties namelijk in beeld. De maatregelen worden in de bovengrond gezocht. Door aanpassingen van het maaiveld wordt het water naar plekken geleid waar het geen of minder overlast veroorzaakt. Het betreft bijvoorbeeld de reconstructies Ottenhofstraat en Mooksestraat/Binnenveld in Groesbeek.

Breedeweg

We werken verder aan de uitvoering van het Maatregelenplan van het project Breedeweg maakt ruimte voor water. In de waterstroom Knapheideweg richting buurtsuper (stroombaan 1) worden de maatregelen in het buitengebied tot en met het pleintje Wilgstraat uitgevoerd. De planvorming van het verdere verloop wordt opgepakt. Voor de andere grote waterstroom Klein Amerika, Antoniusweg, Bredeweg (stroombaan 2) geldt eveneens de maatregelen worden uitgevoerd. Dat geldt voor alle maatregelen, met wellicht een uitloop naar 2023. Planvorming en uitvoering van de maatregelen rondom de 1e Colonjes (stroombaan 6) is eveneens voorzien. De provincie zal starten met de planvorming van de maatregelen die voorzien zijn aan de Provinciale weg. Voor stroombanen 3, 4, 5, en 7 wordt de planvorming opgestart. Project Steenbreek (ontsteden tuinen) heeft een doorlopend karakter gedurende drie jaar.

Beek

Het project "water werkt" is 20 jaar geleden gerealiseerd. Dit kunstwerk heeft ook een belangrijke watervoerende functie. We gaan het restaureren. Op dit moment lopen de werkzaamheden van de pilot "water werkt" waar voor een klein gedeelte een nieuw type goot wordt aangelegd. Indien de pilot succesvol is, zal de restauratie voor de rest van "water werkt" in gang worden gezet.

Voor Beek-Ubbergen moeten de laatste berekeningen nog worden uitgevoerd in het kader van het BRP/stresstest. Dit is in Q3/Q4 van 2021 uitgevoerd. Deze resultaten hebben we vertaald naar concrete maatregelen om wateroverlast tegen te gaan. De uitvoering staat gepland in 2023 en 2024.

Heikant

Op dit moment zijn wij samen met het waterschap bezig met een studie naar de afvalwaterbak op de Heikant. Uit deze studie zullen verschillende oplossingsrichtingen naar voren komen over hoe we de huidige problematiek het beste kunnen oplossen. In 2022 starten we de planvorming op.

Afkoppelsubsidieregeling

We hebben een afkoppelsubsidieregeling ingesteld voor bewoners, bedrijven en corporaties van onze gemeente. Juist ook op particulier terrein liggen veel kansen om wateroverlast te beperken. Vandaar dat wij onze inwoners willen stimuleren om hun hemelwater op hun eigen terrein te verwerken. De regeling gaat in het najaar van 2021 van start en zal lopen tot eind 2025.

Heilig Landstichting

We onderzoeken structurele oplossingen voor de waterhinder. Een belangrijke partner hierin is de gemeente Nijmegen. In het verleden is een optie besproken met Nijmegen om hemelwater over te storten op Nijmeegs grondgebied. Deze optie dient verder besproken te worden. De mogelijkheden hangen samen met de nog in ontwikkeling zijnde plannen van Vitens om waterwinputten in Heumensoord te verplaatsen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Voor Beek worden de laatste berekeningen in het kader van het BRP/stresstest uitgevoerd in combinatie met de aanpak wateroverlast gemeentebreed.
- De gezamenlijke studie met het waterschap naar de afvalwaterbak Heikant is afgerond. Er is consensus over de resultaten en het planvormingsproces is gestart.
- De afkoppelsubsidieregeling is in november van 2021 van start gegaan. Tot op heden zijn er zo'n 80 aanvragen binnengekomen. Hier van zijn er inmiddels 16 compleet uitgevoerd en betaald.
- Het BRP voor Heilig Landstichting stellen we dit voorjaar op.
- Er vinden nu gesprekken plaats met Vitens en de Provincie om duidelijkheid te krijgen over de mogelijke verplaatsing van het grondwaterbeschermingsgebied (en waterwinputten) en wat de impact hier van is op Heilig Landstichting.

Stand van zaken Jaarrekening

- Voor Beek zijn de laatste berekeningen nog niet uitgevoerd. Dit is opgeschoven naar Q1 van 2023.
- De gezamenlijke studie met het waterschap naar de Heikant is nog niet afgerond. De laatste scenario's/oplossingsrichtingen worden doorgerekend.
- De afkoppelregeling loopt inmiddels ruim een jaar. In totaal zijn er 225 aanvragen binnengekomen waarvan er 103 zijn goedgekeurd en 68 zijn uitgevoerd.
- Het BRP voor Heilig Landstichting is afgerond.
- De verplaatsing van het grondwaterbeschermingsgebied heeft geen gevolgen voor Heilig Landstichting.

2.4.4 We stimuleren het verminderen van de hoeveelheid restafval.

De inwoners van Berg en Dal scheiden hun huishoudelijk afval steeds beter. Om dit verder te stimuleren en mogelijk te maken zijn we in 2021 gestart met gescheiden inzameling en verwerking van luiers en incontinentiemateriaal. Ook is in 2021 het gescheiden inzameling op basisscholen gestart.

Vanaf 2022 zamelen we het huishoudelijk restafval eens per vier weken in, in plaats van eens per twee weken.

Met deze maatregelen verwachten we in 2022 een stijging van de hoeveelheid gescheiden ingezamelde grondstoffen, en verdere daling van de hoeveelheid huishoudelijk restafval.

We streven ernaar om de kwaliteit van gescheiden ingezamelde grondstoffen te verbeteren zodat we de grondstoffen op een efficiëntere wijze kunnen recyclen. Daarvoor zetten we extra in op communicatie, en doelgerichte controle en toezicht.

Landelijk wordt gewerkt aan uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid, bijvoorbeeld via statiegeld op drankverpakkingen. Dat zal waarschijnlijk invloed gaan hebben op de door gemeente in te zamelen hoeveelheid Plastic+, de hoeveelheid zwerfafval, en de vergoeding die we daarvoor ontvangen.

De effecten van het afvalbeleid monitoren we jaarlijks en rapporteren we apart aan de gemeenteraad. Afhankelijk van de resultaten stellen we eventuele aanpassingen voor.

Een van de optie die we willen onderzoeken is het invoeren van een (klein) tarief op plastic+ zakken naar voorbeeld van de succesvolle invoering in Nijmegen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De inzameling van restafval is inmiddels eens per 4 weken. De invoering is zonder noemenswaardige problemen verlopen en we krijgen ook geen signalen over mee zwerfafval. Op de milieustraten staat een extra container voor tariefzakken. Die wordt goed gebruikt, de service wordt door inwoners gewaardeerd. We houden die container voorlopig aan en monitoren het gebruik.

Het is nog te vroeg om iets over een eventuele afname van de hoeveelheid te zeggen.

Om de kwaliteit van ingezameld GFT te controleren vinden steekproeven plaats voorafgaand aan de inzameling. De kwaliteit is goed, en inwoners die er vragen over stellen zijn positief over de actie.

Statiegeld: er was discussie over inzamelpunten. Inmiddels is duidelijk dat zowel flesjes als blikjes via supermarkten ingezameld gaan worden. Het is nog niet bekend wat dit betekent voor de vergoeding die gemeenten ontvangen. Onderzoek naar tarief op Plastic+zakken is nog niet uitgevoerd.

Stand van zaken Jaarrekening

Restafval

We zien inmiddels een duidelijke afname van de hoeveelheid huishoudelijk restafval. Daartegenover een gestage stijging van de hoeveelheid gescheiden ingezamelde luiers en

incontinentiemateriaal. We zien overigens ook een (lichte) afname van de overige huishoudelijke afvalstromen. Mogelijk komt dat doordat we na corona weer meer buitens huis zijn, en dus minder afval thuis produceren. Verder is de invoering van de lagere inzamelfrequentie zonder problemen verlopen.

Producentenverantwoordelijkheid

statiegeld op kleine plastic flesjes kennen we inmiddels sinds juli 2021, statiegeld op blikjes is uitgesteld tot april 2023. In totaal is er in 2022 minder Plastic+ ingezameld, mogelijk doordat er minder kleine flesjes in zitten. We hebben daar nog geen metingen van, landelijk wordt er wel samenstellingsonderzoek uitgevoerd.

Onderdeel van de producentenverantwoordelijkheid verpakkingen is de zwerfafvalvergoeding. Deze blijft in een andere beperktere vorm bestaan, het exacte financiële effect voor de gemeente is nog niet bekend

Tarief op Plastic+zakken

we hebben een vergelijk gemaakt met Nijmegen. Nijmegen heeft een tarief ingevoerd omdat ze misbruik van de gratis Plastic+zak vermoedden. Het gemiddeld gewicht per Plastic+ zak blijkt in Berg en Dal behoorlijk hoger dan in Nijmegen. Daaruit maken we op dat er geen (of in ieder geval veel minder) sprake is van misbruik. De uitvoeringskosten voor een betaalde Plastic+ zak wegen niet op tegen een eventuele besparing door (nog) minder misbruik. Invoeren van een tarief past ook niet bij de algemene lijn van stimuleren en faciliteren van gescheiden inzameling van grondstoffen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 Actueel	Rekening 2022	Vershil Begroting Rekening
Lasten	-24.577	-24.726	-25.725	-24.305	1.421
Baten	11.008	10.781	10.785	11.098	312
Totaal programma	-13.569	-13.945	-14.940	-13.207	1.733

Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening op dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Vershil	I/S/RES
Brandweer	- Afrekening van de VRGZ over 2022.	32	I
APV en Bijzondere wetten	- In 2022 zijn er geen controles Drank- en horecawet uitgevoerd. Dit leverde een voordeel op van € 22.000. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	22	I/RES
Wegen	- In 2022 is de voorgenomen bezuiniging van € 100.000 op het verwijderen van obstakels teruggedraaid. Een deel van deze werkzaamheden is in 2022 uitgevoerd en dit zal in 2023 nog doorlopen. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	71	I/RES

	- In 2022 is een IBOR plan opgesteld door een extern adviesbureau. De werkzaamheden zijn nog niet gereed en worden in 2023 afgerond. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	11	I/RES
	- Investeringsbijdrage aan krediet Herinrichting winkelcentrum Beek. Hier staat bijdrage uit reserve lopende projecten tegenover. Zie programma Ons geld.	-69	I/RES
Rationeel wegbeheer	- De kosten voor de verplichte tweejaarlijkse wegininspectie komen dit jaar € 26.000 lager uit dan geraamd. Dit wordt met name veroorzaakt door het inschakelen van een goedkoper adviesbureau dan 2 jaar geleden.	26	I
Gladheidsbestrijding	- De kosten voor gladheidsbestrijding zijn vooraf moeilijk in te schatten, omdat dit afhankelijk is van de weersomstandigheden. Vanwege de zachte winter is uiteindelijk € 47.000 minder uitgegeven.	47	I
Kabels en leidingen	- Er is in 2022 meer graafwerk verricht in de openbare ruimte, met name als gevolg van de energietransitie. Daardoor is er een voordelig verschil in 2022 met betrekking tot de straatwerkvergoeding van € 121.000.	121	I
	- Met betrekking tot onderhoud is in 2022 een voordeel gerealiseerd van ruim € 100.000. Echter is een deel van deze werkzaamheden vanwege weeromstandigheden nog niet in december 2022 afgerond. Voorgesteld wordt om dit deel ad € 92.500 over te hevelen naar 2023.	105	I/RES
Openbare verlichting	- De kosten van onderhoud en vervanging zijn in 2022 hoger uitgevallen (€ 13.000). Dit komt onder meer doordat in 2022 verlichting alvast is ingekocht voor de komende jaren.	-13	I
Verkeersmaatregelen	- In 2022 is minder uitgegeven dan begroot aan bewegwijzering en kleinschalige voorzieningen, wat leidde tot een voordeel van € 13.000. Verder is minder gebruik gemaakt van adviezen door derden. (€ 8.000)	21	I
Ondersteuning sportinstellingen	- De aanpak sportstimulering wordt gefinancierd door aanspraak te maken op de rijksregeling buurtsportcoaches. In 2022 waren er niet voldoende initiatieven om dit budget volledig op te maken.	41	I
Sportaccommodaties	- Voor sporthal Heuvelland zijn in 2022 twee jaarafrekeningen (2021 en 2022) voor het gas verantwoord. Dit geeft een vertekend beeld van het gerealiseerde voordeel van € 22.000 aangezien € 12.000 hiervan betrekking heeft op vorig jaar.	22	I
	- Er is in 2022 minder onderhoud uitgevoerd met betrekking tot sporthal Heuvelland. Er zijn geen onvoorziene omstandigheden voorgevallen naast het dagelijks onderhoud.	17	I

	- Bij Sportzaal Biga zijn in 2022 diverse kleine voordelen behaald, waaronder: minder dagelijks onderhoud (€ 7.000), jaarafrekeningen gas 2021 en 2022 (€ 4.000) en minder kleine inventaris aangeschaft (€ 2.000).	16	I
	- Er is in 2022 minder onderhoud uitgevoerd met betrekking tot sporthal De Duffelt. Er zijn geen onvoorziene omstandigheden voorgevallen naast het dagelijks onderhoud.	33	I
	- De vervanging van sportmaterialen binnen sportzaal Morgenfit is € 13.000 lager uitgevallen dan verwacht. Alle noodzakelijke vervangingen zijn in 2022 gedaan.	13	I
	- Er is in 2022 minder onderhoud uitgevoerd met betrekking tot sportzaal Morgenfit. Er zijn geen onvoorziene omstandigheden voorgevallen naast het dagelijks onderhoud.	19	I
Zwembad	- Bij Zwembad De Lubert zijn in 2022 meer zwemlessen gevolgd, een gevolg van de opgelopen achterstanden in Corona tijd. Dit leidde tot een voordeel van € 39.900. Verder is in 2022 minder onderhoud uitgevoerd. Er zijn geen onvoorziene omstandigheden voorgevallen naast het dagelijks onderhoud.	47	I
Volksfeesten en evenementen	- Geen verhaal van kosten volksfeesten en evenementen.	-25	I
Monumentenzorg & Archeologie	- Diverse kleine verschillen en afrekeningen uit voorgaande jaren veroorzaken een voordeel op dit taakveld.	30	I
	- Een deel van het projectbudget Kerkenvisie is in 2021 uitgegeven, het andere deel schuiven we door naar 2023. Dit budget blijft beschikbaar in de reserve lopende projecten.	14	I/RES
Natuurlijk groen	- Omdat er in 2022 minder schadeherstel nodig was, zijn er op deze post minder kosten gemaakt. Dit leidde tot een voordeel van € 25.000	25	I
	- Op onderhoud gazons is er een voordeel van € 13.000, omdat we in 2022 niet zijn toegekomen aan de renovatie Steense Gemeente	13	I
	- Door de droogte dit jaar moest veel beplanting worden hersteld. Hiervoor hebben we bij de najaarsnota € 30.000 bijgeraamd. Hiervan hebben we achteraf € 15.000 niet nodig gehad.	15	I
	- Het onderhoud aan parken, bermen en sloten is in 2022 € 15.000 duurder geworden dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door stijgende prijzen en door meer afvoer.	-15	I
	- Door de storm dit jaar moesten veel bomen opnieuw geplant worden door gespecialiseerde derden. Daarnaast hebben we de post calamiteiten- en stormschade moeten bijramen. Hiervoor hebben we bij de najaarsnota € 87.000 bijgeraamd. Hiervan hebben we achteraf € 13.000 niet nodig gehad. Verder is er een voordeel van totaal € 8.000 op diverse posten t.a.v. boombeheer	21	I

Speeltuinen	- In 2022 zijn er minder speeltoestellen vervangen, wat leidde tot een voordeel van € 25.000. Dit voordeel storten we in de bestemmingsreserve Speeltuinen. Zie ook programma Ons geld.	25	I/RES
Natuur en landschap	- De uitgaven op natuur en landschap zijn lager dan geraamd. De afspraak is om dit te verrekenen met de reserve natuur en landschap.	23	I/RES
	- De subsidie Natuur en landschap hebben we niet begroot. In 2022 valt een klein deel van dit bedrag van de provincie Gelderland vrij.	16	I
Basisgezondheidszorg	- Door corona hebben diverse activiteiten niet in 2022 plaatsgevonden.	38	I
Riolering	- Diverse voor- en nadelen op het taakveld riolering. Met name onderhoud hoofdriolen (€ +38.000), verwerken rioolslib (€ +16.000), project vastleggen zakelijke rechten drukriool Ubbergen (€ +184.000), subsidie afkoppelen hemelwater (€ +75.000), onderzoeks- en advieskosten (€ + 13.000) reiniging kolken (€ +16.000) onderhoud rioolgemalen (€ - 44.000), inspecties (€ +18.000) en projectleiding project wateroverlast (€ +20.000)	336	I
	- Diverse per saldo voordelige verschillen leiden tot een hogere dotatie aan de voorziening riolering, zodat het geld beschikbaar blijft voor riolering.	-371	I
Afval	- Dit voordeel is te verklaren door meerdere verschillen, zowel positief als negatief. De belangrijkste afwijking is de afrekening van Nedvang van voorgaande jaren.	82	I
	- Het project plaatsen ondergrondse containers locatie Spoorlaan is in 2022 niet uitgevoerd. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	65	I/RES
Milieubeheer	- Diverse verschillen op dit onderdeel van het taakveld Milieubeheer. Onder andere de beheersvergoedingen voor de SVN leningen en een lagere afrekening van de MARN dan geraamd.	-25	I
	- De verdeling tussen Milieu en Briks is in onze begroting 2022 niet volledig bijgesteld, waardoor op dit taakveld een voordeel staat.	40	I
	- Door verschillende oorzaken is een groot deel van het beschikbare budget voor duurzaamheid niet uitgegeven. Hier staat een lagere aanwending van de reserve lopende projecten tegenover (€ 240.000). Zie programma Ons geld. We houden deze gelden beschikbaar voor duurzaamheid. Daarnaast zijn de in 2022 beschikbaar gestelde bedragen vanuit het Rijk voor de uitvoering van het klimaatakkoord niet uitgegeven. Dit bedrag hevelen we over naar 2023 om ook beschikbaar te houden voor duurzaamheid. Dit is een bedrag van € 237.500.	587	I/RES
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	173	I
Diverse verschillen		84	I

Beleidskaders

Bovengemeentelijke kaders

Gemeentewet

Algemene wet bestuursrecht

Wet veiligheidsregio's

Politiewet

Wet Natuurbescherming

Aanbestedingswet

Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming

Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten

Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen

Kaderrichtlijn water

Nationaal bestuursakkoord water

Waterwet

Wet milieubeheer

Gelders Energieakkoord (www.geldersenergieakkoord.nl)

Wegenverkeerswet

Wegenwet

Erfgoedwet

Omgevingswet

Gemeentelijke kaders

Sociaal maatschappelijke toekomstvisie

Nota accommodatiebeleid "ontmoeten en verbinden met accommodaties"

Nota subsidiebeleid

Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal risicoprofiel Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal crisisplan Veiligheidsregio VRGZ

Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2015-2018

Visiedoc notitie Kernenbeleid

Beheerplan gemeentelijke gebouwen

Beheerverordening begraafplaatsen

Bomenkaart

Landschapsontwikkelingsplan

Vervangingsplan speelvoorzieningen

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2025

Samenwerkingsovereenkomst Werkeenheid regio Nijmegen

Verkeerscirculatieplan

Verkeersbeleidsplan

Mobiliteitsvisie Berg en Dal 2016-2026

Mobiliteitsplan 2030 Euregio

Wegenbeheersplan

Wegenbeleidsplan

Verlichtingsbeheerplan

Verordening geurhinder en veehouderij 2017

Bodemnota en bodemkwaliteitskaart

Woonvisie

Energievisie gemeente Berg en Dal 2017-2020

Ruimtelijke visie duurzame energieopwekking 2019

Subsidieverordening Erfgoedprojecten in de kernen gemeente Berg en Dal 2017

Woonvisie Berg en Dal

Verbonden partijen

Dar N.V.

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	A. ten Westeneind
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Algemene vergadering aandeelhouders
Deelnemers	Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen en Mook en Middelaar (vanaf 2021)

Openbaar en gemeentelijk belang

Verwerking van afval in de regio Nijmegen.

Visie

Samen met andere regiogemeenten is er nu een intensieve samenwerking op het gebied van afvalbeheer en beheer openbare ruimte. Het is de bedoeling de komende jaren het afvalbeheer en beheer openbare ruimte verder te verduurzamen en schaalvoordelen te realiseren.

Beleidsvoornemens

De bekende slogan is: "Dar, en 't is weer fris!" Fris is de kernboodschap van de visie, 'Dar houdt de regio fris'. Fris is immers ambitieus en zegt meer dan 'schoon'. Wij vinden die bredere visie noodzakelijk. Fris staat ook voor duurzaam ondernemen. Het staat voor intensieve betrokkenheid van medewerkers, partners en burgers bij alles dat wij doen. Fris betekent dat de regio uitstekende dienstverlening krijgt en dat iedereen begrijpt hoe hij of zij daar een directe rol in speelt. Fris betekent niets minder dan op weg zijn naar de schoonste regio van Nederland.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	58	0
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	9659 (8,78%)		9659 (8,78%)
Resultaat verbonden partij	1		0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	14		
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	12		

Toelichting

Bedragen zijn afkomstig uit Financieel jaarverslag DAR NV 2021 en Bedrijfsplan 2022.

Ontwikkelingen

De DAR stelt zich tot doel met alle gemeenten minimaal de landelijk wettelijke doelstellingen te realiseren op het gebied van afvalscheiding en recycling. Met ingang van 2021 is de innovatieve verwerkingsinstallatie bij ARN uitvoerig getest en opgeschaald. Dit moet bijdragen aan een groter percentage hergebruik van afval in de nabije toekomst zodat de nodige milieuwinst wordt behaald.

Risico's

Er zijn geen wijzigingen in de bestaande (financierings)risico's. De arbeidsmarkt is krap waardoor de beschikbaarheid van voldoende en gekwalificeerd personeel steeds lastiger wordt.

Leisurelands

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	E. Weijers
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers	22 Gemeenten en een gemeenschappelijke regeling met recreatiegebieden in Gelderland en Noord Limburg.

Openbaar en gemeentelijk belang

Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.

Visie

Leisurelands heeft de ambitie om in een sterk veranderende wereld en markt verder uit te groeien tot een nog slagvaardiger en toonaangevender recreatiebedrijf. Dat vraagt om een bij de tijd passend aanbod dat afgestemd is op de wensen en eisen van gasten (bezoekers, organisaties) en de op de gebieden gevestigde leisure ondernemers. Daartoe zal het productaanbod kwalitatief en kwantitatief verder worden verbreed en uitgebreid.

Beleidsvoornemens

Leisurelands wil het bezoeken van de recreatievoorzieningen laagdrempelig houden. Dit moet ervoor zorgen dat de recreatieplassen door meer inwoners worden bezocht. Bij het Wylmeer stond dit onder druk door de terugkerende algen-problematiek. Door het uitvoeren van de baggerwerkzaamheden moet hier verandering in komen. Daarnaast gaat Leisurelands op verschillende plekken de toiletgebouwen vernieuwen. Hiermee krijgen de recreatiegebieden een kwaliteitsimpuls.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	0	0
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	3098 (1,57%)		3098 (1,57%)
Resultaat verbonden partij	3.909		-2.219
Omvang eigen vermogen verbonden partij	79.651		77.432
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	15.651		15.023

Toelichting

Opgenomen zijn de cijfers van het laatst bekende verantwoordingsjaar 2022.

De gemeente Berg en Dal verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij en Leisurelands keert geen dividend uit.

Ontwikkelingen

Leisurelands wil het gebied aantrekkelijk houden voor bezoekers, maar is ook op zoek naar mogelijkheden om het gebied verder te ontwikkelen. In 2021 zijn de gesprekken hierover opgestart.

Risico's

Als de blauwalproblematiek aanhoudt of groter wordt, is dat een bedreiging voor het recreatiegebied. De eerdere ingreep lijkt deels zijn effect te hebben gehad.

Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	A. ten Westeneind
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Dagelijks Bestuur & Algemeen Bestuur
Deelnemers	8 gemeenten in de regio Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

De MARN is een samenwerking tussen een tiental gemeenten in de regio Nijmegen. Deze samenwerking richt zich op het brede terrein van milieu.

Door de regionalisering van de Dar en de komst van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is het (regionale) belang van MARN op het gebied van projecten voor afval en milieu afgenomen.

MARN heeft als gemeenschappelijke regeling nog wel een belangrijke rol om met de regiogemeenten onze belangen in de ARN te behartigen.

Visie

De MARN ondersteunt de deelnemende gemeenten bij de bescherming van het milieu op de onderwerpen afval, bodem, externe veiligheid, klimaat en energie.

Beleidsvoornemens

MARN heeft zelfstandig geen beleidsvoornemens. In ieder geval geeft MARN uitvoering aan het aandeelhouderschap van ARN BV. Daarnaast faciliteert MARN naar wens samenwerking tussen de regiogemeenten op de verschillende beleidsterreinen.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	58	56	83
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	10,21%		10,83%
Resultaat verbonden partij	114		625
Omvang eigen vermogen verbonden partij	8.896		9.094
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	2.886		2.377

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van de jaarrekening 2021, de begroting 2023 MARN en het concept jaarverslag 2022. De gemeente Berg en Dal ontvangt dividend van de MARN.

Ontwikkelingen

Gemeente West Maas en Waal treedt uit de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2022.

Risico's

De risico's van de MARN zijn beperkt. Het Algemeen Bestuur heeft in de notitie Weerstandsvermogen bepaald dat voor de afdekking van de risico's de begrotingspost Onvoorzien ad €10.000 voldoende is.

Daarnaast is MARN aandeelhouder in ARN B.V. MARN houdt 51% van de aandelen, mede aandeelhouder Remondis houdt 49% van de aandelen. MARN heeft één lening (in verband met grondverkoop) aan ARN B.V. uit staan en geen garanties meer uitstaan naar ARN B.V. De lening is afgedekt met een eerste recht van hypotheek. Tevens heeft MARN met ARN B.V. een vast tarief met indexering voor het door de deelnemers in de MARN aangeleverde afval. Het risico dat MARN loopt bedraagt ten hoogste de waarde van de aandelen die MARN heeft in ARN B.V. Deze zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs en wel voor een waarde van € 1.701.675.

Veiligheidsregio Gelderland Zuid

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Algemeen bestuur

Deelnemers Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West-Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.

Openbaar en gemeentelijk belang

De VRGZ behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid.

Visie

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid opereert in een samenleving die zich kenmerkt door snelle technologische en infrastructurele ontwikkelingen, een toenemende invloed van de media, individualisering, economische en demografische veranderingen en groter wordende veiligheidsrisico's. De veiligheidsregio signaleert deze maatschappelijke ontwikkelingen, speelt hier alert en proactief op in en stemt haar beleid en taakuitvoering hierop af.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid zorgt voor een snelle en goede geneeskundige hulpverlening en brandweezorg aan de inwoners van de regio.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is leidend op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zij neemt initiatief en zorgt voor coördinatie tussen gemeenten en alle betrokken organisaties op dit gebied. Zij levert meerwaarde door kwalitatief goede producten, bindend vermogen, betrouwbaarheid en een open communicatie.

Door opleiding, oefening en training, maar ook door het vergroten van het lerend vermogen en professionalisering van de informatievoorziening, zorgt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor een optimale voorbereiding op grootschalige incidenten, rampen en crises.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is een expert in het inschatten van veiligheidsrisico's en het voorkomen van onveilige situaties. Deze rol vervult zij via een krachtig netwerk, een proactieve en alerte houding en gevraagde en ongevraagde adviezen van hoogwaardig niveau.

Een focus op vernieuwen, verbeteren en professionele ontwikkeling maakt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid tot een vanzelfsprekende en leidende partner in veiligheid.

Beleidsvoornemens

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in onze veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Het regionaal risicoprofiel is ook een instrument om inspanningen van gemeenten, crisispartners en regio's op elkaar af te stemmen om juiste beleidskeuzes te kunnen maken. Het regionaal risicoprofiel vormt de basis voor het door de veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), vastgestelde regionaal beleidsplan. Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de veiligheidsregio en beschrijft de koers voor de komende vier jaar. Tevens is het conceptplan door de veiligheidsregio voorgelegd aan de diverse crisispartners en afgestemd met de aangrenzende veiligheidsregio's.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij		-2.389	2.447
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			
Resultaat verbonden partij			
Omvang eigen vermogen verbonden partij			5.684
Omvang vreemd vermogen verbonden partij			72.391

Toelichting

Jaarcijfers 2022 zijn nog niet bekend. Cijfers zijn gebaseerd op de meest recente cijfers die voorhanden zijn.

Ontwikkelingen

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in onze veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Het regionaal risicoprofiel is geheel geactualiseerd en vormt de basis voor het door de veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), vastgestelde regionaal beleidsplan.

Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de veiligheidsregio en beschrijft de koers voor de komende vier jaar.

Accenten in regionaal beleidsplan 2020-2023

- Samenwerking en afstemming.
- Risicogericht werken.
- Een weerbare samenleving.
- Een toekomstbestendige veiligheidsregio.
- Risico's met extra focus. Deze zijn: gevolgen cyberrisico's, gevolgen criminaliteit voor fysieke leefomgeving/ fysieke veiligheid, gevolgen extreem weer, gevolgen energietransitie.

Risico's

Vitens N.V.

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	R. Barber
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde in Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Deelnemers	Gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens

Openbaar en gemeentelijk belang

Het voorzien in schoon en veilig drinkwater.

Visie

Vitens wil water voor mensen laten werken. Door te zorgen voor een voortreffelijke dienstverlening, handige producten en diensten en betrouwbare informatieverstrekking. Daarom zoekt Vitens voortdurend naar verbeteringen. Waar iedereen zijn voordeel mee kan doen. De klant, het milieu, de economie en de maatschappij. Daarom gaat Vitens de dialoog aan over de rol van drinkwater, over thema's als duurzaamheid en innovatie, zowel nationaal als internationaal.

Waardevol water voor nu en in de toekomst. Dat is hun missie.

Vitens zorgt ervoor dat er 24/7 betrouwbaar water uit de kraan komt en voor goede service daaromheen. Daarnaast zet Vitens zich ook actief in om onze kostbare drinkwaterbronnen te beschermen.

Beleidsvoornemens

Vitens streeft ernaar dat haar klanten kunnen vertrouwen op de leveringszekerheid van drinkwater, een optimale kwaliteit en een zo laag mogelijke prijs. Deze continuïteitsdoelstelling is de brede en solide basis van ons bedrijf en daar doen we geen concessies aan. Om voldoende drinkwater van topkwaliteit te leveren, zijn we afhankelijk van een robuust toekomstbestendig zoetwatersysteem. Alleen op die manier kunnen wij als drinkwaterbedrijf beschikken over voldoende schone grondwaterbronnen. Dit kunnen we niet alleen. Door de verwachte toename van weersextremen door klimaatverandering en de grote infrastructurele veranderingen die de energietransitie met zich meebrengt, is het besef gegroeid dat het zoetwatersysteem in Nederland een gedeelde verantwoordelijkheid is van alle gebruikers.

Zowel drinkwaterbedrijven, waterschappen, natuurorganisaties, provincies als de landbouw moeten de handen ineenslaan voor een duurzaam watersysteem. Dit betekent dat we de grote zoetwatervoorzieningen zo goed mogelijk vast moeten houden en dat we verstandiger met ons zoete water om moeten gaan. Denk hierbij aan maatregelen waarbij we zowel het water bewaren en beschermen, als maatregelen waarbij bedrijven en consumenten besparen op het gebruik van water. We willen naar een watersysteem waar de landbouw zijn voordeel mee doet, de continuïteit van het drinkwater gegarandeerd is én waar de natuur overeind van blijft staan.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	29	0
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	13.352 gewone aandelen(0,23%)		13.352 gewone aandelen(0,23%)
Resultaat verbonden partij	19.400		8.200
Omvang eigen vermogen verbonden partij	574.600		649.500
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.392.100		1.446.600

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van de Jaarstukken 2022 en de Financiële projectie 2022-2024. Voor de jaren 2025 en 2026 is geen prognose afgegeven.

Ontwikkelingen

Het financieel jaarplan 2019-2021 liet al op meerdere onderdelen een trendbreuk zien ten opzichte van voorgaande jaren. Het jaarplan 2020-2022 laat een verdere trendbreuk zien ten opzichte van 2019.

Het investeringsplan 2020-2029 laat een structurele verhoging zien. De bruto investeringen stijgen naar een niveau van € 170 - € 180 miljoen (netto € 138 - € 160 miljoen).

Op de langere termijn verwacht Vitens het hogere investeringsniveau nodig te hebben om aan de drinkwatervraag te kunnen blijven voldoen, de effecten van klimaatverandering op te kunnen vangen en te voldoen aan wet- en regelgeving. Deze ontwikkeling heeft zijn weerslag op het balanstotaal (toename), rentedragende schulden (toename aan te trekken financiering), solvabiliteit en het uit te keren dividend. Deze ontwikkelingen zijn meegenomen in de herziening van het financieel beleid zoals in het voorjaar van 2019 door de AvA is gedgekeurd.

Risico's

Het fenomeen droogteschade krijgt met de droogteperiodes en neerslagtekorten van afgelopen jaren in toenemende mate aandacht. Dit houdt risico in voor Vitens. Enerzijds vanuit de optiek van reputatie en draagvlak voor waterwinning, en anderzijds financieel (extra en onvoorziene schade-uitkeringen).

Het Investeringsplan vraagt meer van de organisatie dan zij op dit moment kan realiseren. De organisatie volgt een ingroeimodel om de stijging wel te kunnen realiseren. Hier is in 2020 en 2021 al een start mee gemaakt en dit wordt in 2022 doorgezet. De komende jaren zal de organisatie ook moeten doorgroeien in efficiëntie. De groei van de organisatie is mede gezien de omstandigheden op de arbeidsmarkt geen gegeven. Indien de organisatie niet in staat is (voldoende) mee te groeien is het gevolg daarvan dat de voorziene investeringen deels niet tijdig gedaan kunnen worden waarmee de realisatie van de strategische doelstellingen mogelijk in gevaar komt.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting en het jaarverslag volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Verwijzingen Halt			
Gemeente	3	115	
Provincie		100	
Nederland	8	110	

Eenheid: Aantal per 10.000 jongeren 12-17 jaar

Bron: Bureau Halt

Toelichting: cijfer komt uit 2021

Winkeldiefstallen

Gemeente	0,4	1,7
Provincie	1,9	
Nederland	2,3	2,3

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2021

Geweldsmisdrijven

Gemeente	4,0	4,9
Provincie	3,7	
Nederland	4,6	4,6

eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2021

Diefstallen uit woning

Gemeente	2,9	1,1
Provincie	2,0	
Nederland	2,3	1,4

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Bron: Eigen gegevens

Toelichting: indicator betreft de cijfers over 2022

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Gemeente	4,7	5,2
Provincie	5,5	
Nederland	6,2	6

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: indicator betreft cijfers over 2022

Fijn huishoudelijk restafval

Gemeente	54	52
Provincie	111	
Nederland	161	169

Eenheid: Kg/inwoner

Bron: CBS

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2021

Hernieuwbare elektriciteit

Gemeente	7,6	7,8
Provincie	10,7	
Nederland	20,1	20

Eenheid: %

Bron: RWS

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2019

Onze gemeente

Sommige dingen die de gemeente voor je regelt ken je. Bijvoorbeeld een nieuw paspoort, trouwen of het registreren van een pas geboren kind. Maar we regelen meer voor je. Dingen waar je niet zoveel van merkt en die verder gaan dan onze gemeentegrenzen. Denk aan het versterken van de economie, zodat er genoeg bedrijven en banen zijn. Of woningbouwafspraken om woningen te mogen bouwen of het organiseren van zorg. Om dat goed te kunnen doen, werken we samen met andere gemeenten om ons heen. Wat we ook doen, het belang van onze inwoners staat voorop!

In dit programma maken we duidelijk wat je van ons kan verwachten als dienstverlener.

In het belang van onze inwoners zijn we ook actief buiten de gemeentegrens. Vaak juist om de zaken dichtbij inwoners goed te regelen. We hebben als gemeente de laatste jaren steeds meer taken gekregen, bijvoorbeeld op het gebied van zorg. Om de taken goed en goedkoop te kunnen uitvoeren, werken we samen met andere gemeenten uit onze regio. Maar we werken ook samen met andere gemeenten om de economie in de regio te bevorderen. Een sterke economie in de regio heeft namelijk tot gevolg dat in Berg en Dal de werkgelegenheid groeit.

Ook de woningmarkt houdt zich niet aan de gemeentegrens. Wanneer er te veel woningen in een buurgemeente gebouwd worden, is er een grote kans dat in andere gemeenten huizen leeg komen te staan. Dit willen we niet en daarom maken we samen met de gemeenten in onze regio afspraken over hoeveel woningen elke gemeente mag bouwen.

In dit programma vind je dus de onderwerpen die zich binnen én buiten onze gemeentegrens afspelen.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat wilden we bereiken?

- 3.1 Onze inwoners weten ons te vinden en zijn tevreden over hoe ze worden geholpen.
- 3.2 Behoud van zo veel mogelijk werkgelegenheid ook na de corona crisis.
- 3.3 We hebben in 2050 een circulaire economie.
- 3.4 De juiste woning, op de juiste plek, voor de juiste doelgroep.
- 3.5 We willen goede en betaalbare dienstverlening voor onze inwoners. En om dit te kunnen bieden, werken we samen met andere gemeenten.
- 3.6 Toeristen en recreanten bezoeken graag Berg en Dal.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

3.1.1 We verbeteren onze dienstverlening en blijven ons hiervoor inzetten.

Om onze dienstverlening verder te verbeteren gaan we in 2022:

- Verder aan de slag met de toegankelijkheids-eisen van onze website. Met de hele organisatie kijken we naar de toegankelijkheid van de documenten die we op de website plaatsen. In september 2022 publiceren we een nieuwe toegankelijkheidsverklaring met aandachtspunten.
- Verder met de digitalisering van onze dienstverlening. Inwoners kunnen op deze manier steeds meer zaken ook online vanuit huis regelen. Hierbij blijven er uiteraard voldoende mogelijkheden voor persoonlijk contact en voldoende aandacht voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn.
- Lanceren nieuw communicatieplatform telefonie. De landelijke aanbesteding is opnieuw in gang gezet en we verwachten dat we in 2022 een nieuw communicatieplatform kunnen lanceren voor telefonie. Dit platform is gekoppeld aan ons Klant Contact Systeem. Met het platform krijgen we meer inzicht in de data van onze telefoongesprekken. Over de onderwerpen van de telefoongesprekken maar ook over de wachttijd en de duur van een gesprek. Dit geeft ons diverse nieuwe mogelijkheden om onze klantcontacten nog verder te verbeteren en meer datagedreven te gaan werken.

We brengen de mogelijkheden waarop de gemeente te bereiken is in kaart en onderzoeken waar de behoeftes liggen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- We hebben de toegankelijkheidsverklaring op onze website geüpdatet. Tijdens dit onderzoek zijn twee aandachtspunten naar voren gekomen: onze video's en onze pdf's. We publiceren zo min mogelijk pdf's die niet voldoen aan de toegankelijkheids-eisen. Video's op de website krijgen altijd een ondertiteling. We onderzoeken of het de investering waard is om ook te zorgen voor audiodescriptie en overige eisen aan video's.
- Digitalisering is een blijvende ontwikkeling.
- Een aantal jaren hebben we gewacht op de landelijke aanbesteding van de VNG voor een telefonieplatform. We hebben besloten deze ontwikkeling niet langer af te wachten en zelf ons telefonieplatform verder te gaan verbeteren. Er vindt dit jaar een koppeling plaats die het mogelijk maakt om efficiënter te werken, meer data te genereren en vanuit huis te werken.
- We bekijken op dit moment de mogelijkheden waarop we bereikbaar zijn en inventariseren met name de behoefte bij inwoners over WhatsApp als extra dienstverleningsmogelijkheid.

Stand van zaken Jaarrekening

- Vanuit inwoners krijgen we geen signalen dat de huidige video's niet duidelijk zijn. Aan de aanvullende eisen voor het gebruik van video's zit een behoorlijk prijskaartje. Voor nu investeren we hierin niet extra. We nemen dit punt wel mee in de verdere visie op toegankelijkheid.
- Digitalisering is een doorlopende ontwikkeling. Steeds meer producten kunnen door inwoners digitaal aangevraagd worden en/of er volgt een digitale bevestiging.
- In september is een nieuwe versie van het bestaande telefonieplatform geïmplementeerd. Hierdoor is het mogelijk meer inzicht te genereren in het aanbod en de 'prestaties', is het voor de medewerkers telefonie mogelijk om vanuit huis te werken en is er een integratie met het kennissysteem. Daarnaast krijgt de aanbesteding van het nieuwe telefonieplatform vanuit de VNG verder vorm. Onze gemeente volgt de ontwikkelingen maar zit niet in de 'eerste fase'.
- Het onderzoek naar een optimale inzet van diverse kanalen heeft dit jaar niet plaatsgevonden, o.a. als gevolg van een teamleiderswissel en andere prioriteiten.

3.1.2 We stellen de servicenormen voor onze dienstverlening voor de gemeente Berg en Dal op.

We formuleren de servicenormen voor onze gemeente. Aan de hand van onze servicenormen kunnen we ook gaan toetsen op de uitvoering hiervan. Wij sturen bij zodra de uitkomsten aangeven dat dit nodig is. Dit doen we door:

- Statistieken uit onze eigen systeem bekijken;
- Maandelijks telefonisch klantenonderzoek;
- Bezoekersdata website;
- Intern telefonisch onderzoek bereikbaarheid medewerkers.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Met de teams Inkomen en Participatie, Communicatie, CCB & Sociaal Team brengen we de servicenormen in beeld. Daarnaast maken we elke maand een overzicht met de belangrijkste statistieken van onze website. Op welke woorden wordt het meest gezocht? Wat zijn de meest bezochte pagina's? Op basis van dit overzicht worden vervolgens wijzigingen aangebracht op de homepage van onze website of verbeteringen in de zoekfunctie. Ook worden deze resultaten gedeeld en besproken met de webredactie (met vertegenwoordigers uit de teams).

Stand van zaken Jaarrekening

De web statistieken worden structureel gebruikt om de website verder te verbeteren. Het is dit jaar mogelijk geworden om meer inzicht te hebben in het aanbod bij zowel CCB als burgerzaken. In 2022 is een onderzoek gedaan naar de telefonische dienstverlening. Enkele acties m.b.t. de bereikbaarheid van medewerkers -zoals het nakomen van terugbelverzoeken en agendabeheer- zijn in gang gezet. Het vaststellen van servicenormen is nog niet gebeurd. Dit punt inclusief inzicht in de tevredenheid van inwoners in de dienstverlening, worden meegenomen in de nog te actualiseren dienstverleningsvisie.

3.2.1 We hebben een goed ondernemersklimaat.

Hiervoor zetten wij in 2022 op de volgende zaken in:

- Herstel na corona.

Als er behoefte is aan voortzetting van de brede dienstverlening voor ondernemers, dan doen we dat. We kijken ook naar programma's en middelen van derden (bijvoorbeeld van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen) of aansluiting daarbij wenselijk en mogelijk is.

- Nieuwe economische agenda.

De huidige economische visie is in 2017 vastgesteld en loopt tot 2021. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 willen wij met de ondernemers aan de slag met een nieuwe economische agenda. Hierbij zoeken wij de raakvlakken met de uitwerking van de omgevingsvisie en de nieuwe kadernota toerisme. Ook nemen we daarin mee of we voldoende ruimte voor nieuwe bedrijven hebben.

- Aantrekkelijke en concurrerende winkelgebieden en dorpscentra.

Voor het centrum van Groesbeek werken we aan de afronding van de centrumplannen. De resultaten van dit project staan beschreven in programma 2 van deze begroting.

Voor Ooij werken we aan de herinrichting van het Reiner van Ooiplein.

- Versterking van ondernemersnetwerken:

Op economisch gebied werken we samen met ondernemers en andere partners, waaronder RvN@. We werken samen aan de versterking en vernieuwing van de lokale economie. In 2022 leggen we het accent op verduurzaming, circulariteit en de korte voedselketen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Herstel na corona.
Bij het Rijk hebben wij budget aangevraagd om onder andere horecazaken te compenseren voor de kosten voor het controleren van coronatoegangsbewijzen (CTB). Deze aanvraag is goedgekeurd en met een laagdrempelig subsidieprogramma kunnen horecazaken hier aanspraak op maken.
De horeca en de detailhandel hebben veel moeite om personeel te vinden. Wij zoeken naar mogelijkheden om ze hierbij te ondersteunen. Zo zoeken wij aansluiting bij het

initiatief Honk1 van de gemeente Nijmegen. Honk1 brengt werkzoekenden en werkgevers met elkaar in contact. Het richt zich specifiek op de horeca en de retail.

- **Nieuwe economische agenda**
In de startnotitie voor de omgevingsvisie zijn de belangrijkste economische thema's benoemd: werken en ondernemen, toerisme en recreatie, hart voor de dorpscentra en vitale landbouwgebieden. De startnotitie wordt dit jaar uitgewerkt in een koersdocument.
- **Winkelgebieden**
De bedrijfsinvesteringszone (BIZ) in het centrum van Groesbeek is met vijf jaar verlengd. Liefst 78% van de ondernemers uit de zone stemde voor de verlenging tijdens de draagvlakmeting in januari 2022. Het doel van de BIZ is om het centrum aantrekkelijker te maken.
De BIZ in Millingen wil dit jaar onder andere een cultuurhistorisch informatiecentrum openen en sfeerverlichting aanbrengen. Wij ondersteunen deze initiatieven onder andere met subsidie.
- **Ondernemersnetwerken**
Met onze partners bereiden wij activiteiten voor om het MKB te verduurzamen. In maart starten wij met het project Zon op Dak. Dit project hebben wij vorig jaar ook uitgevoerd en richt zich op het stimuleren en ondersteunen van bedrijven bij het aanbrengen van zonnepanelen. Een adviesbureau dat wij inhuren helpt bedrijven met het uitwerken van een subsidie-aanvraag voor SDE++. Hiervoor voeren zij onder andere energiescans uit bij de deelnemers. Met deze scan worden de opbrengen en kosten in beeld gebracht. Deze gegevens zijn nodig voor een aanvraag.

Stand van zaken Jaarrekening

-Herstel na corona

Horecazaken hebben wij in het eerste kwartaal geholpen met subsidie van het Rijk voor compensatie voor de kosten voor het controleren van coronatoegangsbewijzen.

Vanuit de ondernemers bleek er weinig interesse in de brede dienstverlening. Wij zijn hier daarom mee gestopt.

- Nieuwe economische agenda

- De belangrijkste economische thema's komen terug in de omgevingsvisie. Als deze visie verder is uitgewerkt bekijken wij of er aanvullend een agenda nodig is.

- Aantrekkelijke en concurrerende winkelgebieden en dorpscentra.

- In mei is het cultuurhistorisch informatiecentrum in de kerk in Millingen aan de Rijn geopend. Het eerste thema is Millingen aan het water. Dit informatiecentrum is met onze subsidie mogelijk gemaakt.
- In november en december heeft BIZ Millingen Centrum het centrum versierd met nieuwe kersverlichting en een kerstboom. Dit is mede met onze ondersteuning mogelijk gemaakt.
- In Groesbeek is de Bedrijveninvesteringszone in het begin van het jaar met vijf jaar verlengd.
- Voor het centrum van Groesbeek werken we aan de afronding van de centrumplannen, waaronder het marktplein. De resultaten van dit project staan beschreven in programma 2 van deze begroting.

- Versterking van ondernemersnetwerken.

- In samenspraak met de ondernemersverenigingen hebben wij een Platform Economie opgezet. In dit platform zijn allen ondernemersorganisaties uit de gemeente vertegenwoordigd. Met dit platform versterken wij het ondernemersnetwerk. Het eerste platform is in november 2022 georganiseerd en het thema duurzaamheid en toekomstbestendigheid is benoemd als eerste prioriteit.
- In september 2022 zijn wij samen met onze partner RvN@ een project gestart om het MKB te helpen verduurzamen met diverse acties. Tot op heden hebben wij met de ondernemersverenigingen een inventarisatie uitgevoerd bij het MKB naar behoeftes en knelpunten. Op basis van deze inventarisatie hebben wij concept acties opgesteld die wij in 2023 gaan uitvoeren.
- Het project Zon op Dak is in 2022 voor de tweede keer uitgevoerd. Vier ondernemers zijn geholpen met het uitwerken van een plan voor zonnepanelen en met het aanvragen van subsidie hiervoor.

3.2.2 We helpen inwoners een baan te vinden.

We gaan het volgende doen (en voor een aantal dingen werken we samen met het Werkbedrijf).

- We richten onze aandacht vooral op vier focusgroepen: jongeren, 50-plussers, statushouders en kandidaten met een arbeidsbeperking. We zetten in op kansberoepen: beroepen waarin de vraag naar personeel hoog is en blijft, zoals de horeca en de zorg. Dat doen we door scholing met praktische leerlijnen en focus op de competenties van mensen. We willen meer mensen (groepsgewijs) detacheren door risico's voor werkgevers over te nemen.
- We gaan door met de regionale mobiliteitsteams.
- We zetten sterk in op de bestrijding en het voorkomen van jeugdwerkloosheid.
- Hulp voor zelfstandigen bij de heroriëntatie op de arbeidsmarkt (nieuwe doelgroep als gevolg van de coronacrisis).
- Intensieve en persoonlijke begeleiding van inwoners met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt met onze speciale aanpak "Startpunt" (meer informatie over deze aanpak staat in de jaarrapportage 2021 Participatiewet).

Wij vinden dit belangrijk omdat we door allerlei ontwikkelingen (flexibilisering en digitalisering) steeds meer mensen moeilijk mee kunnen doen. Juist hen willen wij ondersteunen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Dreigende jeugdwerkloosheid pakken we regionaal aan door de aanpak voortijdig schoolverlaten en de regionale aanpak jeugdwerkgelegenheid te bundelen. Deze aanpak richt zich op een doorlopende loopbaan, vergroten kansen arbeidsmarkt en inzicht en overzicht in het ondersteuningsaanbod; kortom: van start op school tot duurzaam aan het werk. Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van de drie sporen tot een aanpak die de komende jaren wordt toegepast en resultaten laat zien.

De 'mismatch' tussen de werkzoekenden en het aanbod van banen zorgt ervoor dat er voor veel werkzoekenden, ondanks de vele vacatures, geen werk is. Daarom start Werkbedrijf Rijk van Nijmegen met korte opleidingen zoals een omscholingstraject tot Assistent Horeca en Voeding. In maart hebben 10 kandidaten uit het Rijk van Nijmegen een diploma behaald. In september start een nieuwe groep. Wat de overige voornemens betreft (Regionale Mobiliteit Teams, begeleiding jongeren en 'startpunt') zijn er nog geen resultaten gerapporteerd, omdat op dit moment van schrijven nog geen resultaten over het eerste kwartaal bekend zijn gemaakt.

Stand van zaken Jaarrekening

We hebben het volgende gedaan (en voor een aantal dingen hebben we samen gewerkt met het Werkbedrijf).

- We hebben ons in 2022 gericht op vier focusgroepen: (zorg) jongeren, 50-plussers, statushouders en kandidaten met een arbeidsbeperking. We hebben ingezet op kansberoepen: beroepen waarin de vraag naar personeel hoog is en blijft, zoals de horeca en de zorg. Dit hebben gedaan en zullen we ook 2023 doen door scholing met praktische leerlijnen en focus op de competenties van mensen.
- We hebben de regionale mobiliteitsteams verder vormgegeven.
- We hebben sterk ingezet op de bestrijding en het voorkomen van jeugdwerkloosheid, dit in samenwerking met het werkbedrijf.
- Met de komst van de nieuwe wet inburgering hebben we in gezet op werk en vrijwilligerswerk voor statushouders, naast de reguliere inburgeringslessen.
- We hebben meer wijkgerichte aanpak toegepast, waardoor inwoners laagdrempeliger ondersteuning krijgen in het vinden en behouden van werk.
- De mismatch op de arbeidsmarkt was in 2022 een landelijk en dus ook regionaal/lokaal probleem. We hebben ingezet op scholing binnen bedrijven om de mismatch te overbruggen.
- In 2022 is de startnotitie arbeidsmarkt- en re-integratie opgesteld. Deze geeft de input voor het nieuwe beleidskader dat per medio 2023 van start zal gaan. De mismatch wordt uitgebreid benoemd in de startnotitie als regionaal en landelijk probleem. Deze zal in het beleidskader terugkomen, waarna we in samenwerkingsverband met regiogemeentes, werkbedrijf, onderwijs en ondernemers projecten zullen uitwerken die de mismatch zal verkleinen.

3.3.1. Onze inwoners kunnen meer streekproducten kopen, eten en drinken.

In 2018 en 2019 hebben wij samen met de gemeente Heumen en de Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie (ZLTO) gewerkt aan het project “Meer streekproducten in Berg en Dal en Heumen”. In 2020 en 2021 hebben wij door de coronacrisis een pas op de plaats moeten maken. In 2022 willen wij dit weer oppakken samen met in ieder geval de gemeente Heumen, ZLTO en RvN@.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2022 hebben wij in samenwerking met de STER fietsroutes gemaakt, onder de naam Kweek uit de Streek, langs producenten van streekproducten. Op deze manier vergroten wij de bekendheid van en beleefbaarheid van deze producten.

Voor 2023 hebben wij budget opgenomen in de begroting om een project op te zetten om meer streekproducten te krijgen. Wij willen samen met RvN@, ZLTO en de andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen dit project opzetten.

3.4.1 We gaan door met de uitvoering van de in 2020 geactualiseerde woonagenda.

Op basis van de door de raad gemaakte keuzes gaan we over tot uitvoering van het Actieplan Wonen.

- De huidige woningbouwplanning kent voldoende locaties, we gaan aan de slag met de beoordeling van deze locaties.
- We prioriteren op woningbouwprojecten/locaties die snelheid en aantallen hebben, zodat het woningtekort zo min mogelijk oploopt en het liefst wordt teruggedrongen.
- We gaan met de woningcorporaties verder in overleg om bij reeds bekende locaties te komen tot het beoogde aantal toe te voegen sociale huurwoningen.
- We zetten ons in om in overleg met de corporaties en marktpartijen de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen zodat meer woningen voor starters vrijkomen.
- We onderzoeken hoe we meer woningen beschikbaar kunnen krijgen voor jongeren. We starten met een pilot met het jongerencontract (woningcorporaties), en gaan verder met het verstrekken van de starterslening.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Momenteel wordt er gebouwd in Beek (Hubertushof), Millingen (Oefenhoek), Groesbeek (Spoorlocatie fase 2, Kloosterpad-West, Schreven). Voor diverse grotere projecten zijn intentieovereenkomsten afgesloten en/of loopt de bestemmingsplanprocedure, bijvoorbeeld bij Dekkerswald, Reomie, Vijverhof, DAC-terrein, Groen Groesbeek, Pastoor van Tielstraat Leuth en Bredeweg Leuth. Er zijn op de korte en middellange termijn ruim voldoende locaties beschikbaar. We blijven prioriteren op snelheid, betaalbaarheid en haalbaarheid. Komend jaar maken we meerjarenafspraken met Oosterpoort. Doorstroming en jongerenhuisvesting zijn daar onderdeel van.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2022 zijn diverse woningbouwplannen verder gebracht. Opgeleverd zijn Beek (Hubertushof), Millingen (Oefenhoek), Groesbeek (Kloosterpad-West). Er wordt gebouwd in Berg en Dal (Vijverhof), De Horst (De Heikant), Groesbeek (Kloosterpad-West, Schreven).

In 2023 verwachten we start bouw in Beek (Oude gemeentehuis), Groesbeek (Bosbesstraat, Bremstraat, Dries, Linde), Leuth (Kalfsheuvel) en Millingen (Schoollocatie). Daarnaast zijn diverse verzoeken beoordeeld via het toetsingskader kleinschalige initiatieven. Ook daarvan vinden opleveringen plaats. Afgelopen jaar zijn er meerjarenprestatieafspraken opgesteld met Oosterpoort en jaarafspraken met Waardwonen. We blijven prioriteren op snelheid, betaalbaarheid en haalbaarheid.

3.4.2 We blijven woningzoekenden met een laag inkomen helpen om een passende woning te vinden.

We maken afspraken met de woningcorporaties over het toewijzen, bouwen en onderhouden van de sociale huurvoorraad.

Ook sturen we op betaalbaarheid bij nieuwbouw (30% goedkope huur, 20% middeldure huur/koop).

Daarnaast hebben wij bijzondere aandacht voor de groep inwoners die net teveel verdienen om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning, maar te weinig om een goede kans te maken op de reguliere woningmarkt. Daarom gaan we door met het verstrekken van startersleningen aan starters die geen passende woning kunnen kopen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We continueren de starterslening. Naast het toepassen van het ambitiekader (30% sociaal, 20% betaalbaar) dragen we ook in de regio actief uit dat dit kader verhelderend werkt. Immers zorgen meer betaalbare woningen in de regio ook voor een betere demografische spreiding.

Stand van zaken Jaarrekening

De huidige planningslijst kent 35% sociale huurwoningen. 64% valt onder de categorie betaalbaar (<1000 euro huur, <355.000 euro koop), naar definitie van de woondeal.

3.4.3 De woningen in Berg en Dal zijn van goede kwaliteit. Mensen kunnen goed wonen en blijven wonen.

We stimuleren het aanpassen van bestaande woningen. Hiervoor is in 2019 de regeling Toekomstbestendig wonen vastgesteld als vervanger van de Blijverslening en de Duurzaamheidslening. Hierdoor kunnen mensen maatregelen om langer thuis blijven wonen combineren met het verduurzamen van de woning.

We stemmen middels een regionale woningbouwmonitor met onze buurgemeenten af welke woningen waar worden gebouwd, zodat er binnen de regio voldoende woningaanbod en keuzevrijheid is voor woningzoekenden. Hierbij is uiteraard ook aandacht voor de groter wordende groep één- en tweepersoonshuishoudens, de betaalbaarheid van de huisvesting, de leefbaarheid en alternatieve woonvormen (waaronder woonvormen die sociale interactie bevorderen).

Stand van zaken Voorjaarsnota

In januari zijn de data aangeleverd voor de woningmarktmonitor. We verwachten in april de cijfers daarvan. We onderzoeken komend jaar regionaal wat de woningbehoefte is. We kijken daarbij ook naar de periode tot 2040.

Stand van zaken Jaarrekening

Afgelopen jaar is de nieuwe woondeal voorbereid die begin 2023 getekend zal worden. Daarin zijn kaders opgenomen over onder andere betaalbaarheid en duurzaamheid. Daarmee zorgen we voor een gelijk speelveld.

3.4.4 Steeds meer woningen in Berg en Dal zijn duurzaam.

Met de corporaties Waardwonen en Oosterpoort zijn afspraken gemaakt om gemiddeld energielabel A te halen in respectievelijk 2022 en uiterlijk 2028.

We zetten de samenwerking met Oosterpoort en andere belanghebbende partijen voort om te komen tot een aardgasloze buurt. We onderzoeken het draagvlak om in een buurt te beginnen met een pilot.

Energieneutraal wonen blijft uitgangspunt in alle bouwplannen. We onderzoeken de mogelijkheid om een energiecoach in te zetten. Dit draagt ook bij aan de betaalbaarheid van het wonen in Berg en Dal.

De doelstelling voor verduurzaming van de particuliere woningvoorraad valt binnen de gehele duurzaamheidsdoelstelling van een jaarlijkse energiebesparing van 1,5% in de gemeente. De regeling Toekomstbestendig Wonen levert een belangrijke bijdrage aan het verduurzamen van de woningen in de gemeente (zie onder 3.4.3).

Stand van zaken Voorjaarsnota

Corporaties continueren het verder verduurzamen van de woningvoorraad. Er is dit jaar een werkgroep gestart in Millingen om meer aan klimaatadaptatie te doen.

Stand van zaken Jaarrekening

Er zijn aanvullende, ambitieuzere afspraken gemaakt met de woningcorporaties in de meerjarenafspraken (Oosterpoot) en jaarafspraken (Millingen). Daarbij was dit jaar extra aandacht voor de slechtste energielabels.

3.5.1 We willen meer grip op de financiën van de verschillende samenwerkingen zodat deze beter in de pas lopen met de ontwikkeling van de gemeentefinanciën.

Evaluatie BRN

De adviesfunctie en de Begrotingsrichtlijnen Rijk van Nijmegen (BRN) zijn in 2021 geëvalueerd. Conclusie van de deelnemende gemeenten is dat het wenselijk is om de BRN te continueren, zowel op het gebied van indexering van begrotingen alsook inzake het werken met taakstellende bezuinigingsopdrachten (indien van toepassing). Uitgangspunt blijft een indexering met nacalculatie gebaseerd op een verdeling 70/30 over de kostencomponenten personeel/materieel. Indien deze verhouding in de praktijk meer dan 10% afwijkt kan een maatwerkafpraak worden gemaakt (zoals in het verleden met de GGD en VRGZ is gebeurd). Voor wat betreft eventuele taakstellende bezuiniging wordt ingestoken op een gezamenlijke reactie van gemeenten (al dan niet al vooraf) in het kader van de door de GR op te stellen kaderbrief. Aandachtspunt blijft het feit dat diverse GR-en een bredere club deelnemers herbergt dan alleen gemeenten in het Rijk van Nijmegen. Wij blijven het voldoen van de GR-en aan de (nieuwe) BRN uiteraard op de voet volgen.

ODRN

Er wordt in 2022 een pakket aan bezuinigingsmaatregelen doorgevoerd van 4 ton. De korting van €3 op het uurtarief, welke was toegezegd aan de hand van de €6 tariefsverhoging, wordt niet doorgevoerd. De 1,2,3% bezuiniging conform de BRN-normering moet in volumekorting worden toegepast.

In de begroting 2022 is een aandeel van Berg en Dal opgenomen van € 2.026.886. Deze prognose is gebaseerd op de advieslijsten van januari 2021 en zal worden bijgesteld in september 2021. De grip op deze financiën is lastig te krijgen door de veranderende wet- en regelgeving. Factoren die de prognose onzeker maken zijn onder meer de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging. Maar ook het overhevelen van de bodemtaken van provincie naar de gemeente, en het gedrag van onze inwoners maakt de realisatie moeilijk te voorspellen.

De ODRN blijft in samenspraak met de gemeenten werken aan de ontwikkelagenda om financiële problematieken in de toekomst te voorkomen.

VRGZ

Om de consequenties van de gevraagde 1% generieke korting op de begroting 2022 van VRGZ in beeld te brengen is een memo met 6 bezuinigingsopties opgesteld en aan gemeenten aangeboden (naast de conceptbegroting). De hierin voorgestelde bezuinigingsopties raken echter zo direct de huidige kerntaken en operationele dienstverlening, dat deze bestuurlijk en maatschappelijk niet acceptabel c.q. verantwoord zijn.

In onze zienswijze (raadsbesluit juni 2021) vragen we aan VRGZ wel om nog eens alternatieve bezuinigingen te zoeken, om toch die 1% jaarlijkse korting (ruim 4 ton) te realiseren. Of het reëel haalbaar is om bestuurlijk aanvaardbare bezuinigingen te vinden is zeer de vraag, gelet op de in afgelopen jaren al gerealiseerde bezuinigingen door VRGZ. Gesteld wordt dat verder bezuinigen op bedrijfsvoering niet meer kan en nieuwe voorstellen daarom altijd het primaire proces aantasten. Ter onderbouwing van dit standpunt zijn we voorstander van een update van

de eerder uitgevoerde benchmark door VRGZ. Uiteindelijk besluit het AB van VRGZ, met daarin alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd, over vaststelling van de begroting inclusief de mogelijke bezuinigingen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Zoals in de begroting is aangegeven willen wij het gebruik van de BRN-normen stimuleren, ook bij GR-en buiten het Rijk van Nijmegen. De aandacht die wij hiervoor dit voorjaar hebben gevraagd heeft er mede toe geleid dat de Groene Metropoolregio met ingang van de begroting voor 2023 ook gebruik gaat maken van de BRN-normen.

Er worden voorbereidingen getroffen om zaken rondom de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) regionaal op te pakken en raden hierin mee te nemen. De nieuwe Wgr heeft tot doel om het democratisch gehalte van GR-en en de grip van raden hierop te versterken.

ODRN

De ODRN is in 2022 positief van start gegaan met de werkzaamheden die ze voor ons uitvoeren. Het is druk bij de ODRN. Er zijn meer vergunningsaanvragen dan verwacht, er lopen veel handhavingzaken, en er zijn regelmatig klachten. Het uitstel van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen naar 1 januari 2023 geeft de ODRN en de gemeente meer tijd om zich voor te bereiden. Op alle fronten wordt het steeds duidelijker wat er op ons afkomt. Met name het DSO is nog een groot punt van zorg.

Op financieel vlak zijn er resultaten geboekt. De ODRN heeft dit jaar voor het eerst een Kadernota 2023 en een actualisatie begroting 2022 gepresenteerd. Hierover heeft de raad een zienswijze ingediend.

VRGZ

Geen wijzigingen.

Stand van zaken Jaarrekening

(Financiële) grip op GR-en

Enkele maanden geleden is in het Rijk van Nijmegen een project van start gegaan waarin centraal regie wordt gevoerd op de invoering van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen. Alle GR-en in het Rijk van Nijmegen zijn hierbij betrokken en ook is er initiatief genomen om de GR-en op het schaalniveau Arnhem – Nijmegen en Gelderland-Zuid aan te haken. In december 2022 is er een gemeenschappelijke radenbijeenkomst geweest waarin raden zijn geïnformeerd over de wijzigingen in de wet. In het voorjaar van 2023 heeft een tweede radenbijeenkomst plaatsgevonden waarin gezamenlijk is gesproken over de invulling van de keuzemogelijkheden die de nieuwe wet biedt.

ODRN

Over het geheel heeft ODRN de geraamde werkzaamheden conform werkplan uitgevoerd. Er zijn bij de reguliere producten kleine afwijkingen, zowel positief als negatief. Bij de projecten is de geraamde inzet niet volledig gehaald. Dat gaat onder andere om de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging, omdat deze opnieuw zijn uitgesteld tot januari 2024, blijft de financiële impact van deze wetten nog onduidelijk. Hiermee zijn de totale werkelijke kosten iets lager dan begroot

VRGZ

In de raadsvergadering van juni 2022 is ingestemd met de door VRGZ aangeboden concepten van jaarrekening 2021 en begroting 2023.

In financiële zin betekent dat het volgende: vastgestelde begroting 2022 + 0,6% index + €130.000,- voor structurele invulling duiktaak.

Op het niet (kunnen) realiseren van 1% generieke korting is door VRGZ afdoende onderbouwd ingegaan. De uitgevoerde externe quickscan toont voldoende aan dat de bedrijfsvoeringskosten van VRGZ gemiddeld lager liggen dan die van een aantal vergelijkbare veiligheidsregio's in de benchmark, waardoor verdere bezuinigingen niet haalbaar zijn zonder de primaire dienstverlening aan te tasten. Gelet op de huidige marktsituatie zijn forse loon- en prijsstijgingen zelfs een reëel risico voor de komende periode, die ook hun weerslag kunnen hebben op de gemeentelijke bijdragen. Hoewel nog niet concreet vertaald, wordt deze 'winstwaarschuwing' al wel afgegeven in de eind 2022 ontvangen Kaderbrief 2024 van VRGZ.

3.5.2 Portefeuillehouders koppelen duidelijk terug naar de raad over zaken die spelen in de samenwerkingen.

Het college blijft op diverse manieren inzetten op het geven van invulling aan de actieve informatieplicht in de richting van de raad. Hiervoor worden – naast de reguliere P&C-cyclus van de GR-en en onze eigen P&C-cyclus – gebruik gemaakt van het instrument van de informatienota en het vaste agendapunt 'Mededelingen door vertegenwoordigers in de gemeenschappelijke regelingen' dat op iedere raadsvergadering staat, en – indien daartoe aanleiding is – van periodieke terugkoppelmomenten buiten de raadsvergadering om. Bij de MGR en de Groene Metropoolregio is daarnaast sprake van een Regioagendacommissie waarin alle deelnemende raden zijn vertegenwoordigd en waar dus rechtstreeks invloed kan worden uitgeoefend op procesgang en informatievoorziening vanuit deze GR-en. In overleg met de griffies van deelnemende gemeenten zal ook weer worden ingestoken op gemeenschappelijke raden- en raadsinformatiebijeenkomsten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de raadsvergadering van februari zijn de zienswijzen op de kadernota's van diverse GR-en aan bod gekomen. Daarnaast maakten nog een aantal andere zaken betreffende GR-en deel uit van de agenda.

Er worden voorbereidingen getroffen om een regionale gezamenlijke bijeenkomst te organiseren voor de nieuwe raden om hen te informeren over de diverse samenwerkingen in de regio. Ook zal tijdens de formatiefase aandacht worden gevraagd voor aspecten van regionale samenwerking.

ODRN

De ODRN rapporteert regelmatig aan de gemeente in de vorm van bestuursrapportages. De bestuursrapportages worden via een informatienota doorgezet naar de raad. Daarnaast houdt de wethouder de raad op de hoogte van belangrijke projecten of gebeurtenissen. Een vraagstuk dat nu speelt is het beleggen van de BRIKS taken. De raad is hierover op de hoogte gebracht in de jaarrekening 2021.

Stand van zaken Jaarrekening

Er zijn afgelopen jaar weer enkele gemeenschappelijke radenbijeenkomsten georganiseerd rondom de P&C-cyclus en de nieuwe Wgr (zie ook de tekst onder 3.5.1).

Het coalitieplan 2022 – 2026 bevat geen (beleids)wijzigingen op het gebied van regionale samenwerking.

Begin 2023 wordt in de raad besproken hoe tegen de taak en rol van de agendacommissies MGR en GMR wordt aangekeken.

ODRN

De ODRN rapporteert regelmatig aan de gemeente in de vorm van bestuursrapportages. De bestuursrapportages worden via een informatienota doorgezet naar de raad. Daarnaast houdt de wethouder de raad op de hoogte van belangrijke onderwerpen, projecten of gebeurtenissen. Recent hebben we de raad geïnformeerd dat het college besloten heeft om met zijn Briks taken bij de ODRN te blijven. Ook hebben zij nieuw VTH beleid vastgesteld. Hierover is de raad eveneens geïnformeerd.

3.5.3 We blijven ons voorbereiden op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

De Omgevingswet vervangt een groot aantal wetten op ruimtelijk gebied. De Omgevingswet treedt, zoals het er nu naar uitziet, op 1 juli 2022 in werking. De tijd tot 1 juli 2022 hebben we hard nodig om ons voor te bereiden. De werkzaamheden in 2022 zijn gericht op de noodzakelijke stappen die nodig zijn om vanaf de inwerkingtreding met de nieuwe Omgevingswet te kunnen werken. Dat betekent onder andere het uitwerken van werkprocessen en de digitalisering. Dit doen wij in samenwerking met de regio en de ODRN. Dit omdat we elkaar in de regio kunnen versterken en de ODRN een groot deel van de Omgevingswet voor ons gaat uitvoeren. En ook na de startdatum is er nog inzet nodig gericht op onder andere het omgevingsplan en de verandering in cultuur die het werken met de wet van ons vraagt. Daarnaast gaan we in 2022 door met het opstellen van de Omgevingsvisie als beleidskader

voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente. Dit volgens de startnotitie zoals die in juni 2021 is vastgesteld door de raad.

De wet is sinds het beschikbaar stellen van het krediet in 2019 (€ 845.000) twee keer uitgesteld. In de routekaart schrijven we: De incidentele kosten worden op basis van het Financieel Dialoogmodel Omgevingswet van de VNG en op basis van de omvang van de gemeente Berg en Dal geschat op € 1.500.000 voor de periode tot 2024. Dit is een grove inschatting waarmee wij rekening mee kunnen houden. Omdat met name onzeker is wat de kosten bedragen voor de digitalisering en voor de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie, is het nodig om de komende jaren een steeds precieze schatting te maken van de precieze kosten en inkomsten.

We hebben inmiddels steeds beter zicht op wat de implementatie vraagt van onze organisatie. Bij het beschikbaar stellen van het krediet gingen we uit van inwerkingtreding op 1 januari 2021. Inmiddels is duidelijk dat er voor projectleiding, projectondersteuning en het uitvoering geven aan de startnotitie van de omgevingsvisie extra capaciteit en budget benodigd is (e.e.a. conform vastgesteld projectplan). We kunnen op dit moment echter nog niet inschatten in hoeverre dit past binnen het reeds beschikbaar gestelde krediet. Zodra we dit inzicht hebben zullen we, als nodig, een aanvullend kredietvoorstel aan de raad voorleggen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In 2022 zijn de enquêteresultaten over de omgevingsvisie opgehaald. Een vervolg daarop wordt gegeven in de week van de Omgevingswet. Er is gestart met de voorbereidingen op het omgevingsplan. Al doende leren we in verschillende informatie- en werksessies hoe we met het omgevingsplan van rechtswege moeten werken. In de regio worden de werkprocessen rondom vergunningverlening uitgewerkt. Intern wordt daarop aangesloten door het proces rondom de behandeling van ruimtelijke initiatieven aan te passen. Daar is een start mee gemaakt. Ook zijn werkzaamheden aan een aantal aan te passen verordeningen verricht, waaronder de leges en APV. Een drietal verplichte raadsbesluiten is aan de raad voorgelegd. Een besluit wordt binnenkort genomen. In overleg met de softwareleveranciers is een start gemaakt met vragenbomen en aanvraagformulieren die digitaal beschikbaar moeten zijn. Ook diverse praktische zaken zijn opgepakt, zoals de aanpassing van standaardbrieven en sjablonen.

Stand van zaken Jaarrekening

De werkzaamheden voor de Omgevingswet zijn sterk beïnvloed door de onzekerheid over inwerkingtreding. Vooral nog is de datum van inwerkingtreding 1 juli 2023, maar daar is grote onzekerheid over. Volgens verwachting wordt dit op zijn vroegst 1 januari 2024. Er is in 2022 toegewerkt naar de minimale verplichtingen waaraan voldaan moet zijn voor inwerkingtreding van de wet, maar de laatste stappen en besluiten moeten nog genomen worden. Dat kan ook pas net voor inwerkingtreding van de wet. De legesverordening is een goed voorbeeld. Een concept is gereed, maar vaststelling kan pas plaatsvinden net voor inwerkingtreding. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor het bevoegdhedenbesluit, de verordening nadeelcompensatie, de apv en nog een aantal andere besluiten en documenten.

De software is aangesloten en de vereiste acties om er mee te kunnen werken zijn uitgevoerd. Operationeel wordt de software pas na inwerkingtreding.

Naast de minimale verplichtingen, zijn ook vervolgstappen gezet op een aantal hoofdthema's. De omgevingsvisie is in de volgende fase beland, de fase van het koersdocument. Naar verwachting wordt dit in het voorjaar van 2023 vastgesteld.

De regionale werkprocessen rondom aanvragen en meldingen zijn uitgewerkt. De eerste oefensessies hebben plaatsgevonden.

We werken inmiddels intern een tijdje met de regiekamer, waarin we initiatieven op een andere manier, integraal en samen met elkaar behandelen. Dezelfde werkwijze proberen we op alle niveaus in te bedden. De eerste stappen daartoe zijn in 2022 gezet.

Regionaal is een werkgroep gestart met communicatie intern en extern over de gevolgen van de nieuwe wet. Ook is regionaal samengewerkt aan nieuwe inhoud voor de websites van de verschillende gemeenten.

Het theoretische deel van de werksessies over het omgevingsplan is afgerond.

Het regionale VTH-beleid is door de verschillende raden vastgesteld.

Diverse trainingen en opleidingen zijn afgerond in 2022.

3.5.4 Onze opdrachten naar de ODRN blijven duidelijk en inhoud en financiën zijn blijvend in evenwicht.

Het verbetertraject dat in 2019/2020 is ingezet zal ook doorlopen in 2022. Met name op het gebied van nieuwe ontwikkelingen wordt 2022 een belangrijk jaar omdat de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging wordt verwacht. Dit betekent veel om- en bijscholing van de medewerkers.

Ook voor 2022 zal kritisch gekeken worden naar het takenpakket dat we afnemen van de ODRN. Het plan is om een lijst met wettelijke taken te laten opstellen door de ODRN en het werkplan daaraan te toetsen.

De lijn die in 2020 is ingezet om een hoger uurtarief te rekenen voor meerwerk is niet doorgezet. Er wordt wel van de ODRN verwacht dat ze regelmatig rapporteren over de realisatie op het werkplan middels een klantrapportage. Daarvoor zijn nu drie vaste momenten in het jaar genomen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen ontwikkelingen

Stand van zaken Jaarrekening

De lijst met wettelijke taken is opgesteld. Wat hier uit blijkt en eigenlijk ook wel verwacht werd is dat met name de BRIKS taken niet wettelijk belegd hoeven worden bij ODRN. Echter het college heeft recent besloten deze toch bij de ODRN te blijven beleggen. Daartegenover staat wel dat er gezocht wordt naar samenwerking met Beuningen, Heumen en de Provincie om de kwaliteit en dienstverlening van ODRN te verbeteren. Dit hebben wij ook duidelijk met ODRN gecommuniceerd en ODRN zit ook aan tafel bij die gesprekken. Voor 2023 is een werkprogramma vastgesteld. Het is derhalve weer mogelijk om van de dienstverlening van ODRN gebruik te maken. Vanaf het werkplan 2023 rekenen we af op basis van daadwerkelijk gemaakte uren, niet meer op gecalculerde producten. Dit is wederom een verbetering in de afspraken met de ODRN.

3.6.1 Door goede regionale samenwerking bereiken we meer op toerisme

We werken op verschillende niveaus samen in de regio om onze toeristische doelen te bereiken. We doen dit met (één of meerdere) gemeenten op thema's, met 7 gemeenten in het Rijk van Nijmegen en met 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen.

Samen met de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen werken we aan een uitvoeringsplan dat gekoppeld is aan het Toeristisch Toekomstperspectief; "toerisme in balans". Toerisme is geen doel op zich maar een middel om de leefbaarheid te verbeteren. Hiervan profiteren zowel inwoners als bezoekers. Denk aan thema's als fiets- en wandelnetwerk, een Green Destination (een duurzame toeristische bestemming), zorgtoerisme en herinneringstoerisme.

Dit uitvoeringsplan helpt de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen om projectmatig beter te kunnen samenwerken. Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen en de Provincie Gelderland werken met de gemeenten samen aan dit uitvoeringsplan.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Binnen de Opgave Ontspannen Regio, speerpunt Duurzaam Toerisme zijn de volgende onderwerpen en activiteiten actueel: een uniform wandelnetwerk in Gelderland, een vitaliteitsonderzoek en belevingsgebieden zijn gestart.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2022 hebben we vanuit de opgave Ontspannen Regio, duurzaam toerisme van de Groene Metropoolregio een onderzoek laten uitvoeren naar de vitaliteit van de dag-en verblijfsrecreatie. Veel ondernemers in onze gemeente hebben hieraan meegewerkt. De uitkomsten van dit onderzoek worden bekend in het eerste half jaar van 2023.

Het onderzoek vanuit dezelfde opgave naar belevingsgebieden en verhaallijnen is ook afgerond in 2022. We maken keuzes welke verhaallijnen kansrijk zijn voor de gehele regio of deelregio's. Vervolg hierop is in 2023.

In 2022 is voor het aansluiten van de gemeente Berg en Dal op een uniform wandelnetwerk in de provincie Gelderland budget beschikbaar gesteld vanuit de Opgave Ontspannen Regio. De cofinanciering die hiervoor nodig is, hebben wij lokaal geregeld in 2022. In 2023 kunnen we een begin maken met het aansluiten op het uniforme wandelnetwerk.

3.6.2 Toeristen die zorg nodig hebben, kunnen op vakantie in onze gemeente.

Wij willen een gastvrije en toegankelijke gemeente zijn. Dat doen we op verschillende manieren, onder andere door in te zetten op kennis en bewustwording over het onderwerp toegankelijkheid bij ondernemers. Dit doen we in samenwerking met de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal, de organisatie Ongehinderd en de Wmo Adviesraad. We gebruiken hiervoor onder andere een nieuwsbrief en kennis- en netwerkbijeenkomsten. Verder stimuleren we de ontwikkeling van toegankelijke routes en doen we mee aan landelijke acties zoals de Week van de Toegankelijkheid en initiatieven zoals de Hoge Nood App. Het toegankelijke aanbod bundelen we op www.zorgeloosopvakantie.nl.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op 16 maart was de kick-off van de pilot Toegankelijke bestemming. Dit is een project van diverse partijen als regio Rijk van Nijmegen, regio Vechtdal en Achterhoek in samenwerking met de Community Toegankelijke Recreatie en de Provincie Gelderland. Met de uitkomsten willen de regio's bestemmingen helpen toegankelijker te worden.

In de nieuwe minimap met toeristische toppers is expliciet aandacht gegeven aan toegankelijk toerisme.

Het project 4 dagen wandelen voor iedereen door het Rijk van Nijmegen vordert. Dit zijn toegankelijke routes die mogelijk zijn gemaakt door een subsidie van het Fiets en Wandelfonds. Dit is naar verwachting in het tweede kwartaal 2022 klaar.

Stand van zaken Jaarrekening

Het project 4 dagen wandelen voor iedereen door het Rijk van Nijmegen is afgerond. [Bekendmaking](#) hiervan was in de Thornsche Molen. In het informatieboekje staan 6 toegankelijke routes in het Rijk van Nijmegen. De [informatieboekjes](#) liggen bij de VVV en diverse ondernemers in het Rijk van Nijmegen. De routes zijn ook te vinden op www.zorgeloosopvakantie.nl.

Berg en Dal heeft van 3 tot en met 8 oktober meegedaan met de Week van de Toegankelijkheid met diverse activiteiten waaronder een experience om blind/ slechtziend te zijn van [muZIEum op het marktplein in Groesbeek](#). Deze was voor bezoekers aan de markt maar is ook gedeeld met onze eigen organisatie (collega, raad en medewerkers). Daarnaast hebben Pannenkoekenrestaurant De Duivelsberg en buurtsoepie Millingen meegedaan met een activiteit.

Wij hebben in 2022 samen met een aantal andere partijen zoals Joint Projects, provincie Gelderland meegedaan aan het project toegankelijke bestemming. Met de uitkomsten hiervan gaan we samen met de sector verder verder aan de slag. Info: [Toegankelijke recreatie gebaat bij een regionale aanpak - Pretwerk](#)

Bij de ontwikkeling van Dorpsommetjes is er aandacht voor mogelijkheden om rolstoeltoegankelijke routes of delen hiervan te maken. De ommetjes Ooij en Breedeweg zijn in 2022 afgerond. In deze informatiefolders staat welk deel van het ommetje rolstoeltoegankelijk is.

We zetten in op bekendheid van Berg en Dal als toegankelijke bestemming, zoals bijvoorbeeld in de [vakantie-editie van Support Magazine](#). Maar ook in Wandelkrant Te Voet geven we hieraan regelmatig aandacht, bijvoorbeeld op bladzijde 46-47 van deze [wandelspecial](#).

3.6.3 Wandelaars en fietsers weten onze gemeente te vinden.

Wandelaars: We hebben in 2020 meegedaan aan de wedstrijd “wandelgemeente van het jaar” en zijn uitverkozen tot Wandelgemeente van het jaar 2020. Tot in ieder geval april 2022 publiceren wij samen met wandelkrant Te Voet over het mooie wandelaanbod in onze gemeente. Daarnaast besteden wij via lokale, regionale en landelijke kanalen aandacht aan deze nominatie.

Afhankelijk van de behoefte, realiseren we nog meer dorpsommetjes, samen met inwoners uit onze dorpen. We zorgen ervoor dat er ook routes en/of wandelmogelijkheden toegankelijk zijn voor mindervaliden en dat deze goed gevonden kunnen worden.

Wij onderzoeken samen met de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal de mogelijkheden voor een Herfstwandeleweek in Berg en Dal.

Fietsers: Wij ontwikkelen samen met de Stichting Toerisme en Recreatie thematische fietsroutes. Hiermee maken we het fietsaanbod in onze gemeente aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers.

Berg en Dal wil een aantrekkelijke fietsgemeente zijn. We staan nu in de top 100 van de Fietsersbond (plaats 62): <https://www.fietsersbond.nl/fietsstad2020/fietsstad-2020-de-top-100/>. We willen in ons fietsaanbod verbeteren met het doel dat eindigen in de top 10 van Fietsstad van het jaar. Meedoen aan een competitie blijkt een heel goed instrument om partijen te verenigen en het aanbod in orde te maken. We betrekken hierbij lokale fietsexperts zoals de Fietsersbond Nijmegen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De laatste dorpsommetjes zijn in ontwikkeling.

Maandelijks zetten we via Te Voet een wandelroute in de schijnwerpers.

We onderzoeken de meerwaarde van meedoen aan een uniform wandelnetwerk in de provincie Gelderland.

De laatste hand wordt gelegd aan drie fiets-streekproductenroutes met de thema's: streekproducten door 't Laag, Groente- & Fruitroute en Wijnroute. Producenten van streekproducten worden verbonden met locaties waar je deze kunt proeven. Deze routes zijn klaar in het tweede kwartaal van 2022. Het toevoegen van dergelijke fietsroutes maakt ons een aantrekkelijker fietsbestemming.

Stand van zaken Jaarrekening

De fietsroutes langs streekproductenroutes in Berg en Dal onder de naam Kweek uit de Streek zijn klaar. Deze zijn te vinden op www.vvbergendal.nl en als [informatieboekje](#) bij de VVV en diverse ondernemers verkrijgbaar. Met deze Streekproductenroutes hebben we meegedaan aan de [Good Practice Stories van Green Destination](#). Dit initiatief is beoordeeld met een plek in de top 100 van duurzame bestemmingen.

De succesvolle Berg en Dalse Kroegjesroute voor wandelaars krijgt een vervolg met een fietseditie. De voorbereidingen met ondernemers zijn gestart in 2022. Deze zijn in het eerste kwartaal van 2023 klaar.

De populaire wandelroutes Kabouterroute en N70 in Beek-Ubbergen hebben een nieuw routeboekje. Beiden op duurzaam papier gedrukt. De routes worden goed onderhouden door verschillende partijen (Staatsbosbeheer, Geldersch Landschap en onze gemeente).

In 2022 hebben we een [Struingids Berg en Dal](#) gemaakt. Op 22 mei is in aanwezigheid van veel belangstellenden de Struingids [gepresenteerd](#) in de Waard van Kekerdom. Aansluitend waren er een aantal excursies met lokale gidsen. In de Struingids staan verhalen over de natuur, historie, cultuur en mooie wandelsuggesties. Het is een zeer complete gids voor diverse doelgroepen. Veel lokale partijen en ondernemers zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van de gids. De Struingids is te vinden op www.wandeleninbergendal.nl en bij de VVV en diverse ondernemers in de regio.

We hebben de Herfst Wandelweken georganiseerd. Veel lokale wandelexcursies zijn in die weken aangeboden. Dit heeft veel aandacht voor wandelen in Berg en Dal opgeleverd. [Genieten van Herfst Wandelweken in Berg en Dal \(tevoetonline.nl\)](https://tevoetonline.nl).

De website www.wandeleninbergendal.nl is voortdurend in ontwikkeling. Inmiddels staan er al 62 wandelingen van verschillende lengtes en met verschillende thema's op deze website.

3.6.4 We bewegen met de consument mee; we veranderen onze definitie van goed Gastheerschap.

Het gastheerschap verandert omdat de wens van de consument verandert. Bij gastheerschap gaat het om alle aspecten van daadwerkelijke ontvangst van een bezoeker in onze regio. Gastheerschap omvat zowel de online vorm (apps, websites en social media-kanalen) als de fysieke vorm (VVV's). Goed gastheerschap is belangrijk omdat je daarmee de consument kan informeren en inspireren, maar ook sturen. Daarom gaan wij opnieuw invulling geven aan het gastheerschap, passend bij onze gemeente en het Rijk van Nijmegen. Wij werken daarbij samen met diverse partijen zoals Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen, Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal en de regiogemeenten. In 2022 weten wij hoe actueel gastheerschap eruitziet voor Berg en Dal (en het Rijk van Nijmegen) en wat de kosten hiervan zijn.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er komen Toeristische Informatie Punten (TIP's) in de gemeente Berg en Dal. Deze punten zijn bij ondernemers of bezoeklocaties (bijvoorbeeld een museum). In het eerste half jaar benaderen wij een aantal ondernemers die hieraan willen meewerken. In Mook en Middelaar zijn de eerste TIP's al geplaatst.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2022 hebben we een locatie voor een eerste TIP in onze gemeente met diverse partijen verkend. Deze gaan we in het eerste kwartaal van 2023 in Millingen aan de Rijn plaatsen. Andere informatiepunten volgen in 2023.

3.6.5 Berg en Dal wordt een Green Destination.

Green Destinations is een middel om duurzaamheid en toerisme te verbinden. Vanuit toeristisch oogpunt biedt het kansen om ons te positioneren en verder te ontwikkelen als groene, duurzame bestemming en daarmee een nieuwe doelgroep te bereiken. Vanuit duurzaamheid biedt het kansen om de toeristische sector te motiveren en activeren om te verduurzamen met aandacht voor de thema's milieu, mens, landschap, cultuur.

Wij zijn gestart met 2 pilots bij toeristische ondernemingen. Doel hiervan is het verminderen, beter scheiden en afvoeren van afval. De aanbevelingen uit dit onderzoek delen we met de toeristische ondernemers.

Wij bieden een selectie van lokale evenementen aan hen te helpen hun evenement te verduurzamen. We streven ernaar dat in 2022 de eerste maatregelen zijn ingevoerd.

In 2022 nemen we het onderwerp "duurzaam toerisme" integraal op in de nieuwe Kadernota Toerisme.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De pilot met afvalbeperking en betere scheiding en –inzameling ronden we in de eerste helft van 2022 af. De uitkomsten delen wij met de toeristische sector.

De eerste evenementen hebben zich gemeld voor ondersteuning bij verduurzaming van hun evenementen.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2022 hebben we gewerkt aan de herbeoordeling van de Green Destination Award van 2020. In het eerste half jaar van 2023 krijgen we een reactie op deze beoordeling met aanbevelingen voor het vervolg.

De pilot afvalbesparing en betere scheiding hebben we in 2022 bij 2 ondernemers afgerond. Samen met uit te zetten projecten via RvN@ verkennen we de mogelijkheden om deze kennis te delen met het MKB.

Via fietsroutes langs streekproducten in Berg en Dal onder de naam Kweek uit de Streek vergroten we de bekendheid van en de beleefbaarheid van deze producten. Hierop gaan we een vervolg geven. Hoe dit eruit ziet, gaan we verder verkennen met de STER en producenten van streekproducten.

We hebben de evenementen die meedoen aan het verduurzamen van hun evenement in 2022 een duurzaamheidskeuzemenu aangeboden. Daarbij konden ze gebruik maken van een kleine financiële bijdrage voor maatregelen en ondersteuning krijgen in de vorm van advies van een duurzaamheidsadviseur. Een aantal evenementen heeft gebruik gemaakt van dit aanbod. In 2022 hebben we geëvalueerd hoe we de evenementen verder kunnen ondersteunen. Hieraan geven we in 2023 vervolg.

3.6.6 We hebben een (extra) seizoens fiets-voetveer tussen Bemmelen en Ooij.

Stichting Uiterwaarde exploiteert voor diverse gemeenten al diverse veren. Zij willen ook dit seizoens fiets-voetveer tussen Bemmelen en Ooij exploiteren voor de gemeenten Lingewaard en Berg en Dal.

De vergunningen bij Rijkswaterstaat zijn in 2021 ingediend. Als er geen formele bezwaren zijn en we in Q3 of Q4 van 2021 incidenteel en structureel budget kunnen regelen, kunnen we in 2022 varen. Of dit gaat lukken hangt dus nog van een aantal factoren af.

Ter hoogte van de locatie van het veer zijn cultuurhistorische sporen te vinden van de IJssellinie en de Mauritslinie. Via het veer willen we deze met de gemeenten Lingewaard en Zevenaar en Stichting Beleef onze Waal zichtbaar en beleefbaar maken. Het fiets-voetveer draagt dus bij aan uiteenlopende opgaven van onze gemeente.

Dit veer betekent een uitbreiding van het toeristisch/ recreatieve aanbod voor bezoekers en inwoners en zorgt voor een nieuwe oeververbinding waarmee we onze gemeente als fiets- en wandelgemeente nóg beter op de kaart kunnen zetten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Dit onderwerp is van de raadsagenda gehaald in het eerste kwartaal van 2022. Op z'n vroegst is het mogelijk het veer in 2023 in de vaart te nemen. We geven in de zomer een vervolg aan dit traject.

Stand van zaken Jaarrekening

Wij hebben op verzoek van de raad een nieuwe marktconsultatie voor potentiële exploitanten voor het fiets-voetveer Bemmelen-Ooij gestart. Hiervoor zijn geen aanmeldingen ontvangen. Op dit moment zijn er geen partijen beschikbaar die het veer willen en kunnen exploiteren. Met name beschikbaar personeel is een belemmering.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 Actueel	Rekening 2022	Vershil Begroting Rekening
Lasten	-8.486	-8.226	-11.213	-9.422	1.791
Baten	3.195	2.422	2.501	4.212	1.711
Totaal programma	-5.291	-5.804	-8.712	-5.210	3.502

Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening op dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Vershil	I/S/RES
Bestuur	- Het integriteitsonderzoek raad is in 2022 niet afgerond. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	30	I
	- Lagere loonkosten griffie door later invullen vacature medewerker griffie	24	I
	- De dotatie in 2022 voor de pensioenopbouw van de huidige wethouders is € 100.000 lager. Daarnaast is er € 455.000 vrijgevallen door de extreme stijging van de rekenrente.	555	I
Burgerzaken	- Er zijn minder huwelijken geweest. Daardoor is de legesopbrengst lager.	-21	I
	- Het extra geld dat we hebben gekregen voor het organiseren van de verkiezingen is niet helemaal uitgegeven. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover. Zie ook programma Ons Geld.	11	I/RES
Economische ontwikkeling	- Een aantal projecten hebben wat vertraging opgelopen waardoor de kosten niet zijn gemaakt. Deze projecten pakken we in 2023 op.	31	I
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- Met het actualiseren van de grondexploitaties blijkt dat bij de Mies het resultaat negatief moet worden bijgesteld. In het verleden hebben we winst moeten nemen. Nu moeten we onze voorziening ophogen met het aanvullende verlies.	-18	I
	- De laatste kavel op bedrijventerrein Lieskes Wengs is verkocht. De verkoopprijs is hoger dan de waarde waarvoor deze op de balans stond.	28	I
	- We hebben in 2022 meer kavels verkocht dan verwacht. Daarom moeten we tussentijds winst nemen op de locatie Bedrijventerrein Hulsbeek.	224	I
Toerisme	- Er zijn een aantal projecten niet doorgedaan en na Corona zijn er dit jaar ook minder aanvragen geweest voor bijdragen/subsidies.	46	I
	- Hogere opbrengst Toeristenbelasting over 2021.	76	I

	- Hogere bijdrage Munitax op basis van afrekening 2022	-16	I
Musea	- Voor Museumpark Orientalis was een restantbudget van € 400.000 beschikbaar. Hiervan is niks besteed. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	400	I/RES
Arbeidsparticipatie	- De coronagelden voor re-integratietrajecten zijn deels in 2022 niet ingezet. Het niet bestede geld hevelen we over naar 2023. Zie ook programma Ons Geld voor aanwending van de reserve lopende projecten.	408	I/RES
	- Voor de geraamde re-integratietrajecten 2022 is minder uitgegeven.	15	I
	Voor de Pilot Veranderingopgave inburgering is €21.000 uitgegeven. Deze uitgaaf komt ten laste van de reserve lopende projecten. Voor aanwending van deze reserve zie programma Ons geld.	21	I/RES
	Het rijksge­ld om alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden op het gebied van opvang, huisvesting en integratie is in 2022 niet ingezet. Dit geld hevelen we over naar 2023. Zie ook programma Ons Geld voor storting de reserve lopende projecten.	53	I/RES
	In 2022 zijn minder kosten gemaakt voor de inburgeringstrajecten doordat de nieuwe wet inburgering later in werking treedt.	46	I
Ruimtelijke ordening	- Er zijn dit jaar veel anterieure overeenkomsten met initiatiefnemers afgesloten die niet voorzien waren. Dit betekent een voordeel.	65	I
	- In 2022 was geld beschikbaar voor het project vitale vakantieparken. Dit project loopt door in 2023. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	250	I/RES
	- Lagere investeringsbijdrage Project Omgevingswet. Door uitstel van de wet is het project vertraagd. Ook de uitgaven verschuiven deels naar de toekomst. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	174	I/RES
	- In 2022 hebben we van het Rijk extra geld gekregen voor de invoering Omgevingswet. Dit project loopt door in 2023. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	343	I/RES
Grondexploitaties	Dit bedrag bestaat uit twee onderdelen. De afsluiting van grondexploitatie Kloosterpad West. Daarnaast is er een voordeel doordat we een bijdrage voor de ontwikkeling spoorlaan niet meer hoeven af te dragen.	105	I

Bouwvergunningen	<ul style="list-style-type: none"> - Dit voordeel heeft verschillende oorzaken: - Budgetoverheveling van 2021 welke niet is ingezet € 18.000. - Extra budget voor de invoering van de Wet kwaliteitsborging bouw. De kosten zijn niet gemaakt in 2022 € 59.000. - Handhavingsbudget natuur en landschap is in 2022 niet ingezet € 20.000. - Bijstelling budget in verband met uitstel omgevingswet. Deze kosten zijn niet gemaakt. - Een lagere inzet dan gepland in het werkplan. 	144	I
	<ul style="list-style-type: none"> - Hogere legesopbrengst dan de raming door enkele grote projecten die in 2022 zijn aangevraagd. Het is lastig om deze grotere legesopbrengst exact in het juiste jaar in te schatten. 	100	I
Salaris- en inhuurkosten	<ul style="list-style-type: none"> - Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt. 	395	I
Diverse verschillen		13	
Totaal Programma Onze gemeente		3.502	

Beleidskaders

Wet gemeenschappelijke regelingen

Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen

Nadere regels en beleidsregels Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen

Financiële verordening Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen 2015

Inkoopbeleid MGR 2017

Arbeidsmarkt- en Re-integratiebeleid 2020 t/m 2023 Rijk van Nijmegen: 'Werk Voorop'

Het Werkbedrijf

Werkzoekende

Sociaal maatschappelijke toekomstvisie

Sterke werkwoorden

Werk is de uitkomst

Visie document Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

Structuurvisie Berg en Dal

Economische Visie Hier wordt gewerkt

Kadernota Toerisme Van trots naar topbestemming

Integraal toezicht en handhavingsbeleid

Notitie grondexploitatie van de commissie BBV
Strategische agenda 2020 Euregio

Actieplan wonen Berg en Dal 2020

Verbonden partijen

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	R. Barber
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur
Deelnemers	18 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

De vervoersorganisatie heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers.

De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de vervoersorganisatie.

Visie

De BVO DRAN is een gemeenschappelijke regeling van de 18 gemeenten in de regio Arnhem en Nijmegen. De BVO DRAN koopt voor de gemeenten het doelgroepenvervoer in (Wmo-, leerlingen-, dagbestedings- en Jeugdwetvervoer) en ziet toe op de uitvoering ervan.

Beleidsvoornemens

De achttien gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen en de provincie Gelderland werken samen aan het regionale doelgroepenvervoer. Doelgroepenvervoer is vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. De samenwerkende gemeenten hebben hiervoor de Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen opgericht.

De vervoersorganisatie brengt de belangen van de gemeenten samen op het gebied van aanvullend vervoer. Samen werken de gemeenten aan het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken vervoersysteem. Dit vervoer rijdt per 1 september 2016 onder de naam Avan. Het houdt rekening met de mogelijkheden van de reizigers en hun sociale netwerk. En het bedient ook het buitengebied en de kleine kernen, met optimale aansluiting op het reguliere openbaar vervoer. In de vervoersorganisatie sturen en beheersen de gemeenten samen de uitvoering en ondersteunende processen voor dit aanvullend openbaar vervoer.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-743	-934	-834
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	4,5%		3,8%
Resultaat verbonden partij	0		0

Omvang eigen vermogen verbonden partij	0	0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	10.608	10.250

Toelichting

De cijfers zijn afkomstig uit de MJPB 2023-2026 van het BVO DRAN en de Jaarrekening 2021.

Ontwikkelingen

Per 1 juni 2020 zijn er nieuwe contracten afgesloten met vervoerders en zijn we overgestapt naar een callcentermodel in plaats van een regiemodel. Dit houdt onder meer in dat de BVO DRAN nu zelf managementrapportages opstelt en monitoringsinstrumenten gaat ontwikkelen. Doel hiervan is meer inzicht verkrijgen in vervoersbehoefte en oneigenlijk gebruik van de vervoerspas tegengaan. Verder wordt de planning van het vervoer meer aan de vervoersbedrijven over gelaten.

In december 2020 is er een rapportage opgeleverd van een marktonderzoek. Hieruit zijn een aantal mogelijke maatregelen naar voren gekomen om de kosten te beheersen. Deze zijn in de thema-avond van 23 maart 2021 met uw raad gedeeld. Zo gaat de vervoersorganisatie onder andere aan de slag met het terugdringen van loosmeldingen.

Zowel 2020 als 2021 zijn vanwege de coronacrisis atypische jaren geweest. Daar hebben zowel de vervoersorganisatie als onze eigen uitvoering de gevolgen van ondervonden. Vooralsnog is er sprake van een overschot op het vraagafhankelijke doelgroepenvervoer. Daarom zullen wij pas later in het jaar bij uw raad terugkomen met eventuele vervolgmaatregelen.

Risico's

De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een "open einde" systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Zodoende moet er periodiek inzicht zijn in het volume van het aantal ritten en moeten de gevolgen van verwachte toenames van ritten tijdig worden gecommuniceerd met de gemeente. Op dit moment is het nog niet mogelijk aan het risico een concreet bedrag te koppelen.

Euregio (Rhein-Waal)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Kleve
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Euregioraad
Deelnemers	Duitse en Nederlandse gemeenten, regionale overheden

Openbaar en gemeentelijk belang

Stimuleren van de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duits grensgebied.

Visie

De Euregio Rijn-Waal geldt als pleitbezorger voor de gehele grensregio. Wij zetten ons bij Nederlandse, Duitse en Europese instellingen en organen in voor de belangen van de grensregio, om de grensoverschrijdende toegankelijkheid duurzaam te verbeteren. De belangenbehartiging vindt plaats op alle maatschappelijk relevante gebieden, van economie en infrastructuur tot onderwijs en cultuur.

Daarnaast biedt de Euregio Rijn-Waal ook een platform voor diverse doelgroepen in de regio. Enkele voorbeelden zijn het Euregionale Forum voor Grensoverschrijdende Gezondheidszorg en de Ronde Tafel Openbare Orde en Veiligheid. Ook faciliteert de Euregio Rijn-Waal desgewenst grensoverschrijdende ad-hoc werkgroepen rondom diverse actuele thema's.

Beleidsvoornemens

De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, waarbij circa 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten.

De Euregio Rijn-Waal wil zich nog duidelijker positioneren en onderscheiden als expert op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking. De Euregio Rijn-Waal is vertegenwoordigd in vele netwerken aan beide zijden van de grens en heeft veel expertise in huis om grensoverschrijdende vragen te kunnen beantwoorden. De Euregio Rijn-Waal is niet alleen expert op het gebied van het Europese subsidieprogramma's als INTERREG en Eures, maar is ook het aanspreekpunt voor haar inwoners als het gaat om grensoverschrijdend wonen en werken. De Euregio Rijn-Waal faciliteert actief de netwerken op het gebied van onder andere intergemeentelijke samenwerking, gezondheidszorg en openbare orde en veiligheid. Met haar brede kennis wil de Euregio Rijn-Waal haar leden en stakeholders motiveren grensoverschrijdend actief te worden.

Meer beleidsvoornemens zijn te vinden in de Strategische Agenda Euregio 2025+.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-9	-8	-8
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			
Resultaat verbonden partij	-12		-3
Omvang eigen vermogen verbonden partij	1.750		1.747
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	3.338		2.917

Toelichting

Wij betalen een jaarlijkse bijdrage aan de Euregio. Cijfers zijn gebaseerd op basis van de jaarcijfers 2022.

Ontwikkelingen

In november 2020 heeft de Euregioraad de Strategische Agenda 2025+ vastgesteld. Deze Agenda zal de komende jaren de leidraad vormen voor de activiteiten van de Euregio.

In 2022 zal een nieuw Euregionaal Mobiliteitsplan worden vastgesteld.

Risico's

Risico's van enige omvang zijn niet te verwachten. De Euregio heeft een stabiele en solide financiële positie.

Grenzland Draisine GMBH

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Kranenburg (Duitsland)
Verantwoordelijke portefeuille	E. Weijers
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Raad van Toezicht
Deelnemers	Kleve, Kranenburg en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Toeristische exploitatie van het spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve

Visie

Het exploiteren van het spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve.

Beleidsvoornemens

- Mede in het kader van het project "Zorgeloos op Vakantie" en de ambitie een toegankelijke regio te zijn, worden enkele familie-draisinen geschikt gemaakt voor rolstoelgebruikers. De drie Draisinestations in Groesbeek, Kranenburg en Kleef krijgen een rolstoel oprit. Daarnaast geeft de Grenzland Draisine GmbH vanaf 2018 meer aandacht aan promotie in Nederland.
- Nieuw: Door corona heeft de draisine/fietstrein moeilijke jaren achter de rug. De organisatie probeert zoveel mogelijk bezoekers via de Nederlandse en Duitse markt aan te trekken door zichtbaar en aantrekkelijk (w.o. toegankelijk) te zijn. Ook probeert de organisatie nieuwe samenwerkingen te realiseren met de toeristische ondernemers, o.a. via de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>		
	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij		0	0
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	33,33%		33,33%
Resultaat verbonden partij	-77		1
Omvang eigen vermogen verbonden partij	48		48
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	57		54

Toelichting

In 2020 en 2021 is de organisatie in aanmerking gekomen voor eenmalige steun in verband met misgelopen inkomsten door corona. In 2020 was de (eenmalige) bijdrage € 35.000 en in 2021 € 30.000. Een deel van deze steun kon worden gedeclareerd uit het coronafonds van de provincie. De bezoekersaantallen in 2022 zijn weer stijgend, circa 22.000 gasten.

Ontwikkelingen

Vanwege corona heeft de fietstrein in 2020 en 2021 weinig gasten kunnen ontvangen. De fietstrein heeft onvoldoende reserves om dit tekort aan inkomsten op te vangen. Ook op andere manieren konden ze deze tekorten niet opvangen, bv via steun van de Duitse overheid. Daarom vroeg de fietstrein in 2020 en 2021 aan de deelnemende gemeenten een eenmalig bijdrage. De drie gemeenten hebben deze bijdrage toegekend. De tekorten zijn volledig toe te rekenen aan de Coronacrisis.

In 2022 gaat de Draisine GmbH hun aanbod uitbreiden met avondritten in de zomerperiode en themaritten in het najaar, bijvoorbeeld tijdens Halloween. Ook wordt een deel van de familie-draisinen voorzien van elektrische ondersteuning en een overkapping.

Risico's

We verwachten dat de organisatie weer voldoende bezoekers kan aantrekken als de crisis achter de rug is. Omdat dit op voorhand niet met zekerheid te zeggen is, is dit een klein risico. Het jaar 2022 laat gunstige bezoekersaantallen zien.

Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	18 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

Na de opheffing van de Stadsregio Arnhem – Nijmegen is in de regio Arnhem-Nijmegen de wens blijven bestaan om op een aantal gebieden samen te blijven werken. Dit zijn de gebieden economie, wonen, mobiliteit en duurzaamheid. Deze samenwerking is geregeld in een lichte vorm van een gemeenschappelijke regeling: het Gemeenschappelijk Orgaan (GO).

Het GO richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de Arnhem Nijmegen City Region, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het doel van het GO is om op de gebieden economie, mobiliteit, wonen en duurzaamheid het beleid onderling en met de provincie af te stemmen.

Het GO bestaat uit een Bestuurlijk Overleg (hier nemen over het algemeen de burgemeesters in plaats). Onder dit Bestuurlijk Overleg hangen 4 regionale portefeuillehoudersoverleggen: economie, wonen, duurzaamheid en mobiliteit.

Visie

De regionale agenda Arnhem-Nijmegen 2022 hangt sterk samen met de visie Groene Metropoolregio. De visie beschrijft de uitdagingen waar we als 18 regiogemeenten afzonderlijk en als regio gezamenlijk voor staan. Vanuit de ambitie van kwalitatieve groei zijn in de regionale agenda deze gemeentelijke uitdagingen gegroepeerd in een vijftal opgaven, die onderling met elkaar samenhangen en de basis vormen voor een krachtenbundeling van gemeenten door samenwerking.

De vijf opgaven zijn:

- De Productieve regio
- De Verbonden regio
- De Circulaire regio
- De Ontspannen regio
- De Groene groeiregio

Beleidsvoornemens

Zie regionale Visie en regionale Agenda.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-61	-65	-148
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	4,46%		4,45%
Resultaat verbonden partij	331		157
Omvang eigen vermogen verbonden partij	331		347
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.364		4.928

Toelichting

Bedragen zijn afkomstig van de jaarcijfers 2022.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen worden meegenomen in de jaarlijkse actualisatieronde van de regionale opgaven.

Risico's

- Meedoen aan de opgaven is niet verplicht. Hierdoor kan er in theorie een 'lappendeken' ontstaan van gemeenten die wel en niet aan een bepaalde opgave meedoen. Jaarlijks nemen de 18 raden daarover een besluit. Alleen Mook en Middelaar en Montferland doen in de periode 2023 – 2024 niet aan alle opgaven mee, wegens oriëntatie op andere regio's.
- De samenwerking vraagt een flink financieel commitment van gemeenten. Hier staat tegenover dat grote maatschappelijke opgaven met meer slagkracht kunnen worden aangepakt en hiervoor meer bijdragen uit Arnhem, Den Haag en Brussel kunnen worden binnengehaald. Mede gezien de stevige financiële inzet moeten we daarom scherp blijven op de resultaten die de samenwerking voor onze regio, onze gemeente en onze inwoners oplevert.
- Niet meedoen met een opgave leidt tot verlies van invloed en zeggenschap op het terrein van deze opgave.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I.v.d.Scheur / A. ten Westeneind / R. Barber
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Dagelijks Bestuur/ Lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Mook en Middelaar, Wijchen, Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

De MGR heeft twee modules, het Werkbedrijf en IRvN. De gemeente Berg en Dal is deelnemer in beide modules. Het Werkbedrijf voert voor de regiogemeenten de wettelijke re-integratie taken uit op grond van de Participatiewet. Daarnaast voert ze de wettelijke taken uit op grond van de Wet sociale werkvoorziening. De module IRvN voert een aantal ICT-taken uit voor de regiogemeenten.

Visie

In het koersdocument "In een goede relatie geef je elkaar de ruimte" staat een aantal principes gedefinieerd voor regionale samenwerking. Principes die tot stand zijn gekomen na een traject van ruim 2 jaar met raden en colleges:

1. Samenwerking haalt het maximale uit de uitvoering.
2. Samenwerking laat beleid een lokale aangelegenheid.
3. Samenwerking levert geen bestuurlijke drukte op.
4. Samenwerking gaat uit van ontkokering en integraliteit.

Het werkbedrijf en ICT Rijk van Nijmegen staan als modules van de MGR voor de uitdaging vorm te geven aan de eerste twee principes. Het is aan de MGR om invulling te geven aan de laatste twee principes. Dit wordt onder meer gedaan door de platformfunctie, waarmee gesprekken op het niveau van het Rijk van Nijmegen over thema's die meerdere gemeenten aangaan gefaciliteerd kunnen worden. Ook de overige ondersteuning van het bestuur, breder dan alleen voor wat betreft de invulling van de platformfunctie, valt onder dit kopje. Hiermee is er aansluiting bij de praktijk, waarin dit ook geen gescheiden taken en werkzaamheden betreft.

Beleidsvoornemens

Met betrekking tot het Werkbedrijf zijn de voornemens:

- Meer arbeidsgehandicapten aan de slag.
- Dienstverlening aan statushouders.
- Invullen wettelijke verplichting beschut Werk Participatiewet.
- Verbeteren samenspel met afdelingen Inkomen en participatieconsulenten.
- De toegevoegde waarde per SW-medewerker wordt zoveel mogelijk op peil gehouden, ondanks het feit dat de inzetbaarheid van deze groep onder druk staat.
- Terugdringen van het hoge ziekteverzuim.
- Verder bouwen aan de keten van loonvormende arbeid.
- Kandidaten die zich ontwikkelen in de niet-loonvormende keten, de stap naar de loonvormende keten te laten zetten. Iemand die door bepaalde omstandigheden niet meer in staat is tot loonvormende arbeid, toe te leiden naar de lokale situatie voor een niet-loonvormende activiteit.

Met betrekking tot het IRvN zijn de voornemens

- Het volgen en vertalen van technologische trends en ontwikkelingen;
- Het toepassen van de landelijke wet- en regelgeving, met name op het gebied van informatieveiligheid;
- Verdere ontwikkeling van regionale ondersteuning en samenwerking;
- Het anticiperen op arbeidsmarktontwikkeling;
- Het investeren in interne kwantitatieve en kwalitatieve personeelsopbouw.

Met betrekking tot de platformfunctie zijn de voornemens:

- In samenwerking met de Agendacommissie drie regionale (raads)bijeenkomsten organiseren;
- De platformfunctie te evalueren en verbeteringen door te voeren.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-7.291	-6.955	6.815
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	9,38%		8,56%
Resultaat verbonden partij	0		0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0		0

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2023-2026 MGR Rijk van Nijmegen en de jaarstukken van 2022.

Ontwikkelingen

- Er wordt mogelijk een (sterk) aan de MGR gerelateerde detachingsstichting opgericht met als doel om een lastige bemiddelbare categorie werkzoekenden aan structureel werk te helpen. Het kan zijn dat het oprichten van de faciliteit juridisch nu niet meer nodig is doordat 1 juli 2021 de "CAO aan de slag" ingaat. De lastig bemiddelbare kandidaten kunnen met deze CAO mogelijk in dienst worden genomen bij het Werkbedrijf waardoor de stichting niet meer nodig is. Het Werkbedrijf onderzoekt nog of dit inderdaad het geval is.
- Er vinden op dit moment evaluaties plaats van het Werkbedrijf, iRvN en de platformfunctie. Met de uitkomsten van de evaluatie wordt in 2022 aan de slag gegaan.

Risico's

De risico's van het werkbedrijf zijn gekwantificeerd in de begroting van het werkbedrijf. Aangezien het werkbedrijf geen algemene reserve mag aanhouden, moet elke gemeente haar risicodeel in de begroting opnemen. De verwachtingswaarde van de risico's bedraagt € 6,605 mln. en het risico op € 2,554 mln. Ons aandeel bedraagt daarin ongeveer 11%.

Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	A. ten Westeneind
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur/Lid dagelijks bestuur
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal en provincie Gelderland

Openbaar en gemeentelijk belang

De ODRN behartigt de belangen van de deelnemers op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht.

Het doel van de vorming van de ODRN is het bereiken van een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en door bundeling van deze taken de efficiency te verbeteren.

Alle deelnemende gemeenten hebben hun milieutaken ingebracht (verplichting vanuit het Rijk). De gemeente Berg en Dal, gemeente Nijmegen en de provincie Gelderland hebben ook de uitvoering van de bouwtaken (Wabo-breed) ingebracht.

Visie

De opgedragen taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving zodanig uitvoeren dat deze dienstbaar zijn aan veilige fysieke leefomgeving. Hierbij vindt de uitvoering plaats op kwalitatief goed niveau, efficiënt en met het oog voor de klant. Extra aandacht wordt hierbij gegeven aan de risicovolle (bedrijfs)activiteiten in het kader van het toezicht op risicobedrijven en de vergunningverlening bij complexe bedrijven.

Beleidsvoornemens

Bij uitvoering van de taken gelden, naast wettelijke voorschriften, de beleids- en/of toetsingskaders die worden ingebracht door de deelnemers. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk harmonisering van deze beleidskaders om éénduidige werkafspraken te kunnen maken. Een voorbeeld hiervan is het opstellen van een regionaal VTH-beleid. De ODRN bereidt zich voor op de komst van de Omgevingswet.

Er loopt een discussie over de cultuurverandering bij de ODRN naar de 'Ja, mits' houding. Deze verandering sluit ook aan bij de transitie die de komende Omgevingswet van ons vraagt.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-2.117	-2.026	-2.073
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	9,95%		10,50%
Resultaat verbonden partij	599		-613
Omvang eigen vermogen verbonden partij	1.057		1.057
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	4.071		3.035

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van Jaarstukken 2021 en Begroting 2023 en Meerjarenraming 2024-2026 ODRN.

Ontwikkelingen

- Implementatie Omgevingswet
- Implementatie Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)
- Verbeterplan ODRN. De ODRN heeft een ontwikkelplan opgesteld aan de hand van 3 ontwikkellijnen: 1. Zakelijkheid, 2. Gezamenlijkheid en 3. Nieuwe ontwikkelingen.

Risico's

Het totaal van de risico's bedraagt € 1.225.000. Omdat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen passen we een dempingsfactor toe van 0,61. Dit geeft een benodigd weerstandsvermogen van € 735.000. Als dekking voor optredende risico's is binnen de ODRN in de vorm van een algemene reserve € 457.704 beschikbaar. Dit betekent dat er voor een bedrag van € 277.776 (€ 735.000 - € 457.704) geen dekking van de risico's is, en dat over de deelnemers verdeeld wordt. Het aandeel van Berg en Dal hierin bedraagt € 17.317.

Stichting Rijk van Nijmegen@

Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d. Scheur (vanaf 1-1-2021)
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Bestuurslid
Deelnemers	7 gemeenten, provincie Gelderland en de Rabobank

Openbaar en gemeentelijk belang

In onderlinge samenwerking de vele kwaliteiten van het Rijk van Nijmegen aan elkaar te verbinden en te versterken. Het doel van de stichting is de sociaal economische ontwikkeling van onze regio te stimuleren

Visie

Om de sociaal-economische potentie van het MKB in het Rijk van Nijmegen te verzilveren, is het essentieel om de krachten in de regio te verbinden en te versterken in een intensieve samenwerking tussen inwoners, bedrijven, instellingen en gemeenten.

- Op regionaal niveau creëert RvN@ een cultuur van samenwerken, waarin communities over gemeentegrenzen heen samen sociaal-economische uitdagingen aanpakken. Het belang van relaties, partnerschappen en samenwerkingsverbanden is natuurlijk niet nieuw, maar het groeit. Daarom stimuleren ze dat communities hun kennis en ervaringen delen op virtuele en fysieke 'marktplaatsen'.
- RvN@ stimuleert projecten met kennis, toegang tot een groot netwerk en financiële middelen. Ook werven ze nieuwe projecten, die de economie aanjagen.

Beleidsvoornemens

De ambitie van RvN@ voor de periode 2020-2025 is: Het versterken van de innovatiekracht van het MKB in de regio Rijk van Nijmegen om een topregio van Nederland te worden. Een regio waarin de ontwikkeling van innovaties leidt tot meer economische groei in de vorm van o.a. vergroting van de arbeidsparticipatie, minder werkloosheid en behoud van talent voor de regio.

De ambitie is vertaald in drie strategische doelen:

- Het versterken van de samenwerking en kennisuitwisseling binnen de regio door het verbinden van MKB-bedrijven, overheden, studenten en (onderwijs)instellingen;
- Het behouden en ontwikkelen van talent voor het MKB in de regio Rijk van Nijmegen;
- Het bevorderen van markt- en productinnovaties in het MKB.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij		-22	
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022

Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)

Resultaat verbonden partij

Omvang eigen vermogen verbonden partij

Omvang vreemd vermogen verbonden partij

Toelichting

Ontwikkelingen

Door de coronacrisis heeft RvN@ in 2020 en 2021 de activiteiten voor haar netwerk grotendeels online georganiseerd. RvN@ heeft laten zien snel en flexibel te kunnen schakelen. Er zijn bijvoorbeeld meerdere webinars georganiseerd om ondernemers te helpen bij vernieuwing in de coronacrisis.

RvN@ is voor de financiering sterk afhankelijk van de gemeenten en de Rabobank in het Rijk van Nijmegen. Dit maakt RvN@ kwetsbaar. Om deze reden is er in 2020 onderzoek gedaan naar andere inkomstenbronnen, met name uit het bedrijfsleven. Een projectwaardemodel is als meest kansrijke optie benoemd. Dit model houdt in dat RvN@ haar programmabureau gaat inzetten voor projectmanagement en uitvoering van innovatieve projecten die niet behoren tot de basisactiviteiten van RvN@. Uiteraard moeten deze projecten binnen de gekozen thema's en doelstellingen vallen. Zowel overheid, ondernemers als onderwijs kunnen hier tegen betaling gebruik van maken. In 2021 is RvN@ hiermee aan de slag gegaan. Zo heeft bijvoorbeeld voor de regio Arnhem Nijmegen de MKB-deal Sm@rt Together uitgevoerd.

Risico's

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Elst
Verantwoordelijke portefeuille	E. Weijers
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	33 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

Het vergroten van het toeristisch marktaandeel van de Regio Arnhem Nijmegen.

Visie

De vrijetijdseconomie vormt een belangrijk onderdeel van de economie in de regio Veluwe Arnhem Nijmegen. Het streven naar economische groei binnen recreatie en toerisme zorgt voor meer bestedingen en werkgelegenheid. Hierdoor ontstaat een kwalitatief goed verblijfsklimaat. Een klimaat dat uitnodigt om te bezoeken, in te wonen en in te werken. TVAN heeft de ambitie een belangrijke partner te zijn in deze regionale ontwikkelingen.

Beleidsvoornemens

De missie van TVAN is het in gang zetten en beschikbaar stellen van een collectieve marketingaanpak die ingezet kan worden om duurzame groei te realiseren in de vrijetijdseconomie van de regio Veluwe Arnhem Nijmegen. Daarvoor werkt TVAN intensief samen met een grote hoeveelheid aan partners binnen en buiten de regio. We intensiveren de samenwerking met de provincie. Hun recente koersnotitie biedt daartoe kansen.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-43	-49	-44
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			
Resultaat verbonden partij	0		2
Omvang eigen vermogen verbonden partij	175		187
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	779		1.716

Toelichting

De gemeentelijke bijdrage is bepaald op basis van het aantal inwoners. De bijdrage per inwoner is in 2022 in het Rijk van Nijmegen vastgesteld op € 1,27

Ontwikkelingen

De gemeenten in het Rijk van Nijmegen hebben uniformering van de bijdrage aan TVAN afgesproken vanaf 2021. Dit leidt vanaf 2021 tot een lagere regionale bijdrage aan TVAN. Vanwege ontwikkelingen rondom gastheerschap en VVV's in de regio Nijmegen verwachten wij dat we dit bedrag moeten gaan inzetten voor verbeteringen rondom gastheerschap en VVV.

Risico's

Zes gemeenten in het Rijk van Nijmegen maken onderdeel uit van de GR. TVAN doet de marketing en promotie voor het Rijk van Nijmegen. Als één van de gemeenten besluit uit de GR te treden, betekent dit minder budget en marketingkracht voor het gehele Rijk van Nijmegen.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting en het jaarverslag volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Funciemenging			
Gemeente		47,1	47,5
Provincie		53,6	
Nederland		53,2	53,3

Eenheid: %

Bron: LISA

Toelichting: indicator betreft cijfers 2021

Vestigingen (van bedrijven)

Gemeente		138,5	148,3
----------	--	-------	-------

Provincie	144,5	
Nederland	151,6	165,1

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar

Bron: LISA

Toelichting: indicator betreft cijfers 2021

Banen

Gemeente	642,7	666,7
Provincie	786,5	
Nederland	792,1	805,5

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 / 64 jaar

Bron: LISA

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2021

Netto arbeidsparticipatie

Gemeente	66,7	70,2
Provincie	69,0	
Nederland	68,4	72,2

Eenheid: % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking

Bron: CBS

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2022

Aantal re-integratievoorzieningen

Gemeente	41,5	51,6
Provincie	192,6	
Nederland	202	197,7

Eenheid: Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar

Bron: CBS

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2021
Indicator betreft voorlopige cijfers 2022

Nieuw gebouwde woningen

Gemeente	4,0	8,4
Provincie	10,3	
Nederland	8,9	9,3

Eenheid: Aantal per 1.000 woningen

Bron: Eigen gegevens

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2022

Demografische druk

Gemeente	79,2	80,3
Provincie	73,7	
Nederland	70,1	70,3

Eenheid: %

Bron: CBS

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2022

Ons geld

In dit programma staat:

- waar ons geld vandaan komt: overzicht van de algemene dekkingsmiddelen (inclusief financiering en reserves);
- hoeveel vennootschapsbelasting we moeten betalen;
- hoe we het bedrag voor dingen hebben besteed, die we niet hadden kunnen voorzien.

Algemeen

Wij willen een financieel gezonde gemeente zijn voor nu en in de toekomst. Dit betekent dat wij een verantwoord financieel beleid voeren met sluitende begrotingen. Daarbinnen maken we ruimte voor noodzakelijke en gewenste veranderingen van beleid en het opvangen van onvoorziene omstandigheden. Wij maken steeds de afweging tussen onze bestuurlijke ambities en de daarvoor beschikbare middelen.

Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

Volgens artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) bevat het overzicht algemene dekkingsmiddelen ten minste:

- a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- b. algemene uitkeringen;
- c. dividend;
- d. saldo van de financieringsfunctie;
- e. overige algemene dekkingsmiddelen.

Hieronder staat een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen met een toelichting per onderdeel.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 Actueel	Rekening 2022	Verschil Begroting Realisatie 2022
Lokale heffingen					
- OZB	6.183	6.259	6.223	6.322	99
- Baatbelasting	-	1	1	-	-1
- Toeristenbelasting*	580	607	710	786	76
- Forensenbelasting*	30	30	30	36	5
- BIZ-belasting*	46	46	46	42	-4
- Uitvoeringskosten*	-480	-479	-546	-635	-90
Totaal lokale heffingen	6.359	6.464	6.464	6.549	85
Algemene uitkering					
- uitkering	60.759	59.334	67.137	68.278	1.141
- uitvoeringskosten	-16	-17	-17	-17	-0
Totaal algemene uitkering	60.743	59.317	67.121	68.261	1.141
Dividend					
- opbrengsten	186	175	235	235	0
- kosten	-5	-5	-5	-5	-0
Totaal dividend	182	170	231	231	0
Saldo financieringsfunctie	327	-82	372	-411	-783
Overige dekkingsmiddelen					
- Post onvoorzien	-	-25	-25	-	25
- Stelposten / diversen	-	88	-194	-	194
- Saldo kapitaallasten	474	964	447	447	-0
- Diversen	-	-	-	-	-
Totaal overige dekkingsmiddelen	474	1.027	228	447	219
Totaal algemene dekkingsmiddelen	68.084	66.897	74.415	75.078	662
Mutaties op reserves					
- toevoeging aan	-4.138	-358	-1.916	-6.097	-4.181
- onttrekking aan	4.023	1.230	7.143	4.467	-2.676
Totaal reserves	-115	872	5.227	-1.630	-6.857
Batig resultaat	1.896	78	3.860	7.838	3.978

* De BIZ-belasting, toeristenbelasting en forensenbelasting met de daarbij horende uitvoeringskosten zijn vermeld bij programma 3 Onze gemeente. Dit is verplicht op grond van het BBV.

a. Lokale heffingen

Onder de lokale heffingen verstaan we de Onroerende zaakbelastingen, Toeristenbelasting, Forensenbelasting, BIZ-belasting en de Baatbelasting. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf 'Lokale heffingen'.

De uitvoeringskosten zijn in het overzicht apart zichtbaar gemaakt. Dit om de ontwikkeling van de opbrengsten goed zichtbaar te maken.

b. Algemene uitkeringen

De belangrijkste inkomstenbron van de gemeente is de uitkering die wij ontvangen van het Rijk uit het Gemeentefonds. Deze algemene uitkering is berekend op basis van de meest actuele gegevens voor onze gemeente, zoals aantallen inwoners, uitkeringsgerechtigden enzovoort.

In 2022 zijn ook afrekeningen over oude jaren verantwoord. De raming is gebaseerd op de septembercirculaire 2022. Het voordelige verschil ten opzichte van de actuele begroting is als volgt te verklaren:

• afrekening oude jaren (2020-2021)	€ 104.000
• Energietoeslag	€ 745.000
• Bijzondere bijstand	€ 52.000
• Coronacompensatie	€ 80.000
• aanpassing diverse maatstaven 2022	<u>€ 160.000</u>
Totaal verschil begroting - rekening	€ 1.141.000

c. Dividend

Het verantwoorde bedrag van € 235.000 betreft de dividenduitkering over 2022 die we van de BNG ontvangen.

d. Saldo financieringsfunctie

In de regelgeving is het saldo van de financieringsfunctie apart vermeld als onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen. Onder dit saldo wordt verstaan: het saldo van de kosten en opbrengsten die samenhangen met het uitzetten en opnemen van geld, en de renteopbrengsten van de eigen financieringsmiddelen. De eigen financieringsmiddelen zijn de reserves en voorzieningen. Het saldo bedroeg in € -411.000.

e. Overige algemene dekkingsmiddelen

Vennootschapsbelasting

De gemeente moet belasting afdragen over de winst die ze met "commerciële activiteiten" maakt. Met commerciële activiteiten worden in dit verband activiteiten bedoeld, die zowel door de gemeente als door ondernemers (kunnen) worden verricht. Te denken valt hierbij aan de grondexploitatie. In 2022 hebben we geen vennootschapsbelasting hoeven te betalen.

Onvoorzien/ stelposten

In de begroting 2022 hadden we een stelpost opgenomen onvoorzien uitgaven. Hieronder vindt u een overzicht van de inzet van de stelpost en de post onvoorzien.

Bedragen x €1.000

Begrotingswijziging	Toelichting	Bedrag
<u>Post onvoorzien</u>		
Primaire begroting	Beginstand van de stelpost onvoorzien	-25
4e wijz 2022/Jaarstukken 2021	Budgetoverheveling	-349
Adm.wijz.tot Najaarsnota	Inzet coronagelden voor Vrijheidsmuseum	80
Adm.wijz.tot Najaarsnota	Inzet coronagelden voor Stichting Steen en Natuur	42
Adm.wijz.tot Najaarsnota	Inzet coronagelden voor Museumpark Orientalis	30
Adm.wijz.tot Najaarsnota	Inzet coronagelden voor ondersteuning dorps- en kulturhusen	87
Adm.wijz.na Najaarsnota	Inzet coronagelden voor ondersteuning dorps- en kulturhusen	28
Eindstand stelpost onvoorzien		-107

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 Actueel	Rekening 2022	Verschil Begroting Rekening
Lasten	-9.828	-6.731	-7.976	-12.087	-4.111
Baten	77.198	73.851	86.873	85.561	-1.312
Totaal programma	67.370	67.120	78.897	73.474	-5.423

Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening op dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Treasury	- In laatste kwartaal van 2022 hebben we kasgeld uitgezet. Daarvoor hebben we rente ontvangen. Daarnaast heeft het rijk besloten om weer creditrente te vergoeden over schatkistbankieren.	35	I
OZB	- De ozb opbrengst is € 96.000 hoger dan verwacht. € 55.000 daarvan heeft betrekking over voorgaande belastingjaren.	96	I
	- Hogere bijdrage Munitax op basis van de afrekening 2022.	-64	I

Uitkering gemeentefonds	- De hogere algemene uitkering is als volgt te verklaren: afrekening over 2020 en 2021 € + 104.000 en decembercirculaire 2022 € 1.037.000 (energietoeslag € 745.000, bijzondere bijstand € 52.000, coronacompensatie € 80.000 en diverse taakmutaties € 160.000). Hiervan schuiven wij € 798.000 door bij vaststelling van de jaarrekening.	1.141	I/S/RES
Overige baten en lasten	- De stelposten zijn niet volledig ingezet in 2022.	107	I
	- Project WOO (Wet Open Overheid) is nog niet afgerond. Dit loopt door in 2023. Daarom stellen we voor het restant budget over te hevelen naar 2023.	112	I
Mutaties reserves	- Zie de toelichting op de verschillen in de reserves	-6.857	I
Diverse verschillen		7	I
Totaal Ons Geld		-5.423	

Toelichting verschillen reserves Begroting- Jaarrekening

In onderstaande tabel zijn de verschillen op de reserves tussen de begroting en de jaarrekening weergegeven.

		<i>Bedragen x €1.000</i>	
Naam reserve	Toelichting	Vershil	I/S/RES
Reserve rekeningresultaten	- Er was geen onttrekking nodig, omdat er geen tekort.	-356	I
Reserve attributen sportcomplexen	- De reserve attributen sportcomplexen is bij de jaarrekening 2021 opgeheven.	22	I
Reserve Groen-blauwe diensten	- Lagere bijdrage uit de reserve volgens de werkelijke uitgaven in 2022.	-6	I
Reserve Natuur & landschap	- Dit betreft de dotatie aan de reserve Natuur & Landschap volgens de werkelijke uitgaven in 2022.	-23	I

Reserve lopende projecten	<p>- Dit verschil is veroorzaakt door diverse mutaties. Er is een lagere onttrekking uit de reserve geweest door lagere lasten op diverse producten/projecten. Dit betreft actieplan Stekkenberg (- € 29.000), coronamiddelen voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen (- € 79.000), versterking dienstverlening gemeenten (- € 170.000), implementatie nieuwe nota minimabeleid en schuldhulpverlening (- € 208.000), inrichting wmo-ruimtes (- € 36.000), ambulantisering GGZ wmo (- € 71.000), extra rijks gelden jeugdhulp (- € 626.000), voorkomen dak- en thuisloosheid (- € 50.000), Kerkenvisie (- € 15.000), Actieplan duurzaamheid (- € 240.000), verkiezingen (- € 11.000), uniform wandelpadennetwerk (- € 16.000), Subsidie Behoud Museumpark Orientalis (- € 400.000), meerwerk en actiecentra participatie (- € 68.000), coronabudget impuls re-integratie (- € 68.000), pilot inburgering veranderopgave (- € 21.000), kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht (- € 18.000), coronagelden lokale cultuur en dorps-/buurthuizen (- € 82.000) en investeringsbijdrage invoering Omgevingswet (- € 174.000). Er is ook een onttrekkingen gedaan voor het project centrum Beek (€ 69.000).</p> <p>- Daarnaast is voor een aantal budgetten het (restant) budget gestort in deze reserve, omdat de betreffende projecten niet zijn afgerond in 2022. Per saldo gaat het om een bedrag van € - 4.154.000. Betreffend een nadeel op voor Wet Open overheid (- € 112.000), controles Drank- en horecawet (- € 22.000), versterking dienstverlening gemeenten (- € 84.000), personele kosten ST (- € 166.000), diverse projecten reïntegratietrajecten (- € 273.000), uitvoering Klimaatakkoord (- € 237.000), verwijderen obstakels (- € 71.000), invoering Omgevingswet (- € 343.000), opvang vluchtelingen Oekraïne (- € 2.132.000), inburgering (- € 53.000), toezicht aanpak jeugdoverlast (- € 30.000), advieskosten plan iBOR (- € 11.000), herstel steensleuven (- € 92.000), project vitale vakantieparken (- € 250.000), ondergrondse containers locatie Spoorlaan (- € 65.000), project organisatie-ontwikkeling (- € 50.000), project herinrichten Planning en Control (- € 30.000), ICT inhuur ondersteuning informatieadviseur (- € 50.000), ambulantisering GGZ wmo (- € 52.000) en integriteitsonderzoek raad (- € 31.000).</p>	-6.467	I
Reserve speeltuinen	<p>- Dit betreft de dotatie aan de reserve Speeltuinen volgens de werkelijke uitgaven in 2022.</p>	-25	I

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Actuele notities van de commissie BBV

Financiële verordening Berg en Dal 2021 (art. 212)

Nota reserves en voorzieningen 2021

Controleverordening Berg en Dal (2021)

Belastingenverordeningen gemeente Berg en Dal

Budgethoudersregeling Berg en Dal 2021

Inkoopvoorwaarden- en beleid

Financieringsstatuut gemeente Berg en Dal 2021

Financiële verhoudingswet

Verbonden partijen

Bank Nederlandse gemeenten

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Den Haag
Verantwoordelijke portefeuille	R. Barber
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers	Overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang

Openbaar en gemeentelijk belang

BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner.

Visie

De primaire doelstelling van de BNG is uitoefening van het bankbedrijf voor de publieke sector in Nederland.

Missie en strategie hierbij zijn:

- behoud van een substantieel marktaandeel in de Nederlandse (semi)publieke sector;
- behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders;
- behoud van een excellente kredietwaardigheid.

Beleidsvoornemens

BNG Bank is van en voor de publieke sector. Het draait niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	186	175	235
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	103.116 (0,19%)		103.116 (0,19%)
Resultaat verbonden partij	236		300
Omvang eigen vermogen verbonden partij	5		4
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	143		107

Toelichting

Gemeente Berg en Dal heeft 103.116 aandelen van de BNG. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50). Opgenomen zijn de cijfers van het laatst bekende verantwoordingsjaar 2021.

Ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.

Risico's

De hoogte van het nettoresultaat is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de veranderingen in de hoogte van de debiteurenvoorziening en de ontwikkeling van de marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van het nettoresultaat voor 2022 kan de bank daarom niet maken.

Munitax Gemeentelijk belastingkantoor

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Beuningen
Verantwoordelijke portefeuille	R. Barber
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	Beuningen, Heumen, Wijchen, Druten en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Munitax is de uitvoeringsorganisatie van vijf regiogemeenten op het gebied van belastingen. Deze organisatie is ondergebracht bij de centrumgemeente Beuningen, op basis van de wet Gemeenschappelijke Regelingen.

De taken van Munitax zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en bestaan uit:

- de heffing en invordering van belastingen;
- de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ);
- het administreren van de relevante vastgoedgegevens;
- het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en aan derden.

Visie

Munitax staat voor kwaliteit en efficiënt werken. Dit merken de deelnemende gemeenten en hun inwoners. We zijn continu bezig met het optimaliseren van onze dienstverlening. Verbetering van (interne) processen, digitalisering en het uitbreiden en delen van onze kennis zijn daarbij essentieel. We zijn transparant naar de inwoners, bedrijven en deelnemende gemeenten. Informeel contact is daarbij erg belangrijk voor ons. Daarom moedigen we persoonlijk, telefonisch contact aan. Want een eenvoudig telefoontje met een van onze specialisten kan veel verhelderen.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-668	-665	-873
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	24,03%		23,84%
Resultaat verbonden partij	-134		-424
Omvang eigen vermogen verbonden partij			
Omvang vreemd vermogen verbonden partij			

Toelichting

De deelnemende gemeenten dragen ieder voor hun aandeel bij in de kosten van de gemeenschappelijke regeling. Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 van Munitax.

Ontwikkelingen

We verwachten een stijging van de kosten voor bezwaar en beroep. Dit is het gevolg van de toename van het aantal bezwaarschriften tegen de WOZ-beschikkingen. Er is zowel een toename van het aantal geschriften (bezwaarschriften en beroepschriften) als een toename van het aandeel bezwaren dat is ingediend door no cure no pay bureaus (ncnp). Dit is een landelijke trend. Alhoewel er alleen bij gegrond verklaarde bezwaren proceskosten worden uitbetaald, zorgt de stijging van het aantal bezwaren door ncnp-bureaus ervoor dat de uit te betalen proceskosten ook zullen stijgen. Daarom is een bedrag van circa € 60.000 als extra lasten opgenomen.

Sinds 2017 is er een verdubbeling van het aantal bezwaarschriften. Hier was de organisatie van Munitax niet op berekend. Uw raad heeft op 28 januari 2021 ingestemd met voorstel voor een uitbreiding van ons aandeel in de kosten van Munitax van € 70.000 voor 2021. Dit was nodig vanwege de extra capaciteit die nodig is op de functies van juridisch medewerker, WOZ-medewerker en op de functie van taxateur. Munitax verwacht deze uitbreiding ook in 2022 en 2023 nodig te hebben. Deze kosten zijn in de begroting meegenomen.

Vanaf 2022 wordt de waardering op basis van oppervlakte verplicht. Munitax verwacht dat de eerste taxatie op basis van gebruiksoppervlakte meer tijd gaat vergen.

Door Munitax is dit jaar voor het eerst met een kaderbrief gewerkt. In de kaderbrief 2022-2025 is onderzocht welke mogelijkheden er zijn om naast de taakstelling uit de BRN nog extra bezuinigingen te realiseren. De conclusie van dit onderzoek is dat verdere bezuinigingen op dit moment niet haalbaar zijn.

Risico's

Risico van uitzetting van kosten door het stijgend aantal bezwaarschriften en het aandeel van de ncnp-bureaus. Deze ncnp-bezwaren zorgen niet alleen voor een toename van de proceskostenvergoeding maar zorgen ook voor meer kosten doordat deze drie keer zoveel tijd kosten dan een particulier bezwaar. We verwachten dat deze trend doorzet in 2023, ondanks extra aandacht hiervoor bij de communicatie bij de aanslagoplegging.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting en het jaarverslag volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Gemiddelde WOZ waarde woningen			
Gemeente		257	304
Provincie		261	
Nederland		270	317

Eenheid: Duizend euro

Bron: CBS

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2022

Woonlasten eenpersoonshuishouden

Gemeente		594	665
Provincie		740	
Nederland		NB	823

Eenheid: In Euro's

Bron: COELO

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2022

Woonlasten meerpersoonshuishouden

Gemeente		814	892
Provincie		800	
Nederland		NB	905

Eenheid: In Euro's

Bron: COELO

Toelichting: Indicator betreft cijfers 2022

Overhead

We moeten de overheadkosten apart in de begroting en jaarrekening verwerken. Het gaat hier om kosten die te maken hebben met de ondersteuning van de organisatie.

Wat is overhead?

De commissie BBV legt de overhead uit als alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het primaire proces zijn de kerntaken van de gemeente. Dit zijn de producten en diensten waar de inwoner mee geholpen wordt. Alle kosten die gemaakt worden bij de sturing en ondersteuning hiervan zijn dus overheadkosten.

Welke indeling?

In de regelgeving is de overhead verdeeld in vier hoofdgroepen.

1. Loonkosten overhead

Het gaat hier om de loonkosten van:

- a. Leidinggevenden in het primaire proces
- b. Financiën, toezicht en controle
- c. P&O
- d. Inkoopfunctie
- e. Communicatiefunctie
- f. Juridische zaken
- g. Bestuurszaken en bestuursondersteuning
- h. Informatievoorziening en automatisering
- i. Documentaire informatie voorziening (DIV) / informatiebeheer
- j. Facilitaire Zaken en huisvesting
- k. Managementondersteuning in het primaire proces

2. ICT-kosten

Dit zijn bijvoorbeeld de computers, intranet, applicatiebeheer en de Windows software.

3. Huisvestingskosten

De onderhoudskosten en kapitaallasten (rente en afschrijving) van bijvoorbeeld het gemeentehuis horen hier ook bij.

4. Uitbestedingskosten bedrijfsvoering

Het gaat hier om uitbesteding van reguliere overheadtaken (bijv. schoonmaak) of inhuur van overheadpersoneel.

Overhead in cijfers:

Hieronder staat het overzicht van de overheadkosten in 2022.

Overhead	Bedragen x € 1.000			
	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 Actueel	Rekening 2022
1. Loonkosten overhead	-5.417	-6.574	-4.285	-5.936
2. ICT-kosten	-2.263	-2.263	-2.199	-2.225
3. Huisvestingskosten	-433	-612	-463	-442
4. Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	-1.334	-764	-2.321	-2.454
Totaal	-9.446	-10.213	-9.268	-11.057
Toerekening aan projecten/grondexploitatie	132	321	150	137
Overhead ten laste van exploitatie	-9.314	-9.892	-9.118	-10.920

ad 1 Loonkosten overhead

In deze raming zijn naast de directe loonkosten ook opgenomen:

- de kosten van participatiebanen;

ad 2 ICT-kosten

In deze raming zijn onder meer opgenomen:

- kosten van onderhoud software;
- leasekosten van de PC's;
- bijdrage aan de IRVN (ICT Rijk van Nijmegen).

ad 3 Huisvestingskosten

In deze raming zijn opgenomen:

- kosten gemeentehuis in Groesbeek;

ad 4 Uitbestedingskosten bedrijfsvoering

In deze raming zijn opgenomen:

- diverse kosten, waaronder opleidingen, abonnementen, vakliteratuur en lidmaatschappen.
- stelpost inhuur
- stelpost flexibele schil

Een stelpost is een raming/reservering voor uitgaven waarvan we nog niet weten waar die precies thuishoren. Een voorbeeld hiervan is de stelpost voor inhuur. Deze wordt ingezet als vervanging bij uitval van een zieke medewerker of bij het opvangen van werkzaamheden als er een vacature niet kan worden ingevuld. Bij de raming van zo'n stelpost inhuur weten wij wel vooraf dat het nodig is maar niet door welke afdelingen dit budget ingezet gaat worden. We kunnen daarom deze ramingen niet vooraf toerekenen aan de programma's. Dat is de reden dat deze meegenomen zijn in de overhead.

Daarnaast is er een flexibele schil, dat zijn middelen (mensen en geld) die we vanuit de flexibele schil inzetten om goed in te kunnen spelen op externe ontwikkelingen.

Toerekening aan projecten/grondexploitatie

Een deel van de overheadkosten kan worden toegerekend aan de projecten/grondexploitatie. Deze overheadkosten drukken daardoor niet op het resultaat.

Opslag overhead

De overheadkosten worden niet verdeeld, maar moeten in de begroting apart zichtbaar gemaakt worden. Dat gebeurt in dit programma.

De kosten die we doorrekenen aan de programma's mogen alleen nog maar zogenaamde directe kosten zijn en dat is overhead niet.

Bij het berekenen van kostendekkendheid (bij tarieven) mogen we echter wel een opslag voor overhead meenemen, zodat de kosten juist en volledig zijn. De kosten worden dan verhoogd met een percentage voor de overhead.

Bij de begroting is het opslagpercentage voor 2022 berekend op 93,54%.

Voor meer informatie over de organisatie en de bedrijfsvoering verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 Actueel	Rekening 2022	Vershil Begroting Rekening
Lasten	-9.314	-9.893	-9.118	-10.936	-1.818
Baten	0	0	0	15	15
Totaal programma	-9.314	-9.893	-9.118	-10.921	-1.803

Toelichting verschillen Begroting- Jaarrekening

In onderstaande tabel zijn de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening op dit programma weergegeven.

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Vershil	I/S/RES
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	-1.461	I
Overige kosten bedrijfsvoering	- Overige doorbelastingen van de kostenverdeelstaat (= kosten organisatie) zijn € 356.000 nadelig. De grootste oorzaak van dit verschil is een nadeel van € 537.000 als verplichte dotatie voor de nieuw te vormen voorziening verlofuren personeel. Daarnaast is er een voordeel van € 93.000 op advieskosten voor organisatie-ontwikkeling. Dit bedrag schuiven we door naar 2023. Hier staat ook een storting aan de reserve lopende projecten tegenover. Zie programma Ons Geld. Verder is er een voordeel van € 53.000 op opleidingskosten en zijn er diverse kleine verschillen die per saldo leiden tot een voordeel van € 35.000.	-356	I
	- Vrijval coronasubsidies A&O fonds	15	I
	- Lagere doorbelasting naar projecten, dit leidt tot een nadeel van € 13.000. Het gaat hier om uren die geraamd waren op projecten, maar die ten laste van de reguliere exploitatie komen.	-13	I
Diverse verschillen		12	I
Totaal Overhead		-1.803	

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Notitie overhead van de commissie BBV

Verbonden partijen

Er zijn geen Verbonden partijen die onder dit programma vallen.

Paragrafen

Lokale heffingen

Deze paragraaf gaat over de belastingen en heffingen die een gemeente mag innen. We gaan in op de volgende onderdelen:

- de verwachte en werkelijke belastinginkomsten
- het beleid over de lokale heffingen
- een overzicht van de diverse heffingen
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid
- een aanduiding van de lokale lastendruk

De gemeente mag een aantal belastingen en heffingen innen. Deze gemeentelijke belastingen en heffingen maken voor ongeveer 14% deel uit van de gemeentelijke inkomsten. We maken in het gemeentelijk belastinggebied onderscheid tussen:

- belastingen, dit zijn onder andere de onroerendezaakbelastingen (OZB), BIZ-belasting, toeristenbelasting en forensenbelasting: de opbrengst hiervan is niet gekoppeld aan bepaalde diensten die wij aanbieden.
- bestemmingsheffingen, zijn heffingen die gekoppeld zijn aan een bepaalde dienst van de gemeente. Dit zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges.

Geraamde en werkelijke inkomsten

Hieronder vindt u een overzicht van de verwachte belastinginkomsten 2022 en de werkelijke inkomsten 2021 en 2022. De regels over belastingen zijn vastgelegd in een zogenaamde verordening. Per verordening of belastingsoort zijn de inkomsten afzonderlijk vermeld.

In vergelijking met de verwachte opbrengsten 2022 is de werkelijke belastingopbrengst ongeveer 2,0% hoger dan verwacht.

Onder het kopje 'Overzicht op hoofdlijnen per heffing' leggen we uit welke ontwikkelingen er per heffing zijn.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022 Actueel	Rekening 2022	Verschil Begroting- Rekening
Legesverordening	1.509	1.270	1.391	121
Verordening marktgeden				
- Marktgeden	13	20	13	-7
Verordening afvalstoffenheffing				
- Afvalstoffenheffing	3.819	4.021	4.022	2
- Huisvuilzakken	297	246	239	-7
Verordening rioolheffing				
- Rioolheffing	3.936	4.109	4.113	4
Verordening Grafrechten				
- Grafrechten	52	75	62	-13
Verordening OZB				
- Onroerendezaakbelasting	6.183	6.223	6.322	99
Verordening Forensenbelasting				
- Forensenbelasting	30	30	36	5
Verordening Toeristenbelasting				
- Toeristenbelasting	580	710	786	76
Verordening BIZ-belasting				
- BIZ-belasting	46	46	42	-4
Totaal belastinginkomsten	16.465	16.749	17.027	277

Beleid lokale heffingen

Bij het opstellen van de begroting 2022 is uitgegaan van de financiële kaders zoals die hieronder zijn genoemd.

Voor de Ozb is uitgegaan van een stijging 1,6% inflatiecorrectie.

Voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, het riolaansluitrecht en de leges is ervan uitgegaan dat ze 100% kostendekkend zijn. Dit betekent dat de opbrengsten en kosten aan elkaar gelijk zijn.

Bij het vaststellen van de programmabegroting 2020 is besloten om de tarieven voor de toeristenbelasting in 2 jaar te laten verdubbelen ten opzichte van 2019. Hiervoor is in 2020 een bedrag van € 132.500 uit de algemene reserve gehaald. De raad heeft verder besloten tot een extra verhoging van de tarieven in de jaren 2022 tot en met 2026 (€ 26.500 per jaar). Dit bedrag vloeit terug naar de algemene reserve. Onze inwoners en onze bezoekers gebruiken onze voorzieningen. We vragen dus ook van onze bezoekers een bijdrage. De tarieven voor de toeristenbelasting zijn in 2022 gestegen met 4,5% ten opzichte van 2021.

Voor de forensenbelasting sluiten we aan bij ons gemeentelijk beleid over de toeristenbelasting. Daarom zijn ook deze tarieven verhoogd met 4,5% ten opzichte van 2021.

Voor de Bedrijfs Investerings Zone Belasting (BIZ) is een uitvoeringsovereenkomst aangegaan met de Vereniging BIZ Groesbeek Centrum voor een periode van 5 jaar. Deze liep af op 1 januari 2022. Tijdens de draagvlakmeting in januari 2022 stemde 78% van de ondernemers uit de zone voor verlenging. Daarmee is de BIZ verlengd met 5 jaar. De tarieven zijn gelijk gebleven. Eind 2019 is ook voor Vereniging BIZ Millingen Centrum een uitvoeringsovereenkomst aangegaan voor een periode van 5 jaar.

Munitax voert voor onze gemeente de belastingwerkzaamheden en de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ) uit. Munitax is het gemeenschappelijk belastingkantoor waar wij bij zijn aangesloten. Munitax verzendt de belastingaanslagen.

Overzicht op hoofdlijnen per heffing

Onroerende zaakbelastingen

De inkomsten Onroerendezaakbelastingen (OZB) zijn niet bestemd voor bepaalde producten of diensten. Het is een zogenaamd algemeen dekkingsmiddel.

De OZB kent twee soorten belastingen:

- een eigenarenbelasting
dit is belasting die de eigenaar van een gebouw moet betalen.
- een gebruikersbelasting
dit is een belasting die een gebruiker, bijvoorbeeld een huurder van een gebouw moet betalen.

De eigenarenbelasting heffen we van de eigenaren van woningen en niet-woningen. De gebruikersbelasting heffen we alleen van de gebruikers van niet-woningen. Deze belasting is een zogenaamde tijdstipbelasting. Dit betekent dat de toestand per 1 januari van het betreffende jaar bepalend is voor de OZB-heffing. We berekenen de OZB op basis van de vastgestelde waarde van het pand. Het tarief is een percentage van de waarde van een

gebouw. Deze waarde bepalen we op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ).

Voor 2022 zijn de percentages (tarieven) vastgesteld op:

a. gebruikersbelasting niet-woning	0,1888%
b. eigenarenbelasting woning	0,0867%
eigenarenbelasting niet-woning	0,2283%

Voor 2022 waren de OZB- inkomsten begroot op € 6.223.000. De werkelijke OZB- inkomsten waren € 6.322.000. Hiervan heeft € 68.000 betrekking op eerdere belastingjaren.

Toeristenbelasting

De inkomsten uit de Toeristenbelasting zijn ook algemene dekkingsmiddelen. Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2020 is besloten om de tarieven toeristenbelasting 2019 te verdubbelen. Hierbij is de keus gemaakt om deze verhoging in twee jaar door te voeren. Daardoor zijn de tarieven in 2021 met 33% gestegen. Het tarief voor 2021 is vastgesteld op € 1,56 per overnachting voor de categorie 'hotels'. Voor de categorie 'campings' was het tarief € 0,98.

De inkomsten Toeristenbelasting zijn ook algemene dekkingsmiddelen. Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2020 heeft de gemeenteraad besloten om de tarieven toeristenbelasting van 2019 te verdubbelen. Hierbij is de keus gemaakt om deze verhoging in twee jaar door te voeren. Daarom is in 2020 een bedrag van € 132.500 uit de algemene reserve gehaald. De raad heeft daarnaast besloten tot een extra verhoging van de tarieven in de jaren 2022 tot en met 2026 (€ 26.500 per jaar). Dit bedrag vloeit terug naar de algemene reserve. Daardoor zijn de tarieven in 2022 met 4,5% gestegen. Het tarief voor 2022 is vastgesteld op € 1,63 per overnachting voor de categorie 'hotels'. Voor de categorie 'campings' was het tarief € 1,03.

De opbrengst voor 2022 was begroot op € 710.000. De werkelijke opbrengst is € 786.000.

Forensenbelasting

Forensen zijn mensen die meer dan 90 dagen, maar minder dan 9 maanden in één kalenderjaar, in een woning in onze gemeente verblijven en geen inwoner zijn van onze gemeente. Zij moeten in onze gemeente ook belasting betalen. Dit noemen we de forensenbelasting.

Mensen die forensenbelasting betalen hoeven geen toeristenbelasting te betalen. Dit is geregeld in de verordening.

Omdat de tarieven voor de forensenbelasting de ontwikkeling van de toeristenbelasting volgen, zijn ook de tarieven forensenbelasting met 4,5% gestegen. Voor 2022 is het tarief vastgesteld op € 319,- per woning per jaar.

De opbrengst voor 2022 was begroot op € 30.000. De werkelijke opbrengst is € 36.000.

Afvalstoffenheffing

Wij brengen afvalstoffenheffing in rekening op grond van de Wet milieubeheer. Iedereen waarvoor de gemeente huishoudelijk afval in moet zamelen moet daarvoor belasting betalen.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn voor 2022 gestegen met ongeveer 5%. Op begrotingsbasis was het dekkingspercentage 100%. Het overschot tussen de werkelijk gerealiseerde baten en lasten is € 465.000. Hiermee komt het dekkingspercentage over 2022 uit op 113%.

Afvalstoffenheffing

7.3 Afval incl btw	-4.198.628
6.3 Kwijtschelding incl btw	-209.979
0.4 Overhead	-221.775
Overige opbrengsten	<u>1.073.356</u>

Totale kosten -3.557.025

Opbrengst afvalstoffenheffing 4.022.383

Totale opbrengst afvalstoffenheffing 4.022.383

Dekking 113%

Rioolheffing

De gemeente moet zorgen voor de afvoer van het stedelijk afvalwater (rioolwater) en hemelwater (regenwater). De kosten betalen we uit de rioolheffing.

Eind 2020 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2021-2025 vastgesteld. De tarieven voor 2022 zijn verhoogd met 1,6% (inflatiecorrectie).

De totale opbrengst voor 2022 was begroot op € 3.958.000. Op basis van de begroting is de rioolheffing 100% kostendekkend. Dit betekent dat de kosten net zo hoog zijn als de inkomsten. Het verschil tussen de werkelijk gerealiseerde lasten en baten is € 592.894. Dit bedrag is in 2022 gestort in de voorziening 'egaliserie riolering'.

Rioolheffing

7.2 Riolering incl btw	-2.822.272
7.2 Overige opbrengsten	28.139
7.2 Dotatie aan voorziening	-592.894
0.9 Onttrekking reserve	12.150
5.7 Natuurlijk groen incl btw	-120.294
6.3 Kwijtschelding incl btw	-194.701
2.1 Schoonhouden wegen incl btw	-75.454
0.4 Overhead	<u>-347.965</u>

Totale kosten -4.113.291

Opbrengst Rioolheffing 4.113.291

Totale opbrengst Rioolheffing 4.113.291

Dekking 100%

Rioolaansluitrecht

We hanteren een vast tarief als we een standaard aansluiting op het riool moeten maken. Uitgangspunt hierbij is dat we met de opbrengsten de kosten kunnen betalen. In 2022 was het dekkingspercentage 102%. Dit komt omdat voor een aansluiting al een

rioolaansluitvergunning is afgegeven, maar we de aansluiting nog moeten realiseren. De kosten hiervoor komen pas in 2023. Dit leidt in 2022 tot een hogere kostendekkendheid.

Rioolaansluitrecht	
7.2 Huisaansluitingen incl btw	-6.119
0.4 Overhead	<u>-352</u>
Totale kosten	-6.471
Leges	6.576
Totale opbrengsten	6.576
Dekking	102%

Marktgeden

In de marktgeldverordening staan de gemeentelijke regels over de markt. De tarieven voor 2022 zijn verhoogd met 1,6% (inflatie).

Het dekkingspercentage, inclusief de inkomsten uit staangelden, is 33%. Dit betekent dat we met de totale opbrengsten uit marktgeden (€ 13.040 in 2022), 33% van de kosten (€ 39.859) konden betalen. Er is dus een tekort van € 26.819 (zie ook tabel Marktgeden).

Kostendekkende tarieven vinden we niet haalbaar.

Marktgeden	
3.3 Kosten markten	-39.992
0.4 Overhead	-8.736
3.3 Overige opbrengsten	<u>8.869</u>
Totale kosten	-39.859
Opbrengst marktgeden	13.040
Totale opbrengst marktgeden	13.040
Dekking	33%

Lijkbezorgingsrechten/Grafrechten

Met de opbrengst uit de begraafrechten betalen we de kosten van het begraven en onderhouden van de begraafplaatsen. Voor 2022 zijn de tarieven verhoogd met 1,6% (inflatie). Volgens de begrotingsgegevens kwam het dekkingspercentage uit op 49%. Kostendekkende tarieven vinden we niet haalbaar.

Het werkelijke dekkingspercentage over 2022 is 40%. Dit betekent een tekort op de exploitatie van ruim € 91.000.

Begraafplaatsrechten

7.5 Kosten begraafplaatsen	-134.478
0.4 Overhead	-22.288
7.5 Overige opbrengsten	<u>5.916</u>

Totale kosten -156.765

Opbrengst lijkbezorgingsrechten 62.435

Totale opbrengsten 62.435

Dekking 40%

BIZ-belasting

Per 1 januari 2022 is de Verordening Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Centrum Groesbeek 2022-2026 in werking getreden. Per 1 januari 2020 is de Verordening Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Millingen Centrum 2020 tot en met 2024 in werking getreden.

Het hoofddoel van de BIZ is om de concurrentiekracht van het winkelgebied te vergroten, zodat de omzet van de ondernemers in het werkgebied toeneemt. Hiervoor hebben we een Uitvoeringsovereenkomst gesloten met de Vereniging BIZ Groesbeek Centrum en de Vereniging BIZ Millingen Centrum voor een periode van vijf jaar.

De BIZ-bijdrage dragen wij over aan de genoemde verenigingen, waarvan de leden gezamenlijk bepalen welke activiteiten ze voor dit bedrag (laten) organiseren. In hun jaarplan staat onder andere gezamenlijke online marketing, evenementen en verfraaiing van het centrum.

Leges

Leges zijn kosten die de gemeente in rekening brengt bij inwoners voor bepaalde diensten waar zij gebruik van maken. Dit gebeurt op basis van de legesverordening.

De Tarieventabel bij de verordening is overeenkomstig het VNG-model ingedeeld in drie titels:

Titel 1 Algemene dienstverlening;

Titel 2 Dienstverlening vallende onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen;

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijnen.

In artikel 229b van de Gemeentewet is bepaald dat de geraamde baten van de leges niet uitgaan boven de geraamde lasten. Daar waar rijksnormen of maximumtarieven gelden (zoals bij reisdocumenten), zijn deze leidend. De overige tarieven in de legesverordening zijn - los van overige wijzigingen van de legesverordening - verhoogd met 1,6% (inflatie). Dit percentage is bij de Begroting 2022 vastgesteld.

De totale legesopbrengst over 2022 is € 121.000 hoger dan verwacht. De belangrijkste oorzaken van dit verschil zijn:

- bouwleges € + 100.000
- leges kabels en leidingen € + 27.000
- diverse leges burgerzaken € - 25.000

Kwijtscheldingsbeleid

Het is voor belastingplichtigen mogelijk om voor de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en de rioolheffing kwijtschelding aan te vragen.

In 2022 is voor een bedrag van ruim € 343.000 kwijtschelding verleend. Bijna 60% hiervan is automatisch verleend.

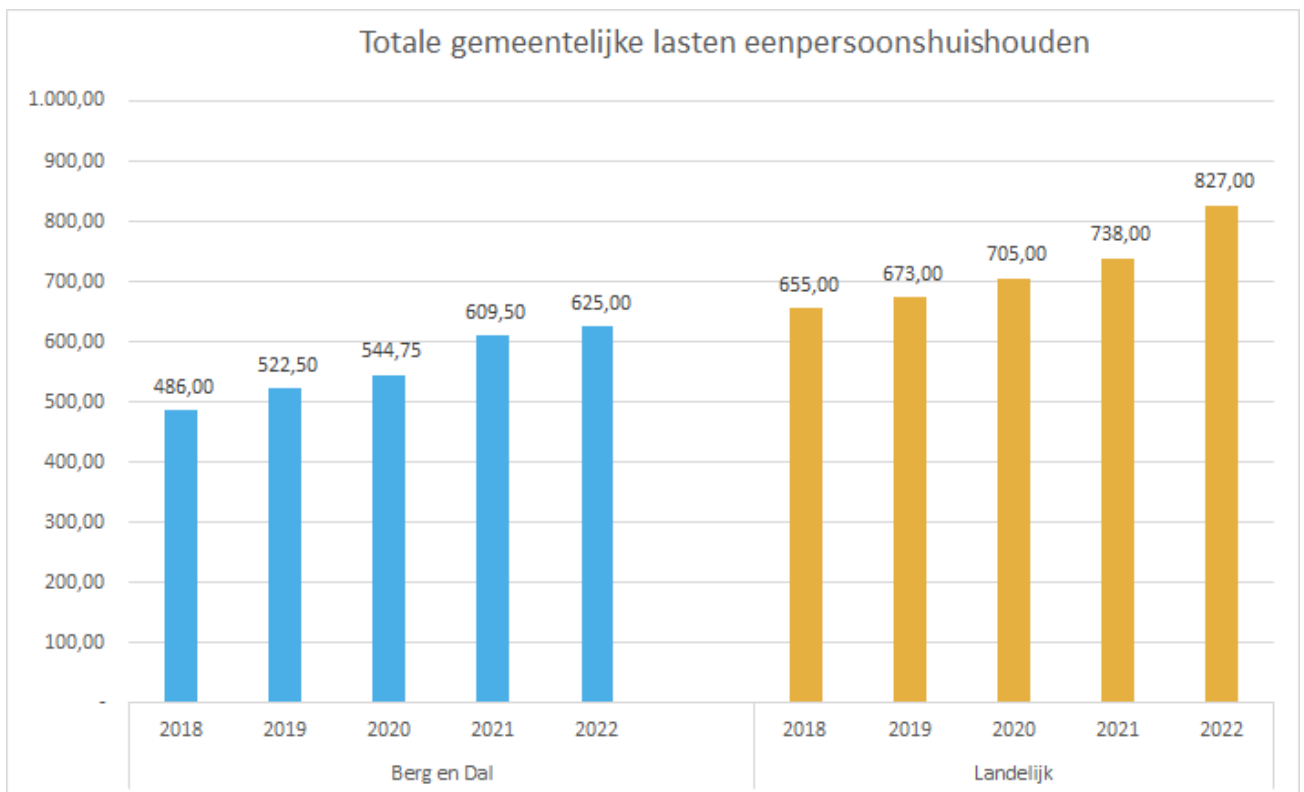
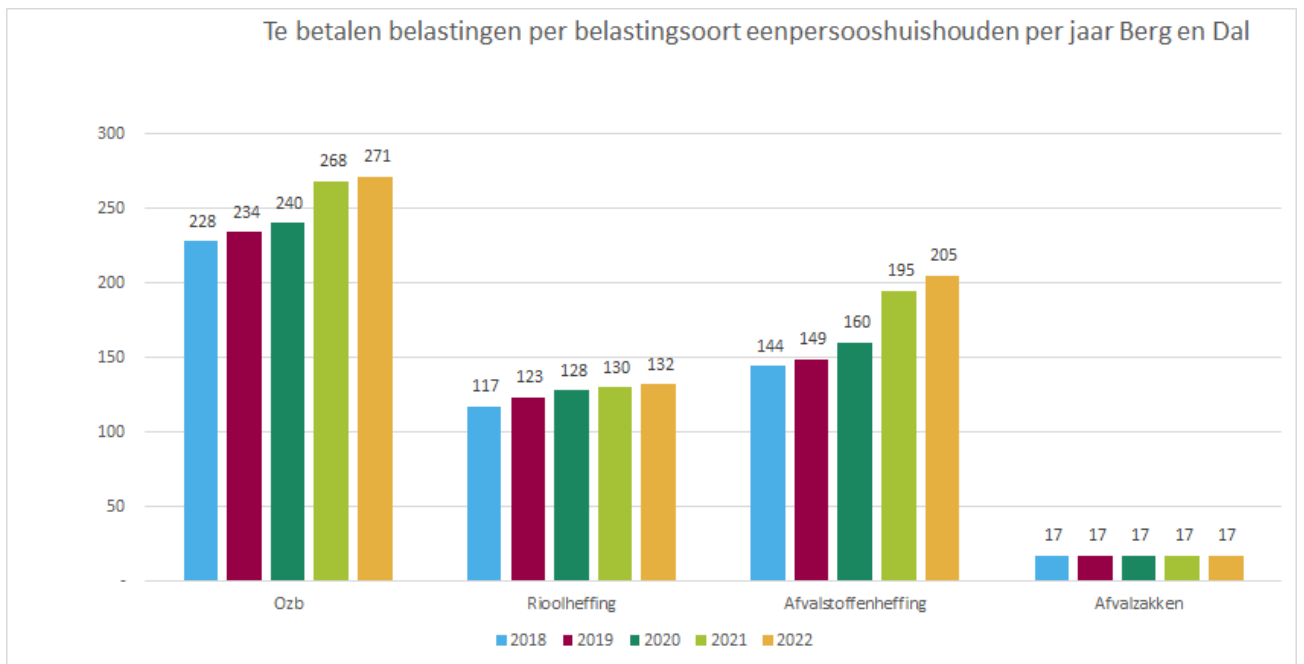
Of de aanvrager in aanmerking komt voor kwijtschelding hangt af van zijn persoonlijke financiële situatie. Wij verlenen kwijtschelding als aan alle voorwaarden voor kwijtschelding is voldaan. In onze gemeente hanteren wij de zogenaamde 100 procent kwijtscheldingsnorm. Dit betekent dat mensen met een inkomen op bijstandsniveau, zonder vermogen (bijvoorbeeld spaargeld of het bezit van een auto), altijd in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Belastingkantoor Munitax regelt voor ons de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid. Het kantoor maakt voor het verlenen van geautomatiseerde kwijtschelding gebruik van de informatie van het landelijk Inlichtingenbureau. Aan de hand van gegevens van het UWV, de Belastingdienst en de RDW toetst dit bureau welke huishoudens in aanmerking komen voor kwijtschelding. Afhankelijk van wat er uit de toetsing komt verlenen we ambtshalve wel/niet kwijtschelding.

Lokale lastendruk

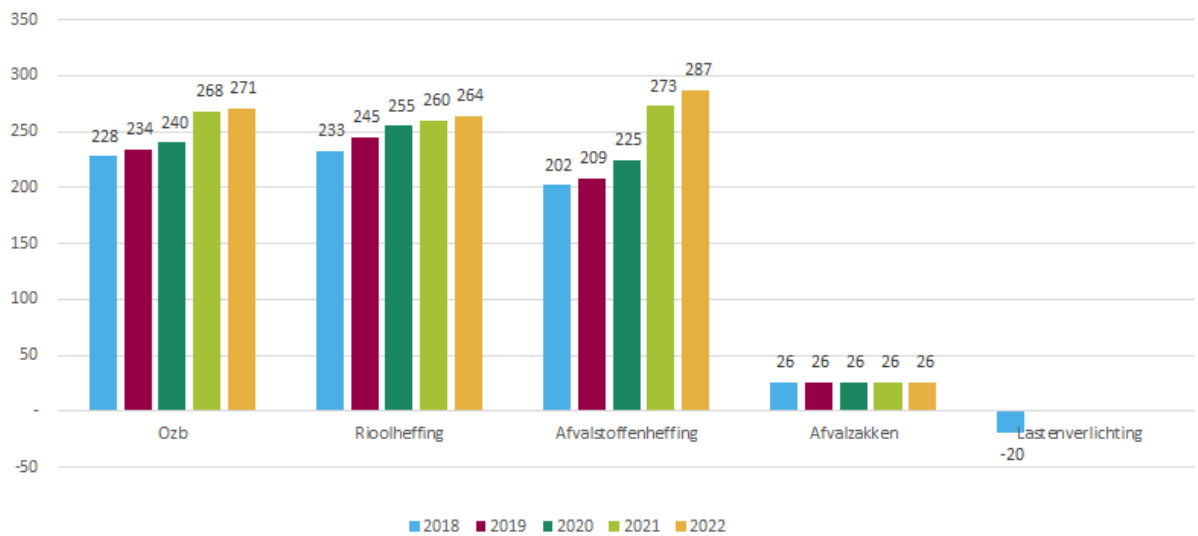
De belastingen en heffingen die inwoners betalen, verschillen per persoon. Toch bestaat de behoefte om gemeenten te vergelijken. Voor die vergelijking maken we gebruik van de gemeentelijke lastendruk. Hierbij gaan we uit van een standaardsituatie met de tarieven van onze gemeente. In de berekening van de lastendruk houden we rekening met de Onroerende- zaakbelastingen, Afvalstoffenheffing en Rioolheffing.

Hieronder is in een grafiek weergegeven wat de lasten per belastingsoort zijn voor een eenpersoonshuishouden en de totale lasten in vergelijking met het landelijk gemiddelde.

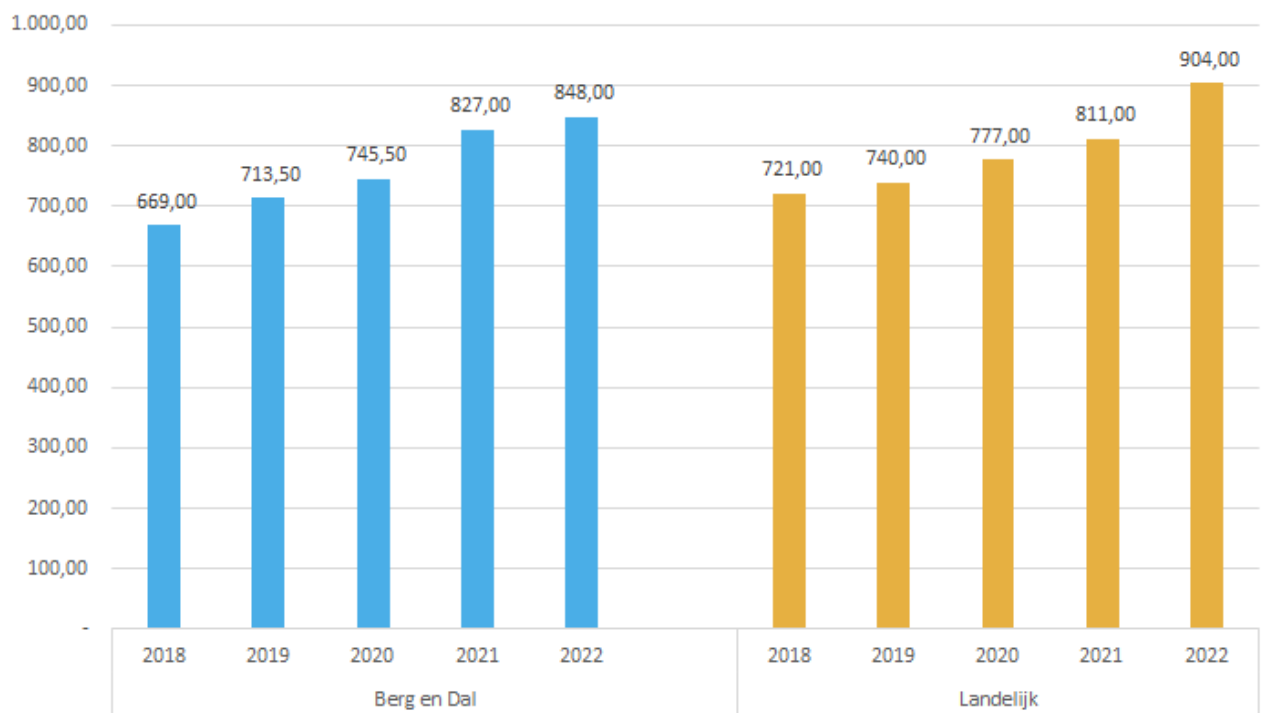

Hieronder is in een grafiek weergegeven wat de lasten per belastingsoort zijn voor een meerpersoonshuishouden en de totale lasten in vergelijking met het landelijk gemiddelde.

Te betalen belastingen per belastingsoort meerpersoonshuishouders per jaar Berg en Dal

Totale gemeentelijke lasten meerpersoonshuishouders

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om onverwachte, hoge kosten op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van taken en de bedrijfsvoering in gevaar komen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe sterk de financiële positie van de gemeente is. Voor het beoordelen van de "weerstand" is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten beschikbaar zijn. In deze paragraaf gaan wij in op onze risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen.

Algemeen

Wet- en regelgeving

De wettelijke kaders op het gebied van weerstandsvermogen zijn opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Hierin is bepaald dat bij de begroting en jaarrekening een paragraaf weerstandsvermogen wordt opgenomen. De bepalingen luiden als volgt (citaat uit BBV):

Artikel 11.

1. *Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:*
 - a. *de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;*
 - b. *alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.*
2. *De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen bevat ten minste:*
 - a. *een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;*
 - b. *een inventarisatie van de risico's;*
 - c. *het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;*
 - d. *een kengetal voor de:*
 - 1a°. *netto schuldquote;*
 - 1b°. *netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;*
 - 2°. *solvabiliteitsratio;*
 - 3°. *grondexploitatie;*
 - 4°. *structurele exploitatieruimte; en*
 - 5°. *belastingcapaciteit*
 - e. *een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.*
3. *Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld over de wijze waarop de kengetallen, genoemd in het tweede lid, onderdeel d, door provincies en gemeenten worden vastgesteld en in de begroting en het jaarverslag worden opgenomen.*

Gemeentelijke regelgeving

Op 9 juli 2020 heeft de gemeenteraad onder meer de nota 'Reserves en Voorzieningen 2021 gemeente Berg en Dal' en de 'Financiële verordening Berg en Dal 2021' vastgesteld.

Risicoregister

In het risicoregister hebben wij alle bekende risico's in beeld gebracht, beoordeeld en geanalyseerd. Vervolgens geven wij aan hoe wij met het risico willen omgaan in termen van beheersing. De risico's zijn gekwantificeerd en de risicoscore is bepaald. Per risico geven we het financiële belang aan, vervolgens bepalen wij de kans dat het risico zich daadwerkelijk voordoet, uitgedrukt in een percentage. Hierna hebben wij de risicoscore bepaald door het financieel belang te vermenigvuldigen met de kans.

Klasse-indeling

De gehanteerde klasse-indeling ziet er als volgt uit:

	Kans	
Klasse	Referentiebeelden	Kwantitatief
1	Zeer klein (< of 1 keer per 10 jaar). Zeer onwaarschijnlijk, komt niet voor in de branche, voor zover bekend	1 - 20%
2	Klein (1 keer per 5 - 10 jaar). Niet waarschijnlijk maar mogelijk, is binnen andere gemeenten wel eens voorgekomen (in de afgelopen 5 jaar)	21 - 40%
3	Gemiddeld (1 keer per 2 - 5 jaar). Komt zelden voor maar is wel al eens voorgekomen (in de afgelopen 5 jaar)	41 - 60%
4	Groot (1 keer per 1 - 2 jaar). Is verscheidene malen voorgekomen (3x of vaker in de afgelopen 5 jaar)	61 - 80%
5	Zeer groot (1 keer per jaar of >). Komt met enige regelmaat voor (1 of meerdere keren per jaar)	81 - 100%

Beheersen van risico's

In deze fase bepalen wij oplossingen om de benoemde risico's te beheersen. Het is van belang dat wij ook iets met de risico's doen. Voor elk risico maken wij een keuze uit de volgende vier maatregelen:

1. Beëindigen (B)

Dit houdt in dat wij beleid waar een risico door ontstaat (adviseren te) beëindigen, op een andere manier vorm geven of geen beleid starten dat een risico met zich meebrengt. Ook kunnen wij werkprocessen zodanig invullen, dat we bepaalde risico's vermijden.

2. Verminderen (V)

Door het risico af te dekken middels een verzekering, een voorziening of een ander budget in de begroting kunnen wij het risico verminderen. Hiermee beperken we dus de gevolgen van een risico. Tevens kan verminderen betekenen, het aanpakken of wegnemen van de oorzaak van het risico.

3. Overdragen (O)

Dit kan door het beleid dat een risico met zich meebrengt, uit te laten voeren door een andere betrokken partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt.

4. Accepteren (A)

Als wij een risico niet (kunnen) vermijden, verminderen of overdragen accepteren wij het risico en moeten wij de eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit afdekken. Dit betekent niet dat het risico niet beïnvloedbaar is en dat we het daarom maar moeten accepteren. Het betekent dat wij het risico op dit moment accepteren en niet op één of andere wijze afdekken. Mocht de wens bestaan om het risico in de toekomst anders te beheersen dan moeten we kiezen voor beëindigen, verminderen of overdragen.

Inventarisatie risico's

Bij dit onderdeel presenteren wij de risico's. Wij hebben een inventarisatie uitgevoerd, de risico's geanalyseerd en beoordeeld en vervolgens zoveel als mogelijk gekwantificeerd.

We kunnen de risico's als volgt onderverdelen:

- Aansprakelijkheidsrisico's
- Risico's op eigendommen
- Risico's van de bedrijfsvoering
- Financiële risico's:
 - Open-einde regelingen
 - Verbonden partijen
 - Grondexploitatie
 - Grote projecten
 - Overige financiële risico's

Bedragen x € 1.000

Categorie	Risico
1. Aansprakelijkheid	251
2. Eigendommen	110
3. Bedrijfsvoering	460
4. Financieel	3.924
Totaal risico's	4.745

Hieronder volgt een toelichting op de risico's.

1. Aansprakelijkheid (totaal risico € 251.000)

Bedragen x €1.000

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin. Belang	Kans		Risico score
		€	Kl.	%	€
Nalatigheid of onrechtmatig handelen	V	100	1	5%	5
Wateroverlast	A	1.000	1	4%	40
Planschade	O/V	50	1	10%	5
Schadeclaims	A	1.000	1	20%	200
Rechtmatig overheidshandelen	A	25	1	2%	1
Totaal		2.175			251

Nalatigheid of onrechtmatig handelen

De risico's zijn in de meeste gevallen beperkt, doordat waar mogelijk verzekeringen zijn afgesloten. Ook hebben wij in de begroting diverse budgetten beschikbaar, bijvoorbeeld om ons eigen risico af te dekken.

Wateroverlast

Voor aansprakelijkheidsstellingen als gevolg van wateroverlast na hevige regenval hebben wij ons als gemeente altijd nog kunnen beroepen op overmacht. Aangezien we als gemeente verplicht zijn om zogenaamde stresstesten uit te voeren kunnen we dit niet meer tot in lengte van dagen volhouden. In grote delen van de gemeente zijn inmiddels voorzieningen getroffen. We gaan ervan uit dat een dergelijke situatie 1 keer in de 25 jaar kan voorkomen. Voor de schade voor de gemeente in dat geval gaan we uit van een bedrag van € 1.000.000.

Planschade / nadeelcompensatie

Planschade dekken we zoveel mogelijk af in contracten met ontwikkelaars. In geval van een gemeentelijke ontwikkeling (waar geen verhaal kan plaatsvinden), houden we hier bij de kredietvotering rekening mee.

Nadeelcompensatie

De gemeente wordt heel sporadisch aangesproken op een schadevergoeding ten gevolgen van rechtmatig overheidshandelen. Als een inwoner of bedrijf van mening is meer dan gemiddeld getroffen te zijn door rechtmatig gemeentelijk handelen dan kan men een claim indienen. Als is getoetst dat de claim aan bepaalde voorwaarden voldoet schakelt de gemeente een deskundig bureau in. Aan de hand van wetgeving wordt beoordeeld of er een oorzakelijk verband bestaat. Is dat het geval dan wordt de geclaimde schade beoordeeld. Op de vastgestelde schade wordt het bepaald hoe hoog het maatschappelijk of het ondernemersrisico is. Dit wordt dan op de vastgestelde schade in mindering gebracht. De materie is heel specialistisch waardoor de kennis van een deskundige noodzakelijk is.

Schadeclaims

De gemeente loopt altijd het risico op schadeclaims. Over het algemeen zijn dit langlopende procedures waarvan de risico's moeilijk in te schatten zijn. Daarom is hiervoor in de exploitatie geen raming opgenomen. Om de risico's toch mee te kunnen nemen in deze paragraaf, zijn we uitgegaan van een totaal bedrag van € 1 miljoen met een kans van 20%.

Rechtmatig overheidshandelen

Onder het risico rechtmatig overheidshandelen verstaan we, het risico op schadeclaims ten gevolge van rechtmatig overheidshandelen. De aansprakelijkheidspolis van de gemeente dekt schade veroorzaakt door onrechtmatig overheidshandelen. Nadrukkelijk is schade door rechtmatig overheidshandelen niet mee verzekerd en het is ook niet mogelijk dit mee te verzekeren. Wij schatten het financiële belang van dit risico op € 25.000, de kans dat het risico zich voordoet op 2% met een risicoscore van 1.

2. Eigendommen (totaal risico € 110.000)

Bedragen x €1.000

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin.	Kans		Risico
		Belang	Kl.	%	score
		€			€
Eigen risico schadegevallen	V	25	3	50%	13
Schade door vandalisme/diefstal (in openb. ruimte)	V	40	3	50%	20
Onderhoud gemeentelijke gebouwen en terreinen	A	1.500	1	1%	15
Onderhoud wegen	A	100	1	5%	5
Gladheidsbestrijding	A	80	1	10%	8
Zwembad	A	160	1	3%	4
Niet bereikbare en/of beheerbare rioleringen	A	60	1	15%	9
Ruiming explosieven	V	50	1	10%	5
Bodemsanering	V	100	2	25%	25
Archeologie	V	25	2	25%	6
Totaal		2.140			110

Eigen risico schadegevallen

De risico's met betrekking tot onze eigendommen hebben wij aanzienlijk beperkt door het afsluiten van brand- en stormverzekeringen. Hiervoor geldt een eigen risico van € 2.500 per gebeurtenis. Zaken als bijvoorbeeld vandalisme zijn uitgesloten van de verzekering.

Schade door vandalisme/diefstal (in de openbare ruimte)

Graffitischade is niet verzekerd, vandalismeschade wel voor zover het per geval het eigen risico van € 2.500 te boven gaat. De kosten vangen we op binnen de normale budgetten en leiden niet tot grote overschrijdingen. We maken ook bewuste keuzes bij het gebruik van materialen in de openbare ruimte, risicomijdend. We hebben in de begroting ook een budget geraamd voor het schoonmaken van graffiti.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen en terreinen

Wij voeren voor onze eigendommen planmatig beheer en onderhoud uit. Dit doen wij op basis van de beheerplannen en actuele inspecties. De noodzakelijke dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen zijn in 2020 geactualiseerd. Er bestaat altijd het risico dat het budget voor groot onderhoud niet toereikend is, omdat er onverwacht, onvoorzien onderhoud nodig kan zijn, waarmee we in de ramingen geen rekening hebben gehouden.

Onderhoud wegen

Er bestaat altijd het risico dat het budget voor groot onderhoud wegen niet toereikend is, omdat er onverwacht, onvoorzien onderhoud nodig kan zijn, waarmee we in de ramingen geen rekening hebben gehouden. We hebben de bezuiniging op onderhoud wegen teruggedraaid. Hierdoor is het risico verlaagd.

Gladheidsbestrijding

Er bestaat altijd het risico dat het budget voor gladheidsbestrijding niet toereikend is, omdat de weersomstandigheden slechter kunnen zijn dan waarmee we in de raming rekening hebben gehouden.

De gemeente heeft ten aanzien van dit onderdeel een inspanningsverplichting, geen resultaatverplichting.

Zwembad

Temperatuurschommelingen kunnen nadelige gevolgen hebben voor de tegelvloer. De kans is niet groot, maar mocht dit risico zich voordoen, dan schatten wij de kosten in op ongeveer € 100.000 voor de tegelvloer en € 60.000 aan gederfde omzet.

Niet bereikbare en/of beheerbare rioleringen

In onze gemeente ligt zo'n 21 km riolering die gewoonweg niet meer bereikbaar is voor beheer en onderhoud. Van deze 21 km zijn de meeste leidingen van een relatief kleine diameter en mochten hier problemen zijn dan kan hier relatief snel en simpel ingegrepen worden.

Zo'n 5 km is van een iets grotere diameter en heeft een redelijke tot behoorlijke afvoerfunctie. Deze leidingen liggen ook dusdanig dat wanneer hier problemen optreden dit aardig in de papieren zal gaan lopen.

Uitgaande van een vervangingsprijs van € 450/m schatten wij de schade per gebeurtenis op € 50.000 met een kans van 15%.

Ruiming explosieven

Er is een risico dat we bij grondwerken explosieven aantreffen waarvoor onderzoeken, dan wel ruiming moeten plaatsvinden. De kosten hiervan ramen we zoveel mogelijk vooraf in de projectkosten en/of brengen we in rekening bij de ontwikkelaars. Daarnaast declareren we een deel van de kosten bij het Rijk (70%).

Bodemsanering

Op basis van de bodemkaart van onze gemeente bekijken we of er aanleiding is op basis van onder meer historische gegevens of verkennend onderzoek noodzakelijk is. Indien een locatie verdacht is maken we op basis van dit onderzoek een inschatting van de kosten. Tijdens het werk voeren we partijkeuringen uit op vrijgekomen grond. Bij het aantreffen van ernstige verontreiniging kan dit tot aanzienlijke verwerkingskosten leiden.

Teerhoudend asfalt: In asfalt kan altijd een gedeelte tevoorschijn komen waar nog teer in verwerkt is; zeker in oude reparatievakken of onderlagen van voor 1991, vanaf toen is het verboden.

Het is onmogelijk om de hele asfaltconstructie van te voren te bemonsteren om zeker te weten dat het schoon is. Afhankelijk van het project dan dit mee of tegenvallen.

Archeologie

We lopen het risico op archeologische vondsten bij projecten in de openbare ruimte. Dit risico inventariseren we door middel van het maken van proefsleuven voor de start van een project.

3. Bedrijfsvoering (totaal risico € 460.000)

Bedragen x €1.000

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin. Belang	Kans		Risico score
		€	Kl.	%	€
Bedrijfsongevallen	V/A	250	1	2%	5
Fraude en diefstal	B	p.m.	0	0%	p.m.
Afwezigheid personeel wegens ziekte of anderszins	V	1.421	2	25%	355
Vertrek personeel	V	100	1	10%	10
ICT	V	129	3	50%	65
Informatiebeveiliging en cybercrime	V	500	1	5%	25
Totaal		2.400			460

Bedrijfsongevallen

Wij hebben de "Goed Werkgeverschapsverzekering" afgesloten. Werkgevers hebben de wettelijke zorgplicht voor de veiligheid van werknemers en die zorgplicht wordt uitgebreid. De werkgever is aansprakelijk voor bedrijfsongevallen en beroepsziektes van werknemers. Ook molest is meeverzekerd. Naast ambtenaren vallen ook raadsleden, wethouders en de burgemeester onder de polis.

Fraude en diefstal

De huidige economische ontwikkelingen kunnen voor de gemeente leiden tot verhoogde prikkels of gelegenheden tot het doen van of meewerken aan fraude. Er zijn fysieke en/of administratieve maatregelen genomen (functiescheiding, procesbeschrijvingen). De interne controle richt zich ook op deze zaken. Gezien er nooit een aanspraak is gedaan en er steeds minder met contant geld wordt gewerkt is de polis per 31-12-2021 beëindigd. Dit ook omdat de interne controle en de administratieve processen goed op orde zijn.

Afwezigheid van personeel wegens ziekte of anderszins

Kennis en kunde zijn (tijdelijk) niet beschikbaar waardoor de kwaliteit van de organisatie en de door de organisatie geleverde producten lager worden. Uitgangspunt bij ziekteverzuim is een interne oplossing en geen externe inhuur, afhankelijk van de duur van de afwezigheid en taak. Totstandkoming inschatting: loonsom € 19.173.796 x 7,41% (bron: loonsom begroot 2023; ziekteverzuimpercentage over 2021) = € 1.420.778.

Vertrek personeel

Als gevolg van vertrek van personeel kunnen er kennis en kunde verloren gaan. Daarnaast is er bij het huidige personeel veel ervaring en kennis van de lokale situatie aanwezig, welke bij vertrek verloren gaat. Dit kan leiden tot inefficiëntie.

ICT

Computeruitval kan tot gevolg hebben dat we onze dienstverlening niet meer uitvoeren en onze medewerkers niet meer optimaal kunnen werken. Vooral de laatste tijd zijn bedreigingen van virussen in het nieuws, hetzelfde geldt voor datalekken.

Informatiebeveiliging en cybercrime

Informatiebeveiliging is steeds actueler. Er is weliswaar steeds meer aandacht voor, maar het risico wordt ook steeds groter. Denk hierbij aan datalekken. Er is vooralsnog besloten om

geen cybercrime verzekering af te sluiten, maar de actuele ontwikkelingen laten zien dat de risico's groter zijn.

Bij de IRVN heeft men een goed doordacht plan opgesteld hoe men hackers kan weren. Daarbij is ingezoomd op Preventie, Detectie en Eliminatie. Dit is ook financieel vertaald in een aanvullende bijdrage aan de IRVN voor dit onderwerp. Hoe goed je de beveiliging ook op orde hebt, het garandeert niet dat hacken onmogelijk is. Hackers bedenken steeds weer nieuwe mogelijkheden en schade ten gevolge daarvan is niet uit te sluiten. Vooralsnog is het risico door de gemeente niet verzekerd.

4. Financieel (totaal risico € 3.924.000)

Bedragen x €1.000

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin. Belang €	Kans Kl.	%	Risico score €
Open-einde regelingen					
Doelgroepenvervoer (wmo-cliënten en leerlingen)	A	100	2	25%	25
Wmo begeleiding en Jeugdhulp	A	3.454	3	50%	1.727
Hulp bij het huishouden	A	404	3	50%	202
Voorzieningen wmo klassiek	A	127	3	50%	63
Beschermd Wonen	V/A	p.m.	2	25%	p.m.
Af-/toename aantal uitkeringen PW/IOAW/IOAZ	V	106	2	25%	26
Toename aanvragen bijzondere bijstand/armoedebestrijding	V	193	2	25%	48
Toename aanvragen schuldhulpverlening	A	110	2	25%	28
Toename aantal aanvragen bedrijfskredieten Bbz	V	50	3	50%	25
Vermindering legesopbrengsten (bouw)vergunningen	V	189	2	25%	47
Toename bezwaar/kwijtschelding - meer kosten/minder opbrengsten	V	100	1	5%	5
Lagere opbrengsten OZB, AH en RH door leegstand bedrijfstvastgoed	V/A	200	1	5%	10
Verbonden partijen					
GGD	V/A	177	3	50%	89
MARN	V/A	-	1	5%	-
ODRN	V/A	17	3	50%	9
VRGZ	V/A	96	1	10%	10
MGR Werkbedrijf en ICT	V/A	240	2	25%	60
IBO	V/A	21	3	50%	10
Grondexploitatie					
Toerekening apparaatskosten Grex	V	185	1	5%	9
Economische risico's en vertraging	V/A	91	1	10%	6
Grote projecten					
Toerekenen apparaatskosten aan projecten	V	555	1	10%	56

Gemis subsidies a.g.v. uitloop projecten	V	200	1	10%	20
Overige financiële risico's					
BTW subsidies sport	A	p.m.	1	10%	p.m.
Loonontwikkelingen	A/V	515	3	50%	257
Ontwikkeling pensioenpremie	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Prijzontwikkelingen	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Algemene uitkering	A/V	1.640	2	25%	410
Renterisico	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Beleggingen - dividend	A	233	1	15%	35
Decentralisatie Rijkstaken	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Bezwaarschriften	V	5	4	80%	4
Garanties en borgstellingen	A	137.324	1	1%	687
Hypotheken personeel	V/B	100	1	2%	2
Wachtgeld/pensioenen bestuurders	V	30	1	10%	3
Arbeidsongeschiktheid en overlijden bestuurders	A	5.000	1	1%	50
Eigendommenadministratie gemeentelijke gronden	A	25	1	2%	1
Corona / Covid-19	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal		151.486			3.924

De risico's bij dit onderdeel hebben betrekking op open-einde regelingen, verbonden partijen, grondexploitatie, grote projecten en overige financiële risico's.

Open-einde regelingen (totaal risico € 652.000)

Doelgroepenvervoer (Wmo-cliënten en leerlingen)

Op basis van de begroting 2023 houdt de DRAN voor volgende jaren rekening met een toename van het wmo vervoer en leerlingenvervoer. We lopen het risico dat deze toename verder stijgt. Het risico voor de kostentoeename schatten we in op 10% van € 1.002.000.

Nieuwe Wmo en Jeugdwet

De ramingen 2023 hebben we zo realistisch mogelijk ingeschat. Hierbij is rekening gehouden met de taakstellende bezuiniging. We lopen het risico dat de aanvragen en de duur van de zorg nog meer toenemen. Ook lopen we het risico dat we de nog resterende taakstellende ombuiging van ongeveer € 533.000 in de 2024 en 2025 niet halen. Daarnaast moet de nog vast te stellen hervormingsagenda jeugd leiden tot maatregelen die de kosten van jeugdhulp beperken. Het is onduidelijk wat dit (financieel) voor ons betekent. We schatten het risico in op 20% van € 17.269.000 en de kans hierop op 50%.

Beschermd Wonen

Beschermd wonen decentraliseert het Rijk vanaf 1 januari 2024 naar alle gemeenten. Er komt een nieuw objectief verdeelmodel en een overgangstermijn van 10 jaar. We verwachten dat we in de eerste jaren met de nieuwe verdeling uitkomen maar daarna niet meer. Voorlopig ramen we p.m..

Hulp bij het huishouden

De tarieven voor hulp bij het huishouden zijn onderbouwd en reëel. We hebben in onze begroting 2023 € 4 mln aan kosten geraamd. Hierbij is rekening gehouden met een toename van aanvragen met 5%. Het risico dat dit verder toeneemt ramen we op 10% van € 4.036.000. De kans hierop schatten we in op 50%.

Af-/toename aantal uitkeringen Participatiewet PW / IOAW / IOAZ

In de begroting 2023 hebben we rekening gehouden met de vangnetuitkering. Toename van het aantal klanten leidt tot een hogere uitgaaf maar tegelijkertijd tot een hogere vangnetuitkering. De resterende eigen bijdrage voor de vangnetuitkering bedraagt 50% van € 211.000. Het risico schatten we in op 50% en de kans hierop op 25%.

Toename aanvragen bijzondere bijstand/armoedebestrijding

De uitgaven ramen we op € 1,93 miljoen. Het risico dat de uitgaaf verder toeneemt, is aanwezig. Dit risico schatten we in op 10% en de kans hierop op 25%.

Toename aanvragen schuldhulpverlening

De kosten voor schuldhulpverlening bleven afgelopen jaren binnen de raming. We lopen het risico dat het aantal aanvragen groter is dan waarmee we in de begroting rekening gehouden hebben. Het risico schatten we in op 50% en de kans hierop op 25%.

Toename aantal Bbz regeling (leningen)

We lopen het risico dat het aantal aanvragen groter is dan waarmee we in de begroting rekening gehouden hebben. Gezien de ervaring schatten we het risico in op 50% van € 100.000.

Toename aanvragen voorzieningen Wmo

In de begroting 2023 hebben we rekening gehouden met een toename van de kosten als gevolg van de aanbesteding en de overgang van de oude naar de nieuwe zorgaanbieder. Ook is rekening gehouden met hogere marktprijzen en een toename van woonvoorzieningen als gevolg van langer thuis wonen. We lopen risico als het aantal aanvragen groter is dan begroot. Het risico schatten we in op 10% van € 1.266.000 en de kans hierop op 50%.

ODRN

Het totaal van de risico's van de ODRN bedraagt € 1.225.000. De ODRN rekent vervolgens met een dempingsfactor van 0,6 omdat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. $0,6 \times € 1.225.000 = € 735.000$. Als dekking voor optredende risico's is binnen de ODRN in de vorm van een algemene reserve € 457.704 beschikbaar. Dit betekent dat er voor een bedrag van € 277.776 ($€ 735.000 - € 457.704$) geen dekking van de risico's is, en dat over de deelnemers verdeeld wordt. Het aandeel van Berg en Dal hierin bedraagt € 17.317.

Het verwachte resultaat van het boekjaar 2022 van de ODRN is ongeveer € 400.000 negatief. De ODRN verwacht dit ten laste te brengen van de eigen algemene reserve.

De invoering van de Omgevingswet is nu gepland op 1 januari 2023. Dit heeft gevolgen voor de werkzaamheden van de ODRN. Een deel van de werkzaamheden komt te vervallen en er komen ook andere taken.

Daarnaast overweegt de gemeente Nijmegen om vanaf het jaar 2024 de BRIKS-taken terug te nemen. Dit heeft uiteraard grote gevolgen voor de bedrijfsvoering van de ODRN. Op dit moment beraden wij ons welke gevolgen dit voor onze gemeente heeft en welke conclusies wij daaraan verbinden.

VRGZ

De algemene reserves C&R (Crisisbeheersing en Rampenplan) is onvoldoende op peil om daarmee de gewogen risico's volledig af te dekken. In het uiterste geval staan gemeenten garant voor het restant. Voor ons betekent dit theoretisch een risico van maximaal € 96.388. Dit is op basis van de begroting 2023 van de VRGZ.

MGR Werkbedrijf en ICT

De risico's van het werkbedrijf zijn gekwantificeerd in de begroting van het werkbedrijf. Aangezien het werkbedrijf geen algemene reserve mag aanhouden, moet elke gemeente haar risicodeel in de begroting opnemen. De verwachtingswaarde van de risico's wordt ingeschat op € 7,2 mln. en het risico op € 2,8 mln. Ons aandeel bedraagt daarin ongeveer 8,5% (begroting 2023 MGR).

IBO

In de begroting 2023 is rekening gehouden met een aantal onderzoeken door de sociale recherche. De kans is aanwezig dat meer onderzoeken plaatsvinden dan geraamd. Het risico schatten we in op 25% van € 83.000 en de kans hierop op 50%.

Grondexploitatie (risico € 30.000)

Toerekening apparaatskosten Grex

Om de risico's te beperken hanteert de gemeente een overwegend faciliterend grondbeleid. De specifieke risico's met betrekking tot de grondexploitaties zijn omschreven in de paragraaf grondbeleid.

Een ander risico schuilt in de toerekening van apparaatskosten aan de grondexploitaties. Wanneer projecten niet doorgaan komen de apparaatskosten mogelijk ten laste van de exploitatie. Meer informatie over de complexen van de grondexploitatie staat in de paragraaf grondbeleid.

Economische risico's en vertraging

De risico's in de sfeer van de grondexploitatie hebben vooral te maken met algemene economische ontwikkelingen die leiden tot lagere opbrengsten of hogere kosten. Hier valt bijvoorbeeld te denken aan vertraging van bouwprojecten (vooral rentekosten), het terugtrekken van partners, of het lager uitvallen van grondprijzen ten opzichte van de ramingen. Hoewel de economische vooruitzichten weer wat gunstiger lijken te zijn, is het in de huidige economische situatie nog steeds de vraag of de geraamde opbrengsten van de bouw kavels kunnen worden gerealiseerd en op welke termijn. Om de economische risico's te kwantificeren is uitgegaan van een scenario waarin de nog te realiseren opbrengsten na 1 januari 2022 10% lager uitvallen dan geraamd en de nog te realiseren kosten 5% hoger uitvallen dan geraamd in de meest recente rapportage grondexploitaties.

Grote projecten (risico € 76.000)

Toerekening apparaatskosten aan projecten

Er wordt risico gelopen ten aanzien van toegerekende apparaatskosten. Net zoals bij de grondexploitatie komen deze kosten, bij het niet doorgaan van de projecten, ten laste van de exploitatie.

Gemis subsidies als gevolg van uitloop projecten

Mislopen (provinciale) subsidies als gevolg van uitloop project over de subsidieperiode.

Overige financiële risico's (risico € 1.339.000)

BTW subsidies sport

De sportstichtingen kunnen geen inkoop-BTW meer terugvragen, maar kunnen wel een beroep doen op een subsidieregeling (BOSA) van het rijk. De maximale subsidie bedraagt 20% van de subsidiabele kosten. Voor deze regeling geldt echter een subsidieplafond en een minimumbedrag aan uitgaven. Wanneer de subsidieaanvragen niet gehonoreerd worden lopen we het risico dat de investeringslasten met 20% toenemen. In het meerjarig investeringsplan 2022 (investeringsplan in sportcomplexen) is voor 2022 geen investeringen geraamd omdat geen aanvraag is ingediend. Daarom ramen we p.m. .

Loon- en prijsontwikkeling

De huidige Cao loopt tot 1 januari 2023. We hebben de lonen met 3,6% verhoogd voor 2023 conform de ramingen van het Centraal Planbureau. Het is niet duidelijk of dat voldoende is en/of in de nieuwe CAO compensatie volgt voor de hoge inflatie. We ramen een risico van 2,4% extra loonstijging (totaal is dan 6%) met een gemiddelde kans van 50%. Overigens worden we normaal gesproken gecompenseerd in de algemene uitkering voor CAO aanpassingen.

De begroting is zowel aan de baten- als aan de lastenkant gebaseerd op contante prijzen. Per taakveld maken we bij het opstellen van de begroting een reële en actuele inschatting van de kosten. De hoge inflatie in 2022 van de energielasten en marktprijzen hebben we zo goed mogelijk proberen in te schatten voor de begroting 2023. Grote onzekerheid heerst hoe de inflatie zich zal ontwikkelen. Hiervoor hebben we een stelpost in de begroting opgenomen van € 1.000.000.

Algemene uitkering

Het rijk heeft het accres voor wat het volumedeel voor de jaren 2022 tot en met 2025 bevroren. Dit betekent dat de algemene uitkering niet meer onderhevig aan de schommelingen van de rijksuitgaven. Voor de loon - en prijsontwikkeling vindt wel bijstelling van de algemene uitkering plaats. Na 2025 is er sprake van een financieel ravijn omdat de aanvullende middelen uit het Regeerakkoord tot 2026 lopen. En ook de opschalingskorting die tot 2026 bevroren was, voert het rijk weer op. In de raming 2026 hebben we hiermee rekening gehouden en de VNG is met het Rijk in gesprek over een stabiele en reële algemene uitkering vanaf 2026.

De herijking van de algemene uitkering heeft het Rijk voor een groot deel verwerkt in de uitkering voor 2023. Er vinden nog vervolgonderzoeken plaats, die mogelijk tot bijstelling van de algemene uitkering leiden.

Vooralsnog schatten we het totale risico met betrekking tot de algemene uitkering in op 2,5% van € 65,6 mln is € 1,64 mln. De kans hierop is 25%.

Corona / Covid-19

In de begroting 2023 hebben we geen rekening gehouden met extra uitgaven of derving van inkomsten als gevolg van een eventuele coronacrisis. Mocht dit zich voordoen dan verwachten we dat het Rijk de financiële gevolgen hiervan net zoals in voorgaande jaren financieel compenseert. Voorlopig ramen we p.m. .

Overig

Dit betreft risico's met betrekking tot ontwikkelingen van pensioenpremie, renterisico, dividenduitkeringen, decentralisatie van rijkstaken, ontvangen van bezwaarschriften, garanties en borgstellingen, hypotheek voor personeel, wachtgeld/pensioenen voor bestuurders, eigendommenadministratie gemeentelijke gronden.

Berekening weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan welke middelen wij beschikbaar hebben om eventuele tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande zaken. De weerstandscapaciteit is onderverdeeld in structureel en incidenteel.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de:

1. onbenutte belastingcapaciteit;
2. post onvoorzien;
3. vrije begrotingsruimte;
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden.

1. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de mogelijkheden die wij als gemeente nog hebben om onze belastingopbrengsten te verhogen binnen de wettelijke grenzen.

De totale onbenutte belastingcapaciteit bedraagt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Belasting c.q. recht	Bedrag
1. OZB	4.888
2. Afvalstoffenheffing	-
3. Rioolheffing	-
4. Leges	p.m.
Totaal	4.888

Toelichting onbenutte belastingcapaciteit.

Onroerende zaakbelastingen

Voor de OZB hanteren we de zogenaamde artikel 12 norm. Op basis van de meicirculaire 2022 is deze norm 0,1729% (voor 2023). De onbenutte belastingcapaciteit is als volgt berekend.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Onderdeel	Bedrag
Berekende waarde woningen*	5.558.448
Berekende waarde niet-woningen - eigenaren*	543.912
Berekende waarde niet-woningen - gebruikers*	467.400
Totaal waarde	6.569.760
Minimale opbrengst artikel 12-norm	11.359
Opbrengsten 2023	6.471
Onbenutte belastingcapaciteit	4.888

* basis = overzicht totale capaciteit

Afvalstoffenheffing

Het uitgangspunt is volledige kostendeckking ofwel 100% kostendekkendheid. Dit betekent dat er geen sprake is van onbenutte belastingcapaciteit met betrekking tot de afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

Het uitgangspunt is volledige kostendeckking ofwel 100% kostendekkendheid. Dit betekent dat er geen sprake is van een onbenutte belastingcapaciteit met betrekking tot de rioolheffing.

Leges

Bij de heffing van leges hanteren we volledige kostendeckking als uitgangspunt, wat betekent dat het totale bedrag aan legesinkomsten de kosten volledig dekt. Wij kunnen deze kosten niet volledig in beeld brengen. Hiervoor is een verfijning van de huidige kostenverdeelssystematiek noodzakelijk. De onbenutte belastingcapaciteit kunnen wij daarom niet in een bedrag uitdrukken. In de tabel is dit aangeduid met p.m. (pro memorie).

2. Post Onvoorzien

In de begroting is voor 2023 € 25.000 geraamd als stelpost voor onvoorziene uitgaven.

3. Vrije begrotingsruimte

De begroting 2023 heeft een saldo van € 348.000. Dit bedrag kan aangemerkt worden als vrije begrotingsruimte.

4. Structurele bezuinigingsmogelijkheden

Er zijn geen structurele bezuinigingsmogelijkheden die ingezet worden als onderdeel van de structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de:

1. algemene reserve;
2. bestemmingsreserves, waarvan de bestemming nog kan worden gewijzigd;
3. stille reserves;
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden.

1. Algemene reserve

De begrote stand van de vrij besteedbare algemene reserve per 1 januari 2023 is € 7.350.000. De begrote stand van de vaste algemene reserve bedraagt € 17.220.000. Totaal: € 24.570.000. De vaste algemene reserve is niet wettelijk verplicht, maar dit is een eigen beleidskeuze binnen onze gemeente (besluit van de gemeenteraad). Dit is dus ook door de raad te wijzigen.

2. Bestemmingsreserves

Er zijn geen bestanddelen van de bestemmingsreserves beschikbaar als weerstandscapaciteit.

3. Stille reserves

Het gaat bij stille reserves om de overwaarde van gemeentelijke bezittingen die direct verkoopbaar zijn zonder dat de bedrijfsvoering of het gemeentelijke beleid hierdoor wordt beïnvloed. De overwaarde (stille reserve) betreft het verschil tussen de verwachte verkoopopbrengst en de begrote boekwaarde per 31 december 2022.

Wij hebben onze bezittingen beoordeeld op de benoemde uitgangspunten. Een groot deel van onze bezittingen is nodig voor de bedrijfsvoering en de uitvoering van ons beleid. Ons gemeentehuis gebruiken we voor ons bestuur en de publieksservice. De onderwijs- en welzijnsgebouwen zijn meestal beleidsmatig noodzakelijke voorzieningen. In de op te stellen Vastgoedvisie worden keuzes gemaakt voor de gebouwen die daar niet (meer) of te weinig aan voldoen.

Ook onze gronden leiden tot een stille reserve, voor zover de actuele waarde hoger is dan de boekwaarde. Het gaat hier om de gronden die wij verantwoorden op de balans, onder de materiële vaste activa. De actuele waarde ligt € 332.000 hoger dan de boekwaarde van € 796.000.

4. Incidentele bezuinigingsmaatregelen

Er is geen sprake van incidentele bezuinigingsmaatregelen die kunnen bijdragen aan de incidentele weerstandscapaciteit.

Totaaloverzicht weerstandscapaciteit

De totale weerstandscapaciteit van de gemeente ziet er als volgt uit:

Onderdeel	Bedrag
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
<u>Structurele weerstandscapaciteit</u>	
1. onbenutte belastingcapaciteit	4.888
2. post onvoorzien	25
3. vrije begrotingsruimte	-
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden	-
Totaal structurele weerstandscapaciteit	4.913
<u>Incidentele weerstandscapaciteit</u>	
1. algemene reserve	24.570
2. bestemmingsreserves	-
3. stille reserves	332
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden	-
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	24.902
Totaal weerstandscapaciteit per 31-12-2022	29.815

Ratio weerstandsvermogen

Op basis van het risicoprofiel en de inventarisatie van de weerstandscapaciteit bepalen wij ons weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen drukken wij uit in een verhoudingsgetal.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (= totaal risicoscore)}}$$

Op basis van de jaarrekening 2022 ziet de weerstandsratio er als volgt uit:

	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2020
Ratio weerstandsvermogen	$\frac{29.815}{4.745} = 6,28$	6,94	7,62 7,24	8,59	7,38

Conclusie

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen dient dit genormeerd te worden. Hiervoor maken we gebruik van onderstaande waarderingstabel. Deze tabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente. Diverse gemeenten hanteren deze tabel, die een goed inzicht geeft in de vraag of er genoeg weerstandscapaciteit is.

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
$0,8 < x < 1,0$	Matig
$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Met een weerstandsratio van 6,28 beschikken wij op dit moment over een uitstekend weerstandsvermogen. Er zijn voldoende middelen om de in beeld gebrachte risico's op te kunnen vangen.

Financiële kengetallen

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) moeten gemeenten een vijftal financiële kengetallen opnemen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting en de jaarstukken. Het doel is om op deze wijze makkelijker inzicht te verschaffen in de financiële positie van de gemeente.

De vijf kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te vangen. Ze geven inzicht in de financiële weer- en wendbaarheid. Hoe de kengetallen in relatie tot de financiële positie moeten worden beoordeeld, is voorbehouden aan de raad. Hiervoor zijn geen algemene normen gegeven.

Toelichting kengetallen

De kengetallen betreffen:

- 1a. de netto schuldquote;
- 1b. de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
2. de solvabiliteitsratio;
3. de grondexploitatie;
4. de structurele exploitatieruimte;
5. de belastingcapaciteit.

De kengetallen worden hieronder inhoudelijk toegelicht.

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat er bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden te berekenen. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is én wat dat betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal verstaan. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar bij de jaarrekening of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente.

Berekening kengetallen

Kengetal	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Normering Categorie
1a. Netto schuldquote	35%	70%	21%	A
1b. Netto schuldquote met correctie alle verstrekte leningen	25%	59%	21%	A
2. Solvabiliteitsratio	47%	33%	52%	B
3. Grondexploitatie	1%	0%	0%	A
4. Structurele exploitatieruimte	0,8%	-3,5%	6,8%	A
5. Belastingcapaciteit	101%	105%	93%	B

Beoordeling kengetallen

Zoals aangegeven bestaan er geen algemeen geldende of wettelijk voorgeschreven normen voor de beoordeling van de financiële kengetallen in relatie tot de financiële positie van de gemeente. Voor een afgewogen beoordeling van de financiële positie moeten de financiële kengetallen in hun onderlinge samenhang en binnen de specifieke context van de gemeente worden bekeken.

Om de beoordeling gemakkelijker te maken hebben wij in de laatste kolom van bovenstaande tabel een normering opgenomen. Deze normering is gelijk aan de normen die de provincie Gelderland in het kader van haar financiële toezicht functie hanteert. Hierbij wordt gewerkt met de drie categorieën 'A', 'B' en 'C'. Aan deze categorieën is geen kwalificatie gegeven, omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf plaats dient te vinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld, dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

In samenhang geven de kengetallen een positief beeld van de financiële positie van de gemeente Berg en Dal. De schuldpositie is op een aanvaardbaar niveau, er is sprake van enige onbenutte belastingcapaciteit en het weerstandsvermogen is uitstekend zodat wij in staat zijn om eventuele financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a. de netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
1b. de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
2. de solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
3. de grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
4. de structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
5. de belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

De grondexploitaties moeten we jaarlijks actualiseren. De accountant neemt de waardering van de grondexploitaties mee in zijn oordeel van de getrouwheid van de jaarrekening. Dit oordeel is tot nu toe positief. Waar nodig zijn voor verwachte exploitatietekorten voldoende voorzieningen getroffen.

Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente heeft veel wegen, riolen, lichtmasten, speeltuinen en gebouwen in eigendom. Dit noemen we kapitaalgoederen. De gemeente zorgt voor het onderhoud van deze kapitaalgoederen. Dat is belangrijk om prettig en veilig in de gemeente te kunnen wonen en verblijven. Om de kapitaalgoederen goed te onderhouden hebben we beleidsplannen opgesteld en vertaald naar beheer- en uitvoeringsplannen. Zo weten we wat we willen, wat we hebben, wat nodig is en wat het ons gaat kosten.

Algemeen

In deze paragraaf beschrijven we op welke wijze wij onze kapitaalgoederen beheren. De volgende kapitaalgoederen moeten we minimaal benoemen volgens het “besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten”:

1. wegen;
2. riolering;
3. water;
4. groen;
5. gebouwen;

Van deze kapitaalgoederen moeten in de begroting:

- Het beleidskader;
- De financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien;
- De vertaling van de financiële consequenties.

Aan dit rijtje hebben wij zelf twee kapitaalgoederen toegevoegd:

6. openbare verlichting;
7. speelruimten.

Wetten en regels

Er bestaat geen algemene wet waarin staat hoe gemeentes kapitaalgoederen moeten onderhouden. Dit is namelijk in verschillende wetten beschreven. Bijvoorbeeld vanuit de provincie en waterschappen bestaan er specifieke wetten en regels.

Het algemeen uitgangspunt is dat de gemeente verplicht is om te zorgen voor een veilige openbare ruimte. Wij moeten aan kunnen tonen dat er voldoende gedaan is om de openbare ruimte veilig te houden. Dit doen wij onder anderen door regelmatig inspecties uit te voeren. De gegevens uit deze inspecties in combinatie met beleidskaders zijn de basis voor de beheer- en onderhoudsplannen.

Actuele beleids- en beheerplannen

In onderstaand schema hebben we per kapitaalgoed de relevante beleids- en beheerplannen genoemd. Het jaar geeft aan wanneer het plan vastgesteld is. De frequentie gaat over de houdbaarheid van het plan. Onder volgende actualisatie staat in welk jaar we de bestaande versie actualiseren. In de laatste kolom is aangegeven waar en of het beleids- beheerplan in de begroting staat.

Beheerplan	Jaar	Frequentie actualisatie	Volgende actualisatie	Financiële vertaling in begroting
1. Onderhoudsplan Wegen	2021	Een keer per 5 jaar	2026	MIP* en voorziening
2. Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	2020	Een keer per 5 jaar	2025	MIP, reserve en exploitatie
3. Water (onderdeel van GRP)	2020	Een keer per 5 jaar	2025	MIP en exploitatie
4.1. Bomenstructuurplan	2013	Een keer per 10 jaar	2023	Exploitatie
4.2. Lijst bijzondere houtopstanden	2013	Een keer per 10 jaar	2023	Exploitatie
5. Gebouwen	2020	Een keer per 3 jaar	2022	MIP en voorziening
6. Openbare verlichting	2020			Exploitatie
7. Vervangingsplan Speelvoorzieningen	2022	Een keer per 5 jaar	2025	Bestemmingsreserve

* MIP = Meerjaren investeringsplan

1. Wegen

Wat willen we?

We willen onze wegen sober onderhouden. In 2021 heeft de gemeenteraad opnieuw bepaald wat de onderhoudsniveaus van elke weg zijn. Wij hadden een uitbalancerend onderhoudsniveau waarvoor ruim 1,3 miljoen euro beschikbaar was. Dit is teruggebracht naar een sober kwaliteitsniveau en daarvoor is € 1 miljoen beschikbaar. De effecten van deze bezuinigingen op lange termijn zijn onbekend. Ook weten we niet goed wat het effect van extreme vorst of hitte zal zijn. Daarom hebben we na twee jaar een evaluatie afgesproken.

Bij het uitgebalanceerd onderhoudsniveau maakten we onderscheid tussen bepaalde type wegen. Zo schreven we voor bijvoorbeeld centrumgebieden, rijbanen en fietspaden binnen de kom hoge kwaliteit voor. Voor bedrijventerreinen, wijkontsluitingswegen en overige wegen binnen de kom was dit niveau basis. Bij het nieuwe sobere niveau staat alles op laag. We maken dus geen verschil meer tussen bijvoorbeeld centrumgebieden en wegen buiten de bebouwde kom. Meer en gedetailleerde informatie hierover staat in het onderhoudsplan wegen.

Onderhoud, beheer en inspecties van wegen zijn nodig om de functionaliteit en de veiligheid van de wegen te garanderen. Met een tweejaarlijkse inspectie brengen we de onderhoudstoestand in kaart. In 2020 voerden we deze tweejaarlijkse inspectie voor het laatst uit. Het aansluitende beheerplan 'beheerplan wegen 2020' heeft de raad in 2021 vastgesteld.

De volgende inspectie staat gepland voor 2022. De inspectie geeft per wegvak inzicht in de kwalitatieve toestand. Als uit de inspectie blijkt dat een weg niet meer te onderhouden is, dan vragen we budget voor een reconstructie aan. Dit doen we via het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het is nog niet mogelijk om iets over de effecten van bezuinigingen te kunnen zeggen. In april laten we de wegen inspecteren en vanaf dan zullen de eerste effecten bekend zijn. Omdat het kwaliteitsniveau omlaag gebracht is, duurt het langer totdat we (groot) onderhoud uitvoeren. Dat merken onze inwoners. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de meldingen die we krijgen.

Stand van zaken Jaarrekening

Bij de vaststelling van de begroting zijn de bezuinigingen op de budgetten voor het onderhoud van wegen teruggedraaid. Alleen in 2022 was er door de bezuinigen minder budget. Vanaf volgend jaar voegen we jaarlijks weer €1.278.000,- aan de voorziening onderhoud wegen toe.

Omdat het slechts één jaar betreft, zijn de gevolgen hiervan minimaal en nauwelijks zichtbaar.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Wegen: oppervlakte van het wegennet	2.006.402	m ²
Wegen: binnen bebouwde kom	1.431.126	m ²
Wegen: buiten bebouwde kom	575.276	m ²
Wegen: elementen bestrating	1.097.107	m ²
Wegen: asfalt	850.171	m ²

Wat is nodig?

Uit de weginspectie van 2020 bleek welk onderhoud wij in 2022 uit moeten voeren. Daarnaast voeren we ook nog onderhoud uit, dat in 2021 (door omstandigheden) nog niet uitgevoerd is. In 2022 staat het volgende groot onderhoud op de planning:

- Hogewaldseweg (Groesbeek)
- Hubertusweg (Beek)
- Gedeelte Oude Kleefsebaan (Berg en Dal)
- Wegkantverbeteringen op diverse locaties

Stand van zaken Voorjaarsnota

- De Hogewaldseweg laten we opnieuw inspecteren. Groot onderhoud was nodig, uitgaande van een uitgebalanceerd onderhoudsniveau. De huidige kwaliteit valt vermoedelijk binnen het aangepaste kwaliteitsniveau (sober). Dat betekent dat groot onderhoud nog niet nodig is.
- De Hubertusweg gaat in week 20, 21 en 22 dicht. Dan voeren we groot onderhoud uit. We gaan op diverse locaties de fundering verbeteren, omdat deze weggezakt is.
- Het gedeelte van de Oude Kleefsebaan (Berg en Dal) is gereed.
- De wegganten langs de Ooijse Bandijk hebben we verbeterd.
- De Cranenburgsestraat in Groesbeek is toegevoegd. De kwaliteit van het gedeelte tussen het spoor en de Reestraat (1 km) is slecht. Ook de afronding van de laatste fase van de nieuwbouwwijk Heikant vraagt om verkeerskundige aanpassingen, met name de aansluiting op de Cranenburgsestraat.

Stand van zaken Jaarrekening

- Door het terugdraaien van de bezuinigingen, kunnen we het groot onderhoud aan de Hogewaldseweg weer inplannen. Uitvoering zal naar verwachting in 2023 zijn.
- De Hubertusweg hebben we gedeeltelijk hersteld. Het andere gedeelte van deze weg en het fietspad staan voor 2023 op de planning.
- De Cranenburgsestraat in Groesbeek hebben we uit het onderhoud gehaald en als project op het Meerjaren Investeringsplan geplaatst. Op deze locatie vallen namelijk meerdere werkzaamheden samen. Daardoor is ook de planning gewijzigd. In 2023 start de voorbereiding en de uitvoering zal hoogstwaarschijnlijk in 2024 zijn.

Wat kost het?

Samen met de planning uit het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) vormen de wegenplanningen de basis voor de integrale projecten met andere vakgebieden, zoals openbare verlichting, groen, water en spelen. Deze integrale projecten staan op het Meerjaren Investeringsplan (MIP). In het MIP staan de kosten per project.

Voor groot onderhoud werken we met raamovereenkomsten. Op basis van deze overeenkomsten kunnen wij diverse onderhoudswerkzaamheden uit laten voeren. Door groot onderhoud op tijd uit te voeren, kunnen we de levensduur van de weg verlengen en reconstructies uitstellen.

Voor financiering van het groot onderhoud maken wij gebruik van een voorziening onderhoud wegen. Hier voegen we jaarlijks € 1.023.000 aan toe.

Voor het verloop van de voorziening onderhoud wegen verwijzen wij u naar het overzicht "reserves en voorzieningen".

Stand van zaken Voorjaarsnota

Voor uitvoering van de genoemde werkzaamheden binnen de onderhoudsvoorziening is voldoende ruimte.

Stand van zaken Jaarrekening

We hebben de planning bijgesteld en daardoor zijn we binnen budget gebleven.

2. Riolering

Wat willen we?

De riolering beschermt de volksgezondheid en het milieu. Dat doen we door het afvalwater af te voeren naar de afvalwaterzuivering. Het inzamelen en afvoeren van afvalwater naar de afvalwaterzuivering is een belangrijke wettelijke zorgplicht voor de gemeente. Daarnaast heeft de gemeente ook de zorgplicht voor het inzamelen en verwerken van hemelwater en het voorkomen van nadelige gevolgen voor grondwater. De riolering maakt deel uit van het watersysteem, waarbij zowel boven- als ondergrondse voorzieningen aanwezig zijn. Daarmee is het een belangrijk onderdeel van de leefomgeving.

Een aantal ontwikkelingen hebben een directe relatie met riolering en een effect op onze werkzaamheden.

- Klimaatadaptatie. Het klimaat verandert. Het gaat vaker en harder regenen, het wordt warmer en droger voor lange aaneengesloten perioden. De droge zomers van 2018 en 2019 maar ook het droge voorjaar van 2020 hebben effect op onze waterhuishouding: grondwaterstanden dalen en beekdalen vallen droog. Daarvoor, in 2016, maar ook in 2018, hebben we in onze gemeente ook te maken gehad met zware buien die voor veel overlast hebben gezorgd, vooral in de kern Breedeweg.

- Duurzaamheid/circulariteit. We houden de ontwikkelingen om de riolering te verduurzamen in de gaten. Je kunt hierbij denken aan materialen die we kunnen hergebruiken en/of het toepassen van herbruikbare materialen. Daarnaast kunnen we uit afvalwater grondstoffen winnen en energie opwekken.
- Omgevingswet (invoering per 1-7-2022). De invoering van de Omgevingswet biedt mogelijkheden om zaken die nu nog op nationaal niveau geregeld zijn, straks lokaal te regelen. Dit betekent dat er straks meer keuze is hoe we de gemeentelijke watertaken vormgeven. De gemeentelijke zorgplichten blijven overigens onveranderd gelden en komen terug in de Omgevingswet.

Ook vinden we aansluiting bij de Werkeenheid Regio Nijmegen (WRN), die een visie op de waterketen heeft opgesteld: 'Doelmatige en klimaatbestendige waterketen door gebalanceerde innovatie van de watertaken'. De visie is gebaseerd op de watertaken en gericht op de lange termijn (2050). Hierin staan onder andere de volgende zaken beschreven: stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en drinkwater.

Het beleid rondom riolering en de gemeentelijke watertaken staat in het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2021-2025. Dit GRP heeft de raad in het najaar van 2020 vastgesteld. Het voorgaande beleid zetten we grotendeels door, maar we geven meer aandacht aan klimaatverandering en hoe we hier mee omgaan.

Eén van de speerpunten is om de stankproblematiek rondom de randvoorziening Heikant aan te pakken. Het GRP biedt ook de onderbouwing voor (ontwikkeling van) de rioolheffing.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Randvoorziening Heikant (voormalige zuivering aan de huidige Heikantweg). We zijn gestart met de oplossingen voor de stankproblematiek rondom de randvoorziening Heikant. Met het Waterschap Rivierenland zijn we over uitgangspunten voor het nieuwe ontwerp in overleg. Tevens zijn er gesprekken geweest met de Stichting Carnavalsbouwlocatie Groesbeek.

Stand van zaken Jaarrekening

De omgevingswet is nog niet van kracht. Samen met het Waterschap Rivierenland en de afdeling bodem geven we 'Water en Bodem sturend' een plek in de Omgevingsvisie. Op deze manier zorgen we ervoor dat ruimtelijke ontwikkelingen zo veel mogelijk plaats vinden op locaties waar water en bodem geen of beperkte limiterende factoren zijn.

Heikant: in samenwerking met Waterschap Rivierenland zijn we diverse oplossingsrichtingen aan het doorrekenen. Op basis van de resultaten kunnen we een gefundeerde keuze maken voor het meest geschikte ontwerp en de verdere inrichting van het terrein.

Wat hebben we?

Onderstaande tabel geeft een globaal overzicht van de voorzieningen binnen gemeente Berg en Dal voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, het verwerken van hemelwater en grondwater.

Taakveld	Omvang	Eenheid
Riolering: lengte vrijvervalriool	273	km
Riolering: lengte drukriool	82	km
Riolering: gemalen	53	stuks
Riolering: bergbezinkvoorziening	7	stuks
Riolering: drainage	8	km
Riolering: pompunits	219	stuks
Riolering: straatkolken	11.500	stuks

Wat is nodig?

Onderstaande reguliere beheerwerkzaamheden en projecten voeren we jaarlijks uit om te voldoen aan de visie en beleidsdoelen:

- Reinigen en inspecteren riolering.
- Reinigen van straat- en trottoirkolken (2 keer per jaar).
- Reinigen en inspecteren rioolgemalen / pompunits.
- Uitvoeren van verbeteringsmaatregelen aan riolering en kolken.
- Uitvoeren van verbeteringsmaatregelen aan gemalen / pompunits.
- Meten en monitoren van riolering / grondwater.
- Het ondersteunen van inwoners bij nieuwe projecten.

Afhankelijk van ontwikkelingen en het functioneren van bestaande voorzieningen, berekenen we het hydraulisch (en milieutechnisch) functioneren van de riolering met een computermodel. Op basis van deze uitkomsten laten we werkzaamheden aan het riool uitvoeren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- We zijn bezig met het reinigen en inspecteren van onze riolering. Dit jaar in Millingen aan de Rijn en in een deel van Groesbeek.
- Het reinigen van straat- en trottoirkolken hebben we in Q1 afgerond.
- Rioolgemalen en pompunits zijn we aan het inspecteren en reinigen.
- De verbeteringsmaatregelen staan later dit jaar gepland.
- We hebben in het eerste kwartaal 2022 een nieuw grondwatermeetnet aangelegd. Verspreid over de gemeente hebben we peilbuizen geplaatst. Daarin hangt apparatuur die ieder uur het grondwaterpeil meet. Deze data is publiekelijk toegankelijk.
- Inwoners die hun woning van het rioolstelsel af willen koppelen, krijgen hulp van onze regenwateradviseur.

Stand van zaken Jaarrekening

- Het reinigen en inspecteren van de riolering in Millingen aan de Rijn en Groesbeek Noord zijn afgerond.
- De 2de grote ronde van het reinigen van de straat- en trottoirkolken is in Q4 uitgevoerd. In de zomer is een kleine tussenronde uitgevoerd.
- De gemalen en pompunits zijn geïnspecteerd en gereinigd. De meest belangrijke gemalen zijn extra geïnspecteerd.
- Het grondwatermeetnet is uitgebreid met een drietal peilbuizen die het grondwater meten bij de bron van de Groesbeek.
- Onze regenwateradviseur heeft afgelopen jaar onze inwoners geholpen met het invullen van subsidieaanvragen, advies gegeven over het afkoppelen van de woning, en vragen over de subsidieregeling beantwoord. In 2022 zijn er 225 aanvragen binnengekomen, waarvan we er 103 hebben goedgekeurd. De subsidiepot van €60.000,- is voor 75% benut. Er is in totaal 5.474m² afgekoppeld.

Wat kost het?

De planning uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vormt samen met de wegenplanningen de basis voor de integrale projecten met andere vakgebieden, zoals openbare verlichting, groen, water, en spelen. Deze integrale projecten staan op het Meerjaren Investeringsplan (MIP). De benodigde financiële middelen voor deze projecten zijn gewaarborgd in het GRP. Voor groot en dagelijks onderhoud komt het budget vanuit de exploitatie. Door groot en dagelijks onderhoud tijdig uit te voeren, kunnen we de levensduur van de riolering verlengen.

Om de lasten gelijkmatig over de jaren te verdelen gebruiken we de voorziening riolering. Het uitgangspunt voor de rioolheffing is volledige kostendekkendheid. Tekorten of overschotten verrekenen we met deze voorziening.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben een aantal startnotities voor het vangen van riolering opgevoerd. De financiële vertaling hiervan is terug te zien in het Meerjaren InvesteringsPlan.

In algemene zin stijgen de prijzen voor materiaal en uurloon. Of en in welke mate dit invloed op het GRP heeft, weten we nog niet precies. Dit wordt nader onderzocht.

Stand van zaken Jaarrekening

De prijzen voor materiaal, uurloon en elektriciteit zijn het afgelopen jaar gestegen. Gevolg hiervan is dat voor diverse kostenplaatsen het budget overschreden is.

3. Water

Wat willen we?

De komende periode willen we bij de aanleg van riolering zo veel mogelijk huishoudelijk afvalwater en hemelwater scheiden. Waar mogelijk infiltreren we hemelwater, dit helpt verdroging tegen te gaan en het hoeft niet te worden afgevoerd naar de rioolwaterzuiveringsinrichting. Waar mogelijk combineren we werkzaamheden met maatregelen voor klimaatadaptatie.

In 2019 hebben de regiogemeenten samen met veel andere partijen de visie Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal ondertekend. In deze visie staan veel ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen. In een uitvoeringsprogramma staat wat prioriteit heeft, wat we regionaal of lokaal gaan doen en welke partijen bij welke maatregelen betrokken zijn. Er is in ieder geval een bewustwordingscampagne nodig om inwoners duidelijk te maken dat de klimaatverandering eraan komt, dat we ons daarop moeten voorbereiden en dat de overheid niet alles kan en wil oplossen. Ook inwoners en organisaties staan aan de lat om maatregelen te nemen. Er moet hierbij een goede balans

zijn tussen maatregelen die de gemeente voorbereidt en uitvoert en ruimte geven aan initiatieven van inwoners en organisaties.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn op regionaal niveau bezig met het opzetten van een communicatiestrategie rondom de RAS. Deze is bijna gereed en daarna kunnen we concreet aan de slag met de bewustwordingscampagne.

Stand van zaken Jaarrekening

De Regionale Adaptatie Strategie (RAS) is vertaald naar een Regionaal Uitvoeringsprogramma (RUP) met negen speerpunten. Daarmee hebben we de regionale strategie naar uitvoeringsplannen vertaald. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- klimaatbestendigheid in de prestatieafspraken van woningbouwcoöperaties;
- stenen eruit en groen erin;
- herstel blauwe motor stuwwal.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Water: infiltratieputten	516	stuks
Water: wadi's (23 stuks)	15.830	m ²
Water: waterwerkt Beek	4	km
Water: sloten	64	km
Water: waterdoorlatende verharding	6.150	m ²

Wat is nodig?

Op diverse plekken hebben inwoners hinder of overlast van water door hevige regenbuien. Vooral in de kern Breedeweg, en in andere mate ook in de kern Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting zijn plekken die hiermee regelmatig te maken hebben. We maken onderscheid tussen wateroverlast en waterhinder. Met overlast bedoelen we dat er daadwerkelijk schade op treedt aan privé of gemeentelijke eigendommen. Met hinder bedoelen we situaties waarbij water op straat staat. Overlast heeft de hoogste prioriteit.

In 2019/2020 zijn we gestart met het project Wateroverlast Breedeweg. Samen met het Waterschap treffen we maatregelen in en rond de kern van de Breedeweg, om zo de wateroverlast te verminderen. Een bewustwordingscampagne zoals hierboven genoemd, maakt deel uit van het project. De geplande projectduur voor wateroverlast Breedeweg is 2020 tot en met 2024.

In 2022 starten we ook in andere kernen met een bewustwordingscampagne en stimuleren we inwoners om hun tuinen te vergroenen en te ontstenen.

We werken in 2022 een plan uit om het ontstenen en vergroenen van particulier te combineren met projecten van de gemeente in een buurt. Niet alleen de openbare ruimte krijgt zo een groene 'boost', maar ook het privé-eigendom. Denk hierbij aan het gratis afvoeren van tegels, het ter beschikking stellen van regentonnen om af te koppelen en tuinadvies voor groene, maar toch makkelijk te onderhouden tuinen.

Daarnaast hangt het omgaan met hevige neerslag samen met de hemelwaterzorgplicht van de gemeente. Hemelwater gaat via het oppervlak maar gedeeltelijk ook via het rioolstelsel. Het houdt daarom verband met elkaar. De invulling van de zorgplicht staat in het Gemeentelijk Rioleringsplan Berg en Dal. Concreet voeren we zogenoemde basisrioleringsplannen (BRP) uit. Bij het opstellen van deze plannen wordt gekeken welke locaties binnen een bepaalde kern gevoelig zijn voor wateroverlast. Op basis van deze resultaten nemen we maatregelen om wateroverlast zo veel mogelijk te voorkomen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vrijwel in alle projecten op het Meerjaren InvesteringsPlan (MIP) hebben we aandacht voor regenwater. Een gescheiden rioolstelsel, verticale infiltratie of aanleg van wadi's zijn enkele toegepaste voorbeelden.

Stand van zaken Jaarrekening

Voor de kern Heilig Landstichting is een Basisrioleringsplan (BRP) opgesteld om een gedetailleerd inzicht te krijgen in de wateroverlastlocaties en het functioneren van het rioolstelsel. Zowel voor Beek als voor Heilig Landstichting is een werkatelier uitgevoerd om oplossingsrichtingen in beeld te brengen.

Er is begonnen met het opstellen van een plan om 'Operatie Steenbreek' uit te breiden zodat inwoners in de hele gemeente hier gebruik van kunnen maken.

We hebben diverse projecten uitgevoerd waarbij we de openbare ruimte hebben afgekoppeld van het rioolstelsel en het regenwater laten infiltreren in de grond.

Wat kost het?

Vanuit eerder uitgevoerde onderzoeken is inzichtelijk gemaakt welke financiële middelen noodzakelijk zijn voor de maatregelen die we willen nemen. Deze zijn opgenomen in het GRP 2021-2025. Ook leveren wij een bijdrage aan andere disciplines voor een stuk onderhoud. Concreet voorbeeld is dat vanuit groenbeheer de wadi's worden onderhouden en zij hier een financiële bijdrage vanuit water ontvangen.

Bij gecombineerde projecten (bijvoorbeeld; groen, wegen en riolering) op het Meerjaren investeringsplan is ook aandacht voor het hemelwater. In die plannen maken we ruimte om water tijdelijk op te vangen en in het gebied te verwerken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Recent zijn startnotities voor het MIP 2023-2026 geschreven. Ruimte voor duurzame waterberging of infiltratie zijn inmiddels de standaard. De financiële gevolgen verwerken we in de kostenraming en komen op het MIP terug.

Stand van zaken Jaarrekening

Ten opzichte van voorgaand bericht geen nieuws.

4. Groen

Wat willen we?

Wij laten het gemeentelijk stedelijke groen zoals plantsoenen en hagen op A-kwaliteit onderhouden. Dat betekent dat er weinig onkruid mag groeien. Grasvelden onderhouden we op hetzelfde kwaliteitsniveau en maaien we daarom in het hoogseizoen wekelijks.

Natuurlijk groen, zoals bermen en sloten, maaien en onderhouden we 1 tot 2 keer per jaar. De trend is om meer in te zetten op biodiversiteit en ecologisch bermbeheer. Dit betekent dat we brede bermen minder vaak maaien (2*50%) en maairesten opruimen om zo de ontwikkeling van bloemen en kruiden te stimuleren. De meterstrook met bermplanken en uitzichthoeken maaien we drie keer per jaar vanwege verkeersveiligheid.

Voor het boombeheer hebben wij een lijst met de meest bijzondere bomen (lijst bijzondere houtopstanden) en een bomenstructuurplan (waardevolle rijen van bomen). In deze documenten staat welke bomen/structuren wij het meest belangrijk vinden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben de hoeveelheden geactualiseerd. Dat leidt tot de volgende wijzigingen:

Aantal bomen 15.290 stuks

Cultuurrijke beplanting 198.033 m²

Gazon 380.067 m²

Bermen 857.588 m²

Stand van zaken Jaarrekening

Er zijn enkele wijzigingen in de hoeveelheden, maar deze hadden geen invloed op de beschikbare budgetten in 2022. Wel voor 2023, want in Q1 van elk jaar bepalen we de actuele hoeveelheden en daarop actualiseren we de aanneemsom voor het betreffende jaar.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Groen: aantal bomen (exclusief bospercelen)	16.733	stuks
Groen: oppervlakte cultuurrijke beplanting	198.033	m ²
Groen: gazon	360.392	m ²
Groen: berm	857.816	m ²

Wat is nodig?

Voor het klein en groot onderhoud van dit kapitaal werken wij met onderhoudscontracten, die wij in de markt brengen. In deze contracten beschrijven wij wat de aannemers moeten doen om ons kapitaal schoon, heel en veilig te houden.

Voor het dagelijks onderhoud van het stedelijk groen hebben we een contract met de DAR. Zij voert het onderhoud in het groeiseizoen uit met ongeveer 25 medewerkers van het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen (WBRN). In de wintermaanden schalen ze af en zijn dit er 10. Het onderhoud van gazon, berm en sloten besteden wij uit. Het gazonbestek is in 2021 opnieuw in de markt gebracht voor een termijn van vier jaar.

Naast regulier onderhoud moeten we groen soms vernieuwen. Bijvoorbeeld als er te veel planten uitgevallen zijn en we het niet meer kunnen beheren. Elk najaar vervangen wij ruim 15.000 planten en struiken. Bomen vervangen we als ze ziek of dood zijn. Ons uitgangspunt is dat wij minimaal één nieuwe boom planten, voor iedere boom die wij kappen. Door groen en bomen tijdig te vervangen ontstaat er geen achterstand en blijft het gemeentelijk groen op peil.

Voor bomen hebben wij een zogenaamde zorgplicht. Dat betekent dat we ze regelmatig moeten controleren en onderhouden. De inspectie doet een externe partij en de buitendienst onderhoudt de bomen. Bij het onderhoud houden we rekening met snoeiverzoeken en wensen van onze inwoners.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De inspectie wordt ook dit jaar weer uitgevoerd in juli – augustus.

Met de snoeiwerkzaamheden lopen we achter op de planning. Dit komt vooral door een personeelstekort bij de buitendienst, in combinatie met de hoeveelheid bomen die zij moeten snoeien. De verwachting is dat we later dit jaar een gedeelte van de snoeiwerkzaamheden uit moeten besteden. Alleen dan kunnen we aan onze zorgplicht voldoen.

Stand van zaken Jaarrekening

De achterstand nemen we mee naar 2023. In dat jaar besteden we een deel van het boomonderhoud uit. Daarmee werken we de achterstand weg.

Wat kost het?

Voor klein en groot onderhoud van stedelijk groen zoals plantsoenen, hagen en grasvelden is in de exploitatie in totaal ongeveer € 850.000 opgenomen.

Voor onderhoud van natuurlijk groen zoals landschapselementen, parken en bermen is in de exploitatie in totaal ongeveer € 265.000 opgenomen.

Voor onderhoud en inspectie én het vervangen van bomen is jaarlijks ongeveer € 80.000 beschikbaar in de exploitatie. Daarnaast liften we mee met de projecten op het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

Stand van zaken Voorjaarsnota

Voor klein en groot onderhoud van stedelijk groen zoals plantsoenen, hagen en grasvelden is in de exploitatie in totaal € 840.000 opgenomen. Door areaal uitbreidingen en een nieuwe inbestedingovereenkomst, komen de kosten uit op € 870.000,- per jaar.

Voor onderhoud van natuurlijk groen zoals landschapselementen, parken en bermen is in de exploitatie een totaalbedrag van ongeveer € 300.000 opgenomen.

Voor onderhoud en inspectie én het vervangen van bomen is jaarlijks ongeveer € 99.000 beschikbaar in de exploitatie. Daarnaast liften we mee met de projecten op het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

Voor alle bovenstaande items geldt dat de indexering achteraf plaatsvindt. Deze zal door de stijging van de brandstofprijzen ook omhoog gaan. Bij de eindafrekening in het najaar weten we wat dit voor de financiën betekent.

Stand van zaken Jaarrekening

De storm in mei heeft in delen van Groesbeek behoorlijke schade aangericht. Daardoor hebben we onvoorziene kosten moeten maken voor het opruimen van omgevallen bomen en afgebroken takken. Door dit incident waren de beschikbare budgetten niet toereikend. De begroting hebben we hierop aangepast bij de najaarsnota.

5. Gebouwen

Wat willen we?

In 2019 zijn alle gemeentelijke panden opnieuw in kaart gebracht. Het onderhoudsplan is in 2020 voorgelegd aan de gemeenteraad. In het plan is rekening gehouden met de stijging van de bouw- en loonkosten en toename van wet- en regelgeving.

We onderhouden al onze panden doelmatig en sober. Het gemeentehuis dient daarbij in conditie redelijk tot goed te blijven. Voor de overige panden geldt een redelijk conditie.

Veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en circulariteit (hergebruik van materialen) zijn hierin de belangrijkste onderhoudsaspecten.

Iedere drie jaar laten we onze gebouwen inspecteren en stellen we een onderhoudsplan op. Daaruit blijkt hoeveel geld we in de komende jaren voor onderhoud nodig hebben.

Daadwerkelijk onderhoud voeren wij overigens pas uit na een actuele inspectie. Bij deze inspectie laten we beoordelen of het geplande onderhoud echt noodzakelijk is en of we het nog uit kunnen stellen.

Het aantal voorzieningen brengen we terug naar vier:

1. gemeentelijke gebouwen, zoals het gemeentehuis en de gemeentewerf
2. sportaccommodaties, zoals de sporthallen en het zwembad
3. welzijnsaccommodaties, zoals de Mallemolen en het kulturhus in Millingen a/d Rijn
4. overige accommodaties, zoals het draisine gebouw en parkeergarage Bellevue

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn vooral bezig met aanpassingen van de systematiek en administratie voor de vier onderhoudsvoorzieningen.

Volgend jaar staat de inspectie van onze gebouwen op de planning.

Stand van zaken Jaarrekening

De inspectie hebben we eind 2022 uit laten voeren. Uit deze inspectie blijkt welke acties er de komende jaren aan onderhoud nodig zijn. Uit de actielijst volgt een onderhoudsplan, dat we de raad in 2023 voorleggen.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Vastgoed: aantal gemeentelijke accommodaties (al dan niet in eigen beheer)	26.289	m ² /bvo
Gemeentelijke gebouwen	9	stuks
Sportaccommodaties	4	stuks
Welzijnsaccommodaties	4	stuks
Overige accommodaties	15	stuks

Wat is nodig?

Wij organiseren aanbestedingen en stellen contracten op voor een periode van minimaal drie jaar. Deze contracten gaan over dakwerk, schilderwerk, bouwkundig onderhoud, werktuigbouwkundig onderhoud en elektrotechnisch onderhoud.

Overige projecten zijn:

- bouw overkapping/zoutloods in Millingen aan de Rijn
- verdere verduurzaming van gemeentelijke gebouwen/accommodaties, waaronder de sporthal De Duffelt in Millingen aan de Rijn.

Verder loopt er een onderzoek naar de toekomstige locatie van de Bibliotheek en het gebruik van de Mallemolen.

Gemeentelijk vastgoed zoals Kulturhus den Ienloop en het Zalmkerkje in Millingen aan de Rijn willen we verkopen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het elektrotechnisch en werktuigbouwkundig onderhoud hebben we aanbesteed. Beide werken zijn door dezelfde aannemer aangenomen. Daarmee is het onderhoud voor maximaal vier jaar geregeld.

Update projecten

- De bouw van de zoutloods gaat minder voorspoedig dan verwacht. Dat heeft te maken met het fungerend bestemmingsplan en een verontreiniging op de plek van de bestaande zoutloods. Daarom bereiden we een sanering voor, waarop we de plannen aanpassen. Daarnaast zijn we bezig met het aanpassen van de bestemming.
- We hadden het plan om op het dak van de Duffelt zonnepanelen te leggen. Doordat het dak constructief ongeschikt is, gaat dat niet door. We zoeken naar alternatieven.

Het onderzoek naar de toekomstige locatie van de Bibliotheek in de Mallemolen is afgerond. In de raadsvergadering van 21 oktober 2021 heeft de raad besloten dat de bibliotheek in de Mallemolen blijft, dat er ruimte gemaakt wordt voor het Agora onderwijs en we de Mallemolen in zijn geheel gaan revitaliseren en verduurzamen.

De raad heeft in oktober 2021 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 155.000 voor architect kosten en technische adviezen.

Daarnaast moeten we een aantal andere kosten maken waarmee we in dit voorbereidingskrediet geen rekening hebben gehouden. Zoals de inhuur van externe expertise voor onder meer het opzetten van exploitatiemodellen, adviezen energie en fiscalist, maar ook gemeentelijke apparaatskosten en inhuur projectleider. Ook hebben we kosten voor de noodvoorziening voor Agora onderwijs gemaakt. In totaal is een aanvullend voorbereidingskrediet nodig van € 370.000. Via een raadsinformatiebrief (raad juni 2022) heeft de raad hierover nadere informatie ontvangen.

De bezuiniging voor het onderhoud van het Zalmkerkje is teruggedraaid. Daardoor heeft de verkoop minder prioriteit en kunnen we eerst zorgvuldig onderzoek doen naar de mogelijke herbestemming voor het pand.

Verder verduurzamen

Het gemeentehuis heeft duurzaamheidslabel B. We hebben de wens om het gebouw verder te verduurzamen, richting duurzaamheidslabel A++ (BENG-gebouw). Hoe we dit precies kunnen bereiken, is mede afhankelijk van de opgave als gevolg van het huisvestingsplan. Het huisvestingsplan en de duurzaamheidsopgave zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Stand van zaken Jaarrekening

- De bouw van de zoutloods in Millingen aan de Rijn hebben we in 2022 voorbereid. De bouw start in 2023.
- De verduurzaming van de Duffelt hebben we geparkeerd. De dakconstructie van de Duffelt blijkt voor het plaatsen van zonnepanelen niet sterk genoeg te zijn. Eerst moeten we e.e.a. laten onderzoeken.
- Voor de Mallemolen loopt een revitaliseringstraject. Gedurende dit traject zal blijken of de bibliotheek in de Mallemolen blijft. Door algehele kostenstijgingen is de kostenraming verdubbeld en het beschikbare budget ontoereikend. We onderzoeken op welke wijze we met dit project verder gaan. Daarvoor is een nieuwe projectleider aangesteld.

Wat kost het?

Voor financiering van groot onderhoud maken wij gebruik van een voorziening onderhoud gebouwen. De jaarlijkse toevoeging aan de voorziening is € 354.000. Daarnaast is er in de exploitatie € 331.000 beschikbaar voor dagelijks en contractueel onderhoud.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We merken dan de materiaalkosten en uurlonen fors toenemen. Ook de vaste lasten zoals gas, water en licht nemen toe. De exacte financiële gevolgen hiervan, verwachten we rond de najaarsnota in beeld te hebben.

Stand van zaken Jaarrekening

Het grootste deel van de energiecontracten was nog vast in dit jaar. Daardoor was er slechts een beperkte overschrijding van de budgetten (ongeveer € 10.000 op alle gemeentelijke gebouwen). In verband met meerverbruik hebben we bij de najaarsnota enkele bijstellingen gedaan.

6. Openbare verlichting

Wat willen we?

Duurzaamheid is een belangrijk onderwerp en speerpunt. Onze gezamenlijke doelstelling is om in 2030 nog maar de helft van de stroom te verbruiken ten opzichte van 2013. Dat hebben de gemeenten in Nederland samen afgesproken. De oude lampen verbruiken gemiddeld 40 Watt stroom. Daarom gebruiken we sinds 2013 ledlampen. Deze verbruiken nog maar 16 Watt.

In de gemeente Berg en Dal staan ongeveer 6.500 lichtmasten. Daarvan heeft ongeveer 50% al zuinige LED-lampen. De overige lichtmasten zijn nog niet afgeschreven en vervangen we zodra dat nodig is door LED-lampen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Uit inventarisatie blijkt dat er inmiddels 6.700 lichtmasten in onze gemeente staan. De helft daarvan, is al zuinig (LED-lampen).

Stand van zaken Jaarrekening

Doordat we in 2022 weer ~300 masten vervingen, bestaat de openbare verlichting inmiddels voor het merendeel uit LED.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Verlichting: masten en armaturen	7.000	stuks

Wat is nodig?

In een gedeelte van Beek, Leuth, Groesbeek en Ooij is de verlichting slecht. Er staan in verhouding te weinig lichtmasten en daardoor zijn er veel donkere plekken. Zoals beschreven in het beheerplan 'Openbare Verlichting' gaan we in deze wijken oude de lichtmasten en lampen vervangen. Tot 2030 willen we 300 lichtmasten per jaar vervangen. Daarnaast vervangen we lichtmasten bij integrale projecten, omdat we dan werk met werk kunnen maken en daardoor overlast voor onze inwoners beperken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn bezig met het vervangen van lichtmasten in de Van Ostadeweg en de Mesdagweg. Ook de lichtmasten aan de Meester Pontenstraat Leuth zijn we aan het vervangen. De lichtmasten aan de Prins Alexanderstraat in Ooij vervangen we later dit jaar.

Stand van zaken Jaarrekening

De lichtmasten aan de Van Ostadeweg en Mesdagweg in Groesbeek, Meester Pontenstraat in Leuth en de Prins Alexanderstraat in Ooij hebben we conform planning vervangen. Op deze locaties staat nu ook duurzame LED-verlichting.

Wat kost het?

Jaarlijks is in de exploitatie € 332.000 beschikbaar voor onderhoud en vervanging van lichtmasten en openbare verlichting. Dit bedrag bestaat uit een budget voor het vervangen van lichtmasten (€292.000) en een budget voor het onderhoud (€40.000).

Stand van zaken Voorjaarsnota

De werkzaamheden en financiën verlopen volgens planning. Materiaalkosten, brandstofkosten en indexering leiden wel tot hogere kosten. De effecten hiervan, zullen later dit jaar beter inzichtelijk zijn.

Stand van zaken Jaarrekening

We hebben binnen het beschikbare budget het maximale aantal lichtmasten vervangen. Door hogere prijzen, zijn dat er iets minder dan in de voorgaande jaren.

7. Speelruimten

Wat willen we?

Wij willen speelplekken heel en veilig houden. Ook moeten wij voldoen aan wet- en regelgeving. Voor speeltoestellen is het 'Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen' van toepassing. Daarin staat exact beschreven waaraan speeltoestellen in de openbare ruimte moeten voldoen.

Wij kiezen ervoor om alle speeltoestellen op één plek tegelijkertijd te vervangen. Hierdoor kunnen we met het volledige budget een totaal nieuwe speeltuin maken. Samen met de kinderen uit de buurt maken wij een ontwerp. De kinderen mogen dan zelf kiezen welke speeltoestellen zij het leukste vinden.

Onze ervaring is dat metalen speeltoestellen na 18 jaar aan vervanging toe zijn. Houten toestellen zijn na 12 jaar al aan vervanging toe. Na die periodes zien we dat de kwaliteit snel achteruit gaat. Toestellen zijn niet meer op verantwoorde manieren te herstellen. Dit leidt tot onveilige situaties en/of opmerkingen van de inspecteur.

We hebben een vervangingsplan dat gebaseerd is op de leeftijd van de speelplekken. Speeltoestellen vervangen wij in principe na 12 (hout) of 18 jaar (kunststof en metaal). Dit is afhankelijk van het materiaal en hoeveel de toestellen gebruikt zijn. Op basis van de kwaliteit en inspectieresultaten passen wij het onderhouds- en vervangingsplan aan. Zodra de afschrijvingstermijn bereikt is, beslissen we of we de speelplek gaan vernieuwen. Dit is ook afhankelijk van de behoefte in de wijk.

Soms is een speelplek eerder aan vervanging toe doordat toestellen slecht zijn. Dit verwerken wij in de actualisatie van het vervangingschema.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Dit jaar gaan we het vervangingsschema actualiseren. Daarmee hebben we inmiddels een start gemaakt.

Stand van zaken Jaarrekening

Het vervangingschema voor speelplekken hebben we in 2022 geactualiseerd. Op basis van het vastgestelde schema, plannen we de vervangingen van speelplekken in 2023-2026.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Speelruimten: aantal speelplekken in de openbare ruimte	73	stuks

Wat is nodig?

Een externe specialist inspecteert de speeltoestellen één keer per jaar. Daarnaast controleert onze buitendienst de speeltoestellen. Dat doen wij twee tot drie keer per jaar. Als er iets kapot is, dan maken we dat meteen. Als we iets niet meer kunnen maken, dan verwijderen we het toestel.

Voor 2022 staat het vervangen van speelplekken op de volgende locaties gepland:

- Het Oranjeplein in Millingen aan de Rijn
- De Gelderhorstlaan in Beek
- Langs de Rijksstraatweg in Beek
- De Rietvoornstraat in Ooij

Stand van zaken Voorjaarsnota

Met diverse buurtgroepen, omwonenden en kinderen zijn we een participatietraject gestart. We bespreken mogelijkheden en wensen samen met de buurt en kinderen.

Door corona hebben we vorig jaar meer tijd aan de voorbereiding besteed. Dat had vooral met keer op keer uitgestelde bijeenkomsten te maken. Daardoor hebben we vorig jaar niet alles af kunnen ronden. Dit jaar gaan we verder met de skatebaan bij de Meent in Groesbeek en de speeltuin aan de burgemeester Hermsenstraat in Millingen aan de Rijn.

Stand van zaken Jaarrekening

- De speeltuin aan de Burgemeester Hermsenstraat in Millingen aan de Rijn hebben we vervangen.
- De skatebaan bij de Meent in Groesbeek is vervangen.
- Het Oranjeplein in Millingen aan de Rijn hebben we doorgeschoven naar 2023.
- Voor de speelplek aan de Gelderhorstlaan in Beek is opdracht vertrekt. Uitvoering staat voor Q1 van 2023 gepland.
- De speelplek langs de Rijksweg in Beek hebben we doorgeschoven naar 2023.
- Voor de speelplek aan de Rietvoornstraat in Ooij is opdracht verstrekt. Uitvoering staat voor Q1 van 2023 gepland.

Wat kost het?

Jaarlijks is in de exploitatie € 90.000 beschikbaar voor klein en groot onderhoud, én € 5.000 voor keuringen van speeltoestellen.

Vanaf 2020 werken we met een bestemmingsreserve voor speelruimten. Na afloop van het jaar storten wij het niet uitgegeven budget in deze reserve, zodat dit geld beschikbaar blijft voor de speeltuinen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Omdat we met een egaliseringsreserve werken voor speeltuinen, is het restantbudget van 2021 in deze reserve gestort. Daardoor is het beschikbare budget voldoende om de werkzaamheden uit 2021 af te ronden en nieuwe vervangingen op te starten.

Stand van zaken Jaarrekening

In de aankomende 10 jaar vervangen wij volgens het geactualiseerde vervangingsschema voor €1.190.000 aan speeltoestellen. In de bestemmingsreserve speeltuinen is €91.418 beschikbaar. Hiermee rekening houdende bedraagt het benodigde bedrag voor de komende 10 jaar € 1.098.582. Per jaar komt dit neer op € 109.858. Om tot dit bedrag te komen, hebben we de jaarlijkse exploitatiebijdrage met € 45.044 verhoogd.

Jaarlijkse overschotten of tekorten verrekenen we met de bestemmingsreserve, zodat het geld beschikbaar blijft voor de speeltuinen.

Financiering

Op grond van het BBV, Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, moeten we een paragraaf financiering opstellen. In deze paragraaf staat hoe wij de risico's op het geld dat we uitlenen en lenen beheersen. De risico's die we moeten beheersen zijn koersrisico's en renterisico's.

Financiering

Financieringsstatuut

In het financieringsstatuut zijn door het college de richtlijnen vastgesteld voor het sturen en beheersen van, het verantwoorden over, en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet)

Met het vaststellen van de financiële verordening heeft de raad de kaders aangegeven voor de inrichting van de financiële functie en de uitgangspunten voor het financieel beleid en het financieel beheer. Er is een relatie gelegd met het financieringsstatuut.

Financieringspositie

De financieringspositie geeft de financieringsbehoefte van de gemeente aan.

	Bedragen x € 1.000	
Financieringspositie	31-12-2021	31-12-2022
<u>Financieringsbehoefte</u>		
Totaal vaste activa (a)	92.237	92.139
<u>Financieringsmiddelen</u>		
Reserves en voorzieningen	58.109	68.586
Langlopende leningen	33.354	31.062
Voorziening grondexploitatie	200	96
Totaal financieringsmiddelen (b)	91.663	99.744
Financieringspositie (b-a)	-574	7.605

Bovenstaande berekening geeft aan dat er eind 2021 een klein financieringstekort was. Dit tekort is met kasgeldleningen (kort geld) gefinancierd. Eind 2022 was een financieringsoverschot. Deels is dit uitgezet bij de gemeente Overbetuwe, zodat wij rente ontvangen over dit geld.

Langlopende leningen

Op 1 januari 2022 was het totaal aan opgenomen geldleningen € 33,3 miljoen. In 2022 is € 2,3 miljoen afgelost. Het totaalbedrag aan langlopende geldleningen is op 31 december 2022 € 31,1 miljoen.

Liquiditeitenplanning

Op 31 december 2021 was er sprake van een liquiditeitstekort van ongeveer € 0,5 miljoen. Wij zijn binnen de wettelijk voorgeschreven kasgeldlimiet gebleven. Dit is een norm die aangeeft hoeveel geld we mogen lenen voor een periode korter dan een jaar. Zolang deze situatie zich

voordoet en we binnen de kasgeldlimiet blijven kan het liquiditeitstekort met kort geld gefinancierd blijven. Omdat de rente op kort geld (< 1jaar) in 2022 negatief was is het liquiditeitstekort met kasgeldleningen (kort geld) gefinancierd. Het verloop van de liquiditeiten is sterk afhankelijk van de tijd en de mate waarin de voorgenomen investeringen feitelijk worden gerealiseerd. Per kwartaal brengen we de liquiditeiten in beeld.

Relatiebeheer

De NV Bank voor Nederlandse Gemeenten is de huisbankier van de gemeente. Dit betekent dat nagenoeg al het gemeentelijk betalingsverkeer via deze bank loopt. Uit oogpunt van doelmatig kasbeheer proberen wij het contante geldverkeer zo veel mogelijk te beperken.

Schatkistbankieren

Per 15 december 2013 is Schatkistbankieren wettelijk verplicht. Dagelijks worden alle overtollige liquiditeiten boven een drempelbedrag afgeroomd en aangehouden in de schatkist bij het Ministerie van Financiën. De drempel is vastgesteld op 2,0% van het jaarlijkse begrotingstotaal (2,0% van afgerond € 113.000.000), met een minimum van € 1.000.000. Dit betekent voor ons dat wij 1 miljoen buiten de schatkist mogen houden. Overigens hebben wij met de BNG een automatische saldogregulatie schatkistbankieren afgesproken. Alle overtollige geldmiddelen boven de € 500.000 worden automatisch afgeroomd naar schatkistbankieren. Het voordeel hiervan is om te voorkomen dat wij creditrente aan de BNG moeten betalen zodra wij meer dan € 500.000 in kas hebben. Het doel van de deelname aan schatkistbankieren is om de EMU-schuld van de collectieve sector te verlagen. De decentrale overheden krijgen geen leenfaciliteit bij de schatkist.

Rente

Koersrisico

Het koersrisico is het risico dat de waarde van aandelen of obligaties daalt door koersontwikkelingen. Wij lopen weinig koersrisico, omdat onze gelden zijn uitgezet op vastrentende waarden die niet gevoelig zijn voor koersontwikkelingen.

Renterisico

Er zijn twee normen die aangeven hoe groot het renterisico is.

1. Kasgeldlimiet

Dit is een norm die aangeeft hoeveel geld we mogen lenen voor een periode korter dan een jaar. De kasgeldlimiet voor 2022 bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal naar de stand van 1 januari. Volgens deze norm mogen wij 8,5% van € 101.355.000 = € 8,6 miljoen lenen.

In de Wet financiering decentrale overheden staat dat de kasgeldlimiet gedurende twee achtereenvolgende kwartalen mag worden overschreden. Wij voldoen in 2022 aan de gestelde norm. In onderstaand overzicht is het verloop per kwartaal aangegeven.

2. Renterisiconorm

Deze norm geeft aan dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzelingen van huidige en nieuwe leningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal (€ 103.355.000). Voor onze gemeente betekent dit dat de aflossingen en de renteherzelingen onder de € 20,6 miljoen moeten blijven. In 2022 zijn de lasten voor renteherziening en aflossing € 2,3 miljoen. Wij blijven in 2022 dus ruim onder de norm.

Rentebeleid

Zowel de korte als de lange rente is momenteel historisch laag, maar stijgt wel gestaag. De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De ECB heeft in 2023 de rente al verhoogd en zal dit blijven doen om de inflatie te dempen. Op dit moment voorzien wij geen nieuwe langlopende schulden.

In de jaarrekening 2022 hebben wij gerekend met een rente percentage van 1,50% voor de reserves en vaste activa. Voor de grondexploitatie zijn we uitgegaan van een rentepercentage van 0,69%.

(bedragen x € 1.000)

	1e kwartaal 2022	2e kwartaal 2022	3e kwartaal 2022	4e kwartaal 2022
1) <u>Toegestane kasgeldlimiet</u>				
- in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
- in bedragen	8.450	8.450	8.450	8.450
<u>Netto vlottende schuld</u>				
2) Omvang vlottende korte schuld	8.902	403	704	5.893
3) Vlottende middelen	30.384	14.956	18.766	19.494
4) Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-21.482	-14.553	-18.063	-13.601
Ruimte+/Overschrijding- (1-4)	29.933	23.003	26.513	22.052

De commissie BBV adviseert een schema rentetoerekening op te nemen. Doelstelling is het bevorderen van een eenduidige handelwijze over rente door gemeenten. Dit schema geeft inzicht in de rentelasten van externe financiering en het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Hieronder vindt u het schema rentetoerekening.

Schema rentetoerekening zonder bespaarde rente

Externe rente korte en lange financiering	572.933
Externe rentebaten	-94.660
	<hr/>
	478.273
Af : rente grondexploitatie	-4.782
Af: rente projectfinanciering	0
	<hr/>
Saldo door te rekenen externe rente	473.491
Rente eigen vermogen	731.165
Rente voorzieningen contante waarde	140.468
	<hr/>
Toe te rekenen rente taakvelden	1.345.124
Werkelijk aan taakvelden toegerekend	1,50% <hr/>
Renteresultaat	38.430

Staat herkomst en besteding van middelen

De Staat herkomst en besteding van middelen geeft inzicht de uitgaven en inkomsten. Operationele activiteiten die bestaan uit transacties die veelal direct leiden tot opbrengsten en kosten.

Investeringsactiviteiten zijn de investeringen in en de desinvesteringen van immateriële, materiële en financiële vaste activa.

Financieringsactiviteiten bestaan uit de activiteiten ter financiering van de operationele en investeringsactiviteiten.

Bedragen x €1.000

Kasstroom uit operationele activiteiten	2022
Saldo programmarekening	7.838
Afschrijvingen	4.187
Mutatie werkkapitaal:	
- Mutatie voorraden	564
- Mutatie vorderingen	-8.789
- Mutatie kortlopende schulden excl. Bankschulden	662
Totaal mutatie werkkapitaal	-7.563
Onttrekkingen reserves	-4.467
Toevoegingen reserves	6.097
Onttrekkingen / vrijval voorzieningen	-2.075
Toevoegingen voorzieningen	3.085
Totaal uit operationele activiteiten	7.102
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	
Investerings immateriële vaste activa	-1.567
Desinvesteringen immateriële vaste activa	229
Investerings materiële vaste activa	-4.382
Desinvesteringen materiële vaste activa (bijdrage derden)	551
Investerings financiële vaste activa	-
Desinvesteringen financiële vaste activa	1.079
Totaal investeringsactiviteiten	-4.090
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	
Opname langlopende geldleningen	-
Aflossing langlopende geldleningen	-2.292
Mutatie kasgeldleningen	-
Totaal financieringsactiviteiten	-2.292
Mutatie geldmiddelen	720
De mutatie in geldmiddelen is als volgt te specificeren:	
Liquide middelen ultimo vorig dienstjaar:	-190
Liquide middelen ultimo dienstjaar:	530
Afname liquide middelen	720

Bedrijfsvoering

Wij blijven de dienstverlening ontwikkelen. Daardoor krijgt ook de bedrijfsvoering, de organisatie van de gemeente, doorlopend aandacht. In deze paragraaf gaan wij in op ons beleid rond de bedrijfsvoering en de maatregelen die we treffen om de bedrijfsvoering ook in 2022 en volgende jaren bij de tijd te houden.

Personeel

Diversiteit

Binnen de gemeente Berg en Dal willen we met ons personeelsbestand een afspiegeling van de samenleving zijn. Als maatschappelijke organisatie vinden wij dat we hierin een voorbeeldfunctie hebben. Daarbij maken verschillen tussen mensen onze organisatie juist krachtig. Door een divers én inclusief personeelsbestand zijn we beter in staat om ontwikkelingen en spanningen in de samenleving te begrijpen en hierop in te spelen. We vinden het belangrijk dat er binnen de teams aandacht is voor de 'sociale' veiligheid. Door verschillen te accepteren en collega's onderling te stimuleren om met elkaar in gesprek te blijven. Zo zorgen we er samen voor dat iedereen zich welkom voelt en zichzelf kan zijn binnen de gemeente Berg en Dal.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

We hebben in 2022 vaker het Werkbedrijf benaderd bij vacatures. Om ook deze doelgroepen meer kans te geven bij onze reguliere vacatures. Dit heeft helaas niet geresulteerd in meer plaatsingen in onze organisatie.

Hybride werken

De principes van flexibel werken worden in de samenleving steeds belangrijker. De organisatie biedt deze mogelijkheid. Waar het eerst vanzelfsprekend was dat werknemers veelal voor het werk naar het gemeentehuis kwamen is dat nu anders. We gaan flexibel(er) werken.

We willen integraal samenwerken. Zodat we ons werk zo goed mogelijk doen en daarmee de beste dienstverlening leveren aan onze inwoners en partners. Hiermee sluiten we ook aan op de ontwikkelingen in de samenleving. De behoefte van inwoners aan snelle dienstverlening, digitaal waar kan en in persoon waar nodig. Voor medewerkers faciliteren we een manier van werken die dit optimaal ondersteunt: hybride werken. Deze nieuwe manier van werken vraagt om meer flexibiliteit en loslaten van 'oude vertrouwde gewoontes'.

Hybride werken houdt in dat je werkt op de plek die op dat moment het beste past bij je werkzaamheden. Dit kan thuis zijn, op kantoor, of ergens anders.

Hybride werken is geen vervanging van hoe we nu al werken (resultaat gedreven, opgavegericht en via onze organisatiewaarden), maar maakt dit juist makkelijker. Medewerkers krijgen de ruimte, verantwoordelijkheid en het vertrouwen om te kiezen waar, wanneer en met wie ze (samen)werken. Het vertrouwen in elkaars vakmanschap betekent ook vertrouwen dat medewerkers zelf weten vanaf welke locatie en op welk moment ze hun werk het beste kunnen doen. Om zo de beste resultaten te behalen, in lijn met onze ambities.

Juist doordat collega's zelf kiezen wanneer ze waar werken, kunnen ze de voordelen van thuiswerken optimaal combineren met de voordelen van het werken op locatie. Dit levert niet

alleen betere resultaten in het werk, maar verhoogt ook het werkplezier en werk-privé balans.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

Hybride werken is inmiddels onderdeel van onze werkcultuur. Collega's kiezen zelf wanneer ze waar willen werken. We hebben dit gefaciliteerd door bijvoorbeeld de lokale thuiswerkregeling, structurele thuiswerkvergoeding en vergoeding woon-werk.

Gezond werken

Onderdeel van goed werkgeverschap is de zorg voor ons personeel. Hier hoort een arbobeleid bij. Dit arbobeleid is gericht op het voorkomen van verzuim en het bieden van een veilige werkomgeving. In sommige gevallen is verzuim niet te voorkomen. In die gevallen zorgen we ervoor dat dit zo kort mogelijk duurt en dat we dit goed begeleiden. Dit is niet alleen belangrijk voor onze medewerkers, maar heeft ook invloed op het imago van de gemeente, het vinden en behouden van goed personeel en lage verzuimcijfers en -kosten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Opleidingsplan

Sinds 2021 werken met onze opleidingsvisie en een opleidingsjaarplan.

In onze organisatie wordt elke vier jaar door de coalitie de ambities van de gemeente vastgesteld. Vanuit de ambities die het college vaststelt weten we waar de focus op ligt en welke competenties en kennis er nodig zijn. Maar niet alleen de politieke veranderingen hebben invloed op de organisatie, ook de veranderingen in de wereld zoals bijvoorbeeld digitalisering. Het is voor ons als organisatie daarom ook van belang om een flexibele organisatie te zijn. Daarom stimuleren we brede ontwikkeling van medewerkers.

Op dit moment is de arbeidsmarkt krap. Het is daarom van belang om medewerkers te blijven binden en boeien en dus ook te investeren in hen.

Daarbij komt dat door genoemde krapte op de arbeidsmarkt we soms genoodzaakt zijn medewerkers aan te trekken die (nog) niet alle kennis en competenties bezitten die wij nodig achten voor de functies. Ook daarom is het belangrijk om in te zetten op kennisverbreding en ontwikkeling.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2022 hebben we alle opleidingsbehoefte die aansloten bij onze visie kunnen toekennen. Ons opleidingsbudget was toereikend en werd goed benut door de verschillende teams. Dit is een goede ontwikkeling die bijdraagt aan de professionaliteit en doorontwikkeling van onze medewerkers.

Formatie

In de benchmark die in 2021 gedaan is, ziet u hoe de formatie van onze organisatie is opgebouwd.

In 2021 is de trend van een krappe arbeidsmarkt ingezet. Door te laten zien dat we een aantrekkelijke werkgever zijn en wat we kunnen bieden spelen we hierop in. Dat zichtbaar maken vraagt goede arbeidsmarktcommunicatie. En veel inzet op werving en selectie.

Het overdragen van kennis is door het vertrek van de medewerkers de komende jaren belangrijk. De bestaande kennis mag niet verdwijnen uit de organisatie. Hierdoor blijft de kwaliteit van onze dienstverlening richting de inwoners op peil. In een krappe arbeidsmarkt is de directe continuering van de doorlopende dienstverlening en personele inzet extra gewenst. Daar zetten we op in. Wij zijn daarvoor afhankelijk van flexibele inhuur. De stelpost inhuur maakt het mogelijk om medewerkers per direct en tijdelijk te vervangen. Helaas is de markt van vraag en aanbod in deze krappe arbeidsmarkt niet in ons voordeel. Flexibele inzet is duurder omdat er meer vraag naar is.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Door de krappe arbeidsmarkt is er veel verloop. Beduidend meer dan we de afgelopen jaren gewend zijn. We hebben dus meer vacatures in te vullen dan gemiddeld. Doordat er veel meer vraag dan aanbod is, voldoen onze normale wervingsstrategieën niet. We bereiken daarmee wel de werkzoekenden, maar niet de latent werkzoekenden. En juist zij zijn van belang in deze krappe arbeidsmarkt. Om daarop in te zetten hebben we extra tijd en middelen nodig. Tijd om een goede aanpak en de juiste strategie te bedenken. Middelen om andere/extra wervingsmethoden in te zetten wanneer dat noodzakelijk is. En om door te pakken met arbeidsmarktcommunicatie voor lange termijn. Hoe zorgen we ervoor dat (latent) werkzoekenden graag bij Berg & Dal willen werken? En hoe blijven we een aantrekkelijke werkgever voor onze huidige medewerkers?

De extra aandacht die werving en selectie vraagt - nu en de periode die voor ons ligt – vraagt ook extra inzet van de organisatie. Juist bij moeilijk in te vullen vacatures zorgt dit voor extra werkdruk. Omdat de werkzaamheden opgevangen moeten worden zolang de vacature nog niet gevuld is. Maar ook omdat het een aantal maanden duurt voordat een nieuwe collega volledig op sterkte meedraait. Het is in dit soort gevallen goed om onszelf af te vragen of onze ambities nog reëel zijn en eventueel te overwegen de ambities bij te stellen.

Stand van zaken Jaarrekening

We hebben in 2022 68 vacatures gepubliceerd. Dit waren zowel nieuwe functies als vervanging van medewerkers die elders een functie vonden of met pensioen zijn gegaan. In dit jaar zijn er 55 nieuwe medewerkers bij ons komen werken en 10 medewerkers zijn doorgestroomd naar een andere functie.

Door de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt is het soms lastiger om aan nieuwe medewerkers te komen. Daarom hebben wij in 2022 geïnvesteerd in ons werkgeversmerk. Zo hebben een Werken bij Berg en Dal webpagina waar onze promotiefilmpjes te zien zijn, deze geven een indruk hoe het is om bij ons te werken.

Onze manier van werken - organisatie ontwikkeling

Onze belangrijkste taak is het leveren van optimale dienstverlening aan onze inwoners. En het ondersteunen van de ambities van ons bestuur. Dat doen wij ook, maar de samenleving en onze rol als (gemeentelijke) overheid verandert. Om onze taak goed uit te kunnen blijven voeren, moeten wij mee veranderen. Daarom hebben we vorig jaar de organisatiestructuur aangepast. Deze nieuwe structuur moet de nieuwe manieren van werken beter ondersteunen. Daarnaast willen we opgavegericht gaan werken. Dit vraagt om nieuwe manieren van werken, vaardigheden en gedrag en heeft onze volle aandacht.

Door corona en het verplichte thuiswerken is dat helaas wel heel lastig gebleken. Het in de lucht houden van de normale dienstverlening was al een hele uitdaging. Samenwerken via de telefoon of via Teams is een mooie technische oplossing, maar is niet te vergelijken met de samenwerking die je op kantoor met elkaar hebt. Je bent niet echt meer op de hoogte van wat je collega's doen en hoort ook niet de laatste nieuwtjes op de gang of bij het koffieapparaat. Ook gaat er iets verloren in de onderlinge (sociale) verbinding. Al met al draagt dat niet bij aan het ontwikkelen van nieuwe manieren van samenwerken. Het opgavegericht werken is daardoor nog nauwelijks van de grond gekomen. Hier hebben we echt iets in te halen.

Ook zijn we geconfronteerd met het vertrek van een aantal managers en teamleiders. Voor hen bleek de nieuwe functie toch niet helemaal te zijn wat ze er van verwachtten of niet goed in balans te brengen met andere verplichtingen. Opgebouwde ervaring gaat dan helaas weer even verloren en je moet op zoek naar nieuwe collega's. En zij moeten eerst weer tijd krijgen om zich in te werken.

Nu we weer meer op kantoor kunnen werken, zullen we met elkaar de schouders er onder zetten, om van de nieuwe manier van werken een succes te maken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Stand van zaken Jaarrekening

We zijn begonnen met de organisatie in ontwikkeling. We zijn gestart met;

- Goed werkgeverschap, binnen dit onderwerp beginnen we met het organiseren van een medewerkerstevredenheidsonderzoek, onderzoek naar arbeidsvoorwaarden en arbeidsmarktcommunicatie.
- Een verduidelijking van de rollen en taken; we gaan ons besturingsmodel verder uitschrijven daar waar nog onduidelijkheden zijn.
- Actualiseren van onze missie en visie;
- Het verder ontwikkelen van de Berg en Dalse manier van opgavegericht werken.

Organisatie

Wij willen een betrouwbare en service verlenende organisatie zijn. Hierbij luisteren we goed naar de klant en bieden we waar nodig maatwerk aan. Onze omgeving verandert voortdurend. Daarom moeten wij als moderne organisatie ons werk hierop aanpassen.

Administratieve organisatie

De administratieve organisatie gaat over de regels, procedures en werkafspraken van onze organisatie. Die regels zijn er om onze organisatie goed en betrouwbaar te laten werken. Dit sluit aan bij onze ambitie "Zichtbaar en betrouwbaar".

We moeten voor het jaar 2021 en ook 2022 weer een aanbesteding verrichten omdat de overeenkomst met Accountantskantoor Konings & Meeuwssen in 2020 afloopt. Ook een nieuwe accountant voert als onderdeel van de controle een beoordeling uit op onze administratieve organisatie en interne controle maatregelen. Na de controle komen zij met adviezen ter verbetering in onze auditcommissie. Dit is één van onze raadscommissies.

Aandachtsgebied van de huidige ontwikkeling op gebied van rechtmatigheid is de zogenaamde rechtmatigheidsverklaring. Introductie hiervan zal vanaf het jaar 2022 gaan gelden. Het College moet dan in staat gesteld worden om de rechtmatigheidsaspecten voldoende in de greep te hebben en te toetsen. Dit wordt tot op dit moment nog gedaan door de externe accountant.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Konings & Meeuwissen heeft ons medio 2021 laten weten geen gebruik te maken van de verlengingsoptie van het contract met betrekking tot de accountantscontrole. Dit was aanleiding voor ons om een aanbestedingstraject te starten voor de accountantscontrole over de komende jaren. In november 2021 heeft de raad besloten om accountantskantoor Astrium aan te wijzen als onze nieuwe accountant voor de boekjaren 2021-2023.

Stand van zaken Jaarrekening

Na enkele malen uitstel zijn de gemeentes verplicht vanaf boekjaar 2023 een Rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening. Hiermee leggen de gemeentes verantwoording af over de naleving van de regels bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening. Dit betekent dat de colleges van burgemeester en wethouders zelf verantwoording moeten afleggen aan de Raden over de rechtmatigheid van het begrotingscriterium, voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

In het 4e kwartaal van 2022 is een kwartiermaker gestart om de randvoorwaarden voor de Rechtmatigheidsverantwoording te realiseren. Tot de randvoorwaarden behoren onder andere aanpassingen aan de financiële verordening art 212, de controleverordening art 213 en de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid art 213a. Ook het opstellen van het verbijzonderde interne controle plan inclusief risicoanalyse behoort tot de randvoorwaarden.

Frauderisico's

Het college van burgemeester en wethouders is zich bewust van de frauderisico's die de gemeente Berg en Dal loopt en bespreekt dit thema periodiek. De gemeente heeft een frauderisicoanalyse onderhanden en concludeert dat de belangrijkste risico's aandacht hebben en zijn / worden ondervangen door de inrichting van de administratieve organisatie. Het college van burgemeester en wethouders heeft geen concrete aanwijzingen of vermoedens dat zich fraudes hebben voorgedaan in het afgelopen boekjaar.

Informatievoorziening

Informatiebeveiliging en privacy

Het beveiligen van onze informatie en beschermen van de privacy van onze inwoners, blijven een doorlopend proces. We nemen dit als aandachtspunt mee in elke nieuwe taak en bij de inrichting van elk werkproces en systeem dat we gebruiken. Hierbij blijft altijd het uitgangspunt dat we de beste dienstverlening bieden aan onze inwoners en partners. De juiste maatregelen rondom privacy en informatiebeveiliging, dragen hieraan bij.

In 2022 besteden we extra aandacht aan de doorontwikkeling van de functionaliteit veilig mailen. E-mail is de meest gebruikte vorm van communicatie in ons werk. We gebruiken het dagelijks, ook voor het delen van vertrouwelijke informatie. Dit kunnen we alleen veilig en verantwoord blijven doen, als we ons mailverkeer voldoende beveiligen. Door de snelle ontwikkelingen op dit gebied, is een verbeterslag nodig. Dit organiseren we in samenwerking met de iRvN en regiogemeenten.

Daarnaast blijven we scherp op hoe we omgaan met autorisatie en authenticatie. In 2021 is gestart met het autorisatiebeleid. In 2022 pakken we hierop door. We bekijken de toepassing van het beleid in de praktijk en passen aan waar nodig. Dit doen we zodat we structureel grip krijgen op wie toegang heeft tot welke informatie. Hiermee verkleinen we het risico op grootschalige datalekken, terwijl we tegelijkertijd zorgen dat medewerkers de juiste toegang hebben om hun werk te kunnen doen.

Zoals elk jaar leggen we in de maand mei verantwoording af over hoe we omgaan met onze informatie. Dit doen we via de landelijke methoden. Voor informatiebeveiliging voeren we de ENSIA-zelfevaluatie uit. Deze evaluatie wordt gevolgd door een externe audit op de belangrijkste onderdelen. Voor privacy vullen we de zelfevaluatie van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) in. Het college van B&W stelt beide verantwoordingsrapportages vast. Eventuele verbeterpunten die naar voren komen in de evaluaties, behandelen we in de tweede helft van 2022.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Samen met iRvN en de regiogemeenten hebben we in kaart gebracht welke mogelijkheden we willen hebben om veilig te mailen. Hierbij hebben we niet alleen aandacht voor de nodige beveiligingsmaatregelen, maar ook het gebruiksgemak. Zowel voor onze medewerkers bij het veilig verzenden van een mail, als voor inwoners die een beveiligde mail ontvangen. Op basis van deze input starten we samen met iRvN en de regiogemeenten een aanbesteding.

Voor het verbeteren van onze autorisatie en authenticatie hebben we alle betrokken partijen bij elkaar gebracht. Samen bespreken we wat er precies nodig is. Ook hier zoeken we de balans tussen veiligheid en werkbaarheid. De komende maanden starten we met het doorvoeren van de nodige maatregelen en verbeteringen.

De ENSIA-audit over 2021 heeft plaatsgevonden. Het eindrapport wordt ter verantwoording aan het college voorgelegd in 2022.

Stand van zaken Jaarrekening

Implementatie van een nieuwe applicatie voor veilig mailen is op 1 januari voor alle gemeenten met standaard functionaliteit afgerond. In plaats van Zorgmail gebruiken we nu Zivver. Een applicatie die vele voordelen biedt en daarnaast eenvoudiger is voor inwoners en bedrijven.

Met betrekking tot de audits kunnen we mededelen dat de Ensia audit ook dit keer weer goed is verlopen. Onze CISO heeft de meeste werkzaamheden met de verschillende medewerkers van de gemeente afgerond.

Informatiemanagement en regionale samenwerking

Met informatiemanagement houden wij grip op onze informatievoorziening en zorgen we dat we voorbereid zijn op komende ontwikkelingen. Hierbij geeft het Informatiebeleid 2021-2025 ons richting. Het bijhorende Uitvoeringsplan geeft invulling aan hoe wij onze doelen en ambities willen realiseren.

In 2022 gaan wij verder met de uitvoering van ons Informatiebeleid en uitvoeringsplan. Dit doen wij aan de hand van de volgende speerpunten:

- Versterken digitale dienstverlening
- We gaan meer en digitaal (samen)werken
- We gaan meer datagedreven werken en sturen
- We brengen onze basis op orde
- Onze organisatie is voorbereid en ingericht

We besteden in 2022 extra aandacht aan digitaal samenwerken. Met de ontwikkelingen rondom flexibel werken onderzoeken we de mogelijkheden voor een samenwerkingsplatform. Daarmee maken we het voor medewerkers makkelijker om samen te werken in projecten of in teams. We organiseren dit regionaal met het iRvN en met de regiogemeenten.

Daarnaast zien we dat ICT steeds meer als cloudoplossing wordt aangeboden. Dit merken we vooral bij het vervangen van applicaties. Waarbij het aanbod van leveranciers veelal uit cloudapplicaties bestaat. Dat betekent dat we als gemeente op een andere manier met onze

informatiehuishouding om moeten gaan. In 2022 maken we een cloudbeleid. Ook vragen we in 2022 meer aandacht voor de ontwikkelingen naar de cloud waardoor we het beleid goed in werking laten treden.

Om als organisatie voorbereid te zijn op komende ontwikkelingen gaan wij in 2022 verder met I-Governance. I-Governance is een werkwijze om nieuwe ontwikkelingen en initiatieven op het gebied van Informatiemanagement tijdig te signaleren en gestructureerd aan te pakken. In 2021 zijn wij begonnen met het implementeren van deze werkwijze. Hier blijven wij in 2022 breiden we de werkwijze uit en maken we dit een standaard onderdeel van onze organisatie.

Regionaal zijn wij als gemeente Berg en Dal goed vertegenwoordigd. We zijn betrokken bij regionale projectgroepen zoals bij de implementatie van de Wet Open Overheid en de projectgroep over informatiehuishouding en architectuur. Waar het kan blijven we aansluiten bij regionale projecten. Zo kunnen we van elkaar leren en hoeven we niet alles zelf te verzinnen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen

Stand van zaken Jaarrekening

Het onderzoek met de regiogemeenten naar digitaal samenwerken is afgerond. We gaan werken met office365. Onderdelen als Teams, planner, sharepoint en sway worden in 2023 uitgerold binnen de organisaties.

In 2022 zijn we verder gegaan met het uitwerken van aansturen op de informatievoorziening. We hebben hier wel met het vertrek van de informatiemanager en i-adviseur vertraging opgelopen. Op dit moment worden beide posities met inhuur opgevuld, de huidige arbeidsmarkt werkte in 2022 niet meer in het vast invullen van beide posities. Voor de i-adviseur is wel een vaste medewerker gevonden, deze zal op 1 maart 2023 starten.

Cloudbeleid laat nog even op zich wachten. Het beleidsstuk is klaar en volgt nu eerst de interne procedure om vervolgens met u gedeeld te worden.

Archiefbeheer

In 2022 gaan we 430 meter te bewaren archieven naar het Regionaal Archief Nijmegen verplaatsen voor professioneel beheer en beschikbaar stellen voor onze inwoners. Zij kunnen in de ruime studiezaal onze archieven raadplegen. We sluiten ook aan bij het E-depot, dit is een opslagplaats voor digitaal archief. We stellen een archivaris aan. Met deze stappen bereiden we ons voor op de nieuwe archiefwet die in 2023 zal ingaan.

We maken nieuwe beschrijvingen van onze digitale werkprocessen. Dit doen we met het programma 'zaaktypen.nl'. Dit is onderdeel van ons Digitaal Archief Systeem (DMS). Dit project is omvangrijk en helpt ons digitaal werken sterk te vereenvoudigen en verbeteren. Daarbij worden ook de nieuwste bewaartermijnen toegevoegd.

We gaan verder met het digitaliseren van bestaande papieren dossiers. In 2022 doen we dit voor een onderdeel binnen het Sociaal Team. Met de aanschaf en toepassing van anonimiseersoftware voldoen we steeds beter aan nieuwe en geldende wetgeving. Deze wetgeving vraagt om steeds meer bescherming en privacy van gegevens van inwoners. In 2022 verwachten we bij te zijn met analoge en digitale vernietiging van documenten die volgens de wet vernietigd moeten worden. De processen hiervoor zijn digitaal ingericht.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen

Stand van zaken Jaarrekening

In het archief van de gemeente Berg en Dal is dit jaar niet veel veranderd. De vaste onderdelen zoals archiveren en vernietigen hebben plaatsgevonden. Echter met het vertrek van de kwaliteitsbeheerder en de medewerker archief A hebben diverse activiteiten on-hold gestaan. De functie van kwaliteitsbeheerder is inmiddels weer ingevuld. De functie van medewerker archief A gaan we op een andere manier inzetten.

De keuze voor software om te anonimiseren vindt op dit moment plaats, onze Functionaris Gegevensbescherming is samen met de regio gemeenten aan het beoordelen welke applicatie het beste bij ons past.

Gegevensbeheer

Er is een start gemaakt met het afstemmen van geografische gegevens die geregistreerd staan in de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en in het huidige beheerprogramma (GBI) van team Beheer Openbare Ruimte. In 2022 zal het huidige beheerprogramma worden vervangen door een moderne variant waarbij een directe gegevensuitwisseling met de BGT mogelijk is. Dan zal er gewerkt worden volgens het principe 'eenmalige registratie, meervoudig gebruik'. Dit vraagt een goede samenwerking tussen team Informatie en team Beheer Openbare Ruimte

1 januari 2025 is de geplande ingangsdatum van de Samengestelde Objecten Registratie (SOR). Het is de bedoeling dat de BAG, BGT, NWB (Nationaal Wegenbestand) en verschillende onderdelen die in de openbare ruimte zichtbaar zijn centraal worden geregistreerd, zoals bijvoorbeeld bomen en straatmeubilair. Stap voor stap werken wij toe naar de SOR door zoveel mogelijk data op elkaar af te stemmen. De kwaliteit van onze data in de basisregistraties versterken we hiermee. Vanaf 2022 heeft de jaarlijkse mutatiesignalering niet meer alleen betrekking op de BAG en BGT maar ook op onderdelen die in het kader van de toekomstige SOR moeten worden geregistreerd. Een hoge actualiteit zal de kwaliteit van onze gegevens op een constant hoog niveau houden.

De invoering en van de Omgevingswet heeft ook zijn uitwerking op de werkzaamheden van gegevensbeheer. Indien nodig passen wij werkprocessen hierop aan. Dit doen wij als onderdeel van het project Omgevingswet.

De Basisregistratie Ondergrond (BRO) is de afgelopen jaren stap voor stap opgebouwd. Op 1 januari 2022 treedt de laatste fase in werking. Met iedere stap bevat de BRO steeds meer gegevens en modellen over de ondergrond. Bronhouders leveren deze gegevens per registratieobject aan. De gemeente ziet erop toe dat de gegevens worden geregistreerd.

In 2022 sluiten wij aan op BRK 2.0. Dit betekent dat de gegevensuitwisseling met het Kadaster op een andere wijze vorm krijgt. De huidige uitwisseling van gegevens geeft landelijk veel problemen. De kadastrale gegevens worden dan ontsloten via het programma 'I Objecten'. Hierin is ook de BAG-administratie in opgenomen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen

Stand van zaken Jaarrekening

Onze basisregistraties blijven een groot onderdeel vormen van onze huisvesting van data. In 2022 hebben we belangrijke slagen gemaakt in datakwaliteit en het realiseren van koppelingen. Data bij de bron opslaan en bewerken is belangrijk. We keken met een schuin oog ook naar de ontwikkelingen op het gebied van common-ground. We pakken dat onderdeel in 2023 verder op waar we mogelijkheden zien.

In het kader van de omgevingswet, die helaas opnieuw is uitgesteld zijn we goed voorbereid en hebben we ook in 2022 weer vooruitgang geboekt.

Datagedreven werken

In 2022 blijven we zorgen dat er voor een groot deel van de werkzaamheden actuele informatie beschikbaar is. We hebben informatie voor het Sociaal Domein, P&O, Gegevensbeheer en de openbare ruimte. De informatie wordt gepresenteerd in dashboards voor medewerkers in een digitale omgeving. Voor het college en de raad zijn er ook structureel rapportages beschikbaar over het Sociaal Domein.

In 2022 gaan we in de business case evalueren om te bepalen waar we staan met datagedreven werken. Ook kijken we hoe we de informatie nog beter kunnen inzetten. We kijken naar kansen binnen opgaven en sluiten aan waar dit kan. Verder gaan we datagedreven werken uitbreiden naar andere onderdelen van de organisatie, zoals bijvoorbeeld financiën. Hiervoor gaan we meer gegevens ontsluiten vanuit verschillende applicaties. Op basis van deze gegevens bouwen we samen met collega's rapporten. Deze rapporten gebruiken we voor besluitvorming in de gemeente. Op deze manier brengen we de organisatie en datagedreven werken naar een hoger volwassenheidsniveau.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vanaf 2022 maken we gebruik van nieuwe aanvullende software om gegevens te verzamelen en te transformeren. We zijn nu in staat om het proces rondom het verzamelen en transformeren van gegevens sneller uit te voeren. Daarnaast biedt de software mogelijkheden om processen verder te automatiseren en kan informatie die vanuit de organisatie wordt gevraagd ook sneller worden aangeboden. Het leveren van periodieke rapportages is vergaand geautomatiseerd, maar nog niet volledig. Dit richten we verder in.

Stand van zaken Jaarrekening

Met het aantrekken van twee data-analisten zijn we volledig bezet in het team. Het dashboard van het sociaal domein is doorontwikkeld. Met de inzet van applicatie FME kunnen we beter data ontsluiten uit de bronapplicaties. We huren daar nog specifieke expertise voor in maar de voordelen zijn groot. Data real-time of in de nacht verwerken i.p.v. handmatig overzetten bijvoorbeeld.

We hebben nog een weg te gaan in governance op dit gebied. In 2022 is een start gemaakt om meer grip te krijgen op welke overzichten wanneer opgeleverd worden. Dit pakken we in 2023 nog verder op.

Digitale dienstverlening

We digitaliseren onze dienstverlening en bedrijfsvoering steeds meer. Ook stimuleren we inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen om gebruik te maken van de digitale mogelijkheden die we bieden. Onze gemeentelijke website is daarbij erg belangrijk. Daarom zorgen we ervoor dat de informatie op de website steeds vernieuwd wordt, leesbaar en volledig is. Wij ontwikkelen de website continu door zodat deze voldoet aan de nieuwe toegankelijkheidseisen. Door de digitalisering kunnen inwoners steeds vaker zelf bepalen waar en wanneer ze iets willen regelen.

De komende jaren gaan we verder met het aanbieden en uitbreiden van de digitale diensten via de website. We blijven de digitale formulieren die we al hebben verbeteren. Vanaf 2022 kunnen inwoners ook hun rijbewijs digitaal verlengen. Dit kan door een pasfoto te laten maken bij een fotograaf die met de gemeente samenwerkt in deze ontwikkeling en die online gegevens van de inwoner aan de gemeente door kan sturen. Ook andere aanvragen bij Burgerzaken kan de inwoner steeds meer digitaal doen. Soms zelfs zonder naar het gemeentehuis te hoeven komen. Verder kan de inwoner steeds meer informatie vinden op de website mijn.overheid.nl. Dit is de persoonlijke website voor alle overheidszaken.

In 2022 verlaat alle uitgaande post het gemeentehuis digitaal. Waar mogelijk zal onze uitgaande post digitaal blijven en ontvangt u die ook via MijnOverheid berichtenbox. Maar als u de post van ons nog op papier wilt ontvangen, printen wij deze en sturen wij deze per post naar u op. Om dit te realiseren moeten wij zorgen dat alle uitgaande post via dezelfde systemen loopt. Er zijn al verschillende koppelingen tussen systemen gelegd, maar ook in de toekomst blijft dit van belang.

Data gedreven sturing heeft ervoor gezorgd dat wij voor een deel van de werkzaamheden actuele informatie beschikbaar hebben. Dit presenteren we in dashboards voor de medewerkers. We gebruiken het ook voor rapportages naar het college en de raad.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De website is blijvend in ontwikkeling, we bieden steeds meer formulieren digitaal aan. Bij de overgang naar een nieuwe website in 2021 is hier een grote slag mee gemaakt. De indeling, toegankelijkheid en gebruiksgemak van de website zijn sterk verbeterd. In 2022 en daarna zetten we met name in op gedeelten van de website verder te verbeteren en aan te sluiten bij actuele ontwikkelingen. Kleinere aanpassingen op de website voeren we doorlopend uit naar aanleiding van bezoekersstatistieken.

Inwoners kunnen inmiddels hun rijbewijs verlengen via 2 pasfoto fotografen in Groesbeek en 1 in Millingen. Deze fotografen sturen online de pasfoto en de gegevens van de inwoner door, zodat het nieuwe rijbewijs gemaakt kan worden. De inwoner moet deze nog wel persoonlijk op komen halen op het gemeentehuis.

Het vinden van informatie op MijnOverheid blijft ontwikkelen. Inmiddels stuurt de gemeente ook steeds meer post naar MijnOverheid berichtenbox. Alleen inwoners die hierop aangesloten zijn en die aan hebben gegeven de post van de gemeente Berg en dal hier te willen ontvangen, krijgen de post in hun berichtenbox. De inwoners die dat niet hebben gedaan ontvangen de post nog gewoon op papier.

Stand van zaken Jaarrekening

Digitaliseren met als doel het verbeteren van dienstverlening doen we continu. Website en formulieren blijven we verbeteren. Inwoners en bedrijven met een achterstand op het gebied van digitaal verliezen we niet uit het oog. Met de applicatie Postex hebben we een tool in huis waarmee we analoge post op een efficiënte manier bij de inwoner of het bedrijf krijgen.

Inwonerportalen die specifiek zijn afgestemd op de doelgroep doen ook hun intrede, een voorbeeld hiervan is de in 2022 gestarte aanbesteding van het gehele sociaal domein. De nieuwe applicatie die daar geïmplementeerd gaat worden heeft een eigen inwoner en bedrijven portaal. Aanleveren met MijnOverheid blijft daarnaast instant.

Daarnaast krijgen we een nieuwe applicatie voor het zwembad en de sporthallen. Met de applicatie die is aanbesteed in 2022 leveren we meer dienstverlening richting onze inwoners.

Inkoop en aanbesteding

We verwachten dat we kostenefficiënt omgaan met het geld van onze inwoners. Onze regels voor het inkopen van goederen en diensten zijn vastgelegd in ons inkoopbeleid. Bij al onze inkopen en opdrachten volgen we ons inkoopbeleid.

Onze inkoopregels passen bij een professionele aanpak van de inkoop. Wij willen een betrouwbare opdrachtgever zijn, die leveranciers eerlijke en gelijke kansen biedt. De belangrijkste punten in ons inkoopbeleid zijn:

- Verbeteren op lokale werkgelegenheid en economie;
- Inzetten op duurzaamheid;
- Het inzetten van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt (social return);
- Het verminderen van administratieve rompslomp.

Om onze doelstellingen te halen, professionaliseren we de inkoopfunctie nog verder. Ook in 2022 is er weer aandacht voor de juiste manier van aanbesteden. Het contractbeheer heeft in 2021 ook weer een actualiteitsslag gemaakt. In 2022 gaan we hiermee door.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen

Stand van zaken Jaarrekening

De al eerdergenoemde rechtmatigheidsverantwoording heeft ook betrekking op inkoop en aanbesteding. De gemeente zal vanaf boekjaar 2023 zelf verantwoording moeten afleggen over de naleving van de regels bij de totstandkoming van de lasten die voortkomen uit inkoop en aanbesteding. De professionalisering van dit proces is inmiddels opgepakt. Door op gezette tijden de inkoopgegevens te analyseren krijgen wij meer inzicht op de organisatie spend. Deze inzichten zijn de basis voor de bevindingen en aanbevelingen voor het management om grip en controle te houden op inkoop en aanbesteding.

Duurzaamheid

Het hybride werken brengt ook een aantal andere voordelen met zich mee. Vanuit flexibel werken zijn we onder andere bezig met het verder digitaliseren van de post en de uitbreiding van het gebruik van MijnOverheid Berichtenbox. Ook hebben we een digitale handtekening ingevoerd. De verwachting is dat beide ontwikkelingen in de toekomst bijdragen aan minder papier verbruik. Daarnaast hebben we in 2021 de mogelijkheid om thuis te werken verder ondersteund via de regeling thuiswerkfaciliteiten. In 2022 gaan we hier mee door. We verwachten dat het hybride werken minder reisbewegingen van en naar kantoor gaat opleveren. Hoe dit er structureel uit gaat zien in de toekomst, is nu (in coronatijd lastig te voorspellen).

Onderhoudsplannen 2021-2030

In 2020 zijn de onderhoudsplannen voor alle gemeentelijke vastgoed vastgesteld. Hierin staat dat we al onze panden doelmatig en sober onderhouden. Voor het gemeentehuis geldt een uitzondering. Hiervoor geldt de conditie redelijk tot goed. Meer informatie over gemeentelijk vastgoed en de wijze van financiering, lees je in hoofdstuk 5 van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Het gemeentehuis en de werf zijn opgenomen in de onderhoudsplanning voor gemeentelijk vastgoed. Bij het opnieuw vaststellen van de onderhoudsplanning zijn we van een duurzame variant uitgegaan. Dat is anders dan in de voorgaande jaren. Als we iets moeten vervangen, dan kiezen we voor duurzame elementen. Dit betekent onder andere dat we het duurzamer maken van onze gebouwen automatisch meenemen, ook tijdens renovaties en vernieuwingen. Denk hierbij aan HR ++ glas, hoog rendement verwarmingsketels en

energiezuinige verlichting. In de nota inkoopbeleid hebben we hier extra aandacht voor gevraagd. Mochten duurzame alternatieven duurder zijn, dan vragen we het college eerst om instemming.

Niet alleen voor onze gebouwen is verduurzamen een actueel onderwerp. Ook ons materieel bij de buitendienst zijn we aan het verduurzamen. Denk aan motorisch handgereedschap en (lichte) voertuigen. Als het kan vervangen wij gereedschap en materieel die op fossiele brandstof werken naar elektrisch. Op deze ambitie hebben we het vervangingsschema voor het materieel aangepast en in het meerjaren investeringsplan verwerkt.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen

Stand van zaken Jaarrekening

Inmiddels is de projectgroep huisvesting gestart die ons huisvestingsvraagstuk gaat oplossen en de antwoorden geeft op de vragen; wie werkt er waar, wanneer en hoe. En helpt bij de implementatie van de plannen. De eerste resultaten worden na het zomerreces verwacht.

Zodra er nieuwe behoeften ontstaan op het gebied van accommodaties of gemeentelijk vastgoed wordt er vaak samen met de afdeling beleid gekeken naar de meest duurzame variant voor nu en voor toekomst. Dit geldt voor de werving en voor beheer en onderhoud van de panden.

Energielabels gebouwen

Per 1 januari 2023 moet elk kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben. Dit betekent een primair fossiel energiegebruik van maximaal 225 kWh per m² per jaar. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit 2012. Al onze gebouwen met een hoger energieverbruik hebben inmiddels energielabel A. Een label is maximaal 10 jaar geldig.

Alle investeringen in duurzaamheid komen uiteindelijk terug in de energieprestatie van een gebouw. De investeringen verdienen zich meestal terug, door lagere maandlasten. Extra investeringen zoals de aanleg van zonnepanelen of warmtepompen kunnen leiden tot betere prestaties en daarmee een nog beter label.

Doordat we de afgelopen jaren diverse maatregelen hebben genomen, hebben alle gebouwen sinds 2017 energielabel A. Een uitzondering hierop is het Kulturhus Den Ienloop in Millingen aan de Rijn. Verduurzamen van dit gebouw staat als PM-post (pro memorie post) op het meerjaren investeringsplan. Daardoor weten we dat er iets moet gebeuren, maar kunnen we de (financiële) effecten nog niet goed inschatten.

Omdat het Kulturhus een monument is, zullen we een goed plan moeten maken, dat past binnen het strategisch vastgoedplan.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen

Stand van zaken Jaarrekening

Wettelijk voldoen we aan onze verplichting. Voor het kulturhus (label F) gelden andere regels aangezien het hier een gemeentelijk monument betreft. Inmiddels is besloten dat we dit pand voorlopig niet gaan afstoten en dus gaan kijken wat we hier het beste kunnen doen.

Wet Open Overheid

Op grond van de BBV moeten we een openbaarheidsparaagraaf opnemen. In de begroting moeten we aandacht besteden aan de beleidsvoornemens betreffende de uitvoering van de Wet open overheid (Woo) en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Het doel van de Woo is een open overheid, die zorgdraagt voor een adequate en toegankelijke informatievoorziening op basis van een goede informatiehuishouding.

Passieve openbaarmaking

Passieve openbaarheid betekent dat je reageert op verzoeken om documenten openbaar te maken. We hebben geregeld dat verzoeken voortaan digitaal kunnen worden ingediend. De Woo-coördinator, die ook de Woo- contactpersoon is, regelt centraal dat verzoeken worden beantwoord. Zij haalt die informatie uit onze systemen en bij medewerkers en bestuurders. De werkwijze wijkt niet veel af van de werkwijze onder de Wob. Wel worden bijv. steeds hogere eisen gesteld aan het anonimiseren van documenten. De keerzijde van het openbaar maken is het afschermen van de privacy van anderen. Omdat het handmatig anonimiseren van documenten te arbeidsintensief is, dient software hiervoor nog te worden aangeschaft.

Actieve openbaarmaking

Bij actieve openbaarheid ga je als overheid uit eigen beweging stukken openbaar maken. Voor een aantal informatie categorieën wordt dit wettelijk verplicht. Het was de bedoeling dat de Rijksoverheid hiervoor een landelijk bruikbaar platform (PLOOI) zou inrichten. De ontwikkeling hiervan heeft de Rijksoverheid kortgeleden stopgezet, omdat dit niet tot het gewenste resultaat zou leiden. Nu zoekt de Rijksoverheid naar gemakkelijke, gebruiksvriendelijke alternatieven. We wachten hierop om op een voor onze gemeente passende en betaalbare wijze aan te kunnen sluiten. Als we mogelijkheden zien om hierop toch vooruit te lopen, dan doen we dat.

Informatiehuishouding op orde

Medewerkers van verschillende teams dragen bij aan het interne project team. In verband met de vele personele wisselingen en genoemde landelijke ontwikkelingen hebben we in 2022 niet de vorderingen kunnen maken die we bij de start voor ogen hadden. In 2023 hopen we een flinke slag te maken. Uiteraard zijn we daarbij ook afhankelijk van het landelijke systeem dat zal worden ingericht. De vraag daarbij is wat we uiteindelijk zelf nog moeten inrichten om aan de wettelijke eisen te voldoen.

Binnen het Rijk van Nijmegen werken we hiervoor samen. We kijken hoe we van elkaar kunnen leren en of we elkaar kunnen versterken, zoals bijvoorbeeld bij de opzet van communicatie of het ontwikkelen van passende lesstof.

Verbonden partijen

Wij spreken van een Verbonden partij bij een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), dient de gemeente in de begroting aandacht te besteden aan partijen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. Er zijn immers bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's, die uit gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen in NV's, stichtingen of verenigingen of andere overeenkomsten kunnen voortvloeien.

Wat is bestuurlijk belang?

Onder bestuurlijk belang verstaan we: een zetel in het bestuur van een bestuurlijke participatie of het hebben van stemrecht. Deze zetel of het stemrecht is om het algemeen belang van de gemeente te kunnen uitoefenen.

Wat is financieel belang?

Alleen een bestuurlijk belang (zie hierboven) maakt een partij nog geen zogenaamde verbonden partij. Daarvoor is ook een financieel belang vereist. Bijvoorbeeld eigendomsrechten, zoals het bezit van aandelen, maar ook zaken als het verstrekken van geldleningen, het geven van subsidies en het geven van garanties.

Centraal advies

Met de gemeente Nijmegen zijn afspraken gemaakt over de advisering van begroting- en jaarrekeningstukken van de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- GGD Gelderland Zuid
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)
- Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN)
- Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)

De afdeling stadscontrol van de gemeente Nijmegen adviseert de besturen van de gemeenschappelijke regelingen en de gemeentebesturen. Per gemeente komt een advies ook bij een centrale coördinator. Wij zijn uiteraard vrij om dit advies over te nemen, te wijzigen of te negeren. De bevoegdheid om te beslissen over begroting- en jaarrekeningstukken ligt bij het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling.

Bank Nederlandse gemeenten

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Den Haag
Verantwoordelijke portefeuille	R. Barber
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers	Overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang

Openbaar en gemeentelijk belang

BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner.

Visie

De primaire doelstelling van de BNG is uitoefening van het bankbedrijf voor de publieke sector in Nederland.

Missie en strategie hierbij zijn:

- behoud van een substantieel marktaandeel in de Nederlandse (semi)publieke sector;
- behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders;
- behoud van een excellente kredietwaardigheid.

Beleidsvoornemens

BNG Bank is van en voor de publieke sector. Het draait niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	186	175	235
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	103.116 (0,19%)		103.116 (0,19%)
Resultaat verbonden partij	236		300
Omvang eigen vermogen verbonden partij	5		4
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	143		107

Toelichting

Gemeente Berg en Dal heeft 103.116 aandelen van de BNG. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50). Opgenomen zijn de cijfers van het laatst bekende verantwoordingsjaar 2021.

Ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.

Risico's

De hoogte van het nettoresultaat is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de veranderingen in de hoogte van de debiteurenvoorziening en de ontwikkeling van de marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van het nettoresultaat voor 2022 kan de bank daarom niet maken.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	R. Barber
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur
Deelnemers	18 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

De vervoersorganisatie heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers.

De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de vervoersorganisatie.

Visie

De BVO DRAN is een gemeenschappelijke regeling van de 18 gemeenten in de regio Arnhem en Nijmegen. De BVO DRAN koopt voor de gemeenten het doelgroepenvervoer in (Wmo-, leerlingen-, dagbestedings- en Jeugdwetvervoer) en ziet toe op de uitvoering ervan.

Beleidsvoornemens

De achttien gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen en de provincie Gelderland werken samen aan het regionale doelgroepenvervoer. Doelgroepenvervoer is vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. De samenwerkende gemeenten hebben hiervoor de Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen opgericht.

De vervoersorganisatie brengt de belangen van de gemeenten samen op het gebied van aanvullend vervoer. Samen werken de gemeenten aan het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken vervoersysteem. Dit vervoer rijdt per 1 september 2016 onder de naam Avan. Het houdt rekening met de mogelijkheden van de reizigers en hun sociale netwerk. En het bedient ook het buitengebied en de kleine kernen, met optimale aansluiting op het reguliere openbaar vervoer. In de vervoersorganisatie sturen en beheersen de gemeenten samen de uitvoering en ondersteunende processen voor dit aanvullend openbaar vervoer.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-743	-934	-834
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	4,5%		3,8%
Resultaat verbonden partij	0		0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0		0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	10.608		10.250

Toelichting

De cijfers zijn afkomstig uit de MJPB 2023-2026 van het BVO DRAN en de Jaarrekening 2021.

Ontwikkelingen

Per 1 juni 2020 zijn er nieuwe contracten afgesloten met vervoerders en zijn we overgestapt naar een callcentermodel in plaats van een regiemodel. Dit houdt onder meer in dat de BVO DRAN nu zelf managementrapportages opstelt en monitoringsinstrumenten gaat ontwikkelen. Doel hiervan is meer inzicht verkrijgen in vervoersbehoefte en oneigenlijk gebruik van de vervoerspas tegengaan. Verder wordt de planning van het vervoer meer aan de vervoersbedrijven over gelaten.

In december 2020 is er een rapportage opgeleverd van een marktonderzoek. Hieruit zijn een aantal mogelijke maatregelen naar voren gekomen om de kosten te beheersen. Deze zijn in de thema-avond van 23 maart 2021 met uw raad gedeeld. Zo gaat de vervoersorganisatie onder andere aan de slag met het terugdringen van loosmeldingen.

Zowel 2020 als 2021 zijn vanwege de coronacrisis atypische jaren geweest. Daar hebben zowel de vervoersorganisatie als onze eigen uitvoering de gevolgen van ondervonden. Vooralsnog is er sprake van een overschot op het vraagafhankelijke doelgroepenvervoer. Daarom zullen wij pas later in het jaar bij uw raad terugkomen met eventuele vervolmaatregelen.

Risico's

De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een "open einde" systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Zodoende moet er periodiek inzicht zijn in het volume van het aantal ritten en moeten de gevolgen van verwachte toenames van ritten tijdig worden gecommuniceerd met de gemeente. Op dit moment is het nog niet mogelijk aan het risico een concreet bedrag te koppelen.

Dar N.V.

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	A. ten Westeneind
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Algemene vergadering aandeelhouders
Deelnemers	Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen en Mook en Middelaar (vanaf 2021)

Openbaar en gemeentelijk belang

Verwerking van afval in de regio Nijmegen.

Visie

Samen met andere regiogemeenten is er nu een intensieve samenwerking op het gebied van afvalbeheer en beheer openbare ruimte. Het is de bedoeling de komende jaren het afvalbeheer en beheer openbare ruimte verder te verduurzamen en schaalvoordelen te realiseren.

Beleidsvoornemens

De bekende slogan is: "Dar, en 't is weer fris!" Fris is de kernboodschap van de visie, 'Dar houdt de regio fris'. Fris is immers ambitieus en zegt meer dan 'schoon'. Wij vinden die bredere visie noodzakelijk. Fris staat ook voor duurzaam ondernemen. Het staat voor intensieve betrokkenheid van medewerkers, partners en burgers bij alles dat wij doen. Fris betekent dat de regio uitstekende dienstverlening krijgt en dat iedereen begrijpt hoe hij of zij daar een directe rol in speelt. Fris betekent niets minder dan op weg zijn naar de schoonste regio van Nederland.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	58	0
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	9659 (8,78%)		9659 (8,78%)
Resultaat verbonden partij	1		0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	14		
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	12		

Toelichting

Bedragen zijn afkomstig uit Financieel jaarverslag DAR NV 2021 en Bedrijfsplan 2022.

Ontwikkelingen

De DAR stelt zich tot doel met alle gemeenten minimaal de landelijk wettelijke doelstellingen te realiseren op het gebied van afvalscheiding en recycling. Met ingang van 2021 is de innovatieve verwerkingsinstallatie bij ARN uitvoerig getest en opgeschaald. Dit moet bijdragen aan een groter percentage hergebruik van afval in de nabije toekomst zodat de nodige milieuwinst wordt behaald.

Risico's

Er zijn geen wijzigingen in de bestaande (financierings)risico's. De arbeidsmarkt is krap waardoor de beschikbaarheid van voldoende en gekwalificeerd personeel steeds lastiger wordt.

Euregio (Rhein-Waal)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Kleve
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Euregioraad
Deelnemers	Duitse en Nederlandse gemeenten, regionale overheden

Openbaar en gemeentelijk belang

Stimuleren van de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duits grensgebied.

Visie

De Euregio Rijn-Waal geldt als pleitbezorger voor de gehele grensregio. Wij zetten ons bij Nederlandse, Duitse en Europese instellingen en organen in voor de belangen van de grensregio, om de grensoverschrijdende toegankelijkheid duurzaam te verbeteren. De belangenbehartiging vindt plaats op alle maatschappelijk relevante gebieden, van economie en infrastructuur tot onderwijs en cultuur.

Daarnaast biedt de Euregio Rijn-Waal ook een platform voor diverse doelgroepen in de regio. Enkele voorbeelden zijn het Euregionale Forum voor Grensoverschrijdende Gezondheidszorg en de Ronde Tafel Openbare Orde en Veiligheid. Ook faciliteert de Euregio Rijn-Waal desgewenst grensoverschrijdende ad-hoc werkgroepen rondom diverse actuele thema's.

Beleidsvoornemens

De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, waarbij circa 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten.

De Euregio Rijn-Waal wil zich nog duidelijker positioneren en onderscheiden als expert op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking. De Euregio Rijn-Waal is vertegenwoordigd in vele netwerken aan beide zijden van de grens en heeft veel expertise in huis om grensoverschrijdende vragen te kunnen beantwoorden. De Euregio Rijn-Waal is niet alleen expert op het gebied van het Europese subsidieprogramma's als INTERREG en Eures, maar is ook het aanspreekpunt voor haar inwoners als het gaat om grensoverschrijdend wonen en werken. De Euregio Rijn-Waal faciliteert actief de netwerken op het gebied van onder andere intergemeentelijke samenwerking, gezondheidszorg en openbare orde en veiligheid. Met haar brede kennis wil de Euregio Rijn-Waal haar leden en stakeholders motiveren grensoverschrijdend actief te worden.

Meer beleidsvoornemens zijn te vinden in de Strategische Agenda Euregio 2025+.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-9	-8	-8
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			
Resultaat verbonden partij	-12		-3
Omvang eigen vermogen verbonden partij	1.750		1.747
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	3.338		2.917

Toelichting

Wij betalen een jaarlijkse bijdrage aan de Euregio. Cijfers zijn gebaseerd op basis van de jaarcijfers 2022.

Ontwikkelingen

In november 2020 heeft de Euregioraad de Strategische Agenda 2025+ vastgesteld. Deze Agenda zal de komende jaren de leidraad vormen voor de activiteiten van de Euregio.

In 2022 zal een nieuw Euregionaal Mobiliteitsplan worden vastgesteld.

Risico's

Risico's van enige omvang zijn niet te verwachten. De Euregio heeft een stabiele en solide financiële positie.

Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d.Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid dagelijks en algemeen bestuur
Deelnemers	14 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

De GGD voert de wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheid en Jeugdwet uit. Daarnaast voert de GGD-Gelderland Zuid ook andere taken uit bijvoorbeeld op het gebied van maatschappelijke opvang en jeugd.

Visie

De kracht en kennis van de GGD ligt in het vormgeven van collectieve en individuele preventie, signalering en behandeling. Zo werkt het team Gezond Leven van de GGD samen met gemeenten aan het verbeteren van de gezondheid van mensen in de gemeenten in onze regio. De ambitie is om sociaaleconomische gezondheidsverschillen te verkleinen en de zelfredzaamheid van burgers te vergroten. Dit doen we door te stimuleren dat de gezonde keuze ook de makkelijkere keuze wordt.

Beleidsvoornemens

- o Uitvoering van de Meerjarenstrategie 2020-2023. De belangrijkste thema's hierin zijn:
- o Gemeenten en onze inwoners adviseren over preventie en verbinden van collectieve preventie met persoonsgerichte zorg;
- o Investeren in de verbinding tussen zorg en veiligheid;
- o Inzetten op de gezondheidsbescherming binnen het sociale en fysieke domein;
- o Data en informatie gestuurd werken.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-1.481	-1.783	-1.844
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	5,48%		5,64%
Resultaat verbonden partij	149		524
Omvang eigen vermogen verbonden partij	2.081		2.547
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	28.618		22.217

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van de jaarstukken 2022 en de begroting 2024 incl realisatie 2022.

Ontwikkelingen

Terugdringen Jeugdzorggebruik door inzet GGD

Het Algemeen Bestuur van de GGD heeft de GGD verzocht om samen met de gemeenten een (implementatie)plan te ontwikkelen om een bijdrage te leveren aan het terugdringen van het hoge jeugdzorggebruik.

Veilig Thuis

Het aantal meldingen en adviezen bij Veilig Thuis stijgt nog steeds. Inwoners en professionals signaleren eerder gezinnen waarin sprake is van onveiligheid. Dit is positief. Deze stijging leidt tot een verhoging van het werk en de werkdruk. Het lukt Veilig Thuis (nog) niet de wettelijke termijnen te halen voor de eerste veiligheidsbeoordeling en de vervolgdiensten. De spoedzaken worden tijdig opgepakt en wachtlijstbeheer wordt ingezet. Maar instroom blijft moeilijk in te schatten. Dat betekent dat we ook voor de toekomst rekening moeten houden met groei van het aantal meldingen en adviezen. Deze groei is tevens een risico, zowel inhoudelijk (waaronder wachtlijsten) als financieel

Uitbreiding Rijksvaccinatieprogramma

De Rijksvaccinatie wordt in 2022 uitgebreid met het HPV-vaccin voor jongens. Nu is dit vaccin alleen beschikbaar voor meisjes van 12/13 jaar. Het vaccin beschermt hen tegen baarmoederhals-, penis-, anus-, mond-, en keelkanker. De Staatssecretaris van Volksgezondheid heeft ook besloten om kwetsbare kinderen een vaccinatie aan te bieden tegen het rotavirus. Het gaat om kinderen die bijvoorbeeld te vroeg zijn geboren of een laag geboortegewicht hebben. Zij hebben een grotere kans dat een infectie met het rotavirus ernstig verloopt. De ingangsdatum is nog onbekend.

Risico's

De bijdrage aan de GGD staat onder druk door de taakstellende bezuiniging van 3% en de algemene reserve al enige tijd minder dan haar norm bedraagt. Daarnaast bestaat de kans dat de instroom bij Veilig Thuis en Bijzonder Zorg toeneemt.

Grenzland Draisine GMBH

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Kranenburg (Duitsland)
Verantwoordelijke portefeuille	E. Weijers
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Raad van Toezicht
Deelnemers	Kleve, Kranenburg en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Toeristische exploitatie van het spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve

Visie

Het exploiteren van het spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve.

Beleidsvoornemens

- Mede in het kader van het project "Zorgeloos op Vakantie" en de ambitie een toegankelijke regio te zijn, worden enkele familie-draisinen geschikt gemaakt voor rolstoelgebruikers. De drie Draisinestations in Groesbeek, Kranenburg en Kleef krijgen een rolstoel oprit. Daarnaast geeft de Grenzland Draisine GmbH vanaf 2018 meer aandacht aan promotie in Nederland.
- Nieuw: Door corona heeft de draisine/fietstrein moeilijke jaren achter de rug. De organisatie probeert zoveel mogelijk bezoekers via de Nederlandse en Duitse markt aan te trekken door zichtbaar en aantrekkelijk (w.o. toegankelijk) te zijn. Ook probeert de organisatie nieuwe samenwerkingen te realiseren met de toeristische ondernemers, o.a. via de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij		0	0
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	33,33%		33,33%
Resultaat verbonden partij	-77		1
Omvang eigen vermogen verbonden partij	48		48
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	57		54

Toelichting

In 2020 en 2021 is de organisatie in aanmerking gekomen voor eenmalige steun in verband met misgelopen inkomsten door corona. In 2020 was de (eenmalige) bijdrage € 35.000 en in 2021 € 30.000. Een deel van deze steun kon worden gedeclareerd uit het coronafonds van de provincie. De bezoekersaantallen in 2022 zijn weer stijgend, circa 22.000 gasten.

Ontwikkelingen

Vanwege corona heeft de fietstrein in 2020 en 2021 weinig gasten kunnen ontvangen. De fietstrein heeft onvoldoende reserves om dit tekort aan inkomsten op te vangen. Ook op andere manieren konden ze deze tekorten niet opvangen, bv via steun van de Duitse overheid. Daarom vroeg de fietstrein in 2020 en 2021 aan de deelnemende gemeenten een eenmalig bijdrage. De drie gemeenten hebben deze bijdrage toegekend. De tekorten zijn volledig toe te rekenen aan de Coronacrisis.

In 2022 gaat de Draisine GmbH hun aanbod uitbreiden met avondritten in de zomerperiode en themaritten in het najaar, bijvoorbeeld tijdens Halloween. Ook wordt een deel van de familie-draisinen voorzien van elektrische ondersteuning en een overkapping.

Risico's

We verwachten dat de organisatie weer voldoende bezoekers kan aantrekken als de crisis achter de rug is. Omdat dit op voorhand niet met zekerheid te zeggen is, is dit een klein risico. Het jaar 2022 laat gunstige bezoekersaantallen zien.

Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman

Functie(s) betrokken bestuurder(s) Lid Algemeen Bestuur

Deelnemers 18 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

Na de opheffing van de Stadsregio Arnhem – Nijmegen is in de regio Arnhem-Nijmegen de wens blijven bestaan om op een aantal gebieden samen te blijven werken. Dit zijn de gebieden economie, wonen, mobiliteit en duurzaamheid. Deze samenwerking is geregeld in een lichte vorm van een gemeenschappelijke regeling: het Gemeenschappelijk Orgaan (GO).

Het GO richt zich op een structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de Arnhem Nijmegen City Region, in zowel nationaal als internationaal perspectief. Het doel van het GO is om op de gebieden economie, mobiliteit, wonen en duurzaamheid het beleid onderling en met de provincie af te stemmen.

Het GO bestaat uit een Bestuurlijk Overleg (hier nemen over het algemeen de burgemeesters in plaats). Onder dit Bestuurlijk Overleg hangen 4 regionale portefeuillehoudersoverleggen: economie, wonen, duurzaamheid en mobiliteit.

Visie

De regionale agenda Arnhem-Nijmegen 2022 hangt sterk samen met de visie Groene Metropoolregio. De visie beschrijft de uitdagingen waar we als 18 regiogemeenten afzonderlijk en als regio gezamenlijk voor staan. Vanuit de ambitie van kwalitatieve groei zijn in de regionale agenda deze gemeentelijke uitdagingen gegroepeerd in een vijftal opgaven, die onderling met elkaar samenhangen en de basis vormen voor een krachtenbundeling van gemeenten door samenwerking.

De vijf opgaven zijn:

- De Productieve regio
- De Verbonden regio
- De Circulaire regio
- De Ontspannen regio
- De Groene groeiregio

Beleidsvoornemens

Zie regionale Visie en regionale Agenda.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-61	-65	-148
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	4,46%		4,45%
Resultaat verbonden partij	331		157
Omvang eigen vermogen verbonden partij	331		347
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.364		4.928

Toelichting

Bedragen zijn afkomstig van de jaarcijfers 2022.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen worden meegenomen in de jaarlijkse actualisatieronde van de regionale opgaven.

Risico's

- Meedoen aan de opgaven is niet verplicht. Hierdoor kan er in theorie een 'lappendeken' ontstaan van gemeenten die wel en niet aan een bepaalde opgave meedoen. Jaarlijks nemen de 18 raden daarover een besluit. Alleen Mook en Middelaar en Montferland doen in de periode 2023 – 2024 niet aan alle opgaven mee, wegens oriëntatie op andere regio's.
- De samenwerking vraagt een flink financieel commitment van gemeenten. Hier staat tegenover dat grote maatschappelijke opgaven met meer slagkracht kunnen worden aangepakt en hiervoor meer bijdragen uit Arnhem, Den Haag en Brussel kunnen worden binnengehaald. Mede gezien de stevige financiële inzet moeten we daarom scherp blijven op de resultaten die de samenwerking voor onze regio, onze gemeente en onze inwoners oplevert.
- Niet meedoen met een opgave leidt tot verlies van invloed en zeggenschap op het terrein van deze opgave.

Instituut Bijzonder Onderzoek

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Wijchen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d. Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	Wijchen, Beuningen, Druten, Heumen en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Opsporing van oneigenlijk gebruik van uitkeringsgelden.

Visie

Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving. Dit betreft de naleving van de onderhoudsplicht en terugvordering van teveel ontvangen uitkering door (voormalige) uitkeringsgerechtigden, onderhoudsplichtigen en partners van (voormalig) uitkeringsgerechtigden. Een onderzoek tot bijzondere controle op de naleving vindt plaats na een daartoe strekkende opdracht van de deelnemende gemeente aan het Instituut Bijzonder Onderzoek. Het IBO wordt in stand gehouden door de gemeenschappelijke Regeling tussen de gemeente Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend

	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-81	-83	-88
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	20,6%		22,7%
Resultaat verbonden partij	0		0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0		0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	0		0

Toelichting

De deelnemende gemeenten dragen bij in het begrotingstekort.

De bijdrage wordt berekend op basis van het aantal inwoners per 1 januari van het betreffende jaar en het aantal afgewikkelde opdrachten.

Het IBO brengt éénmaal per jaar een voorschot in rekening bij de deelnemende gemeenten. Het IBO kan hierdoor aan haar betalingsverplichtingen voldoen. Als er onvoldoende geld mocht zijn, schiet de gemeente Wijchen voor.

Ontwikkelingen

In beginsel gaan wij uit van vertrouwen in onze inwoners. Maar soms is er sprake van misbruik en dat willen we aanpakken. Dit is belangrijk om draagvlak voor uitkeringen te behouden.

Risico's

In de begroting 2023 is rekening gehouden met een aantal onderzoeken door de sociale recherche. De kans bestaat dat meer onderzoeken plaatsvinden dan geraamd. Het risico schatten we in op 25% van € 90.000.

Leisurelands

duurzaam recreëren

Leisurelands

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	E. Weijers
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers	22 Gemeenten en een gemeenschappelijke regeling met recreatiegebieden in Gelderland en Noord Limburg.

Openbaar en gemeentelijk belang

Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.

Visie

Leisurelands heeft de ambitie om in een sterk veranderende wereld en markt verder uit te groeien tot een nog slagvaardiger en toonaangevender recreatiebedrijf. Dat vraagt om een bij de tijd passend aanbod dat afgestemd is op de wensen en eisen van gasten (bezoekers, organisaties) en de op de gebieden gevestigde leisure ondernemers. Daartoe zal het productaanbod kwalitatief en kwantitatief verder worden verbreed en uitgebreid.

Beleidsvoornemens

Leisurelands wil het bezoeken van de recreatievoorzieningen laagdrempelig houden. Dit moet ervoor zorgen dat de recreatieplassen door meer inwoners worden bezocht. Bij het Wylermeer stond dit onder druk door de terugkerende algen-problematiek. Door het uitvoeren van de baggerwerkzaamheden moet hier verandering in komen. Daarnaast gaat Leisurelands op verschillende plekken de toiletgebouwen vernieuwen. Hiermee krijgen de recreatiegebieden een kwaliteitsimpuls.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	0	0
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022

Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	3098 (1,57%)	3098 (1,57%)
Resultaat verbonden partij	3.909	-2.219
Omvang eigen vermogen verbonden partij	79.651	77.432
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	15.651	15.023

Toelichting

Opgenomen zijn de cijfers van het laatst bekende verantwoordingsjaar 2022.

De gemeente Berg en Dal verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij en Leisurelands keert geen dividend uit.

Ontwikkelingen

Leisurelands wil het gebied aantrekkelijk houden voor bezoekers, maar is ook op zoek naar mogelijkheden om het gebied verder te ontwikkelen. In 2021 zijn de gesprekken hierover opgestart.

Risico's

Als de blauwalgproblematiek aanhoudt of groter wordt, is dat een bedreiging voor het recreatiegebied. De eerdere ingreep lijkt deels zijn effect te hebben gehad.

Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	A. ten Westeneind
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Dagelijks Bestuur & Algemeen Bestuur
Deelnemers	8 gemeenten in de regio Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

De MARN is een samenwerking tussen een tiental gemeenten in de regio Nijmegen. Deze samenwerking richt zich op het brede terrein van milieu.

Door de regionalisering van de Dar en de komst van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is het (regionale) belang van MARN op het gebied van projecten voor afval en milieu afgenomen.

MARN heeft als gemeenschappelijke regeling nog wel een belangrijke rol om met de regiogemeenten onze belangen in de ARN te behartigen.

Visie

De MARN ondersteunt de deelnemende gemeenten bij de bescherming van het milieu op de onderwerpen afval, bodem, externe veiligheid, klimaat en energie.

Beleidsvoornemens

MARN heeft zelfstandig geen beleidsvoornemens. In ieder geval geeft MARN uitvoering aan het aandeelhouderschap van ARN BV. Daarnaast faciliteert MARN naar wens samenwerking tussen de regiogemeenten op de verschillende beleidsterreinen.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	58	56	83
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	10,21%		10,83%
Resultaat verbonden partij	114		625
Omvang eigen vermogen verbonden partij	8.896		9.094
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	2.886		2.377

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van de jaarrekening 2021, de begroting 2023 MARN en het concept jaarverslag 2022. De gemeente Berg en Dal ontvangt dividend van de MARN.

Ontwikkelingen

Gemeente West Maas en Waal treedt uit de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2022.

Risico's

De risico's van de MARN zijn beperkt. Het Algemeen Bestuur heeft in de notitie Weerstandsvermogen bepaald dat voor de afdekking van de risico's de begrotingspost Onvoorzien ad €10.000 voldoende is.

Daarnaast is MARN aandeelhouder in ARN B.V. MARN houdt 51% van de aandelen, mede aandeelhouder Remondis houdt 49% van de aandelen.

MARN heeft één lening (in verband met grondverkoop) aan ARN B.V. uit staan en geen garanties meer uitstaan naar ARN B.V. De lening is afgedekt met een eerste recht van hypotheek. Tevens heeft MARN met ARN B.V. een vast tarief met indexering voor het door de deelnemers in de MARN aangeleverde afval. Het risico dat MARN loopt bedraagt ten hoogste de waarde van de aandelen die MARN heeft in ARN B.V. Deze zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs en wel voor een waarde van € 1.701.675.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I.v.d.Scheur / A. ten Westeneind / R. Barber
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Dagelijks Bestuur/ Lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Mook en Middelaar, Wijchen, Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

De MGR heeft twee modules, het Werkbedrijf en IRvN. De gemeente Berg en Dal is deelnemer in beide modules. Het Werkbedrijf voert voor de regiogemeenten de wettelijke re-integratie taken uit op grond van de Participatiewet. Daarnaast voert ze de wettelijke taken uit op grond van de Wet sociale werkvoorziening. De module IRvN voert een aantal ICT-taken uit voor de regiogemeenten.

Visie

In het koersdocument "In een goede relatie geef je elkaar de ruimte" staat een aantal principes gedefinieerd voor regionale samenwerking. Principes die tot stand zijn gekomen na een traject van ruim 2 jaar met raden en colleges:

1. Samenwerking haalt het maximale uit de uitvoering.
2. Samenwerking laat beleid een lokale aangelegenheid.
3. Samenwerking levert geen bestuurlijke drukte op.
4. Samenwerking gaat uit van ontkokering en integraliteit.

Het werkbedrijf en ICT Rijk van Nijmegen staan als modules van de MGR voor de uitdaging vorm te geven aan de eerste twee principes. Het is aan de MGR om invulling te geven aan de laatste twee principes. Dit wordt onder meer gedaan door de platformfunctie, waarmee gesprekken op het niveau van het Rijk van Nijmegen over thema's die meerdere gemeenten aangaan gefaciliteerd kunnen worden. Ook de overige ondersteuning van het bestuur, breder dan alleen voor wat betreft de invulling van de platformfunctie, valt onder dit kopje. Hiermee is er aansluiting bij de praktijk, waarin dit ook geen gescheiden taken en werkzaamheden betreft.

Beleidsvoornemens

Met betrekking tot het Werkbedrijf zijn de voornemens:

- Meer arbeidsgehandicapten aan de slag.
- Dienstverlening aan statushouders.
- Invullen wettelijke verplichting beschut Werk Participatiewet.
- Verbeteren samenspel met afdelingen Inkomen en participatieconsulenten.
- De toegevoegde waarde per SW-medewerker wordt zoveel mogelijk op peil gehouden, ondanks het feit dat de inzetbaarheid van deze groep onder druk staat.
- Terugdringen van het hoge ziekteverzuim.
- Verder bouwen aan de keten van loonvormende arbeid.
- Kandidaten die zich ontwikkelen in de niet-loonvormende keten, de stap naar de loonvormende keten te laten zetten. Iemand die door bepaalde omstandigheden niet meer in staat is tot loonvormende arbeid, toe te leiden naar de lokale situatie voor een niet-loonvormende activiteit.

Met betrekking tot het IRvN zijn de voornemens

- Het volgen en vertalen van technologische trends en ontwikkelingen;
- Het toepassen van de landelijke wet- en regelgeving, met name op het gebied van informatieveiligheid;
- Verdere ontwikkeling van regionale ondersteuning en samenwerking;
- Het anticiperen op arbeidsmarktontwikkeling;
- Het investeren in interne kwantitatieve en kwalitatieve personeelsopbouw.

Met betrekking tot de platformfunctie zijn de voornemens:

- In samenwerking met de Agendacommissie drie regionale (raads)bijeenkomsten organiseren;
- De platformfunctie te evalueren en verbeteringen door te voeren.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-7.291	-6.955	6.815
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	9,38%		8,56%
Resultaat verbonden partij	0		0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0		0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	32.394		29.665

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2023-2026 MGR Rijk van Nijmegen en de jaarstukken van 2022.

Ontwikkelingen

- Er wordt mogelijk een (sterk) aan de MGR gerelateerde detachingsstichting opgericht met als doel om een lastige bemiddelbare categorie werkzoekenden aan structureel werk te helpen. Het kan zijn dat het oprichten van de faciliteit juridisch nu niet meer nodig is doordat 1 juli 2021 de "CAO aan de slag" ingaat. De lastig bemiddelbare kandidaten kunnen met deze CAO mogelijk in dienst worden genomen bij het Werkbedrijf waardoor de stichting niet meer nodig is. Het Werkbedrijf onderzoekt nog of dit inderdaad het geval is.

- Er vinden op dit moment evaluaties plaats van het Werkbedrijf, iRvN en de platformfunctie. Met de uitkomsten van de evaluatie wordt in 2022 aan de slag gegaan.

Risico's

De risico's van het werkbedrijf zijn gekwantificeerd in de begroting van het werkbedrijf. Aangezien het werkbedrijf geen algemene reserve mag aanhouden, moet elke gemeente haar risicodeel in de begroting opnemen. De verwachtingswaarde van de risico's bedraagt € 6,605 mln. en het risico op € 2,554 mln. Ons aandeel bedraagt daarin ongeveer 11%.

Munitax Gemeentelijk belastingkantoor

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Beuningen
Verantwoordelijke portefeuille	R. Barber
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	Beuningen, Heumen, Wijchen, Druten en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Munitax is de uitvoeringsorganisatie van vijf regiogemeenten op het gebied van belastingen. Deze organisatie is ondergebracht bij de centrumgemeente Beuningen, op basis van de wet Gemeenschappelijke Regelingen.

De taken van Munitax zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en bestaan uit:

- de heffing en invordering van belastingen;
- de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ);
- het administreren van de relevante vastgoedgegevens;
- het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en aan derden.

Visie

Munitax staat voor kwaliteit en efficiënt werken. Dit merken de deelnemende gemeenten en hun inwoners. We zijn continu bezig met het optimaliseren van onze dienstverlening. Verbetering van (interne) processen, digitalisering en het uitbreiden en delen van onze kennis zijn daarbij essentieel. We zijn transparant naar de inwoners, bedrijven en deelnemende gemeenten. Informeel contact is daarbij erg belangrijk voor ons. Daarom moedigen we persoonlijk, telefonisch contact aan. Want een eenvoudig telefoontje met een van onze specialisten kan veel verhelderen.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-668	-665	-873
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	24,03%		23,84%
Resultaat verbonden partij	-134		-424
Omvang eigen vermogen verbonden partij			
Omvang vreemd vermogen verbonden partij			

Toelichting

De deelnemende gemeenten dragen ieder voor hun aandeel bij in de kosten van de gemeenschappelijke regeling. Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 van Munitax.

Ontwikkelingen

We verwachten een stijging van de kosten voor bezwaar en beroep. Dit is het gevolg van de toename van het aantal bezwaarschriften tegen de WOZ-beschikkingen. Er is zowel een toename van het aantal geschriften (bezwaarschriften en beroepschriften) als een toename van het aandeel bezwaren dat is ingediend door no cure no pay bureaus (ncnp). Dit is een landelijke trend. Alhoewel er alleen bij gegrond verklaarde bezwaren proceskosten worden uitbetaald, zorgt de stijging van het aantal bezwaren door ncnp-bureaus ervoor dat de uit te betalen proceskosten ook zullen stijgen. Daarom is een bedrag van circa € 60.000 als extra lasten opgenomen.

Sinds 2017 is er een verdubbeling van het aantal bezwaarschriften. Hier was de organisatie van Munitax niet op berekend. Uw raad heeft op 28 januari 2021 ingestemd met voorstel voor een uitbreiding van ons aandeel in de kosten van Munitax van € 70.000 voor 2021. Dit was nodig vanwege de extra capaciteit die nodig is op de functies van juridisch medewerker, WOZ-medewerker en op de functie van taxateur. Munitax verwacht deze uitbreiding ook in 2022 en 2023 nodig te hebben. Deze kosten zijn in de begroting meegenomen.

Vanaf 2022 wordt de waardering op basis van oppervlakte verplicht. Munitax verwacht dat de eerste taxatie op basis van gebruiksoppervlakte meer tijd gaat vergen.

Door Munitax is dit jaar voor het eerst met een kaderbrief gewerkt. In de kaderbrief 2022-2025 is onderzocht welke mogelijkheden er zijn om naast de taakstelling uit de BRN nog extra bezuinigingen te realiseren. De conclusie van dit onderzoek is dat verdere bezuinigingen op dit moment niet haalbaar zijn.

Risico's

Risico van uitzetting van kosten door het stijgend aantal bezwaarschriften en het aandeel van de ncnp-bureaus. Deze ncnp-bezwaren zorgen niet alleen voor een toename van de proceskostenvergoeding maar zorgen ook voor meer kosten doordat deze drie keer zoveel tijd kosten dan een particulier bezwaar. We verwachten dat deze trend doorzet in 2023, ondanks extra aandacht hiervoor bij de communicatie bij de aanslagoplegging.

Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	A. ten Westeneind
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur/Lid dagelijks bestuur
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal en provincie Gelderland

Openbaar en gemeentelijk belang

De ODRN behartigt de belangen van de deelnemers op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht.

Het doel van de vorming van de ODRN is het bereiken van een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en door bundeling van deze taken de efficiency te verbeteren.

Alle deelnemende gemeenten hebben hun milieutaken ingebracht (verplichting vanuit het Rijk). De gemeente Berg en Dal, gemeente Nijmegen en de provincie Gelderland hebben ook de uitvoering van de bouwtaken (Wabo-breed) ingebracht.

Visie

De opgedragen taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving zodanig uitvoeren dat deze dienstbaar zijn aan veilige fysieke leefomgeving. Hierbij vindt de uitvoering plaats op kwalitatief goed niveau, efficiënt en met het oog voor de klant. Extra aandacht wordt hierbij gegeven aan de risicovolle (bedrijfs)activiteiten in het kader van het toezicht op risicobedrijven en de vergunningverlening bij complexe bedrijven.

Beleidsvoornemens

Bij uitvoering van de taken gelden, naast wettelijke voorschriften, de beleids- en/of toetsingskaders die worden ingebracht door de deelnemers. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk harmonisering van deze beleidskaders om éénduidige werkafspraken te kunnen maken. Een voorbeeld hiervan is het opstellen van een regionaal VTH-beleid. De ODRN bereidt zich voor op de komst van de Omgevingswet.

Er loopt een discussie over de cultuurverandering bij de ODRN naar de 'Ja, mits' houding. Deze verandering sluit ook aan bij de transitie die de komende Omgevingswet van ons vraagt.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-2.117	-2.026	-2.073
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	9,95%		10,50%
Resultaat verbonden partij	599		-613
Omvang eigen vermogen verbonden partij	1.057		1.057
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	4.071		3.035

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van Jaarstukken 2021 en Begroting 2023 en Meerjarenraming 2024-2026 ODRN.

Ontwikkelingen

- Implementatie Omgevingswet
- Implementatie Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)
- Verbeterplan ODRN. De ODRN heeft een ontwikkelplan opgesteld aan de hand van 3 ontwikkellijnen: 1. Zakelijkheid, 2. Gezamenlijkheid en 3. Nieuwe ontwikkelingen.

Risico's

Het totaal van de risico's bedraagt € 1.225.000. Omdat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen passen we een dempingsfactor toe van 0,61. Dit geeft een benodigd weerstandsvermogen van € 735.000. Als dekking voor optredende risico's is binnen de ODRN in de vorm van een algemene reserve € 457.704 beschikbaar. Dit betekent dat er voor een bedrag van € 277.776 (€ 735.000 - € 457.704) geen dekking van de risico's is, en dat over de deelnemers verdeeld wordt. Het aandeel van Berg en Dal hierin bedraagt € 17.317.

Stichting Rijk van Nijmegen@

Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d. Scheur (vanaf 1-1-2021)
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Bestuurslid
Deelnemers	7 gemeenten, provincie Gelderland en de Rabobank

Openbaar en gemeentelijk belang

In onderlinge samenwerking de vele kwaliteiten van het Rijk van Nijmegen aan elkaar te verbinden en te versterken. Het doel van de stichting is de sociaal economische ontwikkeling van onze regio te stimuleren

Visie

Om de sociaal-economische potentie van het MKB in het Rijk van Nijmegen te verzilveren, is het essentieel om de krachten in de regio te verbinden en te versterken in een intensieve samenwerking tussen inwoners, bedrijven, instellingen en gemeenten.

- Op regionaal niveau creëert RvN@ een cultuur van samenwerken, waarin communities over gemeentegrenzen heen samen sociaal-economische uitdagingen aanpakken. Het belang van relaties, partnerschappen en samenwerkingsverbanden is natuurlijk niet nieuw, maar het groeit. Daarom stimuleren ze dat communities hun kennis en ervaringen delen op virtuele en fysieke 'marktplaatsen'.
- RvN@ stimuleert projecten met kennis, toegang tot een groot netwerk en financiële middelen. Ook werven ze nieuwe projecten, die de economie aanjagen.

Beleidsvoornemens

De ambitie van RvN@ voor de periode 2020-2025 is: Het versterken van de innovatiekracht van het MKB in de regio Rijk van Nijmegen om een topregio van Nederland te worden. Een regio waarin de ontwikkeling van innovaties leidt tot meer economische groei in de vorm van o.a. vergroting van de arbeidsparticipatie, minder werkloosheid en behoud van talent voor de regio.

De ambitie is vertaald in drie strategische doelen:

- Het versterken van de samenwerking en kennisuitwisseling binnen de regio door het verbinden van MKB-bedrijven, overheden, studenten en (onderwijs)instellingen;
- Het behouden en ontwikkelen van talent voor het MKB in de regio Rijk van Nijmegen;
- Het bevorderen van markt- en productinnovaties in het MKB.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij		-22	
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022

Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)

Resultaat verbonden partij

Omvang eigen vermogen verbonden partij

Omvang vreemd vermogen verbonden partij

Toelichting

Ontwikkelingen

Door de coronacrisis heeft RvN@ in 2020 en 2021 de activiteiten voor haar netwerk grotendeels online georganiseerd. RvN@ heeft laten zien snel en flexibel te kunnen schakelen. Er zijn bijvoorbeeld meerdere webinars georganiseerd om ondernemers te helpen bij vernieuwing in de coronacrisis.

RvN@ is voor de financiering sterk afhankelijk van de gemeenten en de Rabobank in het Rijk van Nijmegen. Dit maakt RvN@ kwetsbaar. Om deze reden is er in 2020 onderzoek gedaan naar andere inkomstenbronnen, met name uit het bedrijfsleven. Een projectwaardemodel is als meest kansrijke optie benoemd. Dit model houdt in dat RvN@ haar programmabureau gaat inzetten voor projectmanagement en uitvoering van innovatieve projecten die niet behoren tot de basisactiviteiten van RvN@. Uiteraard moeten deze projecten binnen de gekozen thema's en doelstellingen vallen. Zowel overheid, ondernemers als onderwijs kunnen hier tegen betaling gebruik van maken. In 2021 is RvN@ hiermee aan de slag gegaan. Zo heeft bijvoorbeeld voor de regio Arnhem Nijmegen de MKB-deal Sm@rt Together uitgevoerd.

Risico's

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Elst
Verantwoordelijke portefeuille	E. Weijers
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	33 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

Het vergroten van het toeristisch marktaandeel van de Regio Arnhem Nijmegen.

Visie

De vrijetijdseconomie vormt een belangrijk onderdeel van de economie in de regio Veluwe Arnhem Nijmegen. Het streven naar economische groei binnen recreatie en toerisme zorgt voor meer bestedingen en werkgelegenheid. Hierdoor ontstaat een kwalitatief goed verblijfsklimaat. Een klimaat dat uitnodigt om te bezoeken, in te wonen en in te werken. TVAN heeft de ambitie een belangrijke partner te zijn in deze regionale ontwikkelingen.

Beleidsvoornemens

De missie van TVAN is het in gang zetten en beschikbaar stellen van een collectieve marketingaanpak die ingezet kan worden om duurzame groei te realiseren in de vrijetijdseconomie van de regio Veluwe Arnhem Nijmegen. Daarvoor werkt TVAN intensief samen met een grote hoeveelheid aan partners binnen en buiten de regio. We intensiveren de samenwerking met de provincie. Hun recente koersnotitie biedt daartoe kansen.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-43	-49	-44
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			
Resultaat verbonden partij	0		2
Omvang eigen vermogen verbonden partij	175		187
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	779		1.716

Toelichting

De gemeentelijke bijdrage is bepaald op basis van het aantal inwoners. De bijdrage per inwoner is in 2022 in het Rijk van Nijmegen vastgesteld op € 1,27

Ontwikkelingen

De gemeenten in het Rijk van Nijmegen hebben uniformering van de bijdrage aan TVAN afgesproken vanaf 2021. Dit leidt vanaf 2021 tot een lagere regionale bijdrage aan TVAN. Vanwege ontwikkelingen rondom gastheerschap en VVV's in de regio Nijmegen verwachten wij dat we dit bedrag moeten gaan inzetten voor verbeteringen rondom gastheerschap en VVV.

Risico's

Zes gemeenten in het Rijk van Nijmegen maken onderdeel uit van de GR. TVAN doet de marketing en promotie voor het Rijk van Nijmegen. Als één van de gemeenten besluit uit de GR te treden, betekent dit minder budget en marketingkracht voor het gehele Rijk van Nijmegen.

Veiligheidsregio Gelderland Zuid

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Algemeen bestuur
Deelnemers	Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West-Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.

Openbaar en gemeentelijk belang

De VRGZ behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid.

Visie

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid opereert in een samenleving die zich kenmerkt door snelle technologische en infrastructurele ontwikkelingen, een toenemende invloed van de media, individualisering, economische en demografische veranderingen en groter wordende veiligheidsrisico's. De veiligheidsregio signaleert deze maatschappelijke ontwikkelingen, speelt hier alert en proactief op in en stemt haar beleid en taakuitvoering hierop af.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid zorgt voor een snelle en goede geneeskundige hulpverlening en brandweerbijstand aan de inwoners van de regio.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is leidend op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zij neemt initiatief en zorgt voor coördinatie tussen gemeenten en alle betrokken organisaties op dit gebied. Zij levert meerwaarde door kwalitatief goede producten, bindend vermogen, betrouwbaarheid en een open communicatie.

Door opleiding, oefening en training, maar ook door het vergroten van het lerend vermogen en professionalisering van de informatievoorziening, zorgt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor een optimale voorbereiding op grootschalige incidenten, rampen en crises.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is een expert in het inschatten van veiligheidsrisico's en het voorkomen van onveilige situaties. Deze rol vervult zij via een krachtig netwerk, een proactieve en alerte houding en gevraagde en ongevraagde adviezen van hoogwaardig niveau.

Een focus op vernieuwen, verbeteren en professionele ontwikkeling maakt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid tot een vanzelfsprekende en leidende partner in veiligheid.

Beleidsvoornemens

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in onze veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Het regionaal risicoprofiel is ook een instrument om inspanningen van gemeenten, crisispartners en regio's op elkaar af te stemmen om juiste beleidskeuzes te kunnen maken. Het regionaal risicoprofiel vormt de basis voor het door de veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), vastgestelde regionaal beleidsplan. Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de veiligheidsregio en beschrijft de koers voor de komende vier jaar. Tevens is het conceptplan door de veiligheidsregio voorgelegd aan de diverse crisispartners en afgestemd met de aangrenzende veiligheidsregio's.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij		-2.389	2.447
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			
Resultaat verbonden partij			
Omvang eigen vermogen verbonden partij			5.684
Omvang vreemd vermogen verbonden partij			72.391

Toelichting

Jaarcijfers 2022 zijn nog niet bekend. Cijfers zijn gebaseerd op de meest recente cijfers die voorhanden zijn.

Ontwikkelingen

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in onze veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Het regionaal risicoprofiel is geheel geactualiseerd en vormt de basis voor het door de veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), vastgestelde regionaal beleidsplan.

Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de veiligheidsregio en beschrijft de koers voor de komende vier jaar.

Accenten in regionaal beleidsplan 2020-2023

- Samenwerking en afstemming.
- Risicogericht werken.
- Een weerbare samenleving.
- Een toekomstbestendige veiligheidsregio.
- Risico's met extra focus. Deze zijn: gevolgen cyberrisico's, gevolgen criminaliteit voor fysieke leefomgeving/ fysieke veiligheid, gevolgen extreem weer, gevolgen energietransitie.

Risico's

Vitens N.V.

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	R. Barber
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde in Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Deelnemers	Gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens

Openbaar en gemeentelijk belang

Het voorzien in schoon en veilig drinkwater.

Visie

Vitens wil water voor mensen laten werken. Door te zorgen voor een voortreffelijke dienstverlening, handige producten en diensten en betrouwbare informatieverstrekking. Daarom zoekt Vitens voortdurend naar verbeteringen. Waar iedereen zijn voordeel mee kan doen. De klant, het milieu, de economie en de maatschappij. Daarom gaat Vitens de dialoog aan over de rol van drinkwater, over thema's als duurzaamheid en innovatie, zowel nationaal als internationaal.

Waardevol water voor nu en in de toekomst. Dat is hun missie.

Vitens zorgt ervoor dat er 24/7 betrouwbaar water uit de kraan komt en voor goede service daaromheen. Daarnaast zet Vitens zich ook actief in om onze kostbare drinkwaterbronnen te beschermen.

Beleidsvoornemens

Vitens streeft ernaar dat haar klanten kunnen vertrouwen op de leveringszekerheid van drinkwater, een optimale kwaliteit en een zo laag mogelijke prijs. Deze continuïteitsdoelstelling is de brede en solide basis van ons bedrijf en daar doen we geen concessies aan. Om voldoende drinkwater van topkwaliteit te leveren, zijn we afhankelijk van een robuust toekomstbestendig zoetwatersysteem. Alleen op die manier kunnen wij als drinkwaterbedrijf beschikken over voldoende schone grondwaterbronnen. Dit kunnen we niet alleen. Door de verwachte toename van weersextremen door klimaatverandering en de grote infrastructurele veranderingen die de energietransitie met zich meebrengt, is het besef gegroeid dat het zoetwatersysteem in Nederland een gedeelde verantwoordelijkheid is van alle gebruikers.

Zowel drinkwaterbedrijven, waterschappen, natuurorganisaties, provincies als de landbouw moeten de handen ineenslaan voor een duurzaam watersysteem. Dit betekent dat we de grote zoetwatervoorzieningen zo goed mogelijk vast moeten houden en dat we verstandiger met ons zoete water om moeten gaan. Denk hierbij aan maatregelen waarbij we zowel het water bewaren en beschermen, als maatregelen waarbij bedrijven en consumenten besparen op het gebruik van water. We willen naar een watersysteem waar de landbouw zijn voordeel mee doet, de continuïteit van het drinkwater gegarandeerd is én waar de natuur overeind van blijft staan.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
	Eind boekjaar 2021	Begin boekjaar 2022	Eind boekjaar 2022
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	29	0
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	13.352 gewone aandelen(0,23%)		13.352 gewone aandelen(0,23%)
Resultaat verbonden partij	19.400		8.200
Omvang eigen vermogen verbonden partij	574.600		649.500
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.392.100		1.446.600

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van de Jaarstukken 2022 en de Financiële projectie 2022-2024. Voor de jaren 2025 en 2026 is geen prognose afgegeven.

Ontwikkelingen

Het financieel jaarplan 2019-2021 liet al op meerdere onderdelen een trendbreuk zien ten opzichte van voorgaande jaren. Het jaarplan 2020-2022 laat een verdere trendbreuk zien ten opzichte van 2019.

Het investeringsplan 2020-2029 laat een structurele verhoging zien. De bruto investeringen stijgen naar een niveau van € 170 - € 180 miljoen (netto € 138 - € 160 miljoen).

Op de langere termijn verwacht Vitens het hogere investeringsniveau nodig te hebben om aan de drinkwatervraag te kunnen blijven voldoen, de effecten van klimaatverandering op te kunnen vangen en te voldoen aan wet- en regelgeving. Deze ontwikkeling heeft zijn weerslag op het balanstotaal (toename), rentedragende schulden (toename aan te trekken financiering), solvabiliteit en het uit te keren dividend. Deze ontwikkelingen zijn meegenomen in de herziening van het financieel beleid zoals in het voorjaar van 2019 door de AvA is goedgekeurd.

Risico's

Het fenomeen droogteschade krijgt met de droogteperiodes en neerslagtekorten van afgelopen jaren in toenemende mate aandacht. Dit houdt risico in voor Vitens. Enerzijds vanuit de optiek van reputatie en draagvlak voor waterwinning, en anderzijds financieel (extra en onvoorziene schade-uitkeringen).

Het Investeringsplan vraagt meer van de organisatie dan zij op dit moment kan realiseren. De organisatie volgt een ingroeimodel om de stijging wel te kunnen realiseren. Hier is in 2020 en 2021 al een start mee gemaakt en dit wordt in 2022 doorgezet. De komende jaren zal de organisatie ook moeten doorgroeien in efficiëntie. De groei van de organisatie is mede gezien de omstandigheden op de arbeidsmarkt geen gegeven. Indien de organisatie niet in staat is (voldoende) mee te groeien is het gevolg daarvan dat de voorziene investeringen deels niet tijdig gedaan kunnen worden waarmee de realisatie van de strategische doelstellingen mogelijk in gevaar komt.

Grondbeleid

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat in artikel 9.2 dat de paragraaf grondbeleid een verplicht onderdeel vormt van de begroting. De paragraaf grondbeleid moet ten minste ingaan op (artikel 16 van het BBV):

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Visie op en wijze van het grondbeleid

De Wet op de ruimtelijke ordening verplicht de gemeente om haar ruimtelijk beleid vast te leggen in een of meerdere structuurvisies. Sinds de herindeling per 1 januari 2015 zijn de vastgestelde visies ten aanzien van de kernen geldig gebleven.

De gemeenteraad van Millingen aan de Rijn heeft op 29 januari 2013 de Structuurvisie Millingen aan de Rijn 2025 "Millingen is het Waard" vastgesteld. De gemeente legt in de structuurvisie de hoofdlijnen vast van het ruimtelijk beleid tot 2025. Ook benoemt de gemeente de manier waarop zij dit wil bereiken. Aan de structuurvisie is een uitvoeringsprogramma gekoppeld. De gemeenteraad heeft een strategische visie vastgesteld. Dit is een aanvulling op de structuurvisie. De strategische visie bestaat uit 10 punten die de bevolking het meest belangrijk vindt voor de toekomst van Millingen aan de Rijn.

De gemeenteraad van Ubbergen heeft op 6 oktober 2011 de structuurvisie "Buitengewoon Ubbergen 2020" vastgesteld. De structuurvisie geeft het ruimtelijk beleid voor een periode van 10 jaar weer.

De gemeenteraad van Groesbeek heeft op 21 juni 2012 de Strategische Visie Groesbeek 2025 vastgesteld. De gemeente schetst hiermee de koers van de gemeente richting het jaar 2025. Deze koers is integraal, gemeentebreed en vraagt om een nadere ruimtelijke concretisering in de vorm van een structuurvisie. De gemeenteraad van Groesbeek heeft op 27 juni 2013 dan ook de Structuurvisie Groesbeek 2025 vastgesteld. Het gemeentebestuur schetst met deze structuurvisie de strategie en kaders op hoofdlijnen voor de ruimtelijke ontwikkeling van Groesbeek. De structuurvisie zelf volgt in haar opbouw de pijlers uit de strategische visie.

Vanuit de Omgevingswet stellen we momenteel een Omgevingsvisie op, die een vertaling maakt van eerdere visies aangevuld met door de gemeenteraad vast te stellen ruimtelijke kaders/thema's.

Economie en werkgelegenheid

Begin 2020 is het bedrijventerrein De Hulsbeek bouwrijp opgeleverd. De verkoop van de kavels liep voorspoedig. De laatste kavel wordt naar verwachting in 2023 verkocht. Wanneer de vraag naar bedrijfskavels hoog blijft, bestaat de optie om de 2^e fase van Hulsbeek in Groesbeek te ontwikkelen.

Wonen

Onze ambitie is een gevarieerd aanbod van duurzame, betaalbare en levensloopbestendige woningen. In 2019 is een woningmarktonderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt dat er tot en met

2029 ongeveer 1.200 woningen nodig zijn. In 2020 is daarom het Actieplan Wonen vastgesteld met een ambitiekader over de belangrijkste uitgangspunten, zoals 50% betaalbare woningbouw op nieuwe locaties. Inmiddels zijn voldoende locaties in beeld om tot dit aantal te komen. We houden daarbij rekening met 30% planuitval/vertraging en programmeren daarom 1.560 woningen. De lijst kent veelal inbreidingslocaties en transformaties. We zetten daarop in om het buitengebied te beschermen en om de leefbaarheid in de kernen te verbeteren door verouderde functies een nieuwe bestemming te geven.

Grondzaken

Doelstelling is het opzetten van actuele beleidskaders en een administratie. Deze zijn nodig om gepast te kunnen handelen bij vastgoed - en grondtransacties in het algemeen en bij verboden situaties in het bijzonder. De contracten zijn digitaal beschikbaar in onze eigendomsadministratie (vastgoed- en grondregistratiesysteem).

Nota grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken op het terrein van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie en natuur. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar dienstbaar aan de hiervoor benoemde beleidsvelden. De wijze waarop we deze doelstellingen willen bereiken, is vastgelegd in de Nota grondbeleid.

Het grondbeleid van de gemeente Berg en Dal is verantwoord in de Nota grondbeleid gemeente Berg en Dal 2017. De gemeenteraad heeft deze nota op 13 juli 2017 vastgesteld. De raad geeft hierin de kaders aan waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie het grondbeleid moeten uitvoeren. Wij kiezen in de nota voor een overwegend faciliterend beleid. De redenen hiervoor zijn beperken van het risico, de beperkte grondpositie en het ontbreken van middelen. Hierdoor komen grondverwerving en zelfstandige gronduitgifte niet vaak voor. Daar waar nodig kunnen we ook nu al kiezen voor een actief beleid indien meer regie gewenst is.

De bedoeling is om parallel aan de invoering en implementatie van de nieuwe Omgevingswet en Aanvullingswet grondeigendom een nieuwe nota grondbeleid aan te bieden. In deze nota houden we ook rekening met het "Didam-arrest". In dit arrest van 26 november 2021 (HR 2021.1778) heeft de Hoge Raad bepaald dat het gelijkheidsbeginsel van toepassing is bij onroerend goed transacties. De invoering van de nieuwe Omgevingswet en de Aanvullingswet grondeigendom is nu voorzien op 1 januari 2024. Er wordt momenteel gewerkt aan de nieuwe nota grondbeleid en nota kostenverhaal.

Grondprijzen gemeente Berg en Dal

Het College heeft in de vergadering van 6 december 2022 de nota grondprijzen voor 2023 vastgesteld. De uitgifteprijzen in de geactualiseerde grondexploitaties sluiten hier dan ook op aan. In het geval we een nieuwe grondexploitatie openen, laten we de uit te geven (bedrijfs)kavels extern taxeren.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2019 heeft de gemeente Berg en Dal een positie in het kader van de vennootschapsbelasting voor het grondbedrijf. Dat komt doordat een aantal verliesgevende complexen zijn afgesloten (Centrumplan Groesbeek) en een winstgevend complex (bedrijventerrein Hulsbeek) is toegevoegd. Dit betekent niet dat we al daadwerkelijk vennootschapsbelasting moeten betalen, maar wel dat we hierover afspraken moeten maken met de belastingdienst. Een kantoor gespecialiseerd in fiscaliteit en overheid ondersteunt ons bij dit onderwerp.

Te verwachten resultaat

Complexen

In de administratie van de gronden maken we binnen de gemeente een onderscheid in:

- Bouwgrond In Exploitatie (de lopende grondexploitaties)
- Overige gronden (Materieel Vast Actief)
- Faciliterend beleid

Bouwgrond In Exploitatie (de lopende grondexploitaties)

De raad van gemeente Berg en Dal heeft op donderdag 14 juni 2022 de lopende grondexploitaties met peildatum 1 januari 2022 vastgesteld als financieel kader. De vastgestelde grondexploitaties hebben we voor deze jaarrekening geactualiseerd naar peildatum 1 januari 2023.

Het complex Bouwgrond In Exploitatie verantwoorden we op de balans onder vlottende activa (voorraad gronden onderhanden werken). Het gaat hier om projecten waarvoor kaders door de raad zijn vastgesteld (waaronder het financieel kader). Voor elk van deze projecten heeft de raad een grondexploitatiebegroting vastgesteld. Hierbij is sprake van actief grondbeleid en dat betekent dat de gemeente risicodragend optreedt. Daarbij moeten we denken aan het zelf aankopen van gronden, het bouw – en woonrijp maken en vervolgens uitgifte van bouwrijpe gronden. De gemeentelijke kosten dekken we door het uitgeven van bouwrijpe gronden.

In het volgende overzicht staan de grondexploitaties inclusief aanvankelijk beoogde einddatum en bijgestelde einddatum (zoals verwerkt in de geactualiseerde grondexploitatie):

Bouwgrond in Exploitatie	01.01.2022	01.01.2023
	prognose einddatum	prognose einddatum

Bedrijventerrein

Mies (Groesbeek)	31.12.2023	Ongewijzigd
Hulsbeek (Groesbeek)	31.12.2023	Ongewijzigd

Woningbouw

Kloosterpad West (Groesbeek)	31.12.2022	Afgesloten
Schoollocatie 3e fase (Millingen a/d Rijn)	31.12.2024	Ongewijzigd

Uit het overzicht blijkt uit het overzicht dat binnen een periode van twee jaar naar verwachting alle lopende grondexploitaties afgesloten zijn.

In het overzicht hieronder wordt het boekwaardeverloop in 2022 weergegeven:

*Bedragen x
€1.000*

Project	Boekwaarde		Mutatie 2022			Boekwaarde
	Per	Regulie	Tussentijd	Afsluite	Totaa	Per 31.12.2022
	31.12.2021	r	s winst	n	I	Per 31.12.2022
	A	B	C	D	F = B + C + D + E	G = A + F
<i>Bedrijfsterrein</i>						
Mies (Groesbeek)	-632	182	-	-	182	-450
Hulsbeek (Groesbeek)	-228	863	-524	-	339	111
Totaal Bedrijfsterrein	-860	1.045	-524	-	521	-339
<i>Woningbouw</i>						
Kloosterpad West (Groesbeek)	-116	-9	-	125	116	-
Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)	-1	31	-	-	31	30
Totaal Woningbouw	-117	22	-	125	147	30
Totaal	-977	1.067	-524	125	668	-309

Naast de reguliere mutaties in 2022 is tussentijds voor een bedrag van € 524.094 aan winst genomen op basis van het principe "Percentage Of Completion" voor bedrijfsterrein Hulsbeek. Het genomen resultaat komt ten goede aan het jaarresultaat over 2022. Daarnaast is de grondexploitatie voor Kloosterpad West afgesloten met een resultaat van € 124.751 negatief. Uit het overzicht volgt dat, voor de vier grondexploitaties, de boekwaarde per saldo uitkomt op ongeveer € 309.000 negatief per 31 december 2022.

De grondexploitaties zijn geactualiseerd naar 1 januari 2022 en een samenvatting van de resultaten is hieronder opgenomen:

Bedragen x €1.000

Project	Gerealiseerd per 31.12.2022 A	Nog te realiseren na 01.01.2023 Kosten Opbrengsten Saldo			Eindwaarde E = A + D + C	Einddatum
		B	C	D = B		
				+ C		
<i>Bedrijventerrein</i>						
Mies (Groesbeek)	-450	-16	370	354	-96	31.12.2023
Hulsbeek (Groesbeek)	111	-73	215	142	253	31.12.2023
Totaal Bedrijventerrein	-339	-89	585	496		
<i>Woningbouw</i>						
Kloosterpad West (Groesbeek)	0	0	0	0	0	31.12.2022
Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)	30	-107	186	79	109	31.12.2024
Totaal Woningbouw	30	-107	186	79		
Totaal	-309	-196	771	575		

Uit het overzicht volgt dat de grondexploitatie voor Mies een tekort kent van € 96.275 per 31 december 2022. In het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven dat het treffen van een afboeking of een voorziening direct gebeurt bij een verwacht verlies ter grootte van dit volledige verlies. Als sprake is van een voorziening ingericht ter bestrijding van de (verwachte) tekorten in grondexploitaties, dan moeten we die presenteren als een correctie op de post bouwgrond in exploitatie. Vorig jaar is al een voorziening getroffen ter hoogte van € 78.115. Deze moet dus opgehoogd worden met € 18.160. Voor Kloosterpad West is vorig jaar een voorziening getroffen van € 121.628, met het afsluiten van de grondexploitatie wordt deze voorziening afgeboekt.

Het overzicht hieronder geeft het saldo voorraad gronden onderhanden werken per 31 december 2022 weer:

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Project	Boekwaarde per 31.12.2022 (A)	Voorziening per 31.12.2022 (B)	Saldo voorraad gronden per 31.12.2022 (C = A + B)
<i>Bedrijventerrein</i>			
Mies (Groesbeek)	-450	96	-354
Hulsbeek (Groesbeek)	111	0	111
Totaal Bedrijventerrein	-339	96	-243
<i>Woningbouw</i>			
Kloosterpad West (Groesbeek)	0	0	0
Schoollocatie 3e fase	30	0	30
Totaal Woningbouw	30	0	30
Totaal	-309	96	-213

Uit het overzicht volgt dat voor de ontwikkeling Mies een voorziening is getroffen van € 96.275. Dat leidt tot een saldo onderhanden werken van ongeveer € 213.000.

Per lopend project zoals verantwoord in het complex Bouwgrond In Exploitatie volgt een korte toelichting. In algemene zin kan gezegd worden dat de aanhoudend hoge prijsstijgingen in 2022 een drukkend effect op de eindwaardes hebben gehad.

Bedrijventerrein Mies (Groesbeek)

De grondexploitatie voor bedrijventerrein Mies laat een tekort zien. Dit komt echter doordat er eerdere jaren tussentijds winst is genomen. Wanneer de tussentijdse winstneming buiten beschouwing wordt gelaten, kent de exploitatie een positief saldo.

De grondexploitatie per 1 januari 2023 houdt rekening met nog één te verkopen kavel welke al in optie is. Er zijn dus geen kavels meer beschikbaar. De grondexploitatie kan naar verwachting nog in 2023 worden afgesloten.

Bedrijventerrein Hulsbeek (Groesbeek)

De grondexploitatie voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein Hulsbeek laat een overschot zien. Alle benodigde gronden voor de ontwikkeling zijn in handen van de gemeente. Per 1 januari 2023 moet er nog één kavel verkocht worden, welke al in optie is. Omdat de grondexploitatie een positieve eindwaarde kent en de meeste kosten en opbrengsten al gemaakt zijn, hebben we tussentijds winst genomen. In totaal gaat het om € 999.689 waarvan € 475.595 in 2021 en € 524.094 in 2022. De grondexploitatie kan naar verwachting nog in 2023 worden afgesloten.

Kloosterpad West (Groesbeek)

In de grondexploitatie voor de binnenstedelijke ontwikkeling is de grond inmiddels geheel bouwrijp gemaakt en aan de ontwikkelaar verkocht. In 2022 zijn de laatste werkzaamheden

om het project af te ronden uitgevoerd. Daarmee is de grondexploitatie per 31 december 2022 afgesloten. Het project is afgesloten met een tekort van € 124.751. Hiermee is de voorziening afgeboekt.

Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)

Het college heeft begin 2017 ingestemd met een verkenning naar de herontwikkeling van de Schoollocatie 3e fase in Millingen aan de Rijn. Inmiddels zijn de gemeente en Waardwonen bezig om op deze locatie 26 sociale huurappartementen voor senioren te realiseren. Er moet nog gestart worden met het bouw- en woonrijpmaken van de locatie, naar verwachting wordt de ontwikkeling in 2024 afgerond.

Inzicht in grond als materieel vaste activa

Wij zijn eigenaar van enkele percelen binnen de gemeente die we (nog) niet ontwikkelen. Deze gronden moeten we verantwoorden als materieel vaste activa. In onderstaande tabel is op hoofdlijnen een overzicht opgenomen van de boekwaarde per 31 december 2022.

Project	Bedragen x €1.000		
	Boekwaarde per 31.12.2021	Mutaties in 2022	Boekwaarde per 31.12.2022
Complex Algemeen	314	0	314
Hemeltje (Groesbeek)	53	0	53
Derdebaan (Groesbeek)	120	0	120
Totaal	487	0	487

In het complex Algemeen zijn de gemeentelijke eigendommen verantwoord welke in het verleden zijn verworven. We verwachten op korte termijn geen ontwikkeling van plannen op deze gronden. Een voorbeeld is de mogelijke ontwikkeling van de 2e fase bedrijventerrein Hulsbeek. Binnen het complex is een onderscheid te maken in verhuurde gronden en in gronden die we als voorraad vermelden. In 2022 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Vorderingen op de balans

Algemeen

Voor een aantal projecten geldt dat we als gemeente een ondersteunende rol innemen en daarmee dus niet actief risicodragend deelnemen. Deze projecten zijn op de balans verantwoord als vooruitbetaalde dan wel vooruit ontvangen bedragen. Het gaat om de volgende lopende projecten:

- Dekkerswald (Groesbeek)
- Heikant in de Horst (De Horst)
- Lieskes Wengs (Leuth)
- Jan Arntzstraat (Kekerdom)
- Morgenbad (Leuth)
- Schreven (Groesbeek)

In alle gevallen geldt dat een (anterieure) overeenkomst gesloten is met de betreffende ontwikkelaar. In deze overeenkomsten is bijvoorbeeld een bijdrage aan de gemeente opgenomen.

Dekkerswald

De gemeente heeft een overeenkomst gesloten betreffende de herontwikkeling en transformatie van het aan de Nijmeegsebaan gelegen woon – zorg complex Dekkerswald. In deze overeenkomst is het kostenverhaal geregeld voor de door de gemeente te maken kosten in het kader van haar faciliterende rol. Daarbij gaat het om kosten voor het voeren van de benodigde planologische procedures. Het risico van de ontwikkeling ligt bij de zorggroep. De zorggroep heeft de exploitatiebijdrage al volledig aan de gemeente betaald.

Inmiddels verkennen we samen met Oosterpoort en ZZG de ontwikkelmogelijkheden van de realisatie van een zorgzame buurt op Dekkerswald. Voor deze haalbaarheidsfase zijn opnieuw financiële afspraken gemaakt over inzet van mens en middelen.

Heikant in de Horst

Dit plan voorziet in de bouw van sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en vrijesectorwoningen. Het risico van de gehele ontwikkeling ligt bij de ontwikkelaar. Een groot deel van het project zit in de afrondende fase, een deel van de openbare ruimte moet nog wel aangelegd worden. Die gronden worden naar verwachting eind 2023 of begin 2024 overgedragen.

Lieskes Wengs (Leuth)

Op deze locatie is een kavel aangeboden welke in 2022 verkocht is. Daarmee zijn de kosten die gemaakt zijn om deze ontwikkeling mogelijk te maken gedekt. Deze locatie is daarmee voor ons afgerond.

Jan Arntzstraat (Kekerdom)

De gemeente heeft met Oosterpoort projectontwikkeling BV in 2010 een realisatie – overeenkomst gesloten. Het plan voor herstructurering is destijds ‘on hold’ gezet vanwege de economische crisis en veranderde bouwopgave van Oosterpoort. De percelen zijn in bezit van Oosterpoort en zijn tijdelijk in gebruik gegeven als dorpsweide. Het vigerende bestemmingsplan heeft een capaciteit van 17 woningen. Oosterpoort is momenteel bezig met het uitwerken van een plan voor de locatie.

Morgenbad (Leuth)

Het bestemmingsplan Morgenbad Leuth is op 9 september 2016 vastgesteld door de gemeenteraad. Het bestemmingsplan maakt de realisatie mogelijk van het nieuwe wijkje Kalfsheuvel. Voor de eerste fase (14 huurwoningen) is al een vergunning verleend en de woningen zijn voor 1 juli 2017 opgeleverd. WIBECO Vastgoed verhuurt de huurwoningen (Kalfsheuvel 1 t/m 27 oneven). Het uitwerkingsplan voor de 2e fase is op 23 april 2019 vastgesteld en per 10 juli 2019 geheel onherroepelijk in werking getreden. Jan Oosterhout Ontwikkeling BV gaat de woningen bouwen. Het plan is een tijd on hold geweest, maar inmiddels heeft de ontwikkelaar het project opgepakt en gaan er 11 woningen in de verkoop. De overdracht van de openbare ruimte vindt na de realisatie van het bouwplan voor deze woningen plaats.

Schreven (Groesbeek)

De locatie Schreven in Groesbeek betreft een voormalige bedrijfslocatie binnen de bebouwde kom tussen de Kloosterstraat en de Gooiseweg. Een ontwikkelaar is bezig met de bouw van 31 nieuwe grondgebonden woningen met bijbehorende openbare ruimte. De oplevering is voorzien in 2023.

Nieuwe ontwikkelingen

Naast de beschreven lopende grondexploitaties en faciliterende projecten worden mogelijk enkele nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gestart. Het gaat om de volgende projecten:

- Hüssenhoff fase 2
- Reomie terrein
- Locatie Knapheideweg
- Vijverhof
- Twee locaties Leuth
- Velden Achilles
- DAC-terrein

Hüssenhoff fase 2

De huidige overstortvoorziening van riolering bevindt zich momenteel bovengronds naast de huidige wijk Hüssenhoff te Groesbeek. De intentie is om deze overstortvoorziening ondergronds te realiseren, waardoor bovengronds mogelijk ruimte ontstaat voor een 2^e fase van de woonwijk. Op dit moment onderzoeken we de mogelijkheden.

Reomie terrein

Om aan de woningbehoefte te voldoen is besloten om woningbouw op het huidige Reomieterrein mogelijk te maken. De gemeente was al langere tijd voornemens om dit terrein te herontwikkelen. Inmiddels is er een intentieovereenkomst getekend met ontwikkelaar Schipper Bosch. Schipper Bosch is inmiddels eigenaar van de voormalige Reomie (automaterialen) terrein. Zij ontwikkelen een plan voor ongeveer 220 wooneenheden. De gemeente heeft een faciliterende rol, het kostenverhaal regelen we in de nog te sluiten anterieure overeenkomst.

Locatie Knapheideweg

Langs de Knapheideweg, aan de rand van de kern Groesbeek, ligt het terrein van een voormalig tuincentrum. Het voornemen van de ontwikkelaar is om ongeveer 50 woningen te actualiseren, de gemeente heeft hierin een faciliterende rol.

Vijverhof

Tegen de grens van Nijmegen aan ligt Vijverhof. In de huidige situatie bevinden zich hier seniorenwoningen van ZZG, zowel flats als bungalows. Het plan is om een deel van het gebied te herontwikkelen om meer (reguliere) woningbouw te realiseren. Momenteel zijn gesprekken gaande om de mogelijkheden te verkennen, de gemeente neemt een puur faciliterende rol op zich.

Twee locaties Leuth

Met ontwikkelaar Jansen Bouwontwikkeling is er een intentieovereenkomst gesloten om op twee locaties in Leuth woningbouw te ontwikkelen. Het gaat hierbij om de Pastoor van Tielstraat (sportveld) en de Bredestraat (voormalige agrarische locatie). In totaliteit gaat het hierbij om ongeveer 50 woningen. Als gevolg van het vertrekken van VVLK wordt momenteel onderzocht of de locatie Pastoor van Tielstraat zich leent voor een woningbouwontwikkeling, welke waarschijnlijk verder in de toekomst plaats zal vinden.

Velden Achilles

Op de locatie van de velden van Achilles is een ontwikkelaar bezig met plannen om woningbouw te realiseren. Hoewel het gehele plan pas eventueel later ontwikkeld kan worden, is al wel de mogelijkheid geboden om tijdelijke woningen voor starters te realiseren. Het college heeft hiervoor toestemming gegeven.

DAC-terrein

Op dit terrein wordt de bouw van ongeveer 88 woningen beoogd, waarvan het merendeel grondgebonden. De gemeente faciliteert enkel, er wordt door de ontwikkelaar gewerkt aan een ontwerp bestemmingsplan.

Beleidsuitgangspunten reserves en voorzieningen

Reserves

Er zijn op dit moment geen reserves die een directe relatie hebben met grondexploitaties.

Voorzieningen

In het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven dat het treffen van een afboeking of een voorziening direct gebeurt bij een verwacht verlies ter grootte van dit volledige verlies. Als sprake is van een voorziening ingericht ter bestrijding van de (verwachte) tekorten in grondexploitaties, dan moeten we die opnemen als een waarde correctie op de post bouwgrond in exploitatie (voorraden). Op 1 januari 2023 kent de grondexploitatie voor Mies (€ 96.275) een tekort. Gezien het tekort hoger is dan in 2022 de verwachting was, is de voorziening naar boven bijgesteld.

Daarnaast is de grondexploitatie voor Kloosterpad West afgesloten met een resultaat van € 124.751 negatief waarmee de eerder genomen voorziening vrij valt.

Jaarrekening

Overzicht baten en lasten

Hier gaan we in op de volgende onderdelen:

- het overzicht van baten en lasten
- de toelichting op de baten en lasten (verschillenanalyse begroting - rekening)
- Wet normering Topinkomens
- begrotingsrechtmatigheid

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

	Begroting 2022 Primair			Begroting 2022 Actueel			Rekening 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Inwoner	-49.841	12.441	-37.400	-59.054	16.786	-42.268	-52.958	16.658	-36.299
Onze buurt	-24.726	10.781	-13.945	-25.725	10.785	-14.940	-24.305	11.098	-13.207
Onze gemeente	-8.226	2.422	-5.804	-11.213	2.501	-8.712	-9.422	4.212	-5.210
Ons geld	-6.373	72.621	66.248	-6.060	79.730	73.670	-5.990	81.094	75.104
Overhead	-9.893	0	-9.893	-9.118	0	-9.118	-10.936	15	-10.921
Saldo rekening baten en lasten	-99.059	98.265	-794	-111.170	109.803	-1.367	-103.610	113.077	9.467
Toevoeging reserves	-358		-358	-1.916		-1.916	-6.097		-6.097
Onttrekking reserves		1.230	1.230		7.143	7.143		4.467	4.467
Resultaat rekening baten en lasten	-99.417	99.495	78	-113.086	116.946	3.860	-109.707	117.544	7.838

Toelichting baten en lasten

In onderstaande tabel zijn de (totale) verschillen tussen de begroting en de rekening over het jaar 2022 weergegeven.

Daaronder is per programma een analyse opgenomen waarin we de verschillen tussen de begroting en de rekening 2022 toelichten (- = nadelig).

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2022 Primair Saldo	Begroting 2022 Actueel Saldo	Rekening 2022 Saldo	Vershil Begroting Rekening
Inwoner	-37.400	-42.268	-36.299	5.969
Onze buurt	-13.945	-14.940	-13.207	1.733
Onze gemeente	-5.804	-8.712	-5.210	3.502
Ons geld	66.248	73.670	75.104	1.434
Overhead	-9.893	-9.118	-10.921	-1.803
Saldo rekening baten en lasten	-794	-1.367	9.467	10.835
Toevoeging aan reserves	-358	-1.916	-6.097	-4.181
Onttrekking aan reserves	1.230	7.143	4.467	-2.676
Resultaat rekening baten en lasten	78	3.860	7.838	3.978

Hieronder is per programma een analyse opgenomen waarin de verschillen tussen de begroting 2022 en de rekening 2022 zijn toegelicht (- = nadelig).

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Vershil	I/RES
Leerlingenvervoer	- Er is minder gebruik gemaakt van het leerlingenvervoer als gevolg van onder meer corona in eerste halfjaar 2022.	60	I
Peuteropvang	- In 2022 hebben we meer subsidie verleend voor peuters die onder het onderwijsachterstandbeleid vallen.	81	I
Overige onderwijsvoorzieningen	- Zie toelichting bij peuteropvang.	-82	I
Samenkracht & burgerparticipatie	- In 2022 is minder uitgaaf gedaan voor de uitvoering van het actieplan Stekkenberg. Deze uitgaaf komt ten laste van de reserve lopende projecten. Hierdoor is de aanwending van deze reserve ook lager. Zie programma Ons geld.	29	I/RES
	- De coronagelden voor jeugdwerk, ouderen en wmo zijn deels besteed in 2022. De uitgaaf hiervoor komt ten laste van de reserve lopende projecten. Hierdoor is de aanwending van deze reserve ook lager. Zie programma Ons geld.	91	I/RES
	- De projecten voor sociaal atelier vinden in 2023 plaats. In 2022 is geen uitgaaf gedaan.	20	I
Dorps- en buurthuizen	- Bij de Mallemolen en Maddogs/fanfare is het onderhoud grotendeels uitgesteld vanwege revitalisatie van de Mallemolen	36	I

	- In 2022 heeft over de jaren 2017-2022 een nabetaling van de garantiebijdrage Op den Heuvel plaatgevonden.	-27	I
	- Aan dagelijks onderhoud van Den Ienloop is minder uitgegeven	16	I
Noodopvang vluchtelingen	- De rijksbijdrage is grotendeels gebaseerd op een normvergoeding en € 32.000 lager dan begroot. De uitgaven zijn € 2,4 mln lager dan de raming. Het verschil tussen de uitgaven vermeerderd met overheadkosten en de rijksuitkering storten we in de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	2.420	I/RES
Wijkteams	- Voor versterking van gemeentelijke dienstverlening is een deel van de rijksbijdrage over 2021 en 2022 niet in 2022 uitgegeven. Dit deel hevelen we over naar 2023. Zie ook programma Ons Geld voor verrekening met de reserve lopende projecten.	200	I/RES
Inkomens- en bijstandsvorzieningen	- Er is € 219.000 minder aan bijstandsuitkeringen verstrekt. Hierdoor ontvangen we € 70.000 minder aan rijksuitkering. De inkomsten voor terugvordering en aflossing leenbijstand waren € 79.000 lager.	70	I/S
	- Voor de implementatie van de nota minimabeleid en schuldhulpverlening is een deel van het budget uitgegeven. Het niet uitgegeven deel hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt een lagere aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	229	I/RES
	- Van het noodfonds energiearmoede en hogere inflatie is een deel besteed. Het niet uitgegeven deel hevelen we over naar 2022. Dit bedrag storten we in de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	56	I/RES
	De kosten voor schuldhulpverlening vielen lager uit.	9	I
	- Het budget voor minima en bijzondere bijstand is met € 464.000 overschreden. Hiervan is € 407.000 meer uitgekeerd aan energietoeslag dan de ontvangen rijksuitkering en € 57.000 voor overige uitkeringen voor minima en bijzondere bijstand.	-464	I/S
	- Het rijk heeft de rijksuitkering TOZO voor 2020 lager bijgesteld.	-44	I
	- In de jaarrekening 2021 is een onjuist bedrag aan rijksvergoeding voor de toeslagenaffaire verantwoord. Dit wordt nu gecorrigeerd.	-30	I
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	- Aan rolstoel-, vervoers- en woonvoorzieningen is minder uitgegeven.	201	I
	- De kosten voor regionaal wmo-vervoer zijn lager uitgevallen.	24	I
Maatwerkdienstverlening 18+	- Aan Huishoudelijke hulp hebben we minder besteed.	151	I

	- Een deel van het budget voor inrichting ruimtes voor inloop en ontmoeting is besteed. Het restant hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt een lagere aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	35	RES
	- Voor de ambulantisering GGZ is een deel van het budget uitgegeven. Het niet uitgegeven deel hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt een lagere aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	124	I/RES
	- Aan zorgkosten blok A en B Wmo (dagbesteding en begeleiding) hebben we minder besteed. Hiervan heeft € 118.000 betrekking op de afrekening 2021 van de subsidie voor inloop en ontmoeting	389	I
	- De kosten voor mantelzorgcompliment viel hoger uit door een verplichting uit 2021	-11	I
Maatwerkdienstverlening 18-	- De blokhuismiddelen (coronagelden van 2021) hebben we voor een deel ingezet. Het niet uitgegeven deel hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt een lagere aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	584	I/RES
	De kosten voor begeleiding en ambulante hulp jeugdzorg waren lager.	231	I
Geëscaleerde zorg 18+	- Het rijksbudget voor dak-en thuisloosheid is niet besteed. Dit budget deel hevelen we over naar 2023. Hierdoor vindt geen aanwending van de reserve lopende projecten plaats. Zie hiervoor programma Ons Geld.	50	I/RES
	- De kosten voor verplichte GGZ verwarde personen zijn lager onder meer door afrekening over 2020 en 2021	25	I/RES
Geëscaleerde zorg 18-	- Aan zorgkosten voor blok C (jeugdzorg met verblijf) is meer besteed.	394	I
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	1.063	I
Diverse verschillen		39	I
Totaal Programma Inwoner		5.969	

Taakveld	Toelichting	Bedragen x €1.000	
		Verschil	I/S/RES
Brandweer	- Afrekening van de VRGZ over 2022.	32	I
APV en Bijzondere wetten	- In 2022 zijn er geen controles Drank- en horecawet uitgevoerd. Dit leverde een voordeel op van € 22.000. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	22	I/RES
Wegen	- In 2022 is de voorgenomen bezuiniging van € 100.000 op het verwijderen van obstakels teruggedraaid. Een deel van deze werkzaamheden is in 2022 uitgevoerd en dit zal in 2023 nog doorlopen. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	71	I/RES
	- In 2022 is een IBOR-plan opgesteld door een extern adviesbureau. De werkzaamheden zijn nog niet gereed en worden in 2023 afgerond. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	11	I/RES
	- Investeringsbijdrage aan krediet Herinrichting winkelcentrum Beek. Hier staat bijdrage uit reserve lopende projecten tegenover. Zie programma Ons geld.	-69	I/RES
Rationeel wegbeheer	- De kosten voor de verplichte tweejaarlijkse weginspectie komen dit jaar € 26.000 lager uit dan geraamd. Dit wordt met name veroorzaakt door het inschakelen van een goedkoper adviesbureau dan 2 jaar geleden.	26	I
Gladheidsbestrijding	- De kosten voor gladheidsbestrijding zijn vooraf moeilijk in te schatten, omdat dit afhankelijk is van de weersomstandigheden. Vanwege de zachte winter is uiteindelijk € 47.000 minder uitgegeven.	47	I
Kabels en leidingen	- Er is in 2022 meer graafwerk verricht in de openbare ruimte, met name als gevolg van de energietransitie. Daardoor is er een voordelig verschil in 2022 met betrekking tot de straatwerkvergoeding van € 121.000.	121	I
	- Met betrekking tot onderhoud is in 2022 een voordeel gerealiseerd van ruim € 100.000. Echter is een deel van deze werkzaamheden vanwege weeromstandigheden nog niet in december 2022 afgerond. Voorgesteld wordt om dit deel ad € 92.500 over te hevelen naar 2023.	105	I/RES
Openbare verlichting	- De kosten van onderhoud en vervanging zijn in 2022 hoger uitgevallen (€ 13.000). Dit komt onder meer doordat in 2022 verlichting alvast is ingekocht voor de komende jaren.	-13	I
Verkeersmaatregelen	- In 2022 is minder uitgegeven dan begroot aan bewegwijzering en kleinschalige voorzieningen, wat leidde tot een voordeel van € 13.000. Verder is minder gebruik gemaakt van adviezen door derden. (€ 8.000)	21	I

Ondersteuning sportinstellingen	- De aanpak sportstimulering wordt gefinancierd door aanspraak te maken op de rijksregeling buurtsportcoaches. In 2022 waren er niet voldoende initiatieven om dit budget volledig op te maken.	41	I
Sportaccommodaties	- Voor sporthal Heuvelland zijn in 2022 twee jaarafrekeningen (2021 en 2022) voor het gas verantwoord. Dit geeft een vertekend beeld van het gerealiseerde voordeel van € 22.000 aangezien € 12.000 hiervan betrekking heeft op vorig jaar.	22	I
	- Er is in 2022 minder onderhoud uitgevoerd met betrekking tot sporthal Heuvelland. Er zijn geen onvoorziene omstandigheden voorgevallen naast het dagelijks onderhoud.	17	I
	- Bij Sportzaal Biga zijn in 2022 diverse kleine voordelen behaald, waaronder: minder dagelijks onderhoud (€ 7.000), jaarafrekeningen gas 2021 en 2022 (€ 4.000) en minder kleine inventaris aangeschaft (€ 2.000).	16	I
	- Er is in 2022 minder onderhoud uitgevoerd met betrekking tot sporthal De Duffelt. Er zijn geen onvoorziene omstandigheden voorgevallen naast het dagelijks onderhoud.	33	I
	- De vervanging van sportmaterialen binnen sportzaal Morgenfit is € 13.000 lager uitgevallen dan verwacht. Alle noodzakelijke vervangingen zijn in 2022 gedaan.	13	I
	- Er is in 2022 minder onderhoud uitgevoerd met betrekking tot sportzaal Morgenfit. Er zijn geen onvoorziene omstandigheden voorgevallen naast het dagelijks onderhoud.	19	I
Zwembad	- Bij Zwembad De Lubert zijn in 2022 meer zwemlessen gevolgd, een gevolg van de opgelopen achterstanden in Corona tijd. Dit leidde tot een voordeel van € 39.900. Verder is in 2022 minder onderhoud uitgevoerd. Er zijn geen onvoorziene omstandigheden voorgevallen naast het dagelijks onderhoud.	47	I
Volksfeesten en evenementen	- Geen verhaal van kosten volksfeesten en evenementen.	-25	I
Monumentenzorg & Archeologie	- Diverse kleine verschillen en afrekeningen uit voorgaande jaren veroorzaken een voordeel op dit taakveld.	30	I
	- Een deel van het projectbudget Kerkenvisie is in 2021 uitgegeven, het andere deel schuiven we door naar 2023. Dit budget blijft beschikbaar in de reserve lopende projecten.	14	I/RES
Natuurlijk groen	- Omdat er in 2022 minder schadeherstel nodig was, zijn er op deze post minder kosten gemaakt. Dit leidde tot een voordeel van € 25.000	25	I
	- Op onderhoud gazons is er een voordeel van € 13.000, omdat we in 2022 niet zijn toegekomen aan de renovatie Steense Gemeente	13	I

	- Door de droogte dit jaar moest veel beplanting worden hersteld. Hiervoor hebben we bij de najaarsnota € 30.000 bijgeraamd. Hiervan hebben we achteraf € 15.000 niet nodig gehad.	15	I
	- Het onderhoud aan parken, bermen en sloten is in 2022 € 15.000 duurder geworden dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door stijgende prijzen en door meer afvoer.	-15	I
	- Door de storm dit jaar moesten veel bomen opnieuw geplant worden door gespecialiseerde derden. Daarnaast hebben we de post calamiteiten- en stormschade moeten bijramen. Hiervoor hebben we bij de najaarsnota € 87.000 bijgeraamd. Hiervan hebben we achteraf € 13.000 niet nodig gehad. Verder is er een voordeel van totaal € 8.000 op diverse posten t.a.v. boombeheer	21	I
Speeltuinen	- In 2022 zijn er minder speeltoestellen vervangen, wat leidde tot een voordeel van € 25.000. Dit voordeel storten we in de bestemmingsreserve Speeltuinen. Zie ook programma Ons geld.	25	I/RES
Natuur en landschap	- De uitgaven op natuur en landschap zijn lager dan geraamd. De afspraak is om dit te verrekenen met de reserve natuur en landschap.	23	I/RES
	- De subsidie Natuur en landschap hebben we niet begroot. In 2022 valt een klein deel van dit bedrag van de provincie Gelderland vrij.	16	I
Basisgezondheidszorg	- Door corona hebben diverse activiteiten niet in 2022 plaatsgevonden.	38	I
Riolering	- Diverse voor- en nadelen op het taakveld riolering. Met name onderhoud hoofdriolen (€ +38.000), verwerken rioolslib (€ +16.000), project vastleggen zakelijke rechten drukriool Ubbergen (€ +184.000), subsidie afkoppelen hemelwater (€ +75.000), onderzoeks- en advieskosten (€ + 13.000) reiniging kolken (€ +16.000) onderhoud rioolgemalen (€ - 44.000), inspecties (€ +18.000) en projectleiding project wateroverlast (€ +20.000)	336	I
	- Diverse per saldo voordelige verschillen leiden tot een hogere dotatie aan de voorziening riolering, zodat het geld beschikbaar blijft voor riolering.	-371	I
Afval	- Dit voordeel is te verklaren door meerdere verschillen, zowel positief als negatief. De belangrijkste afwijking is de afrekening van Nedvang van voorgaande jaren.	82	I
	- Het project plaatsen ondergrondse containers locatie Spoorlaan is in 2022 niet uitgevoerd. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	65	I/RES
Milieubeheer	- Diverse verschillen op dit onderdeel van het taakveld Milieubeheer. Onder andere de beheersvergoedingen voor de SVN leningen en een lagere afrekening van de MARN dan geraamd.	-25	I
	- De verdeling tussen Milieu en Briks is in onze begroting 2022 niet volledig bijgesteld, waardoor op dit taakveld een voordeel staat.	40	I

	- Door verschillende oorzaken is een groot deel van het beschikbare budget voor duurzaamheid niet uitgegeven. Hier staat een lagere aanwending van de reserve lopende projecten tegenover (€ 240.000). Zie programma Ons geld. We houden deze gelden beschikbaar voor duurzaamheid. Daarnaast zijn de in 2022 beschikbaar gestelde bedragen vanuit het Rijk voor de uitvoering van het klimaatakkoord niet uitgegeven. Dit bedrag hevelen we over naar 2023 om ook beschikbaar te houden voor duurzaamheid. Dit is een bedrag van € 237.500.	587	I/RES
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	173	I
Diverse verschillen		84	I
Totaal Programma Onze buurt		1.733	

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Bestuur	- Het integriteitsonderzoek raad is in 2022 niet afgerond. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	30	I
	- Lagere loonkosten griffie door later invullen vacature medewerker griffie	24	I
	- De dotatie in 2022 voor de pensioenopbouw van de huidige wethouders is € 100.000 lager. Daarnaast is er € 455.000 vrijgevallen door de extreme stijging van de rekenrente.	555	I
Burgerzaken	- Er zijn minder huwelijken geweest. Daardoor is de legesopbrengst lager.	-21	I
	- Het extra geld dat we hebben gekregen voor het organiseren van de verkiezingen is niet helemaal uitgegeven. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover. Zie ook programma Ons Geld.	11	I/RES
Economische ontwikkeling	- Een aantal projecten hebben wat vertraging opgelopen waardoor de kosten niet zijn gemaakt. Deze projecten pakken we in 2023 op.	31	I
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- Met het actualiseren van de grondexploitatie blijkt dat bij de Mies het resultaat negatief moet worden bijgesteld. In het verleden hebben we winst moeten nemen. Nu moeten we onze voorziening ophogen met het aanvullende verlies.	-18	I
	- De laatste kavel op bedrijventerrein Lieskes Wengs is verkocht. De verkoopprijs is hoger dan de waarde waarvoor deze op de balans stond.	28	I
	- We hebben in 2022 meer kavels verkocht dan verwacht. Daarom moeten we tussentijds winst nemen op de locatie Bedrijventerrein Hulsbeek.	224	I
Toerisme	- Er zijn een aantal projecten niet doorgedaan en na Corona zijn er dit jaar ook minder aanvragen geweest voor bijdragen/subsidies.	46	I

	- Hogere opbrengst Toeristenbelasting over 2021.	76	I
	- Hogere bijdrage Munitax op basis van afrekening 2022	-16	I
Musea	- Voor Museumpark Orientalis was een restantbudget van € 400.000 beschikbaar. Hiervan is niks besteed. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	400	I/RES
Arbeidsparticipatie	- De coronagelden voor re-integratietrajecten zijn deels in 2022 niet ingezet. Het niet bestede geld hevelen we over naar 2023. Zie ook programma Ons Geld voor aanwending van de reserve lopende projecten.	408	I/RES
	- Voor de geraamde re-integratietrajecten 2022 is minder uitgegeven.	15	I
	Voor de Pilot Veranderopgave inburgering is €21.000 uitgegeven. Deze uitgaaf komt ten laste van de reserve lopende projecten. Voor aanwending van deze reserve zie programma Ons geld.	21	I/RES
	Het rijksge­geld om alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden op het gebied van opvang, huisvesting en integratie is in 2022 niet ingezet. Dit geld hevelen we over naar 2023. Zie ook programma Ons Geld voor storting de reserve lopende projecten.	53	I/RES
	In 2022 zijn minder kosten gemaakt voor de inburgeringstrajecten doordat de nieuwe wet inburgering later in werking treedt.	46	I
Ruimtelijke ordening	- Er zijn dit jaar veel anterieure overeenkomsten met initiatiefnemers afgesloten die niet voorzien waren. Dit betekent een voordeel.	65	I
	- In 2022 was geld beschikbaar voor het project vitale vakantieparken. Dit project loopt door in 2023. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	250	I/RES
	- Lagere investeringsbijdrage Project Omgevingswet. Door uitstel van de wet is het project vertraagd. Ook de uitgaven verschuiven deels naar de toekomst. Hiertegenover staat ook een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten. Zie hiervoor programma Ons Geld.	174	I/RES
	- In 2022 hebben we van het Rijk extra geld gekregen voor de invoering Omgevingswet. Dit project loopt door in 2023. Zie ook programma Ons geld. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2023.	343	I/RES
Grondexploitaties	Dit bedrag bestaat uit twee onderdelen. De afsluiting van grondexploitatie Kloosterpad West. Daarnaast is er een voordeel doordat we een bijdrage voor de ontwikkeling spoorlaan niet meer hoeven af te dragen.	105	I

Bouwvergunningen	- Dit voordeel heeft verschillende oorzaken: - Budgetoverheveling van 2021 welke niet is ingezet € 18.000. - Extra budget voor de invoering van de Wet kwaliteitsborging bouw. De kosten zijn niet gemaakt in 2022 € 59.000. - Handhavingsbudget natuur en landschap is in 2022 niet ingezet € 20.000. - Bijstelling budget in verband met uitstel omgevingswet. Deze kosten zijn niet gemaakt. - Een lagere inzet dan gepland in het werkplan.	144	I
	- Hogere legesopbrengst dan de raming door enkele grote projecten die in 2022 zijn aangevraagd. Het is lastig om deze grotere legesopbrengst exact in het juiste jaar in te schatten.	100	I
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	395	I
Diverse verschillen		13	
Totaal Programma Onze gemeente		3.502	

		<i>Bedragen x €1.000</i>	
Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Treasury	- In laatste kwartaal van 2022 hebben we kasgeld uitgezet. Daarvoor hebben we rente ontvangen. Daarnaast heeft het rijk besloten om weer creditrente te vergoeden over schatkistbankieren.	35	I
OZB	- De ozb opbrengst is € 96.000 hoger dan verwacht. € 55.000 daarvan heeft betrekking over voorgaande belastingjaren. - Hogere bijdrage Munitax op basis van de afrekening 2022.	96	I
Uitkering gemeentefonds	- De hogere algemene uitkering is als volgt te verklaren: afrekening over 2020 en 2021 € + 104.000 en decembercirculaire 2022 € 1.037.000 (energietoeslag € 745.000, bijzondere bijstand € 52.000, coronacompensatie € 80.000 en diverse taakmutaties € 160.000). Hiervan schuiven wij € 798.000 door bij vaststelling van de jaarrekening.	1.141	I/S/RES
Overige baten en lasten	- De stelposten zijn niet volledig ingezet in 2022. - Project WOO (Wet Open Overheid) is nog niet afgerond. Dit loopt door in 2023. Daarom stellen we voor het restant budget over te hevelen naar 2023.	107	I
Mutaties reserves	- Zie de toelichting op de verschillen in de reserves	-6.857	I
Diverse verschillen		7	I
Totaal Ons Geld		-5.423	

Bedragen x €1.000

Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	-1.461	I
Overige kosten bedrijfsvoering	- Overige doorbelastingen van de kostenverdeelstaat (= kosten organisatie) zijn € 356.000 nadelig. De grootste oorzaak van dit verschil is een nadeel van € 537.000 als verplichte dotatie voor de nieuw te vormen voorziening verlofuren personeel. Daarnaast is er een voordeel van € 93.000 op advieskosten voor organisatieontwikkeling. Dit bedrag schuiven we door naar 2023. Hier staat ook een storting aan de reserve lopende projecten tegenover. Zie programma Ons Geld. Verder is er een voordeel van € 53.000 op opleidingskosten en zijn er diverse kleine verschillen die per saldo leiden tot een voordeel van € 35.000.	-356	I
	- Vrijval coronasubsidies A&O fonds	15	I
	- Lagere doorbelasting naar projecten, dit leidt tot een nadeel van € 13.000. Het gaat hier om uren die geraamd waren op projecten, maar die ten laste van de reguliere exploitatie komen.	-13	I
Diverse verschillen		12	I
Totaal Overhead		-1.803	

Bedragen x €1.000

Naam reserve	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Reserve rekeningresultaten	- Er was geen onttrekking nodig, omdat er geen tekort.	-356	I
Reserve attributen sportcomplexen	- De reserve attributen sportcomplexen is bij de jaarrekening 2021 opgeheven.	22	I
Reserve Groen-blauwe diensten	- Lagere bijdrage uit de reserve volgens de werkelijke uitgaven in 2022.	-6	I
Reserve Natuur & landschap	- Dit betreft de dotatie aan de reserve Natuur & Landschap volgens de werkelijke uitgaven in 2022.	-23	I

Reserve lopende projecten	<p>- Dit verschil is veroorzaakt door diverse mutaties. Er is een lagere onttrekking uit de reserve geweest door lagere lasten op diverse producten/projecten. Dit betreft actieplan Stekkenberg (- € 29.000), coronamiddelen voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen (- € 79.000), versterking dienstverlening gemeenten (- € 170.000), implementatie nieuwe nota minimabeleid en schuldhulpverlening (- € 208.000), inrichting wmo-ruimtes (- € 36.000), ambulantisering GGZ wmo (- € 71.000), extra rijks gelden jeugdhulp (- € 626.000), voorkomen dak- en thuisloosheid (- € 50.000), Kerkenvisie (- € 15.000), Actieplan duurzaamheid (- € 240.000), verkiezingen (- € 11.000), uniform wandelpadennetwerk (- € 16.000), Subsidie Behoud Museumpark Orientalis (- € 400.000), meerwerk en actiecentra participatie (- € 68.000), coronabudget impuls re-integratie (- € 68.000), pilot inburgering veranderopgave (- € 21.000), kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht (- € 18.000), coronagelden lokale cultuur en dorps-/buurthuizen (- € 82.000) en investeringsbijdrage invoering Omgevingswet (- € 174.000). Er is ook een onttrekkingen gedaan voor het project centrum Beek (€ 69.000).</p> <p>- Daarnaast is voor een aantal budgetten het (restant) budget gestort in deze reserve, omdat de betreffende projecten niet zijn afgerond in 2022. Per saldo gaat het om een bedrag van € - 4.154.000. Betreffend een nadeel op voor Wet Open overheid (- € 112.000), controles Drank- en horecawet (- € 22.000), versterking dienstverlening gemeenten (- € 84.000), personele kosten ST (- € 166.000), diverse projecten reïntegratietrajecten (- € 273.000), uitvoering Klimaatakkoord (- € 237.000), verwijderen obstakels (- € 71.000), invoering Omgevingswet (- € 343.000), opvang vluchtelingen Oekraïne (- € 2.132.000), inburgering (- € 53.000), toezicht aanpak jeugdoverlast (- € 30.000), advieskosten plan iBOR (- € 11.000), herstel steensleuven (- € 92.000), project vitale vakantieparken (- € 250.000), ondergrondse containers locatie Spoorlaan (- € 65.000), project organisatieontwikkeling (- € 50.000), project herinrichten Planning en Control (- € 30.000), ICT inhuur ondersteuning informatieadviseur (- € 50.000), ambulantisering GGZ wmo (- € 52.000) en integriteitsonderzoek raad (- € 31.000).</p>	-6.467	I
Reserve speeltuinen	<p>- Dit betreft de dotatie aan de reserve Speeltuinen volgens de werkelijke uitgaven in 2022.</p>	-25	I

Totaal reserves	-6.857
------------------------	---------------

Wet Normering Topinkomens

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is op 1 januari 2013 in werking getreden. Het doel van deze wet is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. Op grond van de WNT mag in 2022 het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector maximaal 100% van het minister salaris zijn. Dat komt in 2022 neer op € 216.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever en betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

Als topfunctionaris worden expliciet genoemd: de gemeentesecretaris en de griffier.

Bovengenoemd maximum wordt jaarlijks bij ministeriële regeling vastgesteld. De onderdelen vormen communicerende vaten. Dat wil zeggen dat een topfunctionaris in 2022 alleen boven het maximuminkomen komt als de som van de drie onderdelen meer bedraagt dan € 216.000.

De gemeente Berg en Dal heeft in 2022 geen medewerkers in dienst waarvan het salaris hoger is dan de maximale norm.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1.a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2022			
Bedragen x € 1	v.d. Velde E.	v. Workum J.A.M.	Winters G.
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12	-	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	-	1,0
Dienstbetrekking?	ja	-	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	113.976	0	93.686
Beloningen betaalbaar op termijn	19.783	0	15.849
<i>Subtotaal</i>	<i>133.759</i>	<i>0</i>	<i>109.534</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000		216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0
Totale bezoldiging	133.759	0	109.534
Het bedrag van de overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
De reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2021			
Bedragen x € 1	v.d. Velde E.	v. Workum J.A.M.	Winters G.
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/11 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,8	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	108.214	66.150	14.905
Beloningen betaalbaar op termijn	20.374	13.771	2.720
<i>Subtotaal</i>	<i>128.588</i>	<i>79.921</i>	<i>17.625</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	167.200	34.929
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0
Totale bezoldiging	128.588	79.921	17.625
Het bedrag van de overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
De reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

2. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Begrotingsrechtmatigheid

De begrotingsrechtmatigheid bekijken we binnen het totaal van een programma. Volgens de Commissie BBV hoeven we alleen de lastenkant in de rechtmatigheidstoets voor het begrotingscriterium te betrekken. Volgens de bepalingen in artikel 189, lid 3 van de Gemeentewet is alleen voor de lasten een begroot maximum vastgelegd.

Het Normenkader is daar ook op gericht. De gemeenteraad autoriseert het college op programmaniveau. Blijven de lasten binnen het totaal van het programma dan zijn deze rechtmatig. De mutaties en (afwijkende) activiteiten die zich binnen een programma hebben voorgedaan zijn toegelicht in het verslag over de uitvoering van de programma's.

Hiermee rekening houdend ontstaat het volgende beeld.

V = onrechtmatig maar telt niet mee in oordeel

X = onrechtmatig en telt wel mee in oordeel

Programma Inwoner

Geen overschrijding van het lastenbudget van dit programma.

Programma Onze buurt

Geen overschrijding van het lastenbudget van dit programma.

Programma Onze gemeente

Geen overschrijding van het lastenbudget van dit programma.

Programma Ons geld

Er is een overschrijding van het lastenbudget van dit programma.

V = de overschrijding is ontstaan door:

- Hogere dotatie aan de reserve lopende projecten leidt op programma Ons geld tot een nadeel van € 4.154.000. Hier staan voordelen op de overige programma's tegenover.
- Dotatie aan de reserve Natuur & Landschap leidt op programma Ons geld tot een nadeel van € 23.000. Hier staat een voordeel tegenover op programma Onze buurt.
- Dotatie aan de reserve Speeltuinen leidt op programma Ons geld tot een nadeel van € 25.000. Hier staat een voordeel tegenover op programma Onze buurt.
- Hogere bijdrage Munitax van € 64.000 op basis van de afrekening Munitax over 2022.
- Hogere afschrijving vaste activa van € 82.000 voor verbouw van de Kentering voor opvang Oekraïners.

Programma Overhead

Er is een overschrijding van het lastenbudget van dit programma.

V = de overschrijding is ontstaan door:

- Hogere doorbelasting vanuit de kostenverdeelstaat leidt op programma Overhead tot een nadeel van € 1.817.000. Hier staan voordelen op de overige programma's tegenover, want de totale doorbelasting vanuit de kostenverdeelstaat is maar € 42.000 hoger dan begroot.
- De lagere doorbelasting naar projecten leidt op programma Overhead tot een nadeel van € 13.000. Het gaat hier om uren die geraamd waren op projecten, maar die ten laste van de reguliere exploitatie komen.

Overschrijding kredieten

Geen overschrijdingen

Balans met toelichting

Hieronder vindt u de volgende onderdelen:

- de balans
- de toelichting op de balans
- de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

Balans

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31-12-2021	31-12-2022
<u>Vaste activa</u>		
Immateriële vaste activa	4.280	4.918
<i>Bijdrage aan activa in eigendom van derden:</i>	4.280	4.918
Materiële vaste activa	78.121	78.464
<i>Investeringen met een economisch nut</i>	34.343	33.670
<i>Overige investeringen economisch nut met heffing</i>	22.320	22.553
<i>Investeringen met een maatschappelijk nut</i>	21.459	22.241
Financiële vaste activa	9.836	8.757
<i>Kapitaalverstrekkingen aan:</i>		
- <i>Deelnemingen/effecten</i>	1.031	1.031
<i>Leningen aan:</i>		
- <i>Verstrekte renteloze geldleningen</i>	4	-
- <i>Geldlening NUON aandelen</i>	430	-
- <i>Geldlening SVN</i>	4.385	4.385
<i>Overige langlopende leningen:</i>		
- <i>Overige langlopende leningen</i>	3.987	3.341
Totaal vaste activa	92.237	92.139
<u>Vlottende activa</u>		
Vorraden	776	212
<i>Onderhanden werk</i>	776	212
Vorderingen	10.818	19.825
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>	5.329	10.195
<i>Vorderingen op 's Rijks Schatkist</i>	2.368	5.162
<i>Overige vorderingen</i>	3.121	4.468
Liquide middelen	12	530
<i>Banksaldi</i>	12	530
Overlopende activa	289	70
Totaal vlottende activa	11.895	20.637
Totaal activa	104.132	112.776

Bedragen x € 1.000

P A S S I V A	31-12-2021	31-12-2022
<u>Vaste passiva</u>		
Eigen vermogen	48.744	58.212
<i>Algemene reserves</i>	25.077	26.346
<i>Bestemmingsreserves</i>	21.772	24.028
<i>Gerealiseerd resultaat</i>	1.896	7.838
Voorzieningen	9.365	10.374
<i>Voorzieningen voor verplichtingen</i>	4.326	4.538
<i>Voorzieningen voor door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting</i>	3.153	3.746
<i>Voorzieningen voor lastenegalisatie</i>	1.885	2.091
Langlopende schulden		
<i>Geldleningen op lange termijn</i>	33.354	31.062
Totaal vaste passiva	91.463	99.648
<u>Vlottende passiva</u>		
Kortlopende schulden	6.988	5.869
<i>Kasgeldleningen</i>	-	-
<i>Banksaldi</i>	202	0
<i>Overige kortlopende schulden</i>	6.785	5.869
Overlopende passiva	5.681	7.260
<i>Vooruitontvangen bedragen</i>	3.016	4.633
<i>Overige overlopende passiva</i>	2.665	2.626
Totaal vlottende passiva	12.669	13.128
Totaal passiva	104.132	112.776
Gewaarborgde geldleningen	78.481	147.705
Garantstellingen	730	514

Toelichting op de balans

Hieronder vindt u de toelichting op de balans.

Vaste activa

Immateriële vaste activa € 4.918.000

Immateriële vaste activa bestaan uit bijdragen aan activa in eigendom van derden.

<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerderingen in 2022	Verminderings in 2022	Afschrijving in 2022	Boekwaarde 31-12-2022
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	-	229	229	-	-
Bijdr. aan activa in eigendom van derden	4.280	1.338	-	699	4.918
Totaal	4.280	1.567	229	699	4.918

Materiële vaste activa € 78.464.000

Materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Omschrijving	31-12-2021	31-12-2022
Investerings met economisch nut	34.343	33.670
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	22.320	22.553
Totaal investeringen met economisch nut	56.663	56.223
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	21.459	22.241
Totaal	78.121	78.464

De investeringen met economisch nut zijn als volgt onderverdeeld:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Invest. in 2022	Vermind./ desinvest. in 2022	Afschrijving in 2022	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	2.800	44	20	0	-	2.824
Bedrijfsgebouwen	6.956	394	-	309	-	7.041
Grond-, weg- & waterbouwkundige werken *	22.320	919	20	666	-	22.553
Machines, apparaten en installaties	1.890	600	-	205	-	2.284
Overige materiele vaste activa	22.697	-	-	1.176	-	21.521
Totaal	56.663	1.957	40	2.357	-	56.223

* In deze opstelling zijn alle investeringen met een economisch nut meegenomen. Het aandeel van de uitgaven waarvoor een heffing kan worden geheven bedraagt: € 22.552.987.

De belangrijkste investeringen met economisch nut waren:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Besteed in 2022	Bijdragen van derden	Cumulatief uitgegeven
Bouw Zoutloods locatie Millingen aan de Rijn	448	204	-	265
Revitalisering cultureel centrum de Mallemolen	155	166	-	71
Reconstructie Vissenbuurt Ooij ('t Zand)	820	111	-	664
Reconstructie Nassaulaan-Pr.Christinalaan Berg en Dal	415	220	-	262
Reconstructie Gooiseweg Noord Groesbeek	348	159	-	198
Reconstructie Das- Fret- Eekhoornstraat Groesbeek	408	99	-	99
Aanschaf materieel 2021 (vetraagde levering)	284	162	-	162
Aanschaf materieel 2022	293	226	-	226
ICT-middelen	750	127	-	493
Renovatie pompgemalen 2021	175	86	-	598
Renovatie pompgemalen 2022	175	53	-	127
Overige investeringen met een economisch nut:	-	304	-	-
Totaal	4.271	1.917	-	3.167

De investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut zijn als volgt onderverdeeld:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Invest. in 2022	Vermind./ desinvest. in 2022	Afschrijving in 2022	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen t/m 2016	297	-	-	23	-	274
Gronden en terreinen vanaf 2017*	51	-	-	2	-	49
Grond-, weg- & waterbouwkundige werken t/m 2016	11.463	766	-	761	473	10.995
Grond-, weg- & waterbouwkundige werken vanaf 2017*	9.648	1.659	-	345	39	10.923
Totaal	21.459	2.425	-	1.131	512	22.241

Vanaf 2017 zijn de voorschriften gewijzigd en moeten alle investeringen met maatschappelijk nut geactiveerd worden. Voorheen had je als gemeente de keuze om deze investeringslasten in één keer te nemen of te activeren. Daarom is onderscheid gemaakt in investeringen vóór 2016 en investeringen vanaf 2017.

De belangrijkste investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut waren:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Besteed in 2022	Bijdragen van derden	Cumulatief uitgegeven
Reconstructie Nassaustraat-Alexanderstraat Ooij	429	168	-	500
Reconstructie Gooiseweg Noord	649	311	-	369
Reconstructie Hendrikstraat - Wilhelminastraat Ooij	550	97	-	256
Reconstructie Hoflaan Oost Groesbeek	468	125	-	508
Centrum Ooij (omgeving Reinier van Ooijplein)	248	83	-	116
Reconstructie wegen Das-/Eekhoorn- en Fretstraat	157	163	-	211
Wegen Nassaustraat-Pr.Christina ln.B&D	329	213	-	262
Vervanging asfalt Lynden-Rivier-Zalmstraat	100	91	-	107
Project aanpak wateroverlast Bredeweg Groesbeek	4.133	764	473	678
Overige investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut:	-	410	-	-
Totaal	7.063	2.425	473	3.008

Financiële vaste activa € 8.757.000

Een financieel vast actief is aanwezig als we een duurzaam financieel belang hebben. Onder de overige langlopende leningen valt ook de BBZ-leenbijstand. Nominaal heeft deze vordering een waarde van € 394.000 hiervan is € 98.000 voorzien voor oninbaar (25% van de vordering).

Het verloop van de financiële vaste activa is in onderstaand overzicht weergegeven:

Omschrijving	Bedragen x € 1.000					Boekwaarde 31-12-2022
	Boekwaarde 31-12-2021	Vermeerd. in 2022	Vermind. in 2022	(Extra) Aflossing in 2022	Bijdragen van derden	
<u>Kapitaalverstrekkingen aan:</u>						
Leningen aan overige verbonden partijen	1.031	-	-	-	-	1.031
<u>Leningen aan:</u>						
Langlopende leningen	4	-	-	4	-	-
Geldlening NUON aandelen	430	-	-	430	-	-
Geldleningen SVN	4.385	-	-	-	-	4.385
Overige langlopende leningen	3.987	-	135	510	-	3.341
Totaal	9.836	-	135	944	-	8.757

Vlottende activa

Voorraden € 212.000

	Bedragen x € 1.000	
	31-12-2021	31-12-2022
<u>Grond en hulpstoffen</u>		
Onderhanden werk	976	308
af: voorziening exploitatietekort grondexploitaties	-200	-96
Totaal	776	212

De voorziening exploitatietekort grondexploitaties is getroffen voor dekking van de nadelige resultaten van de grondexploitaties. De voorziening is op het niveau van het exploitatietekort gebracht dat de raad heeft vastgesteld. Op deze boekwaarde is het saldo van de voorziening van € 96.275 in mindering gebracht.

Bedragen x
€1.000

Project	Boekwaarde		Mutatie 2022			Boekwaarde
	Per	Regulie	Tussentijd	Afsluite	Totaa	Per 31.12.2022
	31.12.2021	r	s winst	n	I	
A	B	C	D	F = B + C + D + E	G = A + F	
<i>Bedrijventerrein</i>						
Mies (Groesbeek)	-632	182	-	-	182	-450
Hulsbeek (Groesbeek)	-228	863	-524	-	339	111
Totaal Bedrijventerrein	-860	1.045	-524	-	521	-339
<i>Woningbouw</i>						
Kloosterpad West (Groesbeek)	-116	-9	-	125	116	-
Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)	-1	31	-	-	31	30
Totaal Woningbouw	-117	22	-	125	147	30
Totaal	-977	1.067	-524	125	668	-309

Bedragen x € 1.000

Project	Boekwaarde	Voorziening	Saldo voorraad gronden
	per 31.12.2022 (A)	per 31.12.2022 (B)	per 31.12.2022 (C = A + B)
<i>Bedrijventerrein</i>			
Mies (Groesbeek)	-450	96	-354
Hulsbeek (Groesbeek)	111	0	111
Totaal Bedrijventerrein	-339	96	-243
<i>Woningbouw</i>			
Kloosterpad West (Groesbeek)	0	0	0
Schoollocatie 3e fase	30	0	30
Totaal Woningbouw	30	0	30
Totaal	-309	96	-213

Bedragen x €1.000

Project	Gerealiseerd	Nog te realiseren na			Eindwaarde	Einddatum
	per 31.12.2022	01.01.2023				
		A	B	C		
<i>Bedrijventerrein</i>						
Mies (Groesbeek)	-450	-16	370	354	-96	31.12.2023
Hulsbeek (Groesbeek)	111	-73	215	142	253	31.12.2023
Totaal Bedrijventerrein	-339	-89	585	496		
<i>Woningbouw</i>						
Kloosterpad West (Groesbeek)	0	0	0	0	0	31.12.2022
Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)	30	-107	186	79	109	31.12.2024
Totaal Woningbouw	30	-107	186	79		
Totaal	-309	-196	771	575		

Uit het overzicht volgt dat, voor de vier resterende grondexploitaties, de boekwaarde per saldo uitkomt op € 309.000 per 31 december 2022. Naast de reguliere mutaties in 2022 is tussentijds voor een bedrag van € 524.094 aan winst genomen op basis van het principe "Percentage Of Completion" voor bedrijventerrein Hulsbeek. Het genomen resultaat komt ten goede aan het jaarresultaat over 2022. Daarnaast is de grondexploitatie voor Kloosterpad West afgesloten met een resultaat van € 124.751 negatief.

Per project zoals verantwoord in het complex Bouwgrond In Exploitatie volgt een korte toelichting.

Bedrijventerrein Mies (Groesbeek)

De grondexploitatie voor bedrijventerrein Mies laat een tekort zien. Dit komt doordat er eerdere jaren tussentijds winst is genomen. Wanneer de tussentijdse winstneming buiten beschouwing wordt gelaten, kent de exploitatie een positief saldo.

De grondexploitatie per 1 januari 2023 houdt rekening met nog één te verkopen kavel welke al in optie is. Er zijn dus geen kavels meer beschikbaar. De grondexploitatie kan naar verwachting in 2023 worden afgesloten.

Bedrijventerrein Hulsbeek (Groesbeek)

De grondexploitatie voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein Hulsbeek laat een overschot zien. Alle benodigde gronden voor de ontwikkeling zijn in handen van de gemeente. Per 1 januari 2023 moet er nog één kavel verkocht worden, welke al in optie is. Omdat de grondexploitatie een positieve eindwaarde kent en de meeste kosten en opbrengsten al gemaakt zijn, hebben we tussentijds winst genomen. In totaal gaat het om € 999.689 waarvan € 475.595 in 2021 en € 524.094 in 2022. De grondexploitatie kan naar verwachting nog in 2023 worden afgesloten.

Kloosterpad West (Groesbeek)

In de grondexploitatie voor de binnenstedelijke ontwikkeling is de grond inmiddels geheel bouwrijp gemaakt en aan de ontwikkelaar verkocht. In 2022 zijn de laatste werkzaamheden

om het project af te ronden uitgevoerd. Daarmee is de grondexploitatie per 31 december 2022 afgesloten. Het project is afgesloten met een tekort van € 124.751. Hiermee is de voorziening afgeboekt.

Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)

Het college heeft begin 2017 ingestemd met een verkenning naar de herontwikkeling van de Schoollocatie 3e fase in Millingen aan de Rijn. Inmiddels zijn de gemeente en Waardwonen bezig om op deze locatie 26 sociale huurappartementen voor senioren te realiseren. Er moet nog gestart worden met het bouw- en woonrijpmaken van de locatie, naar verwachting wordt de ontwikkeling in 2024 afgerond.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (vorderingen)

€ 10.195.000

De uitzettingen korter dan één jaar bestaan uit vordering op openbare lichamen, vorderingen op Rijksschatkist en overige vorderingen.

Vorderingen op openbare lichamen

Hieronder staat een overzicht van de vorderingen op openbare lichamen.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	
	31-12-2021	31-12-2022
Belastingdienst	4.610	4.926
Vorderingen provincie	270	229
Vorderingen ministeries	449	956
Vorderingen gemeenten	-	4.051
Overige vorderingen op openbare lichamen	-	33
Totaal	5.329	10.195

Vorderingen op Rijksschatkist

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	
	31-12-2021	31-12-2022
1021070 BNG7 Internetfac.SKB 20712	2.368	5.162
Totaal	2.368	5.162

De berekening van het drempelbedrag schatkistbankieren ziet er als volgt uit:

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Omschrijving	1e kw 2022	2e kw 2022	3e kw 2022	4e kw 2022
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	77	57	122	153
Af: Drempelbedrag	1.988	1.988	1.988	1.988
Over-/onderschrijding van het drempelbedrag	-1.911	-1.931	-1.866	-1.835

Sinds 15 december 2013 is de verplichte wet schatkistbankieren van kracht. Het doel van deze wet is het terugdringen van de Nederlandse staatsschuld. De decentrale overheden (waaronder gemeenten) moeten hun te veel aan liquide middelen naar de Nederlandse staatskas overmaken. De gemeente Berg en Dal heeft een drempel van € 1.988.350 (2,00% van het begrotingstotaal). Wanneer het tegoed de drempel overschrijdt wordt dit automatisch

naar de staatskas overgemaakt. Is het tegoed lager dan de drempel, dan kunnen we het weer opnemen uit de staatskas. Op 31 december 2022 heeft de gemeente Berg en Dal een bedrag van € 5.162.426 tegoed.

Overige vorderingen

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	31-12-2021	31-12-2022
Debiteuren algemene dienst	781	945
Debiteuren gemeentelijke belastingen	276	688
Debiteuren sociale zaken	2.138	2.040
Debiteuren zwembad De Lubert	-	5
Overige vorderingen	1.187	2.042
Totaal vorderingen	4.382	5.720
af: dubieuze debiteuren (algemene dienst)	-4	-0
dubieuze debiteuren (belastingen)	-35	-35
dubieuze debiteuren (sociale zaken)	-1.221	-1.217
Saldo vorderingen	3.121	4.468

Specificatie debiteuren algemene dienst

Dit betreft de openstaande posten per 31 december 2022. Per 10 maart 2023 moesten we hiervan nog € 95.920 ontvangen. De globale specificatie ziet er als volgt uit.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000			
	31-12-2022		Ontvangst in 2023	Stand 1-3-2023
Tussen 0 en 3 maanden oud	857	90,72%	837	20
Tussen 3 en 6 maanden oud	5	0,53%	0	5
Tussen 6 en 9 maanden oud	16	1,68%	0	16
Tussen 9 en 12 maanden oud	22	2,30%	12	10
Ouder dan 1 jaar, jonger dan 4 jaar	4	0,41%	-	4
Ouder dan 4 jaar	41	4,35%	-	41
Totaal	945	100,00%	849	96

Specificatie debiteuren gemeentelijke belastingen

Van de belastingdebiteuren kunnen we een gedeelte niet invorderen. Dit gedeelte is opgenomen onder de dubieuze debiteuren. Hieronder staat de specificatie van de debiteuren gemeentelijke belastingen.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000		
	Stand 31-12-2022	Ontvangst in 2023	Stand 1-3-2023
Te vorderen belastingen gemeente Berg en Dal	688	452	236
Totaal	688	452	236

Specificatie debiteuren sociale zaken

Van de debiteuren sociale zaken kunnen we een gedeelte niet invorderen. Het 'percentage invorderbaar' is per subregeling uitgesplitst. De specificatie van de debiteuren sociale zaken ziet er als volgt uit.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2021	Stand 31-12-2022	Invorderbaar in %	Dubieus	Invorderbaar
PW leenbijstand	446	429	71%	125	305
PW terugvordering	1.539	1.458	34%	962	496
PW verhaal	131	134	10%	120	13
PW boete	22	18	47%	10	9
Totaal	2.138	2.040		1.217	823

* Tot en met 2018 werd het percentage dubieus beoordeeld op basis van ervaringscijfers. Vanaf 2019/2020 zijn de debiteuren PW terugvordering individueel beoordeeld.

Specificatie overige vorderingen

De overige vorderingen zijn nog te ontvangen inkomsten. Hiervoor waren op de balansdatum nog geen facturen verstuurd of was de beschikking van het ministerie/ provincie nog niet ontvangen.

Hieronder staat de specificatie van de overige vorderingen.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2022
Munitax diverse heffingen (o.a. Toeristen en forensenbelasting) 2022	696
Sociaal Domein diverse afrekeningen 2022	152
Rijksbijdragen (Opvang Oekraïners)	652
Nedvang eindafrekening 2020	89
Waterschap Rivierenland	90
DAR afrekening DVO 2022	241
Overige vorderingen per 31-12-2022	121
Totaal	2.042

Voorziening dubieuze debiteuren

We maken jaarlijks een voorstel voor (gedeeltelijke) afboeking van de dubieuze vorderingen. Het verloop van de voorziening dubieuze debiteuren staat in onderstaand overzicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2021	Onttrekking 2022	Toevoeging 2022	Stand 31-12-2022
Debiteuren algemene dienst	4	4	0	0
Debiteuren belastingen	35	16	16	35
Debiteuren sociale zaken	1.221	4	-	1.217
Totaal	1.260	25	16	1.252

Liquide middelen € 530.000

Hieronder staat een overzicht van de liquide middelen.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2022
Kasgeld	-	-
NL78 BNGH 028.50.03.089	-	500
NL67 RABO 011.74.08.425	4	13
NL31 RABO 010.51.00.161	-	-
NL53 RABO 013.44.04.920	1	1
NL78 RABO 018.74.15.552	-	-
NL19 RABO 013.44.40.064	1	4
NL44 RABO 016.03.14.364	5	13
ICS Creditcard 71598250011	1	-
Totaal	12	530

Overlopende activa € 70.000

Dit bedrag zijn vooruitbetaalde bedragen.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand 31-12-2022	
Vooruitbetaalde bedragen die betrekking hebben op 2023	60	
Overige vorderingen welke naar verwachting geen problemen opleveren	10	
Totaal	70	

Passiva

Eigen vermogen € 58.212.000

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende onderdelen.

Eigen vermogen	Bedragen x € 1.000	
	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2022
Algemene reserve	25.077	26.346
Bestemmingsreserves	21.772	24.028
Gerealiseerd resultaat	1.896	7.838
Totaal	48.744	58.212

In onderstaand overzicht zijn per reserve de toevoegingen en onttrekkingen in 2022 weergegeven.

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Naam reserve	Stand 31-12-2021	Onttrekking 2022	Toevoeging 2022	Stand 31-12-2022*
Algemene reserves				
Algemene reserve vrij aanwendbaar	6.081	-315	1.584	7.350
Vaste algemene reserve	17.220	-	-	17.220
Reserve rekeningresultaat	1.777	-	-	1.777
Rekeningsaldo dienstjaar	1.896	-1.896	-	-
Totaal Algemene reserves	26.973	-2.211	1.584	26.346
Bestemmingsreserves				
Bestemmingsreserve Onderhoud Gymzalen	72	-	37	109
Bestemmingsreserve Natuur en Landschap	122	-	23	145
Bestemmingsreserve Groenblauwe diensten	1.528	-67	23	1.484
Reserve speeltuinen	91	-	25	116
Bestemmingsreserve aanpak extreme wateroverlast	900	-14	14	900
Bestemmingsreserve Lopende projecten (gelabeld)	4.516	-1.460	4.174	7.230
Bestemmingsreserve Kapitaallasten	14.542	-716	218	14.044
Totaal Bestemmingsreserves	21.772	-2.257	4.513	24.028
Totaal reserves	48.744	-4.467	6.097	50.374

* Dit betreft de standen per 31-12-2022 op basis van de werkelijke uitgaven en inkomsten. Reeds genomen besluiten, die nog niet geleid hebben tot werkelijke uitgaven en inkomsten zijn hierin dus niet meegenomen.

Algemene reserves

Algemene reserve vrij aanwendbaar

Deze reserve wordt afgezet tegen de risico's bij het bepalen van het weerstandsvermogen. De benodigde omvang is afhankelijk van de weerstandsratio en de vaste algemene reserve en wordt jaarlijks bepaald bij de vaststelling van de begroting.

In 2022 is in totaal € 315.000 onttrokken aan de algemene reserve. Van dit bedrag is € 250.000 ingezet voor het project Vitale vakantieparken en € 65.000 voor ondergrondse containers locatie Spoorlaan (Jan Linders/Aldi).

In 2022 is het restant rekeningsaldo van € 1.557.559 aan de Algemene Reserve toegevoegd. Daarnaast is € 26.500 toegevoegd voor uitvoering van het Amendement Toeristenbelasting (begroting 2020).

Vaste algemene reserve

Deze reserve is gevormd om de risico's die wij als gemeente lopen af te dekken, bijvoorbeeld voor

1. de lopende ontwikkelingen, waar we op dit moment mee te maken hebben, bijvoorbeeld in het Sociaal Domein
2. mogelijke nieuwe ontwikkelingen (wijziging in de regelgeving, beleidswijzigingen Den Haag).

De rente over deze reserve voegen we toe aan de exploitatie. Daardoor is deze reserve niet vrij besteedbaar, omdat inzet van de reserve leidt tot een nadeel (lagere rente-inkomst) op de exploitatie.

Reserve rekeningresultaten

Het doel van deze reserve is om toekomstige tekorten te dekken in de (meerjaren)begroting. De onttrekking uit deze reserve ramen we structureel in de begroting. We onttrekken het bedrag alleen als we werkelijk een tekort hebben over een boekjaar. In 2022 is er niks aan de reserve onttrokken.

Bestemmingsreserves

Reserve Onderhoud Gymzalen

Deze reserve heeft als doel het dekken van de kosten voor groot onderhoud van de gymzalen en de egalisatie van de exploitatiekosten over een langere periode. De geraamde dotatie van € 36.575 toegevoegd aan de reserve.

Reserve Natuur en Landschap

De werkelijke uitgaven en de begrote uitgaven van diverse landschapsprojecten worden niet altijd binnen een boekjaar afgewikkeld. Daarom verrekenen we tekorten of overschotten via deze reserve. In 2022 is € 23.079 aan de reserve toegevoegd.

Reserve Groenblauwe diensten

Deze reserve heeft als doel het dekken van de kosten voor de uitvoering van het project Groen-Blauwe diensten. In 2022 is € 66.553 onttrokken ter dekking van de exploitatiekosten van het project. De berekende rente (€ 22.921) is aan de reserve toegevoegd.

Reserve Speeltuinen

De werkelijke uitgaven en de begrote uitgaven van diverse speeltuinen worden niet altijd binnen een boekjaar afgewikkeld. Daarom verrekenen we tekorten of overschotten via deze reserve. In 2022 is € 24.563 aan de reserve toegevoegd.

Reserve aanpak extreme wateroverlast

Het doel van deze reserve is het dekken van de uitgaven voor de aanpak van extreme wateroverlast. In 2022 is € 13.500 onttrokken ter dekking van de exploitatiekosten van het project. De geraamde dotatie van € 13.500 is aan de reserve toegevoegd.

Reserve Lopende projecten (gelabeld)

Deze reserve heeft als doel het dekken van de uitgaven aan lopende projecten, waarvoor de raad een krediet beschikbaar heeft gesteld. Het verloop van de reserve in 2022 is in onderstaand overzicht per investering weergegeven.

Bedragen x €
1.000

Naam project	Stand 31-12-2021	Herschikking	Onttrekking 2022	Toevoeging 2022	Stand 31-12-2022
Inrichting WMO ruimten	40	-	4	-	36
Centrum Beek	410	-	69	-	341
Uitvoering Iustrum Vrijheid & Herinnering	20	-	-	20	40
Stimuleringslening duurzaamheidsmaatregelen non-profitorganisaties	127	-	18	-	110
Publicatie bouw-/milieudossiers website	10	-	10	-	-
Behoud Museumpark Orientalis	400	-	-	-	400
Actieplan Duurzaamheid Pilot aardgasvrij maken woningen	50	-	-	-	50
Decembercirculaire 2019 Duurzaamheidsprogramma	190	-	-	-	190
Invoering Omgevingswet	403	-	229	343	517
Bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn	20	-	20	-	-
Kerkenvisie 2019	15	-	-	-	15
Actieplan Stekkenberg/ NJN	40	-	11	-	29
Verkiezingen/ NJN	15	-	4	-	11
Pilot inburgering veranderopgave	66	-	45	-	21
TONK/ NJN	92	-	92	-	-
Implementatie nieuw nota minimabeleid en schuldhulpverlening/ NJN	250	-	42	-	208
Coronabudget impuls reïntegratie/NJN	377	-502	-	273	149
Tijdelijke uitbreiding formatie IP participatie en statushouders	-	312	106	-	206
Aanvullende Tijdelijke uitbreiding formatie IP participatie en statushouders	-	258	-	-	258
Personele kosten ST	-	-	-	166	166
Inburgering/Problematiek statushouders	-	-	-	53	53
Opvang Oekraïners	-	-	-	2.132	2.132
Diverse budgetten meerwerk en actiecentra participatie	68	-68	-	-	-
Coronamiddelen voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen/NJN	140	-140	-	-	-
Projectleider jeugd	-	33	1	-	31
Ouderenzorg	-	25	10	-	15
Wmo kwetsbare groepen	-	53	30	-	23
Voorkomen dak- en thuisloosheid/ NJN	50	-	-	-	50
Extra gelden jeugdhulp 2021/ NJN	867	-143	141	-	584
Slenk/jongerencentra	-	100	100	-	-
initiatieven jongeren sport/ontmoetingsplekken	-	70	17	-	53
Coronagelden lokale cultuur en dorps/buurthuizen/NJN	349	-	267	-	82
Ambulantisering GGZ wmo/ NJN	71	-	-	52	124

Opleidingsbudget personeel	100	-	100	-	-
Sociaal domein; project automaatjes/vervoersmaatjes	52	2	54	-	-
Participatie groenprojecten	35	-	35	-	-
Versterking dienstverlening gemeenten (decembercirc.2021)	170	-	-	84	254
Kwaliteitsborging bouw en woningtoezicht (decembercirc.2021)	18	-	-	-	18
Onderwijsachterstandenbeleid 2021	47	-	47	-	-
Toerisme (co-fin.wandelnetwerk Gelderland en Invulling Berg en Dal)	23	-	7	-	16
Wet Open Overheid	-	-	-	112	112
Controles Drank- en Horecawet (DHW)	-	-	-	22	22
Uitvoering Klimaatakkoord	-	-	-	238	238
Verwijderen obstakels	-	-	-	71	71
Toezicht aanpak jeugdoverlast	-	-	-	31	31
Advieskosten plan iBOR	-	-	-	11	11
Herstel steensleuven (kabels&leidingen)	-	-	-	93	93
Project Organisatieontwikkeling	-	-	-	50	50
Project Herinrichten Planning en Control	-	-	-	30	30
ICT inhuur ondersteuning adviseur informatie	-	-	-	50	50
Project vitale vakantieparken	-	-	-	250	250
Ondergrondse containers locatie Spoorlaan (Jan Linders/Aldi)	-	-	-	65	65
Integriteitsonderzoek raad	-	-	-	31	31
Totaal reserve lopende projecten	4.516	0	1.460	4.174	7.230

Reserve Kapitaallasten

De reserve heeft tot doel het dekken van de kapitaallasten van diverse geactiveerde investeringen. In 2022 is € 218.130 rente aan de reserve toegevoegd. Daarnaast is er € 716.075 aan de reserve onttrokken ter dekking van de kapitaallasten van diverse investeringen.

Gerealiseerd resultaat

Het resultaat over het boekjaar 2022 is € 7.837.506 en is op de balans opgenomen.

	Bedragen x € 1.000	
	31-12-2021	31-12-2022
Gerealiseerd resultaat	1.896	7.838

Voorzoningen € 10.374.000

In onderstaand overzicht zijn per voorziening de toevoegingen en onttrekkingen in 2022 weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Naam voorziening	Stand 31-12-2021	Onttrekking 2022	Toevoeging 2022	Vrijval 2022	Stand 31-12-2022
Voorzoningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's					
Voorziening Pens.verpl.vm wethouders	4.153	-187	19	-454	3.531
Voorziening Wachtgeldverplichting voormalig wethouders	-	-106	493	-	387
Voorziening (voormalig) personeel	173	-102	11	-	82
Voorziening verlofuren personeel	-	-	537	-	537
Totaal Voorzoningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's	4.326	-395	1.061	-454	4.538
Voorzoningen t.b.v. lastenegalisisatie					
Voorziening onderhoud wegen	953	-933	1.023	-	1.042
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen sport	232	-163	154	-	222
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen welzijn	308	-47	90	-	352
Voorziening onderhoud overige gemeentelijke gebouwen	393	-83	164	-	474
Totaal Voorzoningen t.b.v. lastenegalisisatie	1.885	-1.226	1.431	-	2.091
Voorzoningen t.b.v. door derden beklemde middelen					
Voorziening Riolering	3.153	-	593	-	3.746
Totaal Voorzoningen t.b.v. door derden beklemde middelen	3.153	-	593	-	3.746
Totaal voorzieningen	9.365	-1.621	3.085	-454	10.374

Voorzoningen voor verplichtingen en/of risico's

Voorziening pensioenverplichtingen voormalige wethouders

Deze voorziening heeft tot doel het afdekken van de pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders. De dotatie in 2022 van € 19.493 is gebaseerd op de pensioenopbouw van de huidige wethouders. De vrijval van € 454.146 in 2022 is gebaseerd op de extreme stijging van de rekenrente. Hierdoor is de voorziening per 31 december 2022 weer op noodzakelijke peil gebracht.

De onttrekking van € 185.820 betreft de uitbetaling pensioenverplichting aan de voormalige bestuurders.

Voorziening wachtgeldverplichting voormalige wethouders

Deze voorziening heeft tot doel het afdekken van de wachtgeldverplichtingen van voormalige wethouders. In 2022 is € 492.757 toegevoegd om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen. De onttrekking van € 105.621 betreft de uitbetaling van de wachtgeldten.

Voorziening (voormalig) personeel

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de verplichtingen voor voormalig personeel. De onttrekking in 2022 van € 101.938 betreft de uitbetaling van personeel gerelateerde lasten en andere verplichtingen van voormalig personeel. De dotatie in 2022 is € 11.452. Op basis van de herberekening van de benodigde middelen is dit bedrag toegevoegd aan de voorziening. Daarmee is de voorziening weer op het noodzakelijke peil.

Voorziening verlofuren personeel

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de verplichtingen voor verlofsparen van personeel. Deze verplichte voorziening is in 2022 gevormd. Er is € 536.820 toegevoegd om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen.

Voorziening voor lastenegalisatie

Voorziening onderhoud wegen

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan de wegen. Op 1 april 2021 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan 'Beheerplan wegen 2021-2025' vastgesteld. In 2022 is voor € 933.325 aan planmatig onderhoud uit de voorziening betaald. Om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen is in 2022 € 1.023.000 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening gemeentelijke gebouwen: Sport

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan gebouw en installaties van de sportaccommodaties.

Op 24 september 2020 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen vastgesteld. In 2022 is voor € 163.151 aan planmatig onderhoud uit de voorziening betaald. Om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen is in 2022 € 153.451 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening gemeentelijke gebouwen: Welzijn

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan gebouw en installaties van de welzijnsaccommodaties.

Op 24 september 2020 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen vastgesteld. In 2022 is voor € 46.726 aan planmatig onderhoud uit de voorziening betaald. Om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen is in 2022 € 90.278 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening overige gemeentelijke gebouwen

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan gebouw en installaties van de overige gemeentelijke gebouwen.

Op 24 september 2020 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen vastgesteld. In 2022 is voor € 82.899 aan planmatig onderhoud uit de voorziening betaald. Om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen is in 2022 € 164.421 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening voor door derden beklemde middelen met een specifieke toepassingsrichting

Voorziening egalisatie riolering

In de notitie riolering van de commissie BBV is bepaald dat de overschotten inzake rioolheffing in een voorziening moeten worden opgenomen. De reden hiervan is dat een voorziening niet vrij inzetbaar is en dat de middelen beschikbaar blijven voor de riolering. Het doel van de voorziening is het opvangen van schommelingen in de exploitatie voor wat betreft de kosten en opbrengsten van het rioolstelsel. In 2022 is het overschot van € 592.894 aan de voorziening toegevoegd.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer (Langlopende schulden)

Geldleningen op lange termijn € 31.062.000

Hieronder staat het overzicht van de langlopende geldleningen. Dit zijn alleen schulden die vallen onder de categorie:

- onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen.

Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Looptijd in jaren	Stand 31-12-2021	Opname in 2022	Bedragen x € 1.000	
					Aflossing in 2022	Stand 31-12-2022
NWB (4,945%)	1.500	25	420	-	60	360
BNG 40.101876.00 (4,275%)	5.000	25	2.000	-	200	1.800
NWB (4,970%)	6.000	40	4.050	-	150	3.900
BNG 40.99948.00 (4,070%)	2.700	25	972	-	108	864
BNG 40.102901.00 (4,845%)	2.000	25	860	-	80	780
NWB (4,790%)	1.361	25	272	-	54	218
BNG 40.98091.00 (4,610%)	1.000	25	280	-	40	240
BNG 40.108124.00 (2,110%)	2.000	10	400	-	200	200
BNG 40.109992 (0,878%)	4.000	10	1.600	-	400	1.200
BNG 40.109993 (1,537%)	4.000	20	2.800	-	200	2.600
BNG 40.109994 (1,940%)	4.000	40	3.400	-	100	3.300
BNG 40.111613 (0,920%)	500	15	367	-	33	333
BNG 40.111909 (1,040%)	1.000	15	800	-	67	733
BNG 40.112354 (1,040%)	2.000	15	1.600	-	133	1.467
BNG 40.113967 (0,400%)	-	30	13.533	-	467	13.067
Totaal	37.061		33.354	-	2.292	31.062

In 2022 hebben we in totaal € 602.225 aan rente betaald voor de geldleningen op lange termijn.

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar (Kortlopende schulden) € 0

Per 31 december 2022 zijn er geen kasgeldleningen aangetrokken.

Stand kasgeldlening	Bedragen x € 1.000	
	31-12-2021	31-12-2022
BNG bank	-	-
Totaal	-	-

Banksaldi

Stand banksaldi	Bedragen x € 1.000	
	31-12-2021	31-12-2022
NL78 BNGH 028.50.03.089	202	0

NL95 BNGH 028.50.71.653

-

-

Totaal	202	0
---------------	------------	----------

Overige kortlopende schulden

De afwikkeling van de crediteuren heeft een normaal verloop.

Bedragen x € 1.000

Stand kortlopende schulden	31-12-2021	31-12-2022
Crediteuren	2.198	2.636
Nog te betalen bedragen	4.587	3.233
Totaal	6.785	5.869

Hieronder staat een specificatie van de nog te betalen bedragen.

De afwikkeling van de nog te betalen bedragen heeft een normaal verloop.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2022
NTB rente leningen BNG	156
NTB rente leningen NWB	104
NTB beheersvergoeding SvN	71
NTB klokurenvergoeding inzake gymonderwijs	53
NTB subsidies 2022	170
NTB Munitax 2022	193
NTB Sociaal Domein inz. RV-VV-WV-HH enz	805
NTB Sociaal Domein inz. jeugd 2022	736
NTB voorschot rijksbijdrage BBZ en afr.ToZo Min.SZW	120
NTB leningen debiteuren BBZ en afr.ToZo Min.SZW	651
Overige nog te betalen kosten	175
Totaal	3.233

Overlopende passiva € 4.633.000*Vooruitontvangen bedragen*

Deze vooruitontvangen bedragen zijn subsidieverplichtingen (uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel). Hieronder staat de specificatie van de stand per 31 december 2022.

Bedragen x € 1.000

Vooruitontvangen bedragen/subsidieverplichting	Stand 31-12-2021	Onttrekking in 2022	Toevoeging in 2022	Stand 31-12-2022
Vooruitontvangen bedragen / subsidieverplichting Rijk				
VBT subsidie 107 woningen	59	-	-	59
VBT subsidie 27 woningen	16	-	-	16
Subsidie Min van Justitie inzake CTB 2021	50	-	-	50
Subsidie Min van Justitie inzake CTB 2022	-	-28	134	105
Subsidie Min Infra en Waterstaat maatregelen verkeersveiligheid 2020-2021	877	-39	-	838
Subsidie Min OCW inz. Corona achterst.aug-dec.2021	95	-95	-	-

Subsidie Min.VWS: sportakkoord 2020	0	-0	-	-
Subsidie Min.VWS: sportakkoord 2021	45	-45	-	-
Subsidie Min.VWS: sportakkoord 2022	-	-	15	15
Subsidie TIR Klimaatadaptie deel Berg en Dal	749	-134	-	614
Subsidie TIR Klimaatadaptie deel West Maas en Waal	374	-36	-	337
Subsidie TIR Klimaatadaptie deel Nijmegen	85	-	-	85
Subsidie TIR Klimaatadaptie deel Heumen	100	-	-	100
Subsidie TIR Klimaatadaptie deel Beuningen en WSRL	-	-	574	574
Subsidie Min.Volkshuisvesting "Energiearmoede"	-	-	382	382
Subsidie Min.Volkshuisvesting "Energiearmoede" aanvulling	-	-	517	517
Subsidie Min.OCW verl.spuk tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemde n2022	-	-	65	65
Subsidie Min.OCW Coovid19 gerelateerde onderwijs vertragingen 2022	-	-	163	163
Subsidie Min.OCW Coovid19 gerelateerde onderwijs vertragingen 2021	-	-	95	95
Subsidie Min SoZa Wet Inburgering 2022	-	-	118	118
Subsidie Min SoZa uitk.Onderwijsroute 2022	-	-	30	30
	2.450	-379	2.092	4.164
Vooruitontvangen bedragen / subsidieverplichting overige Overheden				
Subsidie Waterschap (bijdrage OAS Groesbeek)	20	-20	-	-
Subsidie Wijk van de toekomst d'n Drul	10	-10	-	-
Subsidie project 1,5 meter proof	10	-10	-	-
Subsidie HR-vraagstuk Corona	5	-5	-	-
Subsidie Provincie Gelderland inzake herontwikkeling locatie Schreven	372	-372	-	-
Subsidie Provincie Gelderland toezicht energiebesparing bedrijven 2021-2024	15	-5	-	10
Subsidie Provincie Gelderland regioarcheologie 2021-2024	60	-20	-	40
Subsidie Provincie Gelderland natuur- en landschapsprojecten 2021-2022 (Biodiversiteit)	74	-16	-	58
Subsidie Provincie Gelderland "Hitteprojecten" kerkplein Bredeweg	-	-	50	50
Subsidie Provincie Gelderland "Hitteprojecten" Reiner van Ooiplein	-	-	96	96
Subsidie Provincie Gelderland inzake gemeentelijke monumenten	-	-41	41	-
Subsidie Provincie Gelderland inzake overdracht "Bodemtaken"	-	-	50	50
Subsidie Provincie Gelderland "Gelders Winterfonds"	-	-	166	166
	566	-499	403	470
Totaal	3.016	-878	2.495	4.633

Overige overlopende passiva

Hieronder staat een overzicht van de overige overlopende passiva. De afwikkeling hiervan verloopt normaal.

	Bedragen x € 1.000	
	31-12-2021	31-12-2022
Vooruitontvangen bedragen	233	121
Faciliterend grondbeleid	39	39
Betalingen onderweg Inkomen en Participatie	691	749
Betalingen onderweg WMO en Jeugd	275	127
Afdrachten omzetbelasting, loonheffing en pensioenpremie	1.406	1.528
Overige overlopende passiva	20	62
Totaal	2.665	2.626

Gebeurtenissen na balansdatum

In dit kader zijn hier geen bijzonderheden te vermelden.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Naast de hieronder vermelde waarborgen en garantstellingen zijn er nog andere "niet uit de balans blijvende verplichtingen". Deze andere verplichtingen zijn echter wel opgenomen in de meerjarenbegroting.

Gewaarborgde geldleningen

Hieronder staat een overzicht van de gewaarborgde geldleningen.

		Bedragen x € 1.000		
		Hoofdsom 31-12-2021 31-12-2022		
Oosterpoort Wooncombinatie inz. WSW*	(Gemeente neemt slechts een achtervangpositie in)	144.944	64.639	128.371
Waard Wonen inz. WSW*	(Gemeente neemt slechts een achtervangpositie in)	29.601	11.537	17.089
Stichting Mooiland	(Gemeente neemt slechts een achtervangpositie in)	46.209	-	46
Stichting Vestia	(Gemeente neemt slechts een achtervangpositie in)	22.390	-	22
Oosterpoort Wooncombinatie	100% garantstelling	509	361	336
BNG inzake 't Höfke	100% garantstelling tbv verwerving	2.918	1.845	1.753
Verenigingen	100% garantstelling	180	99	87
Totaal		246.751	78.481	147.705

* Sinds 1995 staat het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) borg voor leningen van woningcorporaties. De gemeente tekent mee als achtervang. Er zijn diverse zekerheden ingebouwd en het risico dat de gemeente als achtervang loopt is theoretisch en zeer klein. Het WSW biedt primaire en secundaire zekerheid. In het uiterste geval bestaat de mogelijkheid dat de gemeente en het Rijk bijdragen in de vorm van een renteloze geldlening, de tertiaire zekerheid. In het overzicht zijn de volledige garanties weergegeven (100%), de

gemeente staat voor 50% hiervan garant. Het WSW moet deze renteloze geldlening vervolgens terugbetalen. Het WSW is zelfs in afgelopen jaren niet aangesproken door bankinstellingen. Hieruit is de kracht van de zekerheidsstructuur gebleken.

Garantstellingen

		Bedragen x € 1.000	
		31-12-2021	31-12-2022
Garantstellingen *	60% garantstelling	730	514

* De oude regeling gemeentegarantie is per 1 januari 1995 vervallen. In deze regeling stonden de gemeente en het Rijk ieder voor 50% borg voor particuliere leningen. Bij deze leningen hoorde een aflossingsplan waarvan de restschuld aan het einde van de looptijd van 30 jaar op 0 moest staan.

De risico's voor het kleine deel van de leningen waarvoor de gemeente nog garant staat zijn zeer klein. Veel woningen zijn na 1995 verkocht of aflossingsvrij gemaakt waardoor de oude regeling niet meer van toepassing is. Vanaf 1 januari 1995 is de Nationale Hypotheek Garantie van toepassing.

Financiële niet op de balans opgenomen verplichtingen

		Bedragen x € 1.000	
		31-12-2021	31-12-2022
Raamcontract asfaltverharding afloop in boekjaar 2022 (26-05-2022)		70	-
Raamcontract elementenverharding afloop in boekjaar 2022 (26-09-2022)		70	-
Pink Roccade afloop in boekjaar 2023		397	397
Totaal		537	397

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt op basis van de voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Verder is de Financiële verordening Berg en Dal 2021 (art. 212 Gemeentewet) van toepassing. Deze is vastgesteld door de gemeenteraad op 9 juli 2020.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten (verkrijgings- of vervaardigingsprijs), tenzij de marktwaarde lager is.

De baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten nemen we slechts mee, als zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die ontstaan zijn voor het einde van het begrotingsjaar, nemen we mee als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Dividendopbrengsten van deelnemingen nemen we als bate in het jaar waarin het besluit tot uitbetalen door de algemene vergadering van aandeelhouders is genomen.

Personeelslasten rekenen we in principe toe aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Sommige personele lasten moeten we toerekenen aan de periode waarin ze worden uitbetaald. Dit komt omdat we geen voorzieningen of schulden mogen opnemen voor jaarlijks

terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare grootte. Daarbij gaat het om onderdelen zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofafspraken en dergelijke.

Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) moeten we wel een verplichting vormen.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling schrijven we in 5 jaar af. Dit geldt ook voor het saldo van agio en disagio (afsluitkosten van financiële transacties).

De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling start bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

De bijdragen in activa van derden schrijven wij af conform ons afschrijvingsbeleid, mits deze gelijk is of lager aan de afschrijvingstermijn van de derden waaraan wij de bijdrage hebben verstrekt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, schrijven we lineair af.

De aard van de investering bepaalt de levensduur en de daarmee samenhangende afschrijvingstermijn. Dit geldt voor de investeringen met economisch nut én de investeringen met maatschappelijk nut.

De materiële vaste activa waarderen we tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs.

Specifieke investeringsbijdragen van derden brengen we in mindering op de betreffende investering. In die gevallen schrijven we af op het saldo van de investering.

Als de technische en/of economische levensduur korter is dan de hiervoor aangegeven termijnen, hanteren we de kortere afschrijvingstermijn.

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 activeren we niet, uitgezonderd gronden en terreinen.

Voor de materiële vaste activa hanteren wij de afschrijvingstermijnen zoals opgenomen in de Financiële Verordening Berg en Dal 2021 bijlage bij artikel 9.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen (uitgeleende gelden) zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal deze worden afgewaardeerd. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Flottende activa

Voorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs of de lagere marktwaarde.

De vervaardigingsprijs omvat de kosten, die we rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen toerekenen (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken). Daarnaast rekenen we aan de vervaardigingsprijs ook een aandeel in de rentekosten en de plankosten toe. Verwachte verliezen in de grondexploitatie vangen we op door middel van een voorziening verliesgevende complexen. Winsten uit de grondexploitatie nemen we als voldoende zeker is dat we deze maken en er reeds opbrengsten zijn gerealiseerd. Zolang

dat niet het geval is brengen we de volledige vervaardigingskosten in mindering op de verkoopopbrengsten. We hanteren hierbij de methode percentage of completion zoals voorgeschreven in de notitie grondbeleid van de commissie BBV.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor vorderingen die waarschijnlijk niet kunnen worden geïnd is een voorziening oninbaarheid in mindering gebracht. De voorziening bepalen we statistisch op basis van de geschatte inningskansen per vordering die langer dan zes maanden open staat.

Voor openstaande vorderingen van gemeentelijke belastingen en sociale zaken is een voorziening gevormd betreffende oninbaarheid ter grootte van het historische percentage van oninbaarheid.

Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene- en bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat dat volgt uit het overzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders waarderen we op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan de gemeentelijke kapitaalgoederen. Daarbij is rekening gehouden met de geformuleerde kwaliteitseisen.

In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” is het beleid nader uiteengezet.

Vaste schulden

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente zijn gewaarborgd, is het totaalbedrag van de geborgde restschulden per einde van het boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hierover nadere informatie opgenomen.

Incidentele baten en lasten

Een goed beeld van de financiële positie van de gemeente vereist ook inzicht in de incidentele baten en lasten. Hierover vindt u een overzicht van de incidentele baten en lasten.

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2022	Rekening 2022
Programma Inwoner		
1.1 Toeslagenaffaire		
- kosten hulpverlening gedupeerden toeslagenaffaire	-25	-4
- rijksvergoeding toeslagenaffaire	25	-30
1.2 Wijk GGD-er		
- inzet wijk GGD-er	-50	-67
- subsidie ZonMw wijk GGD-er	50	50
1.3 Project Samenleven in de wijk		
- kosten project	-65	48
- subsidie ZonMw	65	48
1.4 Inhuur Tozo	-30	-46
1.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne		
- uitgaven opvang vluchtelingen	-4.800	-2.988
- rijksuitkering opvang vluchtelingen	4.800	4.768
1.6 Actieplan Stekkenberg	-40	-11
1.7 Coronagelden voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen	-140	-
1.8 Versterking dienstverlening gemeenten	-170	-
1.9 Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK), corona	-92	-92
1.10 Implementatie nieuwe nota minimabeleid en schuldhelpverlening	-250	-42
1.11 Project automaatjes/vervoersmaatjes	-52	-54
1.12 Inrichting Wmo-ruimten	-40	-4
1.13 Ambulantisering GGZ Wmo	-71	-
1.14 Voorkomen dak- en thuisloosheid	-50	-
1.15 Extra financiële ondersteuning dorps-/buurthuizen Corona	-115	-115
1.16 Energietoeslag	-2.238	-2.629
1.17 Nationaal Programma Onderwijs		
- rijksbijdrage	228	-65
- kosten	-228	65
1.18 Noodfonds energiearmoede en hogere inflatie	-100	-44
Totaal programma Inwoner	-3.389	-1.212

Programma Onze Buurt

2.1	Plaatsing extra afvalbakken	-20	-15
2.2	Cultuurhistorische waardenkaart	-30	-27
2.3	Obstakels openbare ruimte	-100	-29
2.4	Onderzoek naar herstel van de Groesbeek	-10	-12
2.5	Uitvoering Klimaatakkoord	-238	-
2.6	Controle Corona Toegangsbewijzen (CTB)		
	- rijksbijdrage	30	-30
	- projectkosten	-30	-28
2.7	Eenmalige bijdrage Stichting Steen en Natuur i.v.m. corona	-42	-42
2.8	Kerkervisie	-15	-
2.9	Pilot aardgasvrij maken woningen	-50	-
2.10	Decembercirculaire duurzaamheid	-190	-
2.11	Ondergrondse containers locatie Spoorlaan	-65	-

Totaal programma Onze Buurt		-759	-184
------------------------------------	--	-------------	-------------

Programma Onze Gemeente

3.1	Opbrengst grondverkoop Hulsbeek	300	889
3.2	Gemeenteraadsverkiezingen (corona)	-67	-56
3.3	Extra financiële steun Vrijheidsmuseum 2022	-80	-80
3.4	Extra financiële steun Museumpark Orientalis	-30	-30
3.5	Toerisme; cofinanciering uniform wandelpadennetwerk en invulling gastheerschap Berg en Dal	-23	-7
3.6	Subsidie behoud Museumpark Orientalis	-400	-
3.7	Meerwerk en actiecentra participatie	-68	-
3.8	Corona: impuls re-integratie	-333	-2
3.9	Pilot inburgering veranderopgave	-66	-45
3.10	Invoering Omgevingswet	-746	-229
3.11	Bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn	-20	-20
3.12	Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht	-18	-
3.13	Project Vitale vakantieparken	-250	-
3.14	Dotatie voorziening wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders	-493	-493
3.15	Integriteitsonderzoek gemeenteraad	-30	-4

Totaal programma Onze Gemeente		-2.323	-77
---------------------------------------	--	---------------	------------

Programma Ons geld

4.1 Algemene uitkering; gemeenteraadsverkiezingen (corona)	52	52
4.2 Algemene uitkering; uitvoering Klimaatakkoord	248	248
4.3 Coronagelden lokale cultuur en dorps-/buurthuizen	-82	-
4.4 Algemene uitkering; energietoeslag	2.097	2.842
4.5 Algemene uitkering; invoering Omgevingswet	343	343

Totaal programma Ons geld	2.658	3.485
----------------------------------	--------------	--------------

Programma Overhead

5.1 Publicatie bouw- en milieudossiers op de website	-10	-
--	-----	---

Totaal programma Overhead	-10	-
----------------------------------	------------	----------

Totaal exploitatie	-3.823	2.011
---------------------------	---------------	--------------

Reserves

R1 Bijdrage reserve lopende projecten; Publicatie bouw- en milieudossiers op de website	10	10
R2 Bijdrage reserve lopende projecten; Actieplan Stekkenberg	40	11
R3 Bijdrage reserve lopende projecten; Coronagelden voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen	140	-
R4 Bijdrage reserve lopende projecten; Versterking dienstverlening gemeenten	170	-
R5 Bijdrage reserve lopende projecten; Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK), corona	92	92
R6 Bijdrage reserve lopende projecten; Implementatie nieuwe nota minimabeleid en schuldhulpverlening	250	42
R7 Bijdrage reserve lopende projecten; Project automaatjes/vervoersmaatjes	52	54
R8 Bijdrage reserve lopende projecten; Inrichting Wmo-ruimten	40	4
R9 Bijdrage reserve lopende projecten; Ambulantisering GGZ Wmo	71	-
R10 Bijdrage reserve lopende projecten; Voorkomen dak- en thuisloosheid	50	-
R11 Bijdrage reserve lopende projecten; Kerkenvisie	15	-
R12 Bijdrage reserve lopende projecten; Pilot aardgasvrij maken woningen	50	-
R13 Bijdrage reserve lopende projecten; Decembercirculaire duurzaamheid	190	-
R14 Bijdrage reserve lopende projecten; Corona: verkiezingen	15	4
R15 Bijdrage reserve lopende projecten; Toerisme; cofinanciering uniform wandelpadennetwerk en invulling gastheerschap Berg en Dal	23	7
R16 Bijdrage reserve lopende projecten; Subsidie behoud Museumpark Orientalis	400	-
R17 Bijdrage reserve lopende projecten; Meerwerk en actiecentra participatie	68	-
R18 Bijdrage reserve lopende projecten; Corona: impuls re-integratie	175	106
R19 Bijdrage reserve lopende projecten; Pilot inburgering veranderopgave	66	45
R20 Bijdrage reserve lopende projecten; Invoering Omgevingswet	403	229
R21 Bijdrage reserve lopende projecten; Bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn	20	20

R22 Bijdrage reserve lopende projecten; Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht	18	-
R23 Bijdrage reserve lopende projecten; Coronagelden lokale cultuur en dorps-/buurthuizen	349	267
R24 Bijdrage algemene reserve; Project Vitale vakantieparken	250	250
R25 Bijdrage algemene reserve; Ondergrondse containers locatie Spoorlaan	65	65
R26 Storting in reserve lopende projecten; Wet Open overheid	-	-112
R27 Storting in reserve lopende projecten; Versterking gemeentelijke dienstverlening	-	-84
R28 Storting in reserve lopende projecten; Uitvoering Klimaatakkoord	-	-238
R29 Storting in reserve lopende projecten; Verwijderen obstakels	-	-71
R30 Storting in reserve lopende projecten; Invoering Omgevingswet	-	-343
R31 Storting in reserve lopende projecten; Opvang vluchtelingen Oekraïne	-	-2.132
R33 Storting in reserve lopende projecten; Project vitale vakantieparken	-	-250
R34 Storting in reserve lopende projecten; Ondergronds containers locatie Spoorlaan	-	-65
R37 Storting in reserve lopende projecten; Ambulantisering GGZ wmo	-	-52
R38 Storting in reserve lopende projecten; Integriteitsonderzoek raad	-	-31
Totaal reserves	3.022	-2.169
Totaal	-801	-158

1.1 Toeslagenaffaire

Voor de hulpverlening van gedupeerden van de toeslagenaffaire huurden we extern personeel in. Deze kosten vergoedt het Rijk. De inhuurkosten waren €3.716 en de rijksvergoeding was €29.826.

1.2 Wijk GGD-er

Ambulantisering GGZ is landelijk beleid dat is vastgelegd in ons beleidsplan Samen Dichtbij. Met dit beleid organiseren we zorg veel meer lokaal in dorpen, wijken en bij mensen thuis. Hiervoor zetten we een wijk GGD-er in. Van ZonMw kregen we hiervoor een subsidie van € 50.000. De uitgaven betroffen €67.081 voor de inzet van de wijk GGD-er.

1.3 Project Samenleven in de wijk

ZonMw heeft een subsidie van € 90.880 toegekend voor het project Samen leven in de wijk. Hiervan is € 25.799 in 2021 uitgegeven. Het restant van € 65.081 raamden we in 2022. Gerealiseerd in 2022 is €47.959 aan kosten.

1.4 Inhuur Tozo

In 2022 moeten we nog werkzaamheden voor de Tozo verrichten zoals aanvullende informatie opvragen bij ondernemers, terugvorderingen en boetes inzetten, en betaalafspraken maken met ondernemers. Hiervoor huren we personeel in. De kosten raamden we op 30.000. We realiseerden € 45.525 aan kosten.

1.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne

Voor de noodopvang van de vluchtelingen uit Oekraïne ontvingen we van het Rijk € 4,8 miljoen. Aan kosten maakten we € 2,9 miljoen aan kosten. Hierdoor ontstaat een incidenteel voordeel van € 1,9 miljoen.

1.6 Actieplan Stekkenberg

Voor de uitvoering van het actieplan Stekkenberg is een projectbudget van in totaal € 68.000 geraamd. In 2021 is het project niet afgerond. Het restant bedrag van € 40.000 is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, hiervan hebben wij € 10.738 uitgegeven in 2022. (zie R2).

1.7 Coronagelden voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen

Voor extra begeleiding van kwetsbare groepen, bestrijding van eenzaamheid ouderen, en ondersteuning jeugd is € 140.000 beschikbaar. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten. Dit is in 2022 niet ingezet. (zie R3).

1.8 Versterking dienstverlening gemeenten

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) over de toeslagenaffaire heeft het kabinet voorstellen gedaan om de dienstverlening vanuit de overheid fundamenteel te verbeteren. Het kabinet stelt onder andere voor om de uitvoeringscapaciteit bij de overheid te versterken en extra ondersteuning te bieden aan mensen in kwetsbare posities. Hiervoor hebben we in 2021 € 170.000 ontvangen van het rijk. Dit bedrag is gestort in de reserve lopende projecten. Dit geld is echter niet besteed in 2022 en doorgezet naar 2023 (zie R4).

1.9 Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK), corona

In 2021 hebben we van het rijk geld ontvangen voor de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Dit geld is niet allemaal uitgegeven. Het restant bedrag van € 92.000 is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten. In 2022 hebben wij € 92.300 aan kosten gemaakt (zie R5).

1.10 Implementatie nieuwe nota minimabeleid en schuldhulpverlening

Voor de nieuwe nota minimabeleid en schuldhulpverlening raamden we eenmalig € 250.000. In 2022 is slechts €42.279 aan kosten gemaakt. Zie ook R6.

1.11 Project automaatjes/vervoersmaatjes

Voor de uitvoering van het project automaatjes/vervoersmaatjes is een budget van € 52.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten. In 2022 is € 54.485 besteed. (zie R7).

1.12 Inrichting Wmo-ruimten

Voor de inrichting van Wmo-ruimten is € 40.000 beschikbaar. Dit bedrag is gestort in de reserve lopende projecten in 2021. Hiervan is € 4.274 besteed in 2022 (zie R8).

1.13 Ambulantisering GGZ Wmo

Voor de ambulantisering GGZ Wmo is € 71.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten. In 2022 zijn geen kosten gemaakt. De uitvoering is uitgesteld naar 2023 (zie R9).

1.14 Voorkomen dak- en thuisloosheid

Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en ervoor zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Voor de aanpak hiervan hebben we intotaal € 50.000 gekregen in 2020 en 2021. Dit bedrag is gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in regionaal verband kunnen besteden (zie R10). In 2022 heeft dit nog niet plaatsgevonden.

1.15 Extra financiële ondersteuning dorps-/buurthuizen Corona

Voor ondersteuning van dorps- en buurthuizen in verband met corona is € 115.000 beschikbaar gesteld voor 2022. Dit bedrag is ook volledig uitgegeven in 2022.

1.16 Energietoeslag

Voor de uitvoering van de eenmalige toeslag in 2022 ramen we ruim € 2,2 miljoen waarvan € 0,1 miljoen uitvoeringskosten. Via de algemene uitkering krijgen we bijna € 2,1 miljoen (zie 4.4). Uiteindelijk is in 2022 € 2,6 miljoen uitgegeven.

1.17 Nationaal Programma Onderwijs

Vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) ontvangen we € 228.314. Dit programma is bedoeld om onderwijsvertragingen (onder andere op cognitief en sociaal emotioneel vlak) als gevolg van corona in te lopen en moet leerlingen ondersteunen die het moeilijk hebben door schoolsluitingen en corona. Van dit budget is in 2022 € 65.232 uitgegeven. Deze uitgaven worden gedekt door de rijksbijdrage.

1.18 Noodfonds energiearmoede en hogere inflatie

We stelden een noodfonds van € 100.000 in om extra steun te bieden vanwege energiearmoede en hogere inflatie. Hiervan is € 43.920 besteed in 2022.

2.1 Plaatsing extra afvalbakken

We plaatsten naar aanleiding van de vele meldingen bij gemeente over afval extra afvalbakken. Dit doen we eenmalig in 2022. Met dit budget hebben we 24 bellobakken (hondenpoep) en 30 "gewone" afvalbakken aangeschaft. Deze hebben we op knelpunten geplaatst. Verspreid over de gemeente staan, 171 afvalbakken en 38 bellobakken.

2.2 Cultuurhistorische waardenkaart

Een actualisering van de cultuurhistorische waardenkaart (voormalige gemeente Ubbergen) op het Groesbeekse model. Daarmee kunnen we meteen de voormalige gemeente Millingen aan de Rijn (waarvoor geen kaart is) en de actualisering van de Groesbeekse kaart meenemen. Om dit uit te voeren, verwachten we een doorlooptijd van 1,5 jaar en geschatte projectkosten van € 30.000. In 2022 is € 27.133 besteed.

2.3 Obstakels openbare ruimte

In 2019 hebben we in de begroting een budget opgenomen voor in de daaropvolgende vier jaar obstakels voor voetgangers te verwijderen. Bij de ombuigingen in 2021 is dit budget wegbezuinigd, met het argument om deze werkzaamheden uit te voeren in lopende projecten. We draaiden eenmalig het bedrag voor 2022 terug, zodat we in 2022 extra budget hebben om acute problemen op te lossen waardoor we € 29.324 uitgaven in 2022. (Zie R29)

2.4 Onderzoek naar herstel van de Groesbeek

Wij onderzochten de mogelijkheden van het herstel van de bron en de beek bij de kerk in het centrum van Groesbeek. De grootste uitdaging is water in de bron en beek te krijgen. En dat op natuurlijke wijze. Dus zonder de pompen en technische installaties die er nu staan. Om dit goed aan te pakken, zullen we de nodige investeringen moeten doen. We hebben dit onderzoek uitgevoerd voor € 12.290.

2.5 Uitvoering Klimaatakkoord

Zoals eerder aangekondigd in de decembercirculaire 2021 heeft het vorige kabinet in de rijksbegroting voor 2022 € 72,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de klimaatakkoordtaken van gemeenten, ondersteuning van medeoverheden en RES wat resulteerde in een budget voor ons van € 237.500. Dit hebben wij in 2022 niet besteed.

2.6 Controle Corona ToegangsBewijzen (CTB)

We ontvingen van het Rijk een bijdrage van € 29.569 voor de ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen (CTB). Het geld hebben we besteed ten gunste van ondernemers die te maken hebben met de controle op de CTB. Ondernemers die aanspraak

kunnen maken zijn onder andere evenementenorganisatoren, reguliere horecabedrijven, (sport)verenigingen en andere uitbaters die belast zijn met de controle op CTB.

2.7 Eenmalige bijdrage Stichting Steen en Natuur in verband met corona

Voor ondersteuning van de Stichting in verband met corona is € 42.000 besteed.

2.8 Kerkervisie

Berg en Dal heeft bijzondere kerken die bepalend zijn voor de identiteit van onze gemeente. Op sommige plekken wordt dit erfgoed bedreigd. Daarom gaan we samen met betrokkenen, inwoners en eigenaren een kerkervisie ontwikkelen. Hiervoor is een bedrag van € 25.000 beschikbaar. We ontvangen voor de kerkervisie eenzelfde rijksbijdrage van € 25.000 via de algemene uitkering. In 2021 is gestart met het opstellen van de kerkervisie (€ 10.500). Het restant bedrag van € 14.500 is in 2022 niet uitgegeven (zie R11).

2.9 Pilot aardgasvrij maken woningen

Er is € 50.000 beschikbaar voor een pilot "Aardgasvrij maken van bestaande woningen". Dit bedrag is in 2022 niet besteed (zie R12).

2.10 Decembercirculaire duurzaamheid

We hebben in de decembercirculaire 2019 € 190.000 ontvangen via de algemene uitkering voor duurzaamheid. Het bedrag is beschikbaar in de reserve lopende projecten. Het bedrag is in 2022 niet besteed (zie R13).

2.11 Ondergrondse containers locatie Spoorlaan

In de Spoorlaan en omgeving is veel overlast van ongedierte. Daarom heeft de gemeenteraad op 29 september 2022 besloten om op het parkeerterrein aan de Spoorlaan (Jan Linders/Aldi) de bovengrondse afvalcontainers voor glas en textiel te vervangen door ondergrondse containers. De eenmalige kosten van € 65.000 brengen we ten laste van de algemene reserve. Zie ook R25.

3.1 Opbrengst grondverkoop Hulsbeek

We verwachten in 2022 de ontwikkeling van het plan Hulsbeek voor een bedrag van € 300.000 aan kavels te verkopen. De verkopen zijn versneld waardoor we in 2022 een opbrengst realiseerden van € 888.862.

3.2 Gemeenteraadsverkiezingen (corona)

Vanwege COVID-19 zijn aanvullende maatregelen voor de gemeenteraadsverkiezingen noodzakelijk. We kregen via de algemene uitkering een compensatie voor de extra te maken kosten. Ook is een deel van het budget van 2021 doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten. In totaal is € 56.060 besteed. Zie ook 4.1 en R14.

3.3 Extra financiële steun Vrijheidsmuseum 2022

Een deel van de coronagelden die we hebben ontvangen voor lokale cultuur en dorps- en buurthuizen hebben we ingezet voor het Vrijheidsmuseum (€ 80.000).

3.4 Extra financiële steun Museumpark Orientalis

Een deel van de coronagelden die we hebben ontvangen voor lokale cultuur en dorps- en buurthuizen hebben we ingezet voor het Museumpark Orientalis (€ 30.000).

3.5 Toerisme; cofinanciering uniform wandelpadennetwerk en invulling gastheerschap Berg en Dal

Voor de cofinanciering van het uniform wandelpadennetwerk en de invulling van het gastheerschap is € 7.470 besteed. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 konden besteden (zie R15).

3.6 Subsidie behoud Museumpark Orientalis

Op 25 april 2019 heeft de raad besloten om uit de Algemene reserve € 600.000 te reserveren voor het behoud van Museumpark Orientalis. Het resterende bedrag van € 400.000 staat in de reserve lopende projecten. Dit bedrag stellen we (deels) betaalbaar na goedkeuring door het college op verschillende momenten. In 2022 is dit budget niet uitgegeven. Zie ook R16.

3.7 Meerwerk en actiecentra participatie

Voor de actiecentra participatie is € 68.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten. In 2022 besteedden we dit niet (zie R17).

3.8 Corona: impuls re-integratie

Het kabinet neemt in verband met corona aanvullende maatregelen om mensen die hun baan verliezen een beter perspectief te bieden op nieuw werk en inkomen. Hiervoor hebben we € 382.000 ontvangen. Een deel van het budget is doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten (€ 175.000). Hiervan is slechts € 2.000 uitgegeven. Zie ook R18.

3.9 Pilot inburgering veranderopgave

Samen met de gemeenten Beuningen, Heumen en Mook en Middelaar nemen we deel aan deze pilot ter voorbereiding op de implementatie van de nieuwe Wet inburgering. Een deel van het budget is doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten (€ 68.000). Hiervan is € 45.038 besteed in 2022. Zie ook R19.

3.10 Invoering Omgevingswet

In oktober 2019 heeft de raad € 765.000 beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet voor de periode 2019-2021. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Voor 2022 was hiervoor nog € 349.000 beschikbaar, waarvan € 228.759 is uitgegeven. Zie ook R20.

3.11 Bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn

In 2019 heeft de raad € 96.000 beschikbaar gesteld voor Bouwplan Oefenhoek in Millingen. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Voor 2022 was hiervoor nog € 20.000 beschikbaar wat volledig is uitgegeven. Zie ook R21.

3.12 Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht

Voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten moeten treffen tot de inwerkingtreding van nieuwe Wet kwaliteitsborging (Wkb) per juli 2022 ontvingen we een eenmalige bijdrage van € 18.000, welke nog niet is besteed in 2022. Zie ook R22.

3.13 Project Vitale vakantieparken

We willen vitale vakantieparken waar in overeenstemming met het bestemmingsplan recreatief verbleven wordt. Vitale vakantieparken kunnen bijdragen aan de lokale economie (op de parken en daarbuiten) en zorgen voor een versterking van de toeristische waarde van het recreatieve aanbod binnen de gemeente. Ook wordt met vitale vakantieparken ondermijning tegen gegaan. Hiervoor heeft de raad in september 2022 € 250.000 beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. Zie ook R24. Dit budget is nog niet uitgegeven in 2022.

3.14 Dotatie voorziening wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders

Volgens de geldende regelgeving zijn wij verplicht om aan de voormalige wethouders (tijdelijk) wachtgeld te betalen. Hiervoor hebben wij een voorziening gevormd. Om de

voorziening op peil te brengen hebben wij een bedrag van € 493.000 in de voorziening gestort.

3.15 Integriteitsonderzoek gemeenteraad

Voor een integriteitsonderzoek gemeenteraad is eenmalig € 30.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is in 2022 € 4.410 uitgegeven. Zie ook R38

4.1 Algemene uitkering; gemeenteraadsverkiezingen (corona)

Vanwege COVID-19 kregen we via de algemene uitkering een compensatie van € 52.000 voor extra te maken kosten voor de gemeenteraadsverkiezingen. Zie ook 3.2.

4.2 Algemene uitkering; uitvoering Klimaatakkoord

Zoals eerder aangekondigd in de decembercirculaire 2021 heeft het vorige kabinet in de rijksbegroting voor 2022 € 72,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de klimaatakkoordtaken van gemeenten, ondersteuning van medeoverheden en RES wat resulteerde in een budget voor ons van € 237.500. Dit hebben wij in 2022 niet besteed. Zie ook R28.

4.3 Coronagelden lokale cultuur en dorps-/buurthuizen

Voor lokale cultuur en dorps- en buurthuizen is € 82.000 beschikbaar in verband met coronamaatregelen. In 2022 is dit budget nog niet uitgegeven. (zie R23).

4.4 Algemene uitkering; energietoeslag

Voor de uitvoering van de eenmalige energietoeslag in 2022 ontvingen we via de algemene uitkering bijna € 2,9 miljoen. Zie ook 1.16.

4.5 Algemene uitkering; invoering Omgevingswet

Het Rijk draagt bij aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. We ontvingen hiervoor dit jaar via de algemene uitkering € 343.000 van het Rijk. Zie ook R30.

5.1 Publicatie bouw- en milieudossiers op de website

In 2018 is geld beschikbaar gesteld voor het project Publicatie bouw- en milieudossiers op de website. In 2022 is nog € 10.000 beschikbaar voor dit onderwerp wat niet is besteed. Zie ook R1.

R1 Bijdrage reserve lopende projecten; Publicatie bouw- en milieudossiers op de website

In 2018 is geld beschikbaar gesteld voor het project Publicatie bouw- en milieudossiers op de website. In 2022 is nog € 10.000 vrijgevallen ten gunste van de exploitatie voor dit onderwerp. Zie ook 5.1.

R2 Bijdrage reserve lopende projecten; Actieplan Stekkenberg

Voor de uitvoering van het actieplan Stekkenberg is een projectbudget van in totaal € 68.000 geraamd. In 2021 is het project niet afgerond. Het restant bedrag van € 40.000 is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, waarvan € 10.738 is besteed in 2022 (zie 1.6).

R3 Bijdrage reserve lopende projecten; Coronagelden voor kwetsbare groepen, jeugd en ouderen

Voor extra begeleiding van kwetsbare groepen, bestrijding van eenzaamheid ouderen, en ondersteuning jeugd hebben we via de algemene uitkering geld gekregen. Het restant bedrag van € 140.000 is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten. Dit bedrag is in 2022 nog niet aangewend (zie 1.7).

R4 Bijdrage reserve lopende projecten; Versterking dienstverlening gemeenten

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) over de toeslagenaffaire heeft het kabinet voorstellen gedaan om de dienstverlening vanuit

de overheid fundamenteel te verbeteren. Het kabinet stelt onder andere voor om de uitvoeringscapaciteit bij de overheid te versterken en extra ondersteuning te bieden aan mensen in kwetsbare posities. De in 2021 ontvangen rijks gelden (€ 170.000) zijn gestort in de reserve lopende projecten. Hiervan is in 2022 nog geen gebruik gemaakt (zie 1.8)

R5 Bijdrage reserve lopende projecten; Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK), corona

In 2021 hebben we van het rijk geld ontvangen voor de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Het restant bedrag van € 92.000 is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten en is in 2022 uitgegeven (zie 1.9).

R6 Bijdrage reserve lopende projecten; Implementatie nieuwe nota minimabeleid en schuldhelpverlening

Voor de nieuwe nota minimabeleid en schuldhelpverlening is in de reserve lopende projecten eenmalig € 250.000 beschikbaar. Hiervan is € 42.279 uitgegeven in 2022. Zie ook 1.10.

R7 Bijdrage reserve lopende projecten; Project automaatjes/vervoersmaatjes

Voor de uitvoering van het project automaatjes/vervoersmaatjes is een budget van € 52.000 geraamd. In 2022 is € 54.485 onttrokken om de kosten te dekken (zie 1.11).

R8 Bijdrage reserve lopende projecten; Inrichting Wmo-ruimten

Voor de inrichting van Wmo-ruimten is € 40.000 beschikbaar. Dit bedrag is gestort in de reserve lopende projecten. Hiervan is € 4.274 uitgegeven in 2022 (zie 1.12).

R9 Bijdrage reserve lopende projecten; Ambulantisering GGZ Wmo

Voor de ambulantisering GGZ Wmo is € 71.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten. De uitgaven zijn nog niet gerealiseerd in 2022 (zie 1.13).

R10 Bijdrage reserve lopende projecten; Voorkomen dak- en thuisloosheid

Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en ervoor zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Voor de aanpak hiervan hebben we intotaal € 50.000 gekregen in 2020 en 2021. Dit bedrag is gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in regionaal verband kunnen besteden. Dit is nog niet gebeurd in 2022 (zie 1.14).

R11 Bijdrage reserve lopende projecten; Kerkenvisie

Berg en Dal heeft bijzondere kerken die bepalend zijn voor de identiteit van onze gemeente. Op sommige plekken wordt dit erfgoed bedreigd. Daarom gaan we samen met betrokkenen, inwoners en eigenaren een kerkenvisie ontwikkelen. Hiervoor is een bedrag van € 25.000 beschikbaar. We ontvangen voor de kerkenvisie eenzelfde rijksbijdrage van € 25.000 via de algemene uitkering. In 2021 is gestart met het opstellen van de kerkenvisie (€ 10.500). Het restant bedrag van € 14.500 is beschikbaar in de reserve lopende projecten, zodat we dit in 2023 kunnen besteden (zie 2.8).

R12 Bijdrage reserve lopende projecten; Pilot aardgasvrij maken woningen

Er is € 50.000 beschikbaar voor een pilot "Aardgasvrij maken van bestaande woningen". Het bedrag is beschikbaar in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2023 kunnen besteden (zie 2.9).

R13 Bijdrage reserve lopende projecten; Decemercirculaire duurzaamheid

We hebben in de decemercirculaire 2019 € 190.000 ontvangen via de algemene uitkering voor duurzaamheid. Het bedrag is beschikbaar in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2023 kunnen besteden (zie 2.10).

R14 Bijdrage reserve lopende projecten; Corona: verkiezingen

Vanwege COVID-19 zijn aanvullende maatregelen voor de gemeenteraadsverkiezingen noodzakelijk. Een deel van het budget van 2021 doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten. Hiervoor is in 2022 € 4.193 onttrokken. Zie ook 3.2.

R15 Bijdrage reserve lopende projecten; Toerisme; cofinanciering uniform wandelpadennetwerk en invulling gastheerschap Berg en Dal

Voor de cofinanciering van het uniform wandelpadennetwerk en de invulling van het gastheerschap is € 23.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten. Hiervan is € 7.470 besteed in 2022 (zie 3.5).

R16 Bijdrage reserve lopende projecten; Subsidie behoud Museumpark Orientalis

Op 25 april 2019 heeft de raad besloten om uit de Algemene reserve € 600.000 te reserveren voor het behoud van Museumpark Orientalis. Het resterende bedrag van € 400.000 staat in de reserve lopende projecten. Dit bedrag stellen we (deels) betaalbaar na goedkeuring door het college op verschillende momenten vanaf 2023. Zie ook 3.6.

R17 Bijdrage reserve lopende projecten; Meerwerk en actiecentra participatie

Voor de actiecentra participatie is € 68.000 geraamd. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten. Het bedrag is in 2022 niet uitgegeven (zie 3.7).

R18 Bijdrage reserve lopende projecten; Corona: impuls re-integratie

Het kabinet heeft in verband met corona aanvullende maatregelen genomen om mensen die hun baan verliezen een beter perspectief te bieden op nieuw werk en inkomen. Hiervoor hebben we € 382.000 ontvangen. Een deel van het budget is doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten (€ 175.000). Hiervan is in 2022 € 106.329 uitgegeven. Zie ook 3.8.

R19 Bijdrage reserve lopende projecten; Pilot inburgering veranderopgave

Samen met de gemeenten Beuningen, Heumen en Mook en Middelaar nemen we deel aan deze pilot ter voorbereiding op de implementatie van de nieuwe Wet inburgering. Een deel van het budget is doorgeschoven naar 2022 door storting in de reserve lopende projecten (€ 66.000). Hiervan hebben wij in 2022 € 45.038 uitgegeven. Zie ook 3.9.

R20 Bijdrage reserve lopende projecten; Invoering Omgevingswet

In oktober 2019 heeft de raad € 765.000 beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet voor de periode 2019-2021. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Voor 2022 is hiervoor nog € 402.000 beschikbaar. Hiervan is € 28.759 uitgegeven in 2022 en daarmee onttrokken aan de reserve. Zie ook 3.10.

R21 Bijdrage reserve lopende projecten; Bouwplan Oefenhoek Millingen aan de Rijn

In 2019 heeft de raad € 96.000 beschikbaar gesteld voor Bouwplan Oefenhoek in Millingen. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Voor 2022 was hiervoor nog € 20.000 beschikbaar wat volledig is uitgegeven. Zie ook 3.11.

R22 Bijdrage reserve lopende projecten; Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht

Voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten moeten treffen tot de inwerkingtreding van nieuwe Wet kwaliteitsborging (Wkb) per juli 2022 hebben we een eenmalige bijdrage ontvangen van € 18.000. Dit is in 2022 niet uitgegeven. Zie ook 3.12.

R23 Coronagelden lokale cultuur en dorps-/buurthuizen

Voor lokale cultuur en dorps- en buurthuizen is € 349.000 beschikbaar in verband met coronamaatregelen. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2022 kunnen besteden. Hiervan is € 267.003 besteed in 2022 (zie 4.3).

R24 Bijdrage algemene reserve; Project Vitale vakantieparken

We willen vitale vakantieparken waar in overeenstemming met het bestemmingsplan recreatief verbleven wordt. Vitale vakantieparken kunnen bijdragen aan de lokale economie (op de parken en daarbuiten) en zorgen voor een versterking van de toeristische waarde van het recreatieve aanbod binnen de gemeente. Ook wordt met vitale vakantieparken ondermijning tegen gegaan. Hiervoor heeft de raad in september 2022 € 250.000 beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. Zie ook 3.13.

R25 Bijdrage algemene reserve; Ondergrondse containers locatie Spoorlaan

In de Spoorlaan en omgeving is veel overlast van ongedierte. Daarom heeft de gemeenteraad op 29 september 2022 besloten om op het parkeerterrein aan de Spoorlaan (Jan Linders/Aldi) de bovengrondse afvalcontainers voor glas en textiel te vervangen door ondergrondse containers. De eenmalige kosten van € 65.000 brengen we ten laste van de algemene reserve. Zie ook 2.11.

R26 Storting reserve lopende projecten; Wet open overheid

Het project Open Overheid is nog niet afgerond. Hierdoor wordt het restant budget doorgeschoven naar 2023.

R27 Storting reserve lopende projecten; Versterking gemeentelijke dienstverlening

Voor het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening is in 2021 en 2022 een rijksbijdrage ontvangen. De rijksbijdrage is nog niet volledig besteed. Hierdoor hevelen wij het restant budget over via de reserve lopende projecten.

R28 Storting reserve lopende projecten; Uitvoering Klimaatakkoord

Zoals eerder aangekondigd in de decembercirculaire 2021 heeft het vorige kabinet in de rijksbegroting voor 2022 € 72,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de klimaatakkoordtaken van gemeenten, ondersteuning van medeoverheden en RES wat resulteerde in een budget voor ons van € 237.500. Dit hebben wij in 2022 niet besteed. Zie ook 4.2.

R29 Storting reserve lopende projecten; Verwijderen obstakels

In 2019 hebben we in de begroting een budget opgenomen voor in de daaropvolgende vier jaar obstakels voor voetgangers te verwijderen. Bij de ombuigingen in 2021 is dit budget wegbezuinigd, met het argument om deze werkzaamheden uit te voeren in lopende projecten. We draaiden eenmalig het bedrag ad. € 100.000 voor 2022 terug, zodat we in 2022 extra budget hebben om acute problemen op te lossen waardoor we € 29.324 uitgaven in 2022. Zie ook 2.3

R30 Storting reserve lopende projecten: Invoering Omgevingswet

Het Rijk draagt bij aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. We ontvingen hiervoor dit jaar via de algemene uitkering € 343.000 van het Rijk. Zie ook 4.5.

R31 Storting reserve lopende projecten; Opvang vluchtelingen Oekraïne

Het rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor de opvang van vluchtelingen. Hiervan ontvingen wij € 4,9 miljoen. Wij besteedde in 2022 € 2,8 miljoen. Het restant stortten wij in de Reserve lopende projecten ter dekking van toekomstige kosten voor dit onderwerp.

R33 Storting reserve lopende projecten; Project vitale vakantieparken

Het project vitale vakantieparken kende in 2022 een incidenteel budget wat niet volledig is besteed. Doordat het project doorloopt in 2023 wordt het niet besteedde deel van het budget overgeheveld naar 2023 via de reserve lopende projecten.

R34 Storting reserve lopende projecten; Ondergrondse containers locatie Spoorlaan

De ondergrondse containers aan de Spoorlaan zijn in 2022 niet geplaatst. De plaatsing is nu gepland in 2023. Hierdoor wordt het budget van € 65.0000 overgeheveld naar 2023.

R37 Storting reserve lopende projecten; Ambulantisering GGZ wmo

Het verkregen budget vanuit het rijk voor ambulantisering GGZ WMO is niet besteedt in 2022. Hierdoor hevelen we dit budget over naar 2023.

R38 Storting reserve lopende projecten; Integriteitsonderzoek raad

Voor een integriteitsonderzoek gemeenteraad is eenmalig € 30.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is in 2022 € 4.410 uitgegeven. Zie ook 3.15

Verantwoordingsinformatie SiSa specifieke uitkeringen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
JenV	A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R</i> Indicator: A13/01 € 28.460	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A13/02 Ja	<i>Aard controle R</i> Indicator: A13/03 € 0	<i>Aard controle R</i> Indicator: A13/04 € 28.460	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A13/05 Ja	
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/01 € 2.961.800	<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/02 € 1.467.108	<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/03 € 0	<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/04 € 408.868	<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/05 € 24.342	<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/06 € 151.441
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/07 € 0	<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/08 € 81.270	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A16/09 € 5.094.829	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A16/10 € 5.094.829	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A16/11 Nee				

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
	Gemeenten		Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			0	34	0	3	Ja	Ja
		Eindverantwoording (Ja/Nee)		Reeks 1	Reeks 1			
				Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)			
				Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle R Indicator: B2/08	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09			
		Nee						
		Reeks 1		Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)		Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
		Werkelijke kosten		Werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Werkelijke kosten
		Aard controle R Indicator: B2/10	Aard controle R Indicator: B2/11	Aard controle R Indicator: B2/12	Aard controle R Indicator: B2/13	Aard controle R Indicator: B2/14	Aard controle R Indicator: B2/15	Aard controle R Indicator: B2/16
		€ 3.716	€ 6.288				€ 0	€ 0
		Reeks 2		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
		Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
		Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen
		Aard controle R Indicator: B2/16	Aard controle R Indicator: B2/17	Aard controle R Indicator: B2/18	Aard controle R Indicator: B2/19	Aard controle R Indicator: B2/20	Aard controle R Indicator: B2/21	Aard controle R Indicator: B2/22
		€ 0	€ 12.920	€ 0	€ 10.404	€ 0	€ 0	€ 0
		Reeks 2		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	
		Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling		
		Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen			
		Aard controle R Indicator: B2/22	Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle R Indicator: B2/24	Aard controle R Indicator: B2/25	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26		
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.716		

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06</i>
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten			
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i>					
	0	€ 0	€ 0					
	Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen		
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>		
	0	0	0	0	0	0		
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04</i>				
			€ 0	Nee				

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
				<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/05</i>
				€ 622.621	€ 29.750	€ 2.024	€ 61.193	€ 47.407
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode Bedrag
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/10</i>			
	1							
	2							
	100							
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen		Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
				<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/05</i>
				€ 65.232	€ 0	€ 0	€ 0	€ 95.130
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/09</i>				
	1	€ 0		€ 0				
	2							
	10							
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R Indicator: D19/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D19/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D19/03</i>			
			€ 0	€ 0	Nee			

IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04</i>	
			€ 38.994	€ 38.994	€ 0	Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08</i>	
			1 102 Saneren paaltjes en verticale elementen op of naast fietspaden aantal in st	Nee	0		
			2 101 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden aantal in meters	Nee	0		
			3 108 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Nee	0		
			4 109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden aantal in st	Nee	0		
			5 122 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Nee	0		
			6 123 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in st	Nee	0		
			7 124 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen aantal in meters	Nee	0		
			8 205 Verbreden van fietspaden aantal in meters	Nee	0	2023-2025	
			9 207 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg aantal in meters	Nee	0	2023	
IenW	E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R Indicator: E44/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/05</i>
			€ 134.460	€ 169.816	€ 304.276	€ 339.632	Nee

			Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/07				
			1 Benutting van wegen als sturingsmechanisme waterstromen	Nee				
			2 Aanleg klimaatgrachten	Nee				
			3 Aanleg nieuw zuidelijk watersysteem	Nee				
			4 Aanleg infiltratiebekkens	Nee				
			5 Klimaatrobuust maken bestaand openbaar gebied	Nee				
			6 Aanleg ondergrondse waterberging	Nee				
			7 Vergroting waterbergend vermogen bestaand afvoersysteem	Nee				
			8					
			30					
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44/09				
			Nee	€ 36.274				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	€ 9.680.030	€ 228.812	€ 614.643	€ 2.523	€ 68.262	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 105.927	€ 38.406	€ 0	€ 432.108	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>	
			€ 0	€ 0	€ 2.400	€ 0	€ 0	€ 0	
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire				
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>			
		<i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>				
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 29.257	€ 43.597	€ 2.139
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 1.707	€ 0	€ 966	€ 14.414	€ 1.692
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 14	€ 0	€ 11.694	€ 9.512	€ 528
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 820	€ 0	€ 833	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	Totaal	€ 2.541	€ 0	€ 42.750	€ 67.523	€ 4.359			

			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	1	0	Ja	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	1	0	Ja	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	1	0	Ja	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja	
			6 Totaal	3	0		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	Gemeente <i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	0	0	0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>		
			€ 103.429	€ 103.429	Ja		

SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_deel gemeente Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/01</i>	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/02</i>	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/03</i>	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/04</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: H4/01</i>	Totale werkelijke berekende subsidie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>				
			€ 128.793	€ 116.985				
			Activiteiten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken <i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken <i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten <i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>
			1 1.2 - Onroerende zaken - Renovatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 28.238	€ 28.238	€ 0	€ 0	
			3 3.3 Overige - Exploitatie Sporthal Heuvelland	€ 20.423	€ 0	€ 0	€ 20.423	
			4 3.3 Overige - Exploitatie Sportzaal Biga	€ 3.447	€ 0	€ 0	€ 3.447	
			5 3.3 Overige - Exploitatie Sporthal de Duffelt	€ 15.342	€ 0	€ 0	€ 15.342	
			6 3.3 Overige - Exploitatie Sportzaal Morgenfit	€ 12.260	€ 0	€ 0	€ 12.260	
			7 3.3 Overige - Exploitatie Zwembad de Lubert	€ 37.275	€ 0	€ 0	€ 37.275	
			100					

VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulative besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulative besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	<i>Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03</i>	<i>Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04</i>	<i>Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	<i>Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1 1057257-1032487	€ 85.142	€ 0	€ 45.142	€ 0	€ 85.142
			2 2005123-1042070	€ 37.717	€ 0	€ 23.485	€ 0	€ 23.485
			3					
			4					
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 1057257-1032487	Ja				
			2 2005123-1042070	Nee				
			3					
			4					
VWS	H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Beschikingsnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) Automatisch berekend	Totale definitieve exploitatiekort	Totale cumulatieve besteding	Eindverantwoording	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/05</i>	
			1 SPUKIJZ21-22200	€ 24.680	€ 24.680	€ 24.680	Ja	
			Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatiekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulative besteding per locatie (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/11</i>
			1 Zwembad de Lubert	Nov + dec 2021	€ 3.816	€ 3.816	€ 3.816	€ 3.816
			2 Zwembad de Lubert	jan-22	€ 20.864	€ 20.864	€ 20.864	€ 20.864
			50					

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de gemeenteraad van de gemeente Berg en Dal

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeente Berg en Dal te Groesbeek gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van de gemeente Berg en Dal op 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2022 dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 9 februari 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022 en de toelichting;
2. de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en toelichting op de balans;
3. het overzicht van baten en lasten over 2022 en de toelichting;
4. de overige toelichtingen;
5. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
6. het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol 2022 dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 9 februari 2023, het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 9 februari 2023 en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van het de gemeente Berg en Dal zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover.

Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.097.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1 % en voor onzekerheden 3 % van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado. Op basis van hoofdstuk 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 200.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen, of in het kader van de SiSa- of WNT, relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Conform onze beroepsstandaarden hebben wij aandacht besteed aan frauderisico's. In onze controle hebben wij in dat kader de volgende frauderisico's onderkend:

- frauderisico op het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het college van burgemeester en wethouders;
- frauderisico dat de Europese en/of interne aanbestedingsrichtlijnen niet worden nageleefd;
- frauderisico dat verkregen subsidies niet aan de juiste periode zijn toegerekend en niet voldaan wordt aan subsidievoorwaarden.

Deze risico's zijn niet zodanig dat we hieraan significante aandacht hebben besteed. Op basis van onze risicoanalyse hebben wij geen andere materiële frauderisico's gesignaleerd. De door ons uitgevoerde specifieke werkzaamheden voor de geïdentificeerde frauderisico's zijn als volgt:

Het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het college van burgemeester en wethouders

Het risico op het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het college van burgemeester en wethouders hebben wij ondervangen door het selecteren van journaalposten op basis van risicocriteria, zoals de memoriaalboekingen en de schattingsposten. Deze journaalposten alsook de belangrijke schattingen van het college van burgemeester en wethouders, zoals de waardering van vaste activa en debiteuren en de volledigheid van de voorzieningen, hebben wij in detail gecontroleerd. Eveneens hebben wij de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen.

Europese en/of interne aanbestedingsrichtlijnen worden niet nageleefd

Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing rondom aanbestedingen voor het aangaan van contracten. Verder hebben wij kennis genomen van de aanbestedingsrichtlijnen en de eigen analyse op het voldoen aan deze richtlijnen van gemeente Berg en Dal en een gegevensgerichte controle verricht op

geselecteerde crediteuren en de hieraan ten grondslag liggende contracten om vast te stellen dat is voldaan aan de aanbestedingsrichtlijnen.

Verkregen subsidies zijn niet aan de juiste periode toegerekend en/of er wordt niet voldaan aan de subsidievoorwaarden

Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing rondom het verantwoorden van subsidiebatens en het evalueren van het continu voldoen aan subsidievoorwaarden. Tevens hebben wij een gegevensgerichte controle verricht op de in het boekjaar verantwoorde subsidiebatens waarbij met behulp van de subsidiebeschikkingen en andere documenten is vastgesteld dat de batens in het juiste boekjaar verantwoord zijn en dat gemeente Berg en Dal voldaan heeft aan de eventuele voorwaarden zoals uiteengezet in de subsidiebeschikkingen.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Zoals toegelicht in het onderdeel 'paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing' in het jaarverslag heeft het college van burgemeester en wethouders een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van de gemeente om de risico's vanuit de normale bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten. Onze werkzaamheden om deze inschatting van het college van burgemeester en wethouders te evalueren omvatten onder andere:

- kennisnemen van de analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het college van burgemeester en wethouders en overwegen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle van de jaarrekening kennis hebben en door het college van burgemeester en wethouders te bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten en deze waar relevant te valideren met onderliggende documentatie;
- kennisnemen van de meerjarenbegroting 2023-2026 en de ontwikkelingen in de sector lokale overheden en het evalueren hiervan;
- vastgesteld dat de verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare ratio's;
- inwinnen van inlichtingen bij het college van burgemeester en wethouders over haar kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering na de periode van beoordeling.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

1. het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
2. overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2022 dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 9 februari 2023.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol 2022 dat is vastgesteld door de

gemeenteraad op 9 februari 2023, de Regeling Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 13 juli 2023
Flynth Audit B.V.

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

R.B.

drs. R. Buiteman RA

Bijlagen

Raadsvoorstel

Raadsvoorstel

Griffiersnummer:	
Onderwerp:	Jaarstukken 2022: jaarrekening en jaarverslag
Datum B&W-vergadering	6 juni 2023
Datum raadsvergadering	13 juli 2023
Datum carrousel:	5 juli 2023
Portefeuillehouder:	M.A. Barber
Ambtenaar:	Patrick Wielaard
E-mailadres:	P.Wielaard@bergendal.nl
Zaaknummer:	Z-23- 103836
Documentnummer:	VB/Raad/23/01596

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. De jaarstukken 2022 vast te stellen met een voordelig resultaat van € 7.838.000.
2. Hiervan 7.013.000 toe te voegen aan de algemene reserve..
3. Een bedrag van € 4.201.000 over te hevelen naar 2023 bestaande uit:
 - a. € 3.376.000 via de reserve lopende projecten op basis van reeds genomen besluiten.
 - b. 825.000 bij vaststelling van de jaarstukken 2022 voor €745.000 aanpak energiearmoede, €52.000 voor vroegsignalering en €28.000 voor versterking sociale basis ouderen.
4. Kennis te nemen van het uitvoeringsprogramma coalitieplan 2022-2026 en de stand van zaken in de uitvoering van dit programma per 1 april 2023.

Inleiding

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2022 (jaarverslag en jaarrekening 2022) aan. Met deze documenten verantwoorden wij ons als college aan uw raad over de uitvoering van de programmabegroting 2022. Bij de Voorjaarsnota 2022 en de Najaarsnota 2022 bent u tussentijds geïnformeerd over het verloop van de begroting 2022.

De jaarstukken bieden we digitaal aan via onze portal programmavan.bergendal.nl.

Uitvoering coalitieplan

In aanvulling op het bovenstaande bieden wij u hierbij ook graag de uitwerking van het coalitieplan 2022 – 2026 aan (**bijlage 2**), waarin het coalitieplan is doorvertaald in een programma met concrete acties om hieraan uitvoering te geven. Ook zijn de diverse acties ingepland over de jaren 2022 – 2026.

Omdat we al ruim een jaar onderweg zijn is per peildatum 1 april 2023 ook inzichtelijk gemaakt in hoeverre we op schema liggen in de uitvoering (inhoudelijk, qua tijd en financieel). Hiervoor is gebruik gemaakt van het zogenoemde stoplichtmodel dat aan het uitvoeringsprogramma is toegevoegd. De stand van zaken als weergegeven in het programma betreft dus niet de actuele stand van zaken (conform systematiek jaarrekening).

Uiteraard past de uitvoering binnen de kaders van de jaarrekening 2022 en de Meerjarenbegroting 2023 – 2026. Het uitvoeringsprogramma is daarom vooral bedoeld om uw raad inzicht te geven in de wijze waarop ons college de uitvoering van het coalitieplan ter hand heeft genomen en hierover verantwoording af te leggen.

Toelichting Jaarstukken

Het rekeningsaldo over 2022 is (afgerond) € 7.838.000. Bij de Najaarsnota 2022 gingen we uit van een voordelig saldo van € 3.860.000. Het werkelijke saldo is € 3.978.000 voordeliger dan begroot. De verschillen lichten wij nader toe in de jaarrekening.

De grote verschillen ten opzichte van de najaarsnota worden onder meer veroorzaakt door de extra middelen die wij hebben ontvangen vanuit de algemene uitkering van €1,1 miljoen die wij hebben ontvangen en grotendeels nog moeten besteden in 2023. Daarnaast zijn de kosten voor WMO/ jeugd en participatie met €1,2 miljoen meegevallen. De overige verschillen lichten wij nader toe in de jaarstukken 2022.

De bevindingen van de accountant zijn toegelicht in de bijeenkomst van de auditcommissie van 5 juli 2022. De controleverklaring en het accountantsverslag leggen we voor u ter inzage, zodra we deze ontvangen hebben.

In de volgende tabel ziet u de begrote en werkelijke saldi 2022 per programma en in totaal.

Bedragen X1.000

	Begroting 2022 Primair			Begroting 2022 Actueel			Rekening 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Inwoner	-49.841	12.441	-37.400	-59.054	16.786	-42.268	-52.958	16.658	-36.299
Onze buurt	-24.726	10.781	-13.945	-25.725	10.785	-14.940	-24.305	11.098	-13.207
Onze gemeente	-8.226	2.422	-5.804	-11.213	2.501	-8.712	-9.422	4.212	-5.210
Ons geld	-6.373	72.621	66.248	-6.060	79.730	73.670	-5.990	81.094	75.104
Overhead	-9.893	-	-9.893	-9.118	-	-9.118	-10.936	15	-10.921
Saldo rekening baten en lasten	-99.059	98.265	-794	-111.170	109.803	-1.367	-103.610	113.077	9.467
Toevoeging reserves	-358		-358	-1.916		-1.916	-6.097		-6.097
Onttrekking reserves		1.230	1.230		7.143	7.143		4.467	4.467
Resultaat rekening baten en lasten	-99.417	99.495	78	-113.086	116.946	3.860	-109.707	117.544	7.838

Voor een verklaring van de verschillen ten opzichte van de Najaarsnota 2022 verwijzen wij u naar de samenvatting in de jaarstukken 2022.

De belangrijkste oorzaken van de verschillen zijn:

-	Voorziening pensioenverplichtingen voormalig bestuurders	+ 555.000
-	Algemene uitkering	+ 343.000
-	Niet volledige inzetten stelposten	+ 107.000
-	Straatwerkvergoeding	+ 121.000
-	Verkoop kavels Bedrijventerrein Hulsbeek	+ 224.000
-	Minima en bijzondere bijstand	+ 464.000
-	Maatwerkvoorzieningen WMO	+ 201.000
-	Sociaal Domein	+ 570.000
-	Grondexploitaties Kloosterpad west / Spoorlaan	+ 105.000
-	Bijdrage ODRN	+ 144.000
-	Leges omgevingsvergunningen	+ 100.000
-	Salaris/inhuurkosten personeel	+ 170.000
-	Extra algemene uitkering inzake energiearmoede	+745.000
-	Overige extra algemene uitkering	+80.000
-	Kosten bedrijfsvoering	- 449.000
-	Overig (diverse kleinere verschillen, in totaal)	+ 470.000

Beoogd effect

De gemeenteraad in staat te stellen om de controlerende taak te vervullen.

Argumenten

1.1 Decharge college

Door het vaststellen van de jaarstukken 2022 verleent u decharge aan het college. Dit betekent dat de bestuurders worden ontlast van aansprakelijkheid voor het gevoerde (financiële) beleid.

2.1 Toevoeging resultaat aan algemene reserve

Voorgesteld wordt om het grootste deel van het resultaat over 2022 toe te voegen aan de algemene reserve, onderdeel van het eigen vermogen voor €7.013.000.

3.1 Budgetoverheveling van € 4.201.000

Een restant van het positieve rekeningresultaat over 2022, groot €825.000, wordt voorgesteld over te hevelen naar 2023. Het betreft hier gelden die zijn ontvangen via de algemene uitkering in december 2022 en worden uitgegeven in 2023.

Naast deze overheveling zijn diverse budgetten middels eerdere besluitvorming reeds overgeheveld naar 2023 via de reserve lopende projecten. Het betreft hier een bedrag van €3.376.000. Het gaat hier om activiteiten die in 2022 geraamd waren, maar nog niet (volledig) zijn uitgevoerd. Deze bedragen zijn al verwerkt in het resultaat 2022. Zie onderstaande tabel voor een totaaloverzicht van de budgetoverhevelingen:

Tabel: Budgetneutrale overheveling

<u>Dekking uit Reserve lopende projecten</u>	
Wet Open overheid	112.000
Versterking gemeentelijke dienstverlening	83.784
Uitvoering Klimaatakkoord	237.500
Verwijderen obstakels	70.676
Invoering Omgevingswet	343.000
Opvang vluchtelingen Oekraïne	2.131.518
Project vitale vakantieparken	250.000
Ondergronds containers locatie Spoorlaan	65.000
Ambulantisering GGZ wmo	52.170
Integriteitsonderzoek raad	30.590
Subtotaal	3.376.238
<u>Dekking uit jaarrekeningresultaat</u>	
Aanpak Energiearmoede	745.000
Bijzondere bijstand vroegsignalering	52.000
Versterken sociale basis ouderen	28.000
Subtotaal	825.000
Totaal	4.201.238

4.1 Het uitvoeringsprogramma en de voortgangsmonitor biedt u op het aggregatieniveau van het coalitieplan inzicht in de realisatie van het Coalitieplan 2022- 2026

Op basis van de reguliere P&C-documenten is het lastig om een beeld te vormen over de activiteiten die worden verricht om tot uitvoering van het Coalitieplan 2022 – 2026 te komen. De gemeente doet immers nog veel meer. Ook is het lastig om de voortgang hierin goed te kunnen volgen. Om dit te faciliteren heeft ons college besloten om hiertoe een overzichtelijk document op te stellen dat inzicht en overzicht biedt en de voortgang op een laagdrempelige manier kan worden gevolgd. Bedoeling is om het dit jaarlijks te actualiseren zodat de voortgang goed kan worden gevolgd en indien nodig tijdig kan worden bijgestuurd.

Kanttekening

Accountantscontrole

Onze accountant, Flynth, moet nog een controleverklaring verstrekken.

Algemene reserves

In 2022 is de reserve rekeningresultaat niet ingezet, omdat dat niet nodig was. Deze reserve is dus ongewijzigd gebleven. Hieronder ziet u een overzicht van onze algemene reserves.

Naam reserve	Bedragen x € 1.000			
	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
Algemene reserve vast	17.220	17.220	17.220	17.220
Algemene reserve vrij aanwendbaar	8.466	6.657	6.081	7.350
Reserve rekeningresultaten	1.871	1.777	1.777	1.777
Saldo dienstjaar zonder overheveling	-1.785	-	1.896	6.985
	25.772	25.654	26.974	33.332

Door het rekeningoverschot neemt de algemene reserve fors toe.

Financiële onderbouwing

- Zie jaarstukken 2022.

- Voor wat betreft het uitvoeringsprogramma: het gros van de uitvoering kan plaatsvinden binnen de kaders van de huidige meerjarenbegroting. Daar waar dit niet het geval is, is dit aangegeven. Voor deze gevallen worden nog dekkingsvoorstellen opgenomen in de meerjarenbegroting, dan wel wordt de uitvoering bijgesteld.

Communicatie

We plaatsen de jaarstukken 2022 en het Uitvoeringsprogramma Coalitieakkoord op onze portal <https://programmavan.bergendal.nl/>.

Aanpak/uitvoering

- Nadat u de jaarstukken 2022 heeft vastgesteld, sturen wij deze toe aan Gedeputeerde Staten (provincie Gelderland).

- De jaarlijkse actualisatie van het Uitvoeringsplan zal worden opgenomen in de nieuwe P&C-cyclus.

Bijlagen

1. Jaarstukken 2022

2. Uitvoeringsprogramma coalitieplan 2022 – 2026, inclusief stand van zaken uitvoering per 1 april 2023

Burgemeester en wethouders

De secretaris,
E.W.J. van der Velde

De burgemeester,
mr. M. Slinkman

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Berg en Dal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 juni 2023

overwegende dat:

- in het kader van de gemeentewet de gemeenteraad de jaarstukken 2022 moet vaststellen en dat deze vóór 15 juli a.s. ter goedkeuring moeten zijn verzonden naar de Provincie;
- dit besluit onder voorbehoud van de controleverklaring van de accountant genomen wordt;

- het wenselijk is om zicht te hebben op de uitvoering van het Coalitieplan 2022 – 2026;

besluit :

1. De jaarstukken 2022 vast te stellen met een voordelig resultaat van € 7.838.000.
2. Hiervan 7.013.000 toe te voegen aan de algemene reserve..
3. Een bedrag van € 4.201.000 over te hevelen naar 2023 bestaande uit:
 - a. € 3.376.000 via de reserve lopende projecten op basis van reeds genomen besluiten.
 - b. €825.000 bij vaststelling van de jaarstukken 2022 bestaande uit €745.000 aanpak energiearmoede, €52.000 voor vroegsignalering en €28.000 voor versterking sociale basis ouderen.
4. Kennis te nemen van het uitvoeringsprogramma Coalitieplan 2022 – 2026 en de stand van zaken in de uitvoering van dit programma per 1 april 2023.

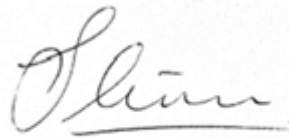
Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 13 juli 2023,

De raadsgriffier,

mr. G.A.J. Winters

De voorzitter,

mr. M. Slinkman

Overzicht lopende kredieten

Hieronder staat een overzicht van de stand van zaken van de lopende projecten. Een positief bedrag in de kolom 'Restant krediet' betekent dat er nog budget beschikbaar is (voordeel). Een negatief bedrag betekent een kredietoverschrijding (nadeel).

Bedragen x € 1.000

Beschrijving project	Jaar	Team	Totaal Krediet	Besteed tot 2022	Besteed in 2022	Restant krediet	Stavaza
Herinrichting winkelcentrum Beek		BOR	1.032	177	71-		783
Herinrichting winkelcentrum Beek: bijdrage uit voorziening		BOR	445-	35	69		341-
Totaal Herinrichting winkelcentrum Beek			587	142	2-		443
Reconstructie Parallelweg			696	600	-		96
							Project is afgerond. Evaluatienota volgt.
Reconstructie Nassaustraat, Prins Willem Alexanderstraat Ooij	2017	BOR	1.074	789	174		111
							Project is afgerond. Evaluatienota volgt.
Vervangen asfaltrijbanen binnen bebouw de kom 2021	2021	BOR	777	730	-		47
							Project is afgerond.
Vervangen asfaltrijbanen binnen bebouw de kom 2022	2022	BOR	23	-	-		23
							Project is afgerond.
Reconstructie Pr.Hendrikstraat-Kon. Wilhelminastraat Ooij	2018	BOR	1.053	225	108		720
							Uitvoering is gestart
Rec.kern Beek door wateroverlast: uitvoering	2018	BOR	96	31-	-		65
							Dit project staat onhold. Overleg noodzakelijk Waterschap.
Reconstructie kern Ubbergen door wateroverlast	2018	BOR	24	-	-		24
							Dit project staat onhold. Overleg noodzakelijk Waterschap.
Aanpak school-thuis routes	2016	OpR	37	41-	-		4-
							Project is afgerond.
Fietspad Heumensebaan-Rijlaan	2017	OpR	289	193	-		96
							Project gereed. Onderdeel natuurcompensatie volgt nog.
Mobiliteitsvisie 2018	2018	BOR	2.019	362	74-		1.583
							Vanuit mobiliteitsfonds zijn diverse bijdrages gedaan aan diverse projecten.
Verbreiding Meerwijkselaan:voorbereiding	2019	BOR	480	-	-		480
							Dit project staat onhold.

Reconstructie Hoflaan Oost	201 9	BOR	72 0	396 -	147 -	177	Uitvoering is gestart
Reconstructie Gooiseweg Zuid	201 9	BOR	1.9 50	4-	0-	1.945	Vorbereiding is uitgesteld naar 2023. Uitvoering naar 2024.
Reconstructie Gooiseweg Noord	201 9	BOR	99 7	98-	469 -	429	Uitvoering is gestart
Renovatie "water werkt" Beek	201 9	BOR	55 5	12-	16-	528	Project is in voorbereiding
Parkeerplaats Kerstendal	201 9	BOR	18 9	13-	3-	2	Project is afgerond.
Centrum Ooij (omgeving Reinier van Ooijplein)	202 0	BOR	1.0 56	33-	83-	939	Project is in voorbereiding
Reconstructie Het Zand Ooij	201 7	BOR	1.2 70	830 -	116 -	324	Project is afgerond. Evaluatienota volgt.
Reconstructie Das-Eekhoorn-Fretstraat	202 0	BOR	86 5	48-	263 -	555	Uitvoering is gestart, afronding verwacht in maart 2023.
Aanleg fietspad naar Leuth	202 0	BOR	31 4	-	-	314	Project is in voorbereiding
Reconstructie Burg.Ottenhofstraat (Dries-Stekkenberg)	202 0	BOR	1.4 40	66-	28-	1.346	Project is in voorbereiding
Nassaulaan-Pr.Christinalaan Berg en Dal	202 0	BOR	74 4	92-	433 -	219	Uitvoering is gestart, afronding verwacht in januari 2023.
Renovatie spoorbrug over spoorkuil	202 0	BOR	19 6	125 -	29-	43	Project is afgerond.
Leuthsestraat Pers.vervangen riool en herstel wegen	202 1	BOR	71 0	14-	23-	672	Project is in voorbereiding, uitvoering start in het najaar 2023
Bongerdstraat Beek nieuwe bomen in rijbaan	202 1	BOR	35 1	28-	45-	278	Project is in voorbereiding, maar staat onhold.
Rijlaan Groesbeek overlagen + aanplant bomen	202 1	BOR	34 3	121 -	3-	220	Uitvoering is gestart

Pastoor Hoekstraat Breedeweg	202 0	BOR	30 6	-	39-	267	Project is in voorbereiding, maar staat onhold.
Wilgenlaan Beek	202 0	BOR	51 0	0-	21-	489	Project is in voorbereiding
Afwikking centrum Groesbeek	202 1	BOR	1.6 00	92-	25-	1.483	Uitvoering is gestart
Lynden,Rivier-Zalmstraat	202 0	BOR	1.4 60	17-	91-	1.353	Project is in voorbereiding, uitvoering start in zomer 2023
Breedeweg verv.wegen: voorbereiding	202 1	BOR	39 0	-	36-	354	Project is in voorbereiding
Biezenkamp Beek	202 2	BOR	21 6	-	16-	200	Project is in voorbereiding, uitvoering start in voorjaar 2023
Herwendaalsehoek Groesbeek	202 2	BOR	1.8 20	1-	44-	1.775	Project is in voorbereiding, uitvoering start in voorjaar 2023
Rijksstraatweg (fietsstraat) Beek	202 2	BOR	41 3	-	-	413	Project staat onhold, mogelijk herstart in 2023 in afwachting onderzoek door Provincie.
Crumpsestraat Millingen	202 2	BOR	53 1	-	17-	514	Project is in voorbereiding
Mesdagweg Groesbeek	202 2	BOR	93	-	8-	85	Vorbereiding is uitgesteld naar 2023. Uitvoering naar 2024.
Chopinstraat Millingen	202 2	BOR	4	-	-	4	Project is in voorbereiding, uitvoering start in voorjaar 2023
Nieuweweg/Stekkenberg oversteek	202 2	BOR	34	-	1-	33	Project is nog niet gestart.
Spoorlaan Groesbeek	202 2	BOR	10 4	-	-	104	Project is nog niet gestart.
Schoolstraat Millingen (kiss&ride)	202 2	BOR	14	-	1-	12	Project is in voorbereiding
Erlecomseweg Erlecom reconstructie	202 2	BOR	13 2	-	19-	113	Project is in voorbereiding, maar staat onhold.

Reestraat Groesbeek	202 2	BOR	8	-	-	8	Project is in voorbereiding
Händelstraat Groesbeek	202 2	BOR	20	-	-	20	Project is uitgesteld naar 2026
Zevenheuvelenweg (Ottenhoff/nieuweweg)	202 2	BOR	13 0	-	-	130	Project is uitgesteld naar 2026
Merelweg Berg en Dal	202 2	BOR	7	-	9-	2-	De voorbereiding is afgerond, uitvoering in 2023.
Herinrichting Ooijse Bandijk	202 2	BOR	98	-	21-	76	Dit project is onderdeel van het krediet Mobiliteitsvisie 2018. Project is in voorbereiding.
Vervanging riool Mooksestraat Groesbeek	201 8	BOR	35 0	374 -	-	24-	Project is afgerond.
Vervanging riool Binnenveld Groesbeek	201 8	BOR	35 0	352 -	-	2-	Project is afgerond.
Vergr.transportriool Breedeweg/Bruuk: voorbereiding	201 9	BOR	37 5	48-	26-	301	Projectvoorbereiding is gestart, na akkoord Waterschap kan het werk worden aanbesteed.
Relinen diverse rioleringen	202 0	BOR	75	-	44-	31	Project deels uitgevoerd, loopt nog door in 2023.
Wylerbergpark riolering	202 0	BOR	20 4	-	1-	203	Project is in voorbereiding
Afkoppelkrediet 2020-2022 diverse rioleringen	202 0	BOR	30 0	143 -	34-	123	Project deels uitgevoerd, loopt nog door in 2023 en 2024.
Bosstraat ged.verv.riolering	202 1	BOR	60	37-	-	23	Project is afgerond.
Heikant Groesbeek overstort riool: voorbereiding	2021 /202 2	BOR	2.2 30	41-	9-	2.180	Project is in voorbereiding, uitvoering verwacht in 2023
Breedeweg verv.riool/duiker: voorbereiding	202 1	BOR	18 0	0-	5-	175	Project is in voorbereiding

Lijsterbesstr.relinen + afkoppelen riool: voorbereiding	202 1	BOR	10 8	-	55-	53	Project is afgerond.
Div.rioolrenovaties (kous) incl putrenovaties: voorbereiding	202 2	BOR	35	-	-	35	Vorbereiding start in voorjaar 2023
Heer Zegerstraat vervangen riolering: voorbereiding	202 2	BOR	49	-	21-	28	De voorbereiding is gestart, vervolg hiervan en uitvoering in 2023.
Renovatie pompgemalen 2021-2022	202 1	BOR	35 0	89-	139 -	121	Project deels uitgevoerd, loopt nog door in 2023.
Aanpak wateroverlast Breedeweg		BOR	4.1 33	387	516 -	3.231	Project is gestart. De uitvoering loopt van 2020 tot 2024.
Maatregelen vermindering wateroverlast	201 2	BOR	24	11-	4-	8	Project is afgerond.
Fiets-/voetveer Bemmel- Ooij	202 0	RO	10 4	1-	-	103	Het raadsvoorstel Fiets-Voetveer Bemmel-Ooij is nog niet akkoord bevonden door de raad. Nadat dit voorstel akkoord is kan ook gestart worden met de uitvoering van dit project om de oeveraansluiting te realiseren.
Aanschaf materieel 2021	202 1	Buite ndien st	28 4	6-	156 -	122	Vanwege langere levertijden is dit materieel deels in 2022 geleverd
Aanschaf materieel 2022	202 2	Buite ndien st	29 3	-	168 -	125	Vanwege langere levertijden zal dit materieel deels in 2023 worden geleverd
Zoutloods Millingen aan de Rijn	202 0	BOR	44 8	15-	204 -	229	Uitvoering is gestart
Herstel betonnen perronvloeren de Lubert	201 9	BOR	13 0	92-	-	38	Project is afgerond.

Verv.systeemw/afwerklaag sanitair de Lubert	202 2	BOR	15 8	-	-	158	Uitvoering start in januari 2023
Vervangen installaties de Lubert	202 2	BOR	70	-	-	70	Verwacht in 2023, door uitstel Omgevingswet vertraagd.
Verduurzamen sporthal De Duffelt	202 0	BOR	50	2-	-	48	Project is in voorbereiding
Vervangen bovenlaag kunstgrasveld Germania	202 2	MO	26 3	-	271	8-	Subsidie is verstrekt. Verzoek tot vaststelling nog niet ingediend.
Vervangen kleedkamers/hekwerk TV De Oorsprong	202 2	MO	12 6	-	102	24	Subsidie is verstrekt. Vaststelling moet nog plaatsvinden.
Vervangen 1e toplag zandkunstgrasveld TV PIT	202 2	MO	58	-	39-	18	Subsidie is verstrekt. Vaststelling moet nog plaatsvinden.
Kleedkamers DVSG	201 8	MO	50 6	64-	488	46-	De rijkssubsidie voor de bouw moet het rijk nog vaststellen. Daarna volgt de eindafrekening tussen de gemeente en DVSG.
Verbetering zwembad de Lubert	202 1	BOR	12 0	127	-	7-	Dit project is afgerond.
De Treffers verv.toplaag kunstgrasvelden	202 1	MO	60 0	517	27-	56	De vervanging van de twee toplagen heeft plaatsgevonden en de eindafrekening met subsidie vaststelling heeft plaatsgevonden.
De Treffers uitbreiding natuurgrasveld	202 1	MO	16 0	-	-	160	Zolang er nog gesprekken tussen Rood-Wit en de Treffers zijn, is het standpunt van de gemeente om geen uitbreiding te faciliteren.
SVO'68 verv.toplaag kunstgrasveld	202 1	MO	30 0	300	-	0-	Project is afgerond. Subsidie is verstrekt

									en subsidievaststelling moet nog plaatsvinden.
SVO-VVLK Lichtmasten (4 stuks)	202 2	MO	20	-	-				20 Lichtmasten zijn geplaatst. Financiële afwikkeling moet nog plaatsvinden.
SVO-VVLK Lichtarmaturen (8 stuks)	202 2	MO	12	-	-				12 Lichtmasten zijn geplaatst. Financiële afwikkeling moet nog plaatsvinden.
Groesbeekse Boys ver.toplaag kunstgrasveld	202 1	MO	30	278	-	0	-		22 Project is afgerond. Subsidie is verstrekt en subsidievaststelling moet nog plaatsvinden.
ICT-middelen	202 0	INF	70	80-	127	0	-		493 Dit project is gestart in 2020 en loopt door in 2023.
Inrichting werkplekken	202 0	INF	30	-	-	0	-		300 Dit project is gestart in 2020 en loopt door in 2023.
Aanpassing gemeentehuis	202 1	BOR	66	-	25-	0			635 Dit project is gestart in 2022 en loopt door in 2023.
Regeling thuiswerkfaciliteiten	202 0	INF	-	53-	9-				62- Dit project is gestart in 2020 en loopt door in 2023.
Bijdrage aanpassing 't Zaalte	201 7	MO	25	282	3-	6	-		29- Project is afgerond.
Revitalisering de Mallemolen voorbereiding	202 1	MO	52	71-	166	5	-		288 Project is in voorbereiding
Noodopvang vluchtelingen Oekraïne	202 2	MO	31	-	409	2	-		97- Project is afgerond.
Invoering Omgevingswet	201 9	RO	84	-	-	5	362	229	254 De invoering van de omgevingswet is uitgesteld naar 1-7-2023. Het project heeft daarom een langere doorlooptijd.

Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 Actueel	Rekening 2022	Verschil Begroting Rekening
TV010 Bestuur	-1.516	-1.702	-2.265	-1.657	608
TV020 Burgerzaken	-371	-387	-403	-311	92
TV030 Beheer overige gebouwen en gronden	130	-33	-33	-103	-70
TV040 Overhead	-9.314	-9.893	-9.118	-10.921	-1.803
TV050 Treasury	982	1.053	1.050	1.088	38
TV061 OZB woningen	3.807	3.881	3.814	3.764	-50
TV062 OZB niet-woningen	1.952	1.933	1.904	1.991	87
TV064 Belastingen overig	0	1	1	0	-1
TV070 Algem. uitk. en ov. uitk. gem.fonds	60.743	59.317	67.121	68.261	1.141
TV080 Overige baten en lasten	0	63	-219	0	219
TV098 Mutaties reserves	-115	872	5.227	-1.630	-6.857
TV110 Crisisbeheersing en brandweer	-2.364	-2.490	-2.524	-2.441	83
TV120 Openbare orde en veiligheid	-891	-599	-753	-628	124
TV210 Verkeer en vervoer	-4.871	-4.872	-4.748	-4.349	398
TV220 Parkeren	-151	-201	-171	-173	-2
TV240 Economische havens en waterwegen	7	7	7	11	4
TV250 Openbaar vervoer	-32	-70	-74	-64	10
TV310 Economische ontwikkeling	-105	-126	-126	-88	38
TV320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	476	304	304	534	230
TV330 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-44	-43	-44	-50	-7
TV340 Economische promotie	233	244	333	425	92
TV410 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0
TV420 Onderwijshuisvesting	-1.829	-1.847	-1.852	-1.843	9
TV430 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-966	-1.128	-1.192	-1.051	141
TV510 Sportbeleid en activering	-697	-627	-656	-605	51
TV520 Sportaccommodaties	-1.023	-1.274	-1.358	-1.271	87
TV530 Cult.presentatie,productie,participatie	-313	-319	-361	-361	0
TV540 Musea	-259	-59	-569	-168	400
TV550 Cultureel erfgoed	-174	-225	-243	-202	40
TV560 Media	-782	-794	-804	-800	3
TV570 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.355	-2.513	-2.821	-2.635	186
TV610 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.501	-1.529	-2.014	615	2.630
TV620 Wijkteams	-867	-916	-1.160	-921	239

TV630	Inkomensregelingen	-5.113	-4.679	-7.584	-7.593	-9
TV640	Begeleide participatie	-4.032	-3.912	-3.950	-3.952	-2
TV650	Arbeidsparticipatie	-1.939	-2.147	-2.761	-2.124	637
TV660	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.783	-2.234	-2.324	-1.981	343
TV671	Maatwerkdienstverlening 18+	-8.938	-9.834	-9.930	-8.905	1.025
TV672	Maatwerkdienstverlening 18-	-5.691	-5.911	-6.736	-5.705	1.031
TV681	Geëscaleerde zorg18+	-242	-231	-236	-172	64
TV682	Geëscaleerde zorg 18-	-6.338	-5.180	-5.290	-4.792	498
TV710	Volksgezondheid	-1.310	-1.391	-1.441	-1.400	40
TV720	Riolering	1.055	1.194	1.130	1.140	9
TV730	Afval	1.150	1.221	1.384	1.581	196
TV740	Milieubeheer	-895	-968	-1.486	-892	594
TV750	Begraafplaatsen en crematoria	-80	-54	-57	-66	-9
TV810	Ruimtelijke ordening	-621	-529	-1.652	-668	984
TV820	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	-158	-51	-70	31	101
TV830	Wonen en bouwen	-962	-1.247	-1.392	-1.080	313
Totaal taakvelden		1.896	78	3.860	7.838	3.978

Toelichting financiële begrippen

Begrip	Omschrijving
Activeren	Als iets langere tijd mee gaat en een bepaalde waarde heeft wordt het gezien als een langlopende bezitting op de balans (langer dan 1 jaar). We moeten het dan activeren. We activeren volgens de verwachte levensduur (afschrijvingstermijn.)
Afschrijvingen	Omdat bedrijfsmiddelen meerdere jaren mee gaan moeten de aanschafkosten over meerdere jaren verspreid worden. Dit noemen we afschrijven. Van tevoren zijn voor deze middelen afschrijvingstermijnen vastgelegd. Dit geeft aan in hoeveel jaar we een bedrijfsmiddel afschrijven.
Algemene uitkering	Iedere gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk uit het Gemeentefonds. Dit is de algemene uitkering. De gemeente mag zelf bepalen waar ze het geld aan uitgeeft.
Algemene reserve	Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers.
Baten en lasten	Baten zijn inkomsten. Lasten zijn uitgaven. Het gaat hier om de inkomsten en uitgaven van het jaar waarin het product gebruikt wordt. Als het geld in een ander jaar ontvangen of betaald wordt, dan wordt het bedrag bij het jaar van gebruik gerekend.
BCF	Afkorting voor BTW Compensatiefonds. Gemeenten kunnen een deel van de btw die zij betaald hebben terugvragen. Het Rijk betaalt dit geld aan de gemeente uit het BTW Compensatiefonds.
Bedrijfsvoering	De wijze waarop de gemeente is georganiseerd en wordt aangestuurd.
Begroting	Een overzicht van alle verwachte inkomsten en uitgaven van een (toekomstig) jaar.
Begrotingswijziging	Een besluit van de Raad om de vastgestelde begroting te veranderen.
Beleidsindicatoren	Niet-financiële informatie om makkelijk een inschatting te maken van de resultaten van de beleidskeuzes.
Bestemmingsreserve	Wanneer al bekend is waarvoor een reserve wordt gebruikt, spreken we van een bestemmingsreserve.
Boekwaarde	De daadwerkelijke waarde van de bedragen die op de balans zijn opgenomen.
Dividend	Winstuitkering van een onderneming aan haar aandeelhouders.
Doeluitkering	De gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk. De gemeente moet dit geld gebruiken voor taken die bepaald zijn door het Rijk.
Dotatie	Ander woord voor toevoeging. Gebruiken we meestal als we het hebben over de toevoeging aan een voorziening.

Eigen vermogen	Alle bezittingen zonder de schulden.
EMU-saldo	Het verschil tussen inkomsten en uitgaven.
Exploitatie	Overzicht van lasten en baten van een project of een gemeentelijke dienst.
Financiering	Het beleid van de gemeente over geld en de risico's die hierbij horen.
Gemeentebrede aspecten	Sommige onderwerpen staan in een aparte paragraaf. Deze onderwerpen horen niet specifiek bij één programma. De onderwerpen zijn: Risico's en weerstandsvermogen, financiering, lokale heffingen, verbonden partijen, onderhoud van kapitaalgoederen, grondbeleid.
Gemeentefonds	Iedere gemeente krijgt geld van het Rijk. Dit geld wordt betaald uit een spaarpot die het gemeentefonds genoemd wordt.
Grondbeleid	Een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen uit te voeren.
Incidenteel geld	Geld dat bestemd is voor één jaar.
Index	Het aanpassen van het geldbedrag aan de inflatie zodat het reële bedrag gelijk blijft.
Inflatie	Stijging van het algemene prijspeil in de economie
Investeringsplan	Een overzicht van de geplande investeringen. Investeringsplan zijn uitgaven om kapitaalgoederen aan te schaffen.
ISV	Afkorting voor Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing. Gemeenten kunnen één keer in de vijf jaar geld vragen om de plaatselijke omgeving te verbeteren. Zoals verbeteringen voor wonen, ruimte en milieu.
Kapitaalgoederen	Wegen, bruggen, kades/steigers, riolering, water, groen, gebouwen, materieel, verkeersregelininstallaties, openbare verlichting, machines en apparaten in eigendom van de gemeente.
Kortlopende schulden	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Langlopende schulden	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.
Leges	Een betaling aan de gemeente voor het afnemen van een gemeentelijke dienst of product
Liquiditeit	Geeft aan of een bedrijf aan zijn lopende betalingsverplichting kan voldoen.
Lokale heffingen	Belastingen die aan de gemeente betaald moeten worden. Bijvoorbeeld: afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting.
Prognose	Voorspelling van een te verwachten resultaat of vermoedelijke uitkomst.

Programma	Verzameling van beleidsterreinen waarbinnen te bereiken doelen, resultaten en te verrichten activiteiten in samenhang met de kosten en opbrengsten zijn geformuleerd.
Reserve	Reserves zijn een onderdeel van het eigen vermogen. Reserves zijn vrij te besteden. Dit wil zeggen dat tot het moment van besteding er voor gekozen kan worden om de reserve op te heffen en in te zetten voor een ander doel.
Resultaat	Het verschil tussen baten en lasten
Retributie	Een belasting betalen aan de gemeente voor een dienst die zij voor inwoners uitvoeren. Bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort.
Risico register	Lijst met alle bekende risico's. Ook staat daar in wat de kans is dat deze risico's optreden, de oorzaak, de gevolgen en de beheersmaatregel.
Risico's en weerstandsvermogen	Risico: de kans op een financiële tegenslag. Weerstandsvermogen: de mate waarin de gemeente onverwachte kosten op kan vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de taken van de gemeente.
Schuldquote	Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
Structureel geld	Geld dat bestemd is voor meerdere jaren.
Subsidieplafond	Overzicht van het maximale aan subsidies die het College wil verstrekken na akkoord van de Gemeenteraad.
Overhead	Indirecte kosten gericht op sturing en ondersteuning van de gemeentelijke organisatie.
Treasury	Beheren van het geld van de gemeente.
Vaste activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor langer dan een jaar is vastgelegd (bijv. gebouwen).
Verordening	Een document met vastgelegde regels.
Vlottende activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor korter dan een jaar is vastgelegd.
Voorzieningen	Een boekhoudkundige rekening waar periodiek geld op wordt gezet om dit in de toekomst te gebruiken voor het doel waarvoor de voorziening is opgezet. Bijvoorbeeld voor groot onderhoud aan gebouwen.
Vordering	Iets opeisen van iets of iemand. Uitzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Vreemd Vermogen	Alle verplichtingen en schulden.
Weerstandscapaciteit	De middelen en mogelijkheden waarover we beschikken om niet begrote kosten op te vangen.
Weerstandsvermogen	Een cijfer wat aangeeft in hoeverre een organisatie eventuele risico's financieel op kan vangen.

Toelichting afkortingen

Afkorting	Omschrijving
3 O's	Onvoorzien, Onvermijdelijk (of Onontkoombaar), Onuitstelbaar
AED	Automatische Externe Defibrillator
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AOW	Algemene OuderdomsWet
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BCF	BTW CompensatieFonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHBD	Samenwerkingsverband Beuningen, Heumen, Berg en Dal
BIBOB	Wet Bevordering Integriteits Beoordelingen door Openbaar Bestuur
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar
BOV	Bestuurlijke Overeenkomsten Verstedelijking
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BVO DRAN	Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen
CAO	Collectieve ArbeidsOvereenkomst
CCB	Contact Centrum Berg en Dal
CISO	Chief Information Security Officer
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
CPB	Centraal PlanBureau
DAR	Dienst Afvalstoffen en Reiniging
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DNB	De Nederlandse Bank
DVO	DienstVerleningsOvereenkomst
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EMU	Economische en Monetaire Unie
FG	Functionaris Gegevensbeheer
FMP	Financieel MeerjarenPerspectief

Fte	Fulltime equivalent
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBS	Gebouw Beheers Systeem
GGD	Gemeentelijke GezondheidsDienst
GR	Gemeenschappelijk Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan
GS	Gedeputeerde Staten
GW	Gemeentewet
HALT	Het ALternatief : Preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit
HRM	Human Resource Management
HR21	functiewaarderingssysteem voor gemeenten
I&A	Informatisering & Automatisering
IBA	Individuele Behandeling van Afvalwater
IBO	Instituut Bijzonder Onderzoek
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en Communicatie technologie
IEGG	In Exploitatie Genomen Gronden
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkløze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IRvN	ICT Rijk van Nijmegen
I&P	Inkomen & Participatie
ISO	Information Security Officer
IV3	Informatie Voor Derden
KCA	Klein Chemisch Afval
KRW	Kader Richtlijn Water
KTO	Klant Tevredenheid Onderzoek
KvK	Kamer van Koophandel
LOP	Landschaps Ontwikkelings Plan
MARN	Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen
MIP	Meerjaren InvesteringsPlan
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
MKB	Midden- en kleinbedrijf
OBGZ	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
ODRN	OmgevingsDienst Regio Nijmegen
OGGZ	Openbare Geestelijke GezondheidsZorg
OM	Openbaar Ministerie
OR	Ondernemingsraad
OZB	Onroerend Zaak Belasting

P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie
Pfo	Portefeuillehouderoverleg
PGB	Persoonsgebonden Budget
PM	Pro Memorie
PW	Participatiewet
RBT-KAN	Regionaal Bureau voor Toerisme – Knooppunt Arnhem Nijmegen
RDW	RijksDienst voor Wegverkeer
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RO	(wet) Ruimtelijke Ordening
ROB	Regionaal OndersteuningsBureau
RPB	Regionaal Programma Bedrijventerrein
RUD	Regionale uitvoeringsdiensten
RvN@	Beweging die ondernemers, overheden en onderwijsinstelling bij elkaar brengt
Sisa	Single information single audit
SMV	Sociaal Maatschappelijke Visie
STER	Stichting Toerisme En Recreatie
SVB	Sociale Verzekerings Bank
TOP	Toeristisch Opstap Punt
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VCP	VerkeersCirculatiePlan
VJN	VoorJaarsNota
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRGZ	VeiligheidsRegio Gelderland-Zuid
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VTU	Vorbereiding Toezicht en Uitvoering
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WABO	Wet Algemene Bepaling omgevingsrecht
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Wet BUIG	Wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
WI	Wet Inburgering
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOO	Wet Open Overheid
WOR	Wet op de Ondernemingsraden